

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

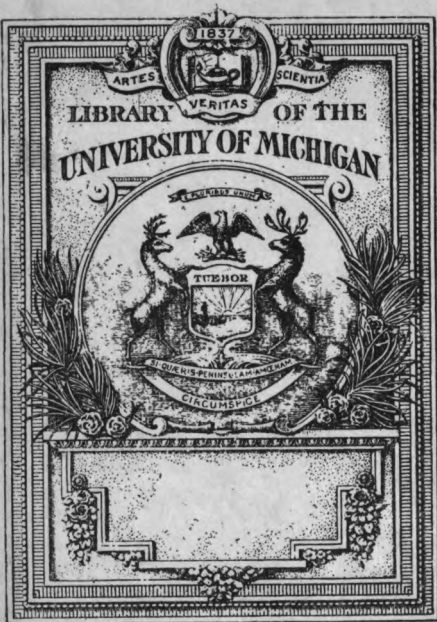
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

6271

**NON
CIRCULATING**

4 11h
D

224

.E64

1710

228.16

221

Epistolarum obscurorum virorum.
EPISTOLARUM

Obscurorum Virorum,

A

J. J. J.
DM. M. ORTUINUM

GRATIUM, *p. 2-1.*

VOLUMINA II. *1745.*

*Ex tam multis Libris conglutinata, quòd
unus pinguis cocus per decem annos, oves, boves,
sues, grues, passerēs, anserēs, &c. coquere, vel
aliquis fumosus calefactor centum magna hypo-
causta per viginti annos ab eis calefacere posset.*

Accesserunt huic Editioni,

EPISTOLA Magistri Benediſti Paſſavantii ad
D. Petrum Lyſetum.

E T

*La COMPLAINTE de Meſſire Pierre Lyſet ſur
le Trespas de ſon Feunez.*

L O N D I N I :

Impenſis HEN. CLEMENTS, ad inſigne *Luna
ſalcata*, in Cœmeterio Ædis Divi Pauli.

M DCC X.

ET STOLARUM
 Obsecro Vobis
 GRATIUM
 VOLUMINUM

Accedunt hinc
 D. E. A. Magistri
 D. E. A. Magistri

La COMPLAINTE de Messrs Pierre-Louis
 le Tresorier de son Honneur.

LONDINI
 Impensis H. N. CLEMENTS, ad indicem Lond.
 Editum in Conspectu Regis Divi Jacobi.

M DC X.

27 Feb. 25. EHW

Isaaco Bickerstaff

ARMIGERO,

Magnæ Britanniae

CENSORI, S.

ORLÆ Encomium Thomæ Moro, cui nil erat magis alienum quàm *Mori* nomen, Erasmus inscripsit: Nec ergo quis miretur has *Obsecrorum*

Virorum Epistolas Viro *Clarissimo*, hos Morologos Moriâ ipsâ stultiores Tibi mitti, ISAACE GRAVISSIME; qui unus, inter tot nugivendos potiùs quàm scriptores ubique nunc temporis ad nauseam obvios, nosti non ineptire: qui scis *ex fumo* (ut ait Flaccus) *dare lucem*; in gracili materiâ sterilisque argumento co-

A 2

piosè

Revised. 3-17-32. W.H.B.

DEDICATIO.

piosè juxtà atque sapienter differere, inter ludicra serius, inter jocos philosophus; qui ridiculum acri, dulci utile miscendo, junctis ingenii simul & argumentorum viribus, Britannos potes tam fœliciter à vitiis deterrere, ad virtutem hortari.

Patere, Cato Britannice, ex obsoletis sæculi superioris rudibus altàque, quam superstitione intulerat, ignorantia istud Arcadicum hominum specioso Theologorum Magistrorumve nomine insolenter gloriantium pecus accersi; & æternà licet nocte dignos, à tenebris tamen ad lucem, à mortuis ad vivos provocari, tibi que pro tribunali fisti; ut post nostri sæculi ineptias & ineptos, illas explosas, hos sepultos, non etiam desint, quas explodas, quos sepelias: Eum nempe volo Magnæ Britannicæ Censorem, qui non solum in præsentem sed & præteritas ætates ultrò citroque jussu censoriæ autoritatis exerceat.

Nolim autem mihi id vitio verti, quòd Theologos hic in medium protraham, & deridendos propinem. Cum enim Theologia omnium Disciplinarum Regina ab ipso

DEDICATIO.

ipſo Numine juſ in ſe derivaverit, procul abſit, ut illius cultores deſpicatui habeam, ut potiùs ex omni non modò Re-publicà ſed ex finibus humanæ naturæ exterminandos arbitrer, quotquot Theologiam aut ejus Miniſtros divino illo jure ac dignitate ſpoliare contendunt. Si aliter ſentirem, næ tuum patrocinium deſugiſſem, Vir Integerrime, cui curæ fuit, ut morum bonorum ac pietatis jura ſarta ac teſta ab omni piaculo conſervares. At verò credo me culpam minimè commiſiſſe, ſi eos, infecter, qui majori ignorantia an malitia freti in Theologiam in-volant; qui venerabili Theologiæ gradu & optimis beneficiis tumidi novis & hactenus inauditis opinionibus Rei-publicæ ſtatum convellunt; qui eò quòd Theologorum titulo magis quàm meritis ornentur, ideo tantum ſibi arroganti, ut omnem abjiciant ac relinquant obedientiam, ne modò rationi pareant, cui ipſa naturæ lege ſubjecti ſunt; qui pro Magiſtrali ſua dignitate in cunctos inferiores ferulam vibrant; quiſque longo quantumvis *togæ ſyrmate ſerocientes pallium*
tamen

DEDICATIO.

tamen brevius indui debuerunt, quo m-
nùs incautos fallant.

Hujusmodi Theologos tanto, quod
per summum dedecus usurpaverunt, no-
mine exui & loco moveri dignos in con-
spectum adduxi, Lepidissime Morum Ca-
stigator, ut ab omnibus publicitus exhibi-
lentur. Hanc ineptiarum farraginem duxi
nunquam commodiùs extrudi posse, quàm
cum Natio. in risum prona morionibus
& nugis magis impensè delectetur. Na-
tionis equidem patientiam nequeo non
obiter suspicere & mecum stomachari;
quæ libellos istos quotidie impune liber-
tate plusquam vernili vagantes affaniis
puris putis refertos legere sustineat; ferat-
que illud *Observatorum*, *Revisorum* & cæ-
terorum scurrarum vulgus vocibus non-
nisi *Barbaris* efferendum. *Ætas* profectò
Censore dignissima, qui hanc effrænem
scribendi licentiam virgâ notet & repri-
mat; istosque nugatores, ni-
si inter vivos * merari ulte-
riùs desinant, ad Vespillones
damnet! Age, Vir insignif-
sime; prodeat tandem tam-
diu

* Sueton. in
Vit. Neron.
Claud. cap.
22.

DEDICATIO.

diu desideratus tuarum lucubrationum liber, facundo illo silentii, quod in ipsis tam disertè expressisti, præconio celebrandus. Ex illis discant Lectores scriptorésque, illi quid legi, hi quid scribi potissimum cum fructu non minori quàm voluptate deceat. Interea dum illas expectamus, præludant *Hæ obscurorum Epistolæ*, quarum elaborata barbaries & solœcismi legentem in cachinnos solvant, &, quicquid ridiculi vanæque levitatis in pectore residet, adeo exhauriant, ut ad tuas postea Lucubrationes perlegendas animus defæcator & à nugis expurgator accedat : quippe medici solent corpus ægrum medicamentis purgare, quò melius ad victum salubriorem sumendum præparetur. Denique obscuri isti homunciones, quibus nil quicquam vixit insulsius, longo pòst tempore jam tandem resipiscunt ; famam, quam olim non potuerunt, conantur nunc aucupari ; à coætaneis suis audiri vix meruerunt, nunc in spem & lectores & emptores sibi conciliandi veniunt : vivi pro mortuis merità habebantur ; mortui verò
nunc

DEDICATIO.

nunc vivere & inclarescere incipient, ubi
primum eorum Epistolarum nomine Tuae
insignitae praefulgebant.

Vale, Vir Eruditissime; nostrisque mor-
ribus diu ac foeliciter confale.

Ann. 1710.

Cal. Jun.

THO-

T H O M A S

Langschneiderius,

Baccalarius Theologiae Formatus, quamvis indignus, S. D. superexcellenti, nec non scientificissimo viro Domino Oratino Gratio Dauentriensi, Poëta, Oratori, & Philosopho, nec non Theologo, & plus si vellet.

UONIAM (ut dicit Aristoteles) dubitare de singulis non est inutile, & quia legitur in Eccles. Proposui in animo meo, quærere & investigare de omnibus quæ sunt sub sole: Igitur ego proposui mihi scire unam quæstionem, in qua dubi-

um habeo ad dominationem vestram. Sed prius protestor per Deos sanctos, quod non volo tentare dominationem seu venerabilitatem vestram, sed ego cupio cordialiter & affectuose, quod instruat me super dubium illud. Quia scriptum est in Evangelio: Noli tentare Dominum Deum tuum, quia ut dicit Salomon: A Deo est omnis sapientia, sed vos dedistis mihi omnem scientiam, quam ego habeo, & omnis scientia bona est origo sapientie: ergo vos

VOL. I.

B

2 EPISTOLÆ

estis mihi quodammodo Deus, quia dedistis mihi initium sapientiz, loquendo Poeticè. Est autem illa quæstio sic introducta: Dudum fuit hic prandium Aristotelis, & Doctores, Licentiati, necnon Magistri fuerunt in magna læticia, & ego fui etiam ibi & bibimus pro primo ferculo tres haustus de maluatico, & pro prima vice imposuimus semellas recentes, & fecimus offam, & deinde habuimus sex fercula de carnibus & gallinis, & caponibus, & unum de piscibus: & procedendo de uno ferculo in aliud, semper bibimus vinum Kotzborgense, Rhenense, & cerevisiam Embeccensem, necnon Thurgensem, & Neuburgensem. Et Magistri fuerunt benè contenti, & dixerunt, quòd D. Magistri novelli benè expediverunt se, & cum magno honore. Tunc Magistri hilarificati incepterunt loqui artificialiter de magnis quæstionibus: Et unus quæsit, utrum dicendum Magister nostrandus, vel noster Magistrandus, pro persona apta nata ad sciendum Doctor in Theologia, sicut pro nunc est in Colonia mellissius pater, frater Theodoricus de Ganda, ordinis Carmelitarum, venerandissimus Legatus almæ universitatis Colonienfis, providentissimus artifex, Philosophus, argumentator, & Theologus supereminens. Et statim respondit Magister Vuarmsfemmel, Lanfmannus meus, qui est Scotista subtilissimus, & Magister 13. annorum, & fuit tempore suo pro gradu Magisterii bis reiectus, & ter impeditus, & tamen stetit ulterius, quoad fuit promotus pro honore Universitatis, & intelligit benè facta sua, & habet multos discipulos, parvos & magnos, senes cum junioribus, & cum magna maturitate dixit, & tenuit, quòd dicendum est noster, Magistrandus, quòd sit. un dictio: quia Magistrare significat Magistrum facere, & baccalariare baccalarium facere, & Doctore Doctorem facere, & hinc veniunt isti termini Magistrandus, Baccalariandus, & Doctrinandus. Sed quòd

quid Doctores in sacra Theologia non dicuntur Doctores, sed propter humilitatem & etiam sanctitatem, & propter differentiam nominantur seu appellantur Magistri nostri, quia stant in fide catholica in loco Domini nostri Jesu Christi, qui est fons vitæ, sed Christus fuit nostrorum omnium Magister. Ergo ipsi appellantur Magistri nostri, quod habent nos instruere in via veritatis, & Deus est veritas, quapropter merito vocantur Magistri nostri, quia omnes nos scilicet Christiani, debemus & tenemur audire prædicationem eorum, & nullus debet dicere contra eos, ex quo sunt omnium nostrorum Magistri. Sed nostras, trare, non est in usu, & neque legitur in vocabulario. Ex quo, neque in Catholicon, neque in Breviloquio, neque in Gemma gemmarum, qui tamen habet multos terminos. Ergo debemus dicere, noster magistrandus, & non Magister nostrandus. Tunc Magister Andreas Delitsch, qui est multum subtilis, & pro parte est Poeta, & pro parte est Artista, Medicus & Jurista: & jam legit ordinariè Ovidium in Metamorphosis, & exponit omnes fabulas allegoricè & literaliter, & ego fui auditor ejus, quia exponit multum fundamentaliter, & etiam legit in domo sua Quintilianum & Juvenum, & ipse tenuit oppositum Magistro Vuatsemmel, & dixit, quod debemus dicere Magister nostrandus. Quia sicut est differentia inter Magister noster, & noster Magister, ita etiam est differentia inter Magister nostrandus, & noster Magistrandus. Quia Magister noster dicitur Doctor in Theologia, & est una dictio, sed noster Magister sunt duæ dictiones, & sumitur pro unoquoque Magistro in quacunque scientia liberali, seu mechanica manuali, seu capitali, & non obstat quod nostras, trare, non est in usu, quia possumus fingere nova vocabula, & ipse allegavit super hoc Horatium. Tunc Magistri multum admiraverunt subtilitatem :

& unus portavit ei unum cantharum cerevisie Neuburgensis. Et ipse dixit, ego volo expectare, sed parcatis mihi, & tetigit bitterum, & risit hilariter, & portavit Magist. Vuarnsemmel, & dixit: Ecce Domine Magister, ne putetis quod sum inimicus vester, & bibit in uno anhelitu, & Magister Vuarnsemmel respondit ei fortiter pro honore Slesitarum. Et Magistri omnes fuerunt lazi: & postea fuit pulsatum ad vespertas. Quapropter rogo excellentiam vestram, quod velitis mihi exponere mentem vestram, quia vos estis multum profundus: & ego dixi pro tunc, Magister Ortuinus debet mihi bene scribere veritatem, quia fuit Præceptor meus in Daventria, quando fui tertiarius. Etiam debetis me certificare, quomodo sit in guerra inter vos & Doctorem Joannem Reuchlin, quia intellexi, quod iste Ribaldus (quamvis sit Doctor & Jurista) nondum vult revocare verba sua. Et mittatis etiam adhuc scemel mihi librum Magistri nostri Arnoldi de Tungaris, quem articulatim composuit, quia est multum subtilis, & tractat de multis profunditatibus in Theologia. Valere. & non habeatis pro malo, quod scribo vobis ita socialiter, quia vos dixistis mihi olim quod amatis me sicut frater, & vultis me promovere in omnibus, etiamsi debeatis mihi concedere magnam pecuniam. Datum in Lyptzick.

Magister Joannes Pellifex, S. D. Magistro Ortuino Gratio.

SALUTEM amicabilem & servitum incredibilem, Venerabile Domine Magister, quia ut dicit Aristoteles in prædicamentis, de singulis dubitare non est inutile. Quapropter est una res quæ facit

O B S C U R. V I R O R. y

est mihi magnam conscientiam. Nuper fui in missa
 Francosfordiensis, tunc ivi cum uno Bacculaurio per
 placeam, ad forum, & obviaverunt nobis duo viri,
 qui apparuerunt satis honesti, quantum ad aspectum
 & habuerunt nigras tunicas, & magna caputia cum
 liripipiis suis. Et Dii sunt testes mei, quod putavi
 quod sint duo Magistri nostri, & feci ipsis reveren-
 tiam deponendo birretum. Tunc ille bacculaurius
 stimulavit me, & dixit, amore Dei quid facitis? Isti
 sunt Judæi, & vos deponitis birretum vestrum ante
 eos. Tunc ego ira fui perterritus, ut si vidissem unum
 diabolum. Et dixi, Domine Bacculaurie, parcat mi-
 hi Dominus Deus, quia feci ignoranter. Sed quid
 putatis, utrum sit magnum peccatum? Et primò
 dixit, quod videtur sibi quod est peccatum mortale,
 quia comprehenditur sub idolatria, & est contra pri-
 mum præceptum ex decem præceptis, quod est: U-
 num crede Deum. Quia quando aliquis facit honorem
 Judæo, vel pagano, quasi esset Christianus, tunc facit
 contra Christianitatem, & apparet essemet Judæus,
 vel paganus, & tunc Judæi & pagani dicunt: Ecce
 nos sumus de via meliori, quia Christiani faciunt
 nobis reverentiam, & nisi essemus de via meliora, non
 facerent nobis reverentiam. Et sic fortificantur in sua
 fide, & despicunt fidem Christianam, & non permittunt
 se baptizare. Tunc ego respondi: Est beas verum,
 quando aliquis facit scienter, sed ego feci cum ig-
 norantia, & ignorantia excusat peccatum, quia si
 scivissem quod fuissent Judæi, & scivissem eis hono-
 rem, tunc fuisset dignus ad comburendum, quia
 esset hæresis. Sed neque verbo, neque opere, sicut
 scit Deus, aliquid novi, quia putavi quod essent Ma-
 gistri nostri. Tunc ipse dixit: quod tamen est ad-
 huc peccatum, & dixit: Ego etiam semel ivi per
 Ecclesiam, ubi stat unus Judæus ligneus ante salva-
 torem, & habet malleum in manu, & ego putavi
 quod

quod est sanctus Petrus, & haberet clavem in manu, & flexi genua, & deposui birretum: Tunc vidi quod est Judæus, & etiam poenituit me. Tamen in confessione, cum confitebar in monasterio Prædicatorum, dixit mihi confessor meus, quod est peccatum mortale, quia debemus respicere, & dixit, quod non posset me absolvere, nisi haberet potestatem Episcopalem, quia esset casus Episcopalis. Et dixit, quod si libenter fecissem, & non ignoranter, tunc fuisset Papalis: & sic fui absolutus, quia habuit potestatem Episcopalem. Et per Deos ego credo, quod si vultis salvare conscientiam vestram, oportet facere confessionem Officiali Consistorii. Et ignorantia non potest excusare illud peccatum, quia deberetis respicere: & Judæi habent unum giluam circulum ante in pallio, quem deberetis vidisse, sicut & ego vidi. Ergo est ignorantia crassa, & non valet ad absolutionem peccati. Sic pro tunc dixit mihi ille Bacculauius. Sed quia vos estis profundus Theologus, rogo vos devotè necnon humiliter, quatenus dignemini mihi solvere prædictam quæstionem; & scribere an est peccatum mortale an veniale, simplex casus an Episcopalis, an Papalis. Et etiam scribatis mihi an videtur vobis, quod cives in Francofordia rectè faciunt, quod habent illam consuetudinem, quod permittunt Judæos incedere in habitu Magistrorum nostrorum. Mihi videtur quod non est rectum, & est magnum scandalum quod non est differentia inter Judæos & Magistros nostros, etiam est una derisio sacrosanctæ Theologiæ. Et serenissimus Dominus Imperator nullo modo deberet pati, quod unus Judæus, qui est sicut canis, & est inimicus Christi, debet incedere sicut Doctor sacre Theologiæ. Etiam mitto vobis unum dictamen Magistri Bernhardini Plumilegi, vulgariter Federleser, quod misit mihi ex Vuittenburck. Vos enim novistis eum, quia fuit olim vester

O B S C U R. V I R O R 7

ster constans in Daventria & dixit mihi quòd fecisset ei bonam societatem; & ipse adhuc est bonus socius, & commendat vos laudabiliter, & sic valete in nomine Domini. Datum Lypzick.

M. Bornhardus Plumilegus, M. Ortuno Gratio, S. D. P.

MUS miser est antro qui solum clauditur uno. Sic etiam possum dicere de me, cum sup-
portatione venerabilis vir, quia essem pau-
per, si haberem tantum unum amicum, & quando
Ite unus superdaret me, tunc non haberem alium,
qui me tractaret amicabilem. Sicut nunc quidam
Poeta hic, qui vocatur Georgius Sibutus, & est unus ex
Poetis secularibus, & legit publicè in Poetria, & est
aliàs bonus socius. Sed sicut vos scitis isti Poeta quan-
do non sunt etiam Theologi sicut vos, semper volunt
reprehendere alios, & parvipendunt Theologos. Et
semel in una zecha in domo sua, quando bibimus
cerevisiam Turgensem, & sedimus usque ad tertiam
horam, & ego fui modicum ebrius, quia illa cere-
visia ascendit mihi in caput, tunc fuit ibi unus qui
aliàs non stetit benè mecum, & ego apportavi ei, u-
num medium cantharum, & ipse accepit. Sed po-
stea non voluit mihi simile facere. Et ter cavilavi
eum, & non voluit mihi respondere, & sedit cum
silentio, & nihil dixit. Tunc ego cogitavi: Ecce
iste aliàs spernit te, & est superbus, & semper vult
te confundere. Et fui commotus in ira mea, & ac-
cepi cantharum, & percussi ei ad caput. Tunc ille
Poeta fuit iratus super me, & dixit quòd fecissem
rumorem in domo sua, & dixit, deberem exire de
domo sua in nomine diaboli. Tunc ego respondi:

B 4

Quid

Quid tunc est, si estis inimicus meus, ego benè habui ira malos inimicos, sicut vos estis, & tamen mansi prae eis. Quid tunc est, etiam si estis Poeta, ego habeo etiam Poetas qui sunt amici mei, & sunt benè ita boni sicut vos, ego benè merdarem in vestram Poetiam. Quid creditis? putatis quòd ego sum stultus, vel quòd sum natus super arborem sicut poma? Tunc vocavit me asinum, & dixit quòd ego nunquam vidi unum Poetam. Et ego dixi, tumer es asinus in curè tua, ego vidi benè plures Poetas quàm tu: & dixi de vobis & de Magistro nostro Sorphi in bursa Kneck, qui composuit glosam notabilem, & de Domino Rutgero Licentiatò Theologiae in bursa Montis, & sic exivi domum suam, & adhuc sumus inimici. Quapropter rogo vos valde cordialiter, quatenus velletis mihi semel scribere unum distamen, tunc ego volo huic Poetæ & aliis ostendere, & volo gloriari, quòd estis amicus meus, & estis benè melior Poeta quam ille. Et præcipuè scribere mihi quid faciat D. Joan. Pfefferkorn, an adhuc habeat inimicitiam cum Doctore Reuchlin, & an vos adhuc defenditis eum, sicut fecistis, & mittere mihi unam novitatem. Valete in Christo.

M. Joannes Cantrifusoris Magistro Ortuino Gratio.

SALUTEM cordialem. Venerabilis Domine Magister, quoniam quidem sæpè tractavimus tales levitates ad invicem. Et quia non est cura vobis, si aliquis dixerit vobis unam fantasiam, sicut ego nunc intendo, propterea non timui, quod tollatis in malam partem, quòd scribam vobis nunc unam cavillationem. Quia vos etiam facitis taliter,
&

& vos ridebitis, ego scio, quia est mirabile factum. Fuit hic nuper quidam de ordine Prædicatorum, & fuit satis profundus in Theologia, & fuit speculativus, & habuit etiam multos fautores, ipse vocatur D. Georgius, & primum fuit Hallis, deinde venit huc, & prædicavit benè per dimidium annum, in sermone suo reprehendens omnes homines, etiam principem & suos vasallos. Sed in collatione fuit, socialis & læta mentis, & bibit cum sociis ad dimidios & ad totos. Sed semper quando de sero bibit nobiscum, tunc de mane prædicavit de nobis, dicens: Ita sedent Magistri in hac Universitate cum suis sociis, per totam noctem bibentes, ludentes, & trahentes levitatem. Et ipsi deberent eos detalibus emendare, tunc ipsi incipiunt: sæpe fecit mihi verecundiam. Et sui iratus super eum, & cogitavi quomodo possem me vindicare, & non potui imaginari quomodo facerem. Et semel dixit mihi unus, quomodo, ne nocte izet ille Prædicator ad unam mulierem, & supponeret eam, & dormiret cum ea. Et ego audiens talia, semel accepi aliquos socios qui stant in Collegio, & circa horam decimam ivimus ad illam domum, & per vim intravimus. Tunc ille monachus volens fugere, non habuit tempus ut tolleret vestimenta sua, & saltavit nudus ex fenestra, & ego risi itaque statim perminxissem me, & clamavi: Domine prædicator, tollatis pontificalia vestra; & socii exterius projecerunt eum in merdā & aquam. Sed ego compescui eos, & dixi quod haberent discretionem, veruntamen audiivi eos, quod omnes superposuimus illam mulierem. Et ita vindicavi me de illo monacho, & postea id non amplius prædicavit de me. Sed non debetis aliis dicere, propterea quod fratres prædicatores nunc sunt pro vobis contra Doctorem Reuchlin, & defendunt Ecclesiam & fidem Catholicam, contra illos,

...

B 5

Poeta.

Poetas seculares : ego vellem quod iste monachus fuisset de alio ordine, quia ille ordo est valde mirificus inter omnes. Vos etiam debetis mihi aliquid risibile significare, & non irascimini mihi. Valete.
Ex Wirtemberg.

Joannes Strausfederius Ortuino Gratia.

SALUTEM maximam & multas bonas noctes, sicut sunt stellæ in cœlo & pisces in mari, & debetis scire quod ego sum sanus, & etiam mater mea, & vellem libenter etiam taliter audire de vobis, quia ego cogito quotidie ad minus semel de vestra dominatione. Sed cum licentia, audite unum magnum miraculum, quod fecit hic unus nobilissimus, diabolus confundat eum in æternum, quia scandalizavit Dominum Magistrum nostrum Petrum Meyer in mensa, ubi fuerant multi Domini & nobilissimi, & non habuit unam gutturam vercundiz, sed fuit ita prætentus quod ego miror. Ipse dixit: Ecce Joannes Reuchlin est doctior quam vos, & dedit ei unum knip. Tunc Magister noster Petrus dixit: Ego mitterem solvere collum meum, an hoc est verum. Sancta Maria, Doctor Reuchlinus est in Theologia sicut unus puer, & unus puer plus scit in Theologia quam Doctor Reuchlin. Sancta Maria, credatis mihi, quod ego habeo experientiam. Tamen ipse nihil scit in libris sententiarum. Sancta Maria, ista materia est subtilis, & homines non possunt ita capere, sicut Grammaticam & Poëtiā. Ego vellem etiam bene Poeta esse, & scire etiam componere metra, quia audiui in Lyptzick Sulpitium, de quantitatibus syllabarum. Sed quid est? Ipse de-
beret

beret mihi proponere unam quæstionem in Theologia, & deberet arguere pro & contra. Et ipse probavit per multas rationes, quod nemo scit perfectè Theologiam, nisi per Spiritum sanctum, & Spiritus sanctus infundit illam artem. Et Poetria est cibus diaboli, sicut dicit Hieronymus in suo Epistolari. Tunc ille bufo dixit, quod non est verum, & quod Doctor Reuchlin etiam habet Spiritum sanctum, & quod est sufficiens in Theologia, quia composuit unum librum satis Theologicalem, & nescio quomodo vocatur, & nominavit Magistrum nostrum Petrum unam bestiam. Et dixit quod Magister noster Hochstrat est frater calearius, & commensales riserunt, sed ego dixi, quod est scandalum, quod unus simplex focius debet esse ita irreverentialis coram uno Magistro nostro. Et Doctor Petrus fuit ita iratus, quod surrexit de mensa, & allegavit Evangelium, dicens: Samaritanus es, & diabolum habes. Et ego dixi: Capias tibi hoc: & fui valde gavisus, quod ita realiter expeditum illum trufatorem. Vos debetis procedere in factis vestris, & debetis defendere Theologiam, sicut fecistis antea, & non debetis aliquem respicere, sive sit nobilis, sive rusticus, quia vos estis sufficiens. Si scirem ita facere carmina, sicut vos, ego non curarem unum Principem, etiam si vellet me interesse. Sed aliis sum indifferens Juristarum, quia vadunt in rubris caligis, & in mardaris scubis, & non faciunt debitam reverentiam Magistris, & Magistris nostris. Ego etiam peto vos humiliter, ne non affectualiter, quatenus significaveris mihi, quomodo stat in Parthica cum speculo oculari. Deus tribuat quod alia mater universitas Parthisi, velit tenere nobiscum, & comburere illam hæreticum librum, quia habet multa scandala, sicut scripsit Magister noster Pangarus. Ego audiui quod

Magister

Magister noster Sorphi, in bursa Kneck, qui composuit glossam notabilem super quatuor partes Alexandri, est mortuus: sed spero quod non est verum, quia fuit excellens vir, & fuit profundus Grammaticus, & fuit bene melior quam isti novi Grammatici Poetales. Salutate etiam dignemini mihi Magistrum Remigium, qui fuit olim Præceptor meus singularissimus, & sæpe dedit mihi bonas vexas, quando dixit mihi. Tu es sicut auca, & non vis studere, quod fias magnus argumentator. Et ego dixi: Eximie Domine Magister noster, ego volo me emendare in posterum, tunc aliquando dimisit me, aliquando dedit mihi bonam disciplinam, & pro tunc ego fui ita discretus, quod libenter accepi correctiones pro negligentis meis. Sed nihil amplius habeo vobis scribere, præter quod velitis vivere centum annos, & valere in requie. Datum Moguntiz.

Nicolaus Caprimulgius Bacculaurius, Magistro Ortuno Gratio.

SALUTEM plurimam cum magna reverentia erga vestram dignitatem, sicut debeo scribens ad vestram magistratitatem. Venerabilis Domine Magister, sciatis, quod est una notabilis questio, quam peto seu rogo determinari à vestra magistratitate. Est hic unus Græcus, qui resumit Grammaticam Urbani, & quando scribit Græcum, tunc semper ponit titellos superius. Quapropter ego dixi nuper, tamen Magister Ortunus Daventrie etiam practicavit Grammaticam Græcam, & etiam est sufficientes ita bene sicut ille, & nunquam scripsit ita titellos,

titellos, & ego credo, quod ita bene intelligit facta sua, sicut ille, & adhuc posset corrigere istum Græcum, sed alii non voluerunt credere, & socii mei ac constantes petiverunt, quod vellem scribere ad dominationem vestram, quod notificaretis mihi, quomodo est, an debemus ponere titellos, an non. Si non debemus ponere, tunc, per Deos, realiter volumus vexare illum Græcum, & volumus facere, quod debet paucos auditores habere. Ego bene vidi de vobis Coloniam, in domo Henrici Quentel, quando fuistis Corrector, & debuistis corrigere Græcum, tunc abscidistis omnes titellos, qui fuerunt supra literis, & dixistis: Quid debent illæ stultitiæ? Et ita jam consideravi, quod vos habetis aliquam rationem, aliàs non fecissetis. Vos estis mirabilis homo, & Deus dedit vobis magnam gratiam, quod scitis aliquid in omni seibili. Quapropter debetis etiam laudare Dominum Deum in vestris metris, & beatam virginem, & omnes sanctos Dei. Sed non habueritis mihi pro molestia, quod impedio vestram dominationem cum istis quæstionibus, quia facio talia causa informationis. Valete. Ex Lyptzick.

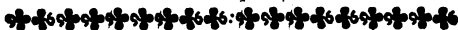
M. Petrus Hasenmaijus M. Ortuno Gratia.

SALUTEM innumerabilem. Venerabilis Domine Magister, si haberem pecunias & substantiam magnam, tunc vellem dare vobis unam notabilem propinam, credatis mihi firmiter: quod solvatis mihi istam quæstionem, quam propono. Sed quia pro nunc non habeo boves & oves, universa insuper & pecora campi, sed sum pauper, propterea non possum vobis appreciare pro vestra doctrina, sed promitto.

promitto vobis, quod postquam sum beneficiatus, sicut jam inſeti pro una Vicaria, tunc volo ſemel unum honorem ſpecialeſ facere vobis. Et ſcribatis mihi, an eſt neceſſarium ad æternam ſalutem, quod ſcholares diſcunt Grammaticam ex Poetis ſecularibus, ſicut eſt Virgilius, Tullius, Plinius, & alii? Videtur mihi, quod non eſt bonus modus ſtudenti. Quia, ut ſcribit Ariſtoteles primo Metaphyſicæ: Multa mentiuntur Poetæ, ſed qui mentiuntur, peccant, & qui fundant ſtudiũ ſuum ſuper mendaciis, fundant illud ſuper peccatis. Et quicquid fundatum eſt ſuper peccatis, non eſt bonum, ſed eſt contra Deum: quia Deus eſt inimicus peccatis. Sed in Poetria ſunt mendacia; & ergo qui incipiunt ſuam doctrinam in Poetria, non poſſunt proficere in bonitate: quia mala radix habet ſuper ſe malam herbam, & mala arbor proferat malum fructum, ſecundum Evangelium, ubi dicit Saluator: Non eſt arbor bona, quæ facit fructum malum. Etiam bene adhuc memoro illam doctrinam, quam dedit mihi ſemel Magiſter noſter de Gekernheym in burſa montis, quando fui ſuus diſcipulus & volui audire Saluſtium, & dixit: Quare vis audire Saluſtium, tu diſchole. Tunc ego reſpondi, quod Magiſter Joannes de Vratiſlavia dixit, quod diſcimus bona dictamina facere ex talibus Poetis. Tunc ipſe dixit, eſt fantafiæ: ſed tu debes bene advertere in partibus Alexandri, & Epistoſis Caroli, quæ practantur in ſcola Grammaticorum: ego nunquam audivi Saluſtium, & tamen ſcio dictamina facere metricè & proſaicè. Et ſic Magiſter noſter Valentinus fecit, quod ego nunquam ſtudi in Poetria. Et iſti humaniſtæ nunc vexant me cum ſuo novo Latino, & annihilant illos veteres libros, Alexandrum, Remigium, Joannem de Garlandria, Cornutum, Compoſita verborum, Epistolare Magiſtri Pauli Nivis, & dicunt ita magna mendacia, quod ego facio crucem pro me, quando

de

do audio: sicut nuper unus dixit, quod est in quadam provincia una aqua, quæ habet arenam auream, & vocatur Tagus, & ego fistulavi occultè, quia non est possibile: ego scio benè quod etiam estis Poeta, sed non scio, unde habetis illam artem. Ipsi dicunt, quod quando vultis, tunc facitis plura metra in una hora: sed credo, quod intellectus vester est ita illuminatus, per gratiam Spiritus sancti desuper, quod scitis illa & alia, quia semper fuistis bonus Theologus, & reprehenditis illos gentiles. Libenter vellem vobis scribere unam novitatem, si scirem: sed non audiavi aliquid, quàm quod fratres ac Domini de ordine Prædicatorum habent hic magnas indulgentias, & absolvunt à poena & culpa, quando aliquis est confessus & contritus, & habent super hoc literas Papales. Etiam scribite mihi aliquid, quia ego sum vester tanquam famulus. Valete: Ex Nuremberga.

Franciscus Genselinus, M. Ortnino Gratio.

SALUTEM, quam mille talenta non possunt æquivalere in sua gravitate. Venerabilis Domine Magister, scire, quod hic est magnus sermo de vobis, & Theologi valde laudant vos, quod non respexistis aliquem, & scripistis pro defensione fidei contra Doctorem Reuchlin. Sed aliqui socii, qui non habent intelligentiam, & etiam Iuristæ qui non sunt illuminati in fide Christiana, spernunt vos, & loquuntur multa contra vos, sed non possunt prevalere, quia facultas Theol. tenet vobiscum. Et nuper quando venerunt huc isti libri, qui vocantur Acta Ratislaviensium, tunc ferè omnes Magistri emerunt, &

& gavisi sunt maximè: ego pro tunc etiam emi, & misi ad Heyd lbergam, ut ibi viderent. Et credo, quòd ubi viderunt, tunc pœnituit Heydelbergenfes, quòd non etiam concluderunt cum alma Univerfitate Colonienfi contra Doctorem Reuchlin: & propterea audio, quòd univerfitas Colonienfis facit unum ftatu- rum, quòd nunquam in æternum volunt promoverè unum qui complevit pro gradu Baccalaureatus vel Magifterii in Heydelberga, & eft bene factum, quia fic debent difcere quid eft Univerfitas Colo- nienfis, & alia vice debent tenere cum ea: ego vellem quòd fi facerent aliis, fed credo quòd aliz Univerfitates non fciverunt, & igitur parcite eis propter igno- rantiam. Etiam quidam focius dedit mihi pulchra camina, quæ debetis intimaffe in Univerfitate Colo- nienfi, quæ oftendi Magiftris & Magiftris noftris, & fuerunt multum commendata: & misi illa ad mul- tas civitates pro veftra gloria, quia faveo vobis, & funt ifta, ut fciatis quid puto:

Qui vult legere hæreticas pravitates,

Et cum hoc difcere bonas latinitates,

Ille debet emere Parrhifienfium aña

Et fcripta de Parrhifia nuper facta

Quomodo Reuchlin in fide erravit,

Sicut Magifter nofter Tangarus doctriñaliter probavit,

Ille vult Magifter Ortwinus legere

Gratis, in hac alma Univerfitate.

Et cum hoc textum ubique glosare

Nec non quadam notabilia in margine notare.

Et vult arguere pro & contra,

Sicut fecerunt Theologi in Parrhifia.

Quando fpeculũh vultare examinaverunt

Et Reuchlin magiftraliter damnaverunt.

*Ut sciunt fratres Carmelita
Et alii qui vocantur Jacobita.*

Ego miror, quomodo potestis speculari talia: vos estis valde artificialis in compositionibus vestris, & habetis magnam dulcedinem, ita quòd semper rideo prae lætitia, quando lego aliquid quod vos composuistis, & opto semper quod velitis diu vivere, quod laus vestra crescat, sicut fecit usque huc, quia vestra scripta sunt valde utilia. Deus vos conservet & vivificet vos, & non tradat vos in manus inimicorum vestrorum: & sicut dicit Psalmista, tribuat vobis Dominus secundum cor vestrum, & omne consilium vestrum confirmet. Et vos etiam scribatis mihi de factis vestris, quia libenter audio & video quid facitis seu agitis: & sic valete. Ex Friburga.

*Magister Conradus de Zuicavia S. D.
Magistro Ortuino Gratio.*

QUIA legitur Ecclesiasti. undecimo: Lætare juvenis in adolescentia tua. Quapropter ego nunc sum lætæ mentis, & debetis scire, quòd bene succedit mihi in amore, & habeo multum supponere. Quia dicit Ezechiel: Nunc fornicabitur in fornicatione sua. Et quare non deberem aliquando purgare renes? Tamen non sum Angelus, sed homo & omnis homo errat. Vos etiam aliquando supponitis, quamvis estis Theologus: quia non potestis semper solus dormire, secundum illud Ecclesiasti. quarto: Si dormierint duo simul, fovebuntur mutuo: unus autem quomodo calefiet? Quando scribitis mihi quid facit vestra amasia? Nuper dixit mihi unus, quòd, quando ipse fuit Coloniz, tunc fuistis in rixa cum

cum ipsa, & percussistis eam, quia fortassis non fecit secundum opinionem vestram : & ego miror, quare potestis ita pulchram mulierem percutere, ego flerem si viderem : potius debetis dicere, quòd non faciat amplius, tunc ipsa emendaret se, & de nocte esset vobis amabilior. Tamen quando legistis nobis Ovidium dixistis nobis, quòd nullo modo debemus percutere mulieres, & allegastis ad hoc sacram scripturam : Ego sum contentus, quòd amica mea est hilaris & non irascitur mecum, quando venio ad eam, tunc etiam facio talia, & sumus in læticia, & bibimus cerevisiam & vinum, quia vinum lætificat cor hominis : sed tristitia exiccat ossa. Aliquando sum iratus super eam, tunc dat mihi osculum, & fit pax : & postea dicit : Domine Magister estote lætæ mentis : Nuper volui ire ad eam, tunc vidi exire quendam juvenem mercatorem, qui habuit apertas caligas, & sudavit in fronte, & credidissem quòd supposuisset eam : & fui quodam modo iratus, sed ipsa juravit, quòd non tetigisset eam ille mercator, sed voluisset eivendere linteum ad faciendas camisas. Tunc ego dixi, est bonum, sed quando etiam datis mihi unam camisiam ? Tunc rogavit me, quòd deberem ei concedere duos asenòs, quòd possetolvere illum linum, tunc etiam vellet mihi dare unam camisiam ? & pro tunc non habui pecuniam, sed petii unum socium, qui concessit mihi, & dedi ei. E. o laudo, quòd aliquis semper est lætus, & medici dicunt etiam quòd sanum est, quando aliquis est lætus. Quidam Magister noster hic semper irascitur, & nunquam est lætus, & propterea semper est infirmus : ipse semper reprehendit me, & dicit, quòd non debeo amare mulieres, quia sunt diaboli, & perdificant homines, & sunt immundæ, & nulla mulier est pura : & quando aliquis est cum muliere, tunc est sicut cum diabolo ; quia permittunt nulli requiem. Tunc ego dixi, par-

catis

catis mihi Domine Magister noster, vestra mater etiam fuit mulier, & abivi. Ipse etiam nuper prædica-
vit, quod sacerdotes nullo modo deberent habere concubinas secum, & dixit, quod Episcopi peccant mortaliter, quando accipiunt decimam lactis, & permittunt ancillas esse cum presbyteris, quia deberent eas totaliter expellere. Sed sit a, vel b, nos debemus esse aliquando lati, & etiam possumus dormire cum mulieribus, quando nemo videt: postea tamen facimus confessionem, & Deus est misericors, & debemus sperare veniam. Ego mitto vobis hic quædam scripta pro defensione Alexandri Galli, Grammatici antiqui & sufficientis: quamvis Poetæ Moderni volunt eum reprehendere, sed non sciunt quid, loquuntur, quia Alexander est optimus, ut olim dixistis mihi, quando stetimus Daventriæ. Quidam Magister hic dedit mihi: sed nescio ubi accepit. Ego vellem quod faceretis imprimere: tunc maxime faceretis iratos illos Poetas. Quia ille auctor realiter vexat eos: sed est ira Poetaliter compositum, quod ille, qui composuit, est etiam bonus Poeta: sed cum hoc est Theologus, & non tenet cum secularibus Poetis, sicut est Doctor Renschlin, Buschius & alii. Statim quando fuit mihi data illa materia, tunc ~~divi~~ ^{quid} vellem vobis mittere, quod legeretis. Si habetis aliquid novum, tunc etiam mittatis mihi. Valete in charitate non ficta; Ex Lyptzick.

*Joannes Arnoldi S. D. P. M. Or-
tuino Gratio.*

QUONIAM quidem igitur vos concupiscitis semper habere unam novitatem, secundum quod dicit Aristoteles: Omnes homines natura scire desiderant. Quare igitur ego Joannes Arnoldi ve-
ster

ster discipulus & humilis subditus, mitto dominario-
ni seu honorabilitati vestræ hic unum libellum, quem
composuit quidam Ribaldus, & scandalizavit Domi-
num Joannem Pfefferkorn in Colonia, vinum procu-
dubio integerrimum, & ego fui valde iratus, sed non
potui prohibere, quod non imprimeret, quia iste so-
cius habet hic multos fautores, etiam nobiles, &
vadunt armati sicut bufones, cum longis gladiis in
plateis. Sed tamen ego dixi, quod non est rectum,
quia debetis notare, quod isti Poetz seculares adhuc
facient multas guerras cum suis metris: si Magistri
nostri non habebunt advertentiam, & non citabunt
eos per Magistrum Jacobum Hochstratem ad curiam
Romanam. Et ego timeo quod erit unum magnum
disturbium in fide Catholica. Rogo igitur vos, quod
velitis componere unum librum contra istum scanda-
lizatorem, & realiter vexare eum, tunc postea non
erit ita audax, quod velit stimulare Magistros nostros;
quia ipse est simplex socius, & neque est promotus,
neque qualificatus in jure vel artibus, quamvis steter
in Bononia, ubi etiam sunt multi Poetz seculares,
non zelosi & in fide illuminati. Ipse nuper sedit in
mensa, & dixit quod Magistri nostri in Colonia &
Parrhisia faciunt injuriam Doctori Reuchlin: & ego
tenui ei oppositum. Tunc vexavit me multis malis
verbis & scandalosis, quod fui ita iratus, quod surrexi de
mensa, & prosteravi coram omnes de injuriis, & non
quod potui comedere unam buccellam. Vos debetis
mihi dare consilium in supra dicta causa, quia etiam
pro parte estis Jurista. Ego compilavi aliqua metra,
quæ mitto vobis hic.

Choriambicum, Hexametrum, Sapphicum, Jambi-
cum, Asclepiadicum, Hendecasyllabum, Elegiacum,
Dicolon, Distrophum.

OBSCUR. VIROR. 21.

Qui est bonus Catholicus, debet sentire cum Pauperibus :

*Quia illud gymnasium, est mater omnium Universitatum.
Deinde Colonia sancta, qua est in fide Christiana tanta,
Quod nullus debet contradicere, vel merito penam luere,
Sicut Reuchlin Doctor, qui est speculularis auctor
Quem Magister noster Turgarus, probavit quod est here-*

*ticus,
Nec non Magister de alta platea, qui facis comburere ejus
dictamina.*

Si haberem unum argumentum, ego vellem componere unum librum contra istum trufatorem, & probare quod de facto est excommunicatus. Non habeo plus tempus ad scribendum, quia oportet me ire ad lectionem, quia unus Magister legit replicationes super veterem artem, valde subtiliter compositas, & ego audio eas pro completionem. Valete supra omnes socios & amicos meos, qui sunt hic & ubique, & in omnibus locis honestis.

*Cornelius Fenestricus, S. P. D. Or-
tuno Gratia.*

SALUTES tot, quot habet coelum stellas, & mare arenas, venerande Domine Magister: e o habeo hic multas rixas & guerras à malis viris, qui præsunt esse docti, & tamen non didicerunt logicam, quæ est scientia scientiarum. Ego legi nuper tuam Missam ad Prædicatores, de Spiritu sancto, quod Deus velit mihi dare suam gratiam, & bonam memoriam in syllogismis, ad disputandum cum illis, qui sciunt tantum taxinare, & dictamina componere. Etiam imposui tuam collectionem in illa Missa, pro

pro Magistro nostro Jacobo de Hochstrat, & Magistro nostro Arnolde de Tungaris, summo regeere in burſa Laurentii, quod poſſunt in diſputatione Theologica ad metam redargutionis ducere quendam Doctorem in Jure, qui vocatur Joannes Reuchlin, etiam eſt Poeta ſecularis & præſumptuoſus, & tenet oppoſitum contra Univerſitates, pro Judæis. Et facit propoſitiones ſcandalofas & offenſivas piarum aurium, & probavit Joannes Pfefferkorn, & Magiſter noſter Tungarus, ſed non eſt fundatus in Theologia ſpeculativa, nec qualificatus in Ariſtotele, aut Petro Hiſpanc. Ideo Magiſtri noſtri in Parrhiſia damnaverunt ad ignem vel reclamationem. Ego vidi literam & ſigillum Domini Decani ſacroſanctæ facultatis Theologicæ Parrhiſienſ. Unus Magiſtrorum noſtrorum valde profundus in ſacrâ Theologia, & illuminatus in fide, qui eſt membrum quatuor Univerſitatum, & qui habet plus quàm centum ſcriben-tes ſuper libros ſententiarum, in quibus ſe fundat: dixit manifeſtè, quod prædictus Doctor Joannes Reuchlin non poteſt evadere, & quod etiam Papa non audet dare ſententiam contra talem ſolemniffimam Univerſitatem, quia ipſe non eſt Theologus, & beatum Thomam contra gentiles, non intelligit, quamvis dicunt, quod eſt doctus, videlicet in Poëſi. Oſtendit mihi Magiſter noſter, qui eſt Plebanus ad ſanctum Martinum, Epiſtolam, in qua illa Univerſitas ſorori ſuæ Univerſitati Cololonienſi, valde am-icabiliter promittit auxilium ſuum realiter cum eſ-ſectu, & tamen iſti latinifatores præſumunt tenere oppoſitum. Ego ſedi nuper Moguntiz in coronæ hoſpicio, ubi tribulaverunt me valde indiſcretè duo aruſatores, vocaverunt Magiſtros noſtros, in Parrhiſia & Colonia, fantaſticos, & ſultos, & dixerunt quod ipſorum libri ſuper ſententias eſſent fantaſtici: ſimiliter proceſſus, copulata, reparaciones omnium burſa-

burfarum, dixerunt, quòd essent vanitates. Tunc fui ita iratus, quòd non scivi respondere, cum hoc etiam vexaverunt me, quod feci passagium ad Treverim, ad videndum Tunicam Domini, quia dixerunt, quòd fortassis non esset tunica Domini, & probaverunt sic per Cornutum syllogismum: Quicquid est laceratum, non debet ostendi pro tunica Domini: sed illa est talis, ergo &c. Tunc ego concessi majorem, sed negavi minorem: Tunc probaverunt sic: B. Hiero. dicit: Verusto Oriens collisus errore tunicam Domini inconfutilem desuper contextam totum minutatim descripsit per frustra. Et ego respondi, quòd S. Hieronymus non est de stylo Evangelii, nec immodicitè ex Apostolis: & sic surrexi de mensa, & reliqui illos trufatores. Vos debetis scire, quòd tam irreverentialitè loquuntur de Magistris nostris, & Doctoribus illuminatis in fide; quòd certè de facto possunt esse excommunicati à Papa. Si scirent Curtisiani, ipsi citarent eos ad Curiam Romanam, & impetrarent eorum beneficia; vel saltem tribularent eos cum expensis. Quis unquam audit; quòd simplices socii in nulla facultate promoti vel qualificati, deberent vexare tam eximios viros, in omni profecto scibili profundissimos, ut sunt Magistri nostri? sed ipsi superbiunt propter sua metra. Ego etiam scio facere metra & dictamina, quia legi etiam novum Latinum idioma M. Laurentii Corvini, & Grammatici Brassicani, & Valerium Maximum, & alios Poetas. Et compilavi nuper in via eundo unum dictamen metricum contra istos, hoc modo:

*Sunt Moguntia in publica Corona,
In qua nuper dormivi in propria persona,
Duo indiscreti bufones
In Magistros nostros irreverentiales nebulones,*

Quod

Qui audent reprehendere magistros in Theologia:
 Quamvis ipsi non sunt promoti in Philosophia,
 Nec sciunt in scholis formaliter disputare,
 Et ex una conclusione multa corollaria formare.
 Ut docet fundamentaliter Doctor subtilis,
 Qui contemnit eum est multum vilis.
 Ut concludunt quodlibeta Doctoris irrefragabilis,
 Qui est in scientiis non expugnabilis:
 Et non sciunt quid est Doctor Seraphicus,
 Sine quo nullus sit bonus Physicus:
 Et qui veraciter scribit Doctor sanctus,
 In Aristotele & Porphyrio tantus:
 Quia solus exponit quinque universalis,
 Quae dicuntur etiam quinque predicabilia.
 O quam breve continuas libros predicamentales:
 Et sumit Aristotelis sententias morales.
 Quae omnia non intelligunt Poetae:
 Ideo loquuntur ita indiscreti.
 Ut isti duo presumptuosi irruentes,
 Qui vocant Magistros nostros esores,
 Sed Magister noster de Hochstrat debet eos citare,
 Tunc non amplius audebunt illuminatos vexare.

Valere & salutare mihi cum magna reverentia
 Dominos meos M. nostrum Arnoldum de Tungaris,
 & M. nostrum Remigium, & M. nostrum Valentinum
 de Geltersheim, & Dominum Jacobum de
 Ganda, ordinis Praedicatorum, Poetam subtilissimum,
 & alios.

M. Hil-

*M. Hiltebrandus Mammaceus, S. D. M.
Ortuino.*

A MICISSIME Domine Ortuine: non possum
jam scribere eleganter Epistolam secundum
præcepta, quæ scribuntur in modo Episto-
landi: quia hoc tempus non permittit: sed oportet
breviter & statim manifestare paucis verbis quid
est, quodd habeo expedire casum unum vobiscum, qui
est mirabilis, & est talis res. Vos debetis intelligere,
quodd hic est terribilis fama, & omnes dicunt quodd
in Curia Romana causa Magistrorum, nostra non
male sit, quia dicunt quodd Papa vult autentizare
sententiam, quæ ante annum lata est in Spira, per
Doctorem Reuchlin: quando audivi, tunc ita timui,
quodd non potui aliquod verbum dicere, & fui sicut
murus, & per duas noctes non dormivi: Quia ami-
ci Reuchlin gaudent, & vadunt ubique seminantes
istam famam: & ego non crederem, nisi vidissem
unam litteram unius Magistri nostri de ordine Praedi-
catorum, in qua scripsit cum magna tristitia istam
novitatem. Et cum hoc scripsit, quodd Papa permis-
sit, quodd Speculum oculare debet in Curia Romana
imprimi, & mercatores debent vendere, & omnis
homo debet legere. Et Magister noster Hochstratus
voluit exire Curiam Romanam, & voluit jurare
paupertatem, tunc iudices non voluerunt eum dimit-
tere: Sed dixerunt, quodd debet expectare finem, &
quodd non potest jurare paupertatem, quia intravit
urbem Romanam cum tribus equis, & in Curia Ro-
mana habuit commensales, & exposuit magnas pec-
unias, & propinavit Cardinalibus, & Episcopis, &

VOL. I

C

a di-

auditoribus Consistorii multa munera, & propterem non debet juvare paupertatem. O sancta Maria, quid volumus nunc facere? Si Theologia ita spernitur, quod unus Jurista debet prævalere omnes Theologos? Ego credo quod Papa non est bonus Christianus, qui si esset bonus Christianus, tunc esset impossibile, quod non teneret cum Theologis. Sed etiam si Papa dat sententiam contra Theologos, tunc videtur, quod debet fieri appellatio ad concilium: quia concilium est supra Papam, & in concilio Theologi habent prævalentiam super alias facultates: Tunc spero, quod Dominus dabit benignitatem, & respiciet famulos suos Theologos, & non permetteret, quod inimicus noster supergaudeat nos, & dabit nobis gratiam Spiritus sancti, quod non possumus sperare fallimonia istorum hæreticorum. Quidam Jurista nuper dixit hic, quod est fatatum, quod ordo Prædicatorum debet præire, & quod ex illo ordine debent venire maxima scandala in fidem Christi, sicut non audita sunt prius: & dixit ubi legit illam prophetiam. Sed absit quod hoc sit verum: Quia ille ordo est utilis, & si ille ordo non esset, tunc nescio quomodo staret Theologia, quia semper prædicatorum sunt profundiores in Theologia, quam Minores vel Augustinenses, & tenent viam doctoris sancti, qui tamen nunquam erravit. Et ipsi etiam habuerunt multos sanctos in suo ordine, & sunt audaces in disputatione contra hæreticos. Ego miror, quare Magister noster Jacobus de Hochstraten non potest jurare paupertatem, tamen est in ordine mendicantium, qui manifeste sunt pauperes. Si non timerem excommunicationem, ego vellem dicere quod Papa erraret ibi: & non credo, quod hoc est verum, quod ipse exposuit sic pecunias, & dedit propinas, quia est vir valde Zelotus: & credo quod isti Jurista & alii fingunt talia, & Doctor

Renchlin

Reuchlin scit ipsis ita blandire, quia etiam audi-
 quod multæ civitates, & multi Principes, ac Domi-
 ni scripserunt pro eo. Et est ratio, quia non sunt
 in Theologia instructi, & non intelligunt factum,
 alias permetterent istum hæreticum habere diabolum,
 quia est contra fidem, etiamsi totus mundus diceret
 contrarium. Vos debetis ista statim manifestare Ma-
 gistris nostris in Colonia, quod sciunt capere consi-
 lium. Et valete in Christo. Datum in Tubinga.

*M. Conradus de Zuicavia, S. D. M.
 Ortuino.*

SICUT scripsistis mihi, quod non amplius curatis
 illas levitates, & non amplius vultis amare
 mulieres, vel supponere, nisi in mense semel,
 aut bis: ego miror quod talia scribitis, tamen ego
 scio contrarium. Est hic unus socius, qui nuper
 venit ex Colonia, & bene est vobis notus, & fuit
 etiam semper ibi vobiscum. Ipse dicit, quod sup-
 ponitis uxorem Joannes Pfefferkorn, & dixit mihi
 veraciter, & juravit, & ego credo etiam: quia vos
 estis valde amabilis, & etiam scitis dare bona ver-
 ba. Et cum hoc scitis perfecte artem amandi ex
 Ovidio. Etiam dixit mihi quidam mercator, quod
 dicunt Coloniz, quod Magister noster Arnoldus de
 Tungatis etiam supponit eam: Sed hoc non est verum,
 quia ego scio veraciter, quod ipse adhuc est virgo,
 & quod nunquam tetigit unam mulierem, sed eri-
 amsi fecisset, vel faceret, sicut non credo, tamen
 non esset propterea ita malus, quia humanum est
 errare. Vos multum scribitis mihi de isto peccato,
 quod non est majus peccatum in mundo, & allegatis

multas scripturas. Ego scio bene, quod non est bonum, sed tamen etiam in sacra scriptura reperitur, quod aliqui sic peccaverunt, & tamen fuerunt salvati. Sic Samson, qui dormivit cum una meretrice, & tamen postea Spiritus Domini irruit in eum. Et possum contra vos arguere sic: Quisquis non est malevolus, recipit Spiritum sanctum: Sed Samson non est malevolus: Ergo recipit Spiritum sanctum. Majorem probo, quia scriptum est: In malevolam animam non introibit Spiritus sapientiae: sed Spiritus sanctus est Spiritus sapientiae, ergo. Minor patet, quia si illud peccatum fornicationis esset ita malum, tunc Spiritus Domini non irrisset in Samson, sicut patet in libro Judicum. Etiam legitur de Salomone, quod habuit trecentas Reginas, & concubinarum non fuit numerus: & ipse fuit maximus fornicator usque ad mortem suam, & tamen Doctores communiter concludunt, quod est salvatus. Quid nunc videtur vobis? Ego non sum fortior quam Samson, & non sum sapientior Salomone, & ergo oportet aliquando habere unam lätitiam. Quia, ut dicunt Medici, hoc valet contra melancholiam. Ah quid dicitis de istis seriosis patribus? tamen dicit Ecclesiastes: Et deprehendi nihil esse melius, quàm latari hominem in opere suo. Quapropter ego dico cum Salomone ad amicam meam: Vulnerasti cor meum soror mea, sponsa mea, vulnerasti cor meum in uao crine colli tui: Quam pulchræ sunt mammæ tuæ, soror mea, sponsa mea: Pulchriora sunt ubera tua vino, &c. Per Deos, valde jucundum est amare mulieres, secundum illud carmen Samuelis Poetæ: Disce, bone clerice, virgines amare, quia sciunt dulcia oscula præstare, juventutem floridam tuam conservare. Quia amor est charitas, & Deus est charitas: ergo amor non mala res: Solvatis mihi illud argumentum. Etiam dicit Salomon:

mon: Si dederit homo omnem substantiam domus
suz pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. Sed
permittamus ista, & veniamus ad alia. Rogastis
me, quod deberem vobis nova significare: ergo
sciatis, quod jam in carnis privio fuit hic magna la-
ricia. Et fuit hastiludium, & Princeps met equita-
vit in foro, & habuit pulchrum andallum desuper,
& in quo fuit picta una mulier cum magno
ornatu, & juxta ipsam sedit quidam juvenis in
crispis crinibus, qui organizavit ei, secundum
Psalmistam: Juvenes & virgines, senes cum juniori-
bus laudent nomen Domini. Et quando Princeps
venit in civitatem, tunc Universitas intromisavit
eum cum magna processione, & cives braxaverunt
multam cerevisiam, & propinaverunt dulcia cibaria,
& bene dapiverunt Principem & omnes Curiales, &
postea choriarunt, & ego steti in uno conspicello,
quod potui videre. Non scio plura, quam quod
opto vobis omnia bona: & valere in nomine Domi-
ni. Ex Liyptzck.

*M. Joannes Krabacius, S. D. M. Or-
tuino Gratio.*

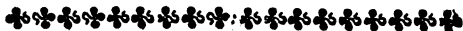
EXCELENS Vir: secundum quod fui ante duos
annos vobiscum in Colonia, & vos dixistis mi-
hi, quod semper deberem vobis scribere ubi-
cunque essem, sic jam notifico vobis, quod audi-
vi de morte unius excellentissimi Theologi, qui voca-
tur Magister noster Heckman de Franconia, qui fuit
unus principalis vir, & tempore meo fuit ibi Rector,
& fuit inimicus omnium Poetarum secularium, &

fuit vir zelofus, & libenter celebravit Miſſas: & quando tenuit Reſtoratum Viennæ, tunc ſervavit ſuppoſita in magno rigore: & fuit laudabilis. Semel venit unus ſocius ex Moravia, quando ego fui Viennæ, qui debet eſſe Poeta, & ſcripſit etiam metra, & voluit legere artem metrificandi, & non fuit intituſatus. Tunc ipſe Magiſter noſter Heckman prohibuit ei, & ipſe fuit ira prætenſus, quod non voluit curare mandatum ejus. Tunc Reſtor prohibuit ſuppoſitis, quod non deberent viſitare ejus leſtionem. Tunc ille Ribaldus acceſſit Reſtorem, & dixit ei multa ſuperba dicta, & tibiſavit eum. Tunc ipſe miſit pro famulis civitatis, & voluit eum incarceratione, quia fuit magnum ſcandalum, quod ſimplex ſocius deberet tibiſare unum Reſtorem Univerſitatis, qui eſt Magiſter noſter, & cum hoc ego audio, quod ille ſocius neque eſt Baccalarius, neque Magiſter, neque eſt aliquo modo qualificatus ſeu graduatus, & inceſſit ſicut bellator, vel qui vult ambulare ad bellum, & habuit pileum & longum cultum in latere. Sed per Deos ipſe fuiſſet incarcerationis, ſi non habuiſſet notos in civitate. Ego doleo maxime ſi eſt verum, quod ille vir eſt deſunctus, quia fecit mihi multa bona, quando fui Viennæ: & propterea feci ei Epitaphium tale:

*Qui jacet in tumultis, ſuit inimicus Poetis,
Et voluit eas expellere, quando voluerunt hic præſſicare:
Sicut nuper unus ſocius, qui non fuit intituſatus,
Veniens ex Moravia, & docens facere metra:
Quem voluit incarceratione, propter ſuum tibiſare:
Sed quia nunc eſt mortuus, in Vienna ſepulſus:
Dicatis bis vel ter pro eo, Pater noſter.*

Fuit

Fuit hic nuncius, qui portavit nova, quæ sunt mala, si sunt vera, quod causa vestra non bene stat in Curia Romana, sed ego non credo : quia isti nuncii dicunt etiam multa mendacia, Poetæ bene murmurant hic contra vos, & dicunt, quod volunt defendere Doctorem Reuchlin cum suis carminibus, sed quia vos etiam estis Poeta, quando vultis credo, quod bene manebitis præ ipsis. Tamen deberis mihi scribere quomodo stat negotium, si tunc possum adjuvare vos, tunc habebitis me fidelem socium & adiutorem. Valet. Ex Nuremberga.

*Guilhelmus Scherschleiferius, S. D. M.
Ortunio Gratio.*

VALDE miror, venerabilis vir, quare mihi non scribitis, & tamen scribitis aliis, qui non scribunt vobis ita sæpe, sicut ego scribo vobis. Si estis inimicus meus, quod non vultis mihi amplius scribere, tunc scribatis mihi tamen, quare non vultis amplius scribere, ut sciam quare non scribitis, cum ego semper scribo vobis, sicut etiam nunc scribo vobis, quamvis scio quod non eritis mihi rescribere. Verumtamen oro vos præcordialiter, quod velitis mihi tamen scribere, & quando semel scripsistis mihi, tunc ego volo vobis decies scribere, quia libenter scribo amicis meis, & volo me exercitare in scribendo, ita ut possum eleganter dictamina & Epistolas scribere : ego non possum cogitare quid est in causa, quod non scribitis mihi. Et conquestus sum nuper, quando hic fuerunt aliqui Colonienfes,

& interrogavi : Quid facit tamen Magister Ortuinus, quod non scribit mihi ? Ipse non scripsit mihi in duobus annis : dicatis tamen ei, quod scribat mihi, quia libentius vellem suas literas legere, quam mel comedere, & ipse fuit olim amicus principalis. Et interrogavi etiam, quomodo transit vobis in illa lite cum Doctore Reuchlin. Tunc dixerunt, quod ille Jurista scit vos circumdare cum sua arte. Tunc optavi quod Dominus Deus velit dare vobis suam gratiam, quod eritis victor. Si vultis mihi scribere : tunc etiam debetis mihi de illo scribere, quia vellem libenter scire. Isti Juristæ vadunt hic, & dicunt : Doctor Reuchlin habet bonum negotium & Theologi in Colonia fecerunt ei injuriam. Et per Deos, ego timeo, quod Ecclesia potest in scandalum venire, si ille liber, Speculum oculare, non comburitur, quia habet multas propositiones irreverentiales, & contra fidem Catholicam. Et si non cogitur ille Jurista ad revocationem, tunc alii etiam tentabunt sic scribere in Theologia, quamvis non sciunt, & neque studuerunt in via Thomæ, neque in via Alberti, neque Scoti : & etiam non sunt illuminati in fide per gratiam Spiritus sancti. Quia unusquisque debet manere in facultate sua, & non debet mittere falcem in messem alterius : quia furor est furor, & sartor est sartor, & faber est faber. Et non staret bene, si unus sartor vellet facere calceos vel stamultra. Vos debetis audacter defendere vos, & sacram Theologiam, & ego orabo Deum pro vobis, quod velit vobis tribuere gratiam suam, & illuminare vestrum intellectum, sicut fecit antiquis patribus, ne diabolus pravealeat cum suis servitoribus contra justitiam. Sed scribite mihi tamen propter Deum, quomodo statis vos, facitis mihi magnam angustiam, & non indigeris. Sed pro nunc commendando vos Domino Deo, Valet in Christo. Datum Francofordiæ.

Mat-

*Mattheus Mellilambius, S. D. M. Or-
tuino Gratio.*

QUONIAM, quidem semper fui amicus vestræ dominationis, & procuravi vestrum bonum: ergo nunc volo vos in vestris adversitatibus gavisare, & volo in vestra fortuna esse latus, & in infortunio tristis: quia vos estis amicus meus, & cum amicis debemus esse læti, quando lætantur, & contristari, quando tristantur, ut scribit Tullius, quamvis est gentilis & Poeta. Igitur manifesto vobis, quod hic habetis usum inimicum valde malitiosum, qui dicit multa vituperia contra dominationem vestram: & præsupponit multa, extollens se in superbia sua, & dicit coram omnibus quod estis spurius, & mater vestra est meretrix, & pater vester Presbyter, tunc ego steti pro vobis, & dixi: D. Bacculaurie, vel qualiter estis qualificatus, vos estis adhuc juvenis, & non deberetis vituperare Magistros. Quia, ut scriptum habetur in Evangelio: Non est discipulus supra Magistrum. Sed vos estis adhuc discipulus; & Dominus Ortuinus est Magister octo vel decem annorum, & ergo non estis sufficiens ad vituperandum unum Magistrum, vel virum in tali dignitate constitutum, alias etiam invenietis aliquem, qui vituperabit eos, etiamsi essetis adhuc ita superbus: vos debetis habere verecundiam, & non facere talia. Tunc ipse dixit, ego loquor veritatem, & scio probare dicta mea, & non volo vos respicere, quia Ortuinus est spurius: & quidam Lanfmannus suus dixit

C ;

mihî

mihi pro vero, quod novit ejus parentes: & etiam ego volo scribere hoc Doctori Reuchlin, quia adhuc non scit. Sed quare velletis me vituperare, vos nihil scitis de me. Tunc ego dixi: Ecce Domini socii, iste prætendit se esse sanctum, quia dicit quod non potest vituperari, & quod nihil mali fecit, sicut ille Phariseus, qui dixit quod jejunaret bis in Sabbato. Tunc ipse fuit iratus, & dixit: Ego non dico quod non peccavi, quia hoc esset contra Psalmistam, qui dicit: Omnis homo mendax, & exponit glosa, id est, peccator. Sed dixi, quod non debetis seu potestis me vituperare, quantum ad generationem de patre & matre. Sed Ortuinus est spurius, & non est legitimus: ergo est vituperabilis, & ego volo eum vituperare in æternum. Tunc ego dixi, non faciatis: quia Dominus Ortuinus est excellens vir, & potest se defendere. Ipse vero dixit adhuc plura scandalâ de matre vestra, quod Sacerdotes & Monachi, & equestres & rustici in campo & in stabulo, & alibi supposuerunt eam. Et ego habui ira magnam verecundiam, quod non creditis: sed non possum vos defendere, quia non vidi patrem vestrum & matrem: quamvis credo firmiter, quod sunt honesti & probi. Sed scribatis mihi quomodo est, tunc ego volo seminare vestram laudem hic. Etiam dixi sibi: vos non debetis talia dicere, quia ponamus casum, quod Magister Ortuinus sit spurius, tamen fortassis est legitimatus, tunc non est amplius spurius: quia summus Pontifex habet potestatem ligandi & solvendi, & potest unum spurium facere legitimum, & econtrâ. Sed ego volo probare ex Evangelio, quod estis dignus vituperare. Quia scriptum est, qui mensura mensuraveritis, eadem mensurabitur & vobis: sed vos mensuratis mensura vituperationis, ergo etiam sic debet mensurari vobis. Etiam probo per aliud: quia dicitur à D. nostro Jesu Christo: Nolite judicare,

care, ne judicemini : sed vos judicatis alios, & vituperatis eos : ergo etiam debetis judicari & vituperari. Tunc ipse dixit, quod mea argumenta sunt frasca, & non habent effectum : & fuit ita contrumax, quod dixit : Etiam si Papa fecisset unum filium extra matrimonium, & postea legitimaret eum, quod tamen coram Deo non esset legitimus, sed ipse vellet eum tenere pro spurio. Ego credo quod diabolus est in istis Ribaldis, quod ita vituperant vos. Quapropter scribatis mihi quod possum vestrum honorem defendere : quia esset scandalum, quod Doctor Reuchlin sciret de vobis, quod essetis spurii : sed dato quod sitis : tamen ille non potest sufficienter probare, & si videtur vobis bonum, volumus eum citare ad Curiam Romanam, & cogere quod debet facere revocationem : sicut sciunt Juristæ concludere, & possumus eum facere irregularem : & per Procuratorem possumus tribulare eum, & accipere ejus beneficia, si incurrat irregularitatem, quia habet unum Canoniarum hic Moguntiz, & unam parochiam alibi : & non habeatis mihi pro malo, quod scribam vobis quid audivi, quia puto optimè. Et valete in Domino Deo, qui custodiat omnes vias vestras. Datum Maguntiz.

M. Fo-

M. Joannes Hipp. S. D. M. Ortuno Gratio.

LÆTAMINI in Domino, & exultate iusti, & gloriamini omnes recti corde, Psalm. 31. Sed ne habeatis molestiam, dicentes: quid putat iste cum sua allegatione? Debetis legere unam novitatem cum læticia, quia hilarabit vestram dominationem mirabiliter, & volo scribere cum brevibus verbis. Fuit hic unus Poeta, qui vocatur Joannes Esticampianus, & ipse fuit satis prætensus, & parvipendit sæpe Magistros artium: & annihilavit eos in sua lectione, & dixit quod non sufficientes, & quod unus Poeta valet decem Magistros: & quod Poeta in processione deberent præcedere Magistros & Licentiatos. Et ipse legit Plinium, & alios Poetas, & dixit, quod Magistri artium non sunt Magistri in septem artibus liberalibus, sed potius in septem peccatis mortalibus, & non habent bonum fundamentum, quia non didicerunt Poetiam, sed tantum sciunt Petrum Hispanum, & parva logicalia: & habuit multos auditores & domicellos, & dixit, quod nihil est cum Scotistis & Thomistis, & emisit blasphemias contra Doctorem sanctum. Tunc Magistri expectaverunt suum tempus, ut vindicarent se cum adjutorio Dei, & Deus voluit, quod ipse semel fecit unam orationem, & scandalizavit Magistros, Doctores, & Licentiatos, & Baccalarios: & laudavit suam facultatem, & vituperavit sacram Theologiam. Et fuit magna verecundia inter Dominos de facultate, & colligerunt Magistri & Doctores concilium, & dixerunt: Quid facimus? quia hic homo multa mira facit:

facit: si dimittimus eum sic, omnes credent quod est doctior nobis, ne fortè veniant Moderni, & dicant quod sunt de meliori via quam antiqui, & vilificabitur nostra Universitas, & fiet scandalum. Et dixit Magister Andreas Delitsch, qui est etiam aliàs bonus Poeta, quod videretur sibi, quod Esticampianus est in Universitate tanquam quinta rota in curru, quia impedit alias facultates, quod suppositi non possunt benè in eis qualificari. Et alii Magistri juraverunt, quod est ira: & summa summarum, ipsi conclusērunt, quod vellent relegare vel excludere istum Poetam, etiamsi deberent in perpetuum habere inimicitiam. Et citaverunt eum ad Rectorem, & monuerunt eum in valuis Ecclesiar, & ipse comparuit, & habuit unum Juristam secum, & prætendit se defendere, & habuit etiam alios socios qui steterunt cum eo. Et Magistri dixerunt, quod deberent abire, quia aliàs essent perjuri, quia starent contra Universitatem. Et Magistri fuerunt fortes in bello, & permanserunt constantes, & juraverunt quod vellent nemini parere, propter justitiam, & aliquid Juristæ & Curiales rogaverunt pro eo: Et Domini Magistri dixerunt, quod non est possibile, quia habent statuta, & secundum statuta debet relegari. Et quod est mirabile, etiam Princeps petivit pro eo, & nihil juvit: quia dixerunt ad Ducem, quod oportet servare statuta Universitatis, quia statuta in Universitate, sunt sicut ligatura in libro: quia si ligatura non esset, tunc folia caderent hinc inde: & si statuta non essent, tunc non esset ordo in Universitate, & supposita starent in discordia, & fieret confusum chaos: ergo deberet procurare bonum Universitatis, sicut fecisset pater suus. Tunc Princeps permisit sibi persuadere, & dixit, quod non potest facere contra Universitatem, & quod expedit plus quod unus relegatur, quam quod tota Universitas patitur scandalum: & Domini

Domini Magistri fuerunt optimè contenti, & dixerunt : Domine Princeps, Deo gratias de bona Iustitia. Et Rector affixit unum mandatum in valuis Ecclesiæ, quod Esticampianus est relegatus ad decem annos : & auditores sui fecerunt multa verba, & dixerunt quod Domini de concilio fecerunt injuriam Esticampiano, sed ipsi Domini dixerunt quod non vellent dare unum obulum pro eo : & aliqui domicelli dixerunt, quod Esticampianus vellet istam injuriam vindicare, & vellet citare Universitatem ad Curiam Romanam. Tunc Magistri riserunt, & dixerunt : Ha quid vellet facere iste Ribaldus ? Et debetis scire, quod nunc est magna concordia in Universitate. Et Magister Delitsch legit in arte humanitatis. Et similiter Magister Rorburgensis, qui composuit unum librum bene in triplo ita magnum, sicut est Virgilius in omnibus suis operibus : Et posuit multa bona in illo libro, etiam pro defensione S. matris Ecclesiæ, & de laudibus sanctorum. Et commendavit nostram Universitatem principaliter, & sacram Theologiam, & facultatem artistarum, & reprehendit illos Poetas seculares, & gentiles. Et Domini Magistri dicunt, quod sua metra sunt ita bona sicut metra Virgillii, & non habent aliqua vitia, quia ipse perfectè scit artem metrificandi, & ante 20. annos fuit bonus metrista. Quapropter Domini de concilio permiserunt, quod ipse debet istum librum publicè legere pro Terentio, quia est magis necessarius quàm Terentius, & habet bonam Christianitatem in se, & non tractat de meretricibus & busonibus, sicut Terentius. Vos debetis hæc nova manifestare in vestra Universitate, tunc fortassis etiam fiet sic Buschio, sicut factum est Esticampiano. Quando mittitis mihi vestrum librum contra Reuchlin ? Vos dicitis multa, & nihil est. Et scripsistis mihi, quod vultis mihi veraciter mittere, & non facitis. Deus parcat vobis quod non diligitis me,

me, sicut & ego diligo vos, quia estis mihi, sicut cor meum. Sed adhuc mittatis mihi, quia desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum, id est, istum librum legere. Et scribite mihi, novitates, & semel componite unum dictamen vel aliqua metra de me, si sum dignus. Et valete in Christo Domino Deo nostro, per omnia secula seculorum, Amen.

*M. Petrus Negelinus, S. D. Magistro
Ortuino.*

QUAMVIS valde timeo esse ita audax, quod debeo vobis ostendere unum dictamen à me compositum, quia vos estis valde artificialis in compositione metrorum & dictaminorum: Sed ego sum sicut pusillus, & sicut dicit Hieremias: A, a, a, Domine nescio loqui, quia puer sum ego: Namque ego nondum habeo bonum fundamentum, & non sum perfecte instructus in arte Poetrica & Rhetorica. Attamen quia dixistis olim quod deberem vobis componere omni modo unum carmen, & mittere ad vos, tunc velletis mihi illud emendare, & ostendere, ubi sunt vitia. Tunc ego cogitavi nuper: Ecce iste est Praceptor tuus, & bene putat tecum, & tu deberes ei obedire. Ipse etiam potest te promovere in his, & in omnibus: & tu poteris crescere in doctum vinum, si vult Dominus Deus, & potest tibi bene succedere in tuis negotiis. Quia legitur in 1. libro Regum: Plus valet obedientia quam victima. Quapropter mitto vobis hic unum Poema per me compilatum in laudem sancti Petri, & unus composuisti, qui est bonus Musicus in cantum choralis & figurali, composuit mihi quatuor voces super illud.

Et

Et ego feci magnam diligentiam, quod potui ita rignizare, sicut est rignizatum: quia illa carmina sonant melius, sicut partes Alexandri sunt compilatæ. Sed nescio an habent vitia. Vos debetis ille scandere secundum artem metrificandi, & emendare. Carmen novum M. Petri Negelini, in laudem S. Petri incipit.

*Quia tibi Dominus dedit cum istis clavibus
Potestatem maximam: nec non specialem gratiam
Super omnes sanctos: quia tu es privilegiatus
Quod solvis est solvum, in terris & per cælum,
Et quicquid hic ligaveris, ligatum est in cælis.
Ergo te oramus, nec non devotè supplicamus,
Ut ores pro nostris peccatis, propter honorem Univer-
sitatis.*

Ipsi dicunt quod Doctor Reuchlin, qui Hebraicè vocatur Joannes Capnion, acquisivit unam sententiam pro se in Spira, sed Magistri nostri de ordine Prædicatorum dicunt, quod non nocet: quia ille Episcopus non habet intelligentiam in sacra Theologia. Et Magister noster Hochstratus est in Curia Romana, & benè visus apud Dominum Apostolicum. Et etiam habet sufficientiam in pecuniis, & in aliis. Ego vellem dare quatuor grossos, quod scirem veritatem, vos debetis mihi scribere. Sancte Deus, quid est, quod non mittitis mihi semel unam literam? Tamen ego habeo libenter quando scribitis mihi. Valere, & dignemini mihi salutare Magistrum nostrum Valentinum de Geltertheym, & Magistrum nostrum Arnoldum de Tungaris, in burfa Laurentii, & Magistrum nostrum Remigium, & Dominum Rurgerum, in burfa montis Licentiatum, & propediem Magistrum nostrum, necnon Dominum Joannem Pfefferkorn, virum Zelosum, & alios qui sunt benè qualificati in Theologia, & in artibus, & valete in nomine Domini. Datum Treveris.

Ste.

Stephanus Calvastrus Baccalarins, M. Ortuino Gratio.

SALUTEM cum humilitate erga vestram majoritatem Venerabilis Domine Magister: Venit huc unus socius, qui portavit certa carmina, & dixit quòd vos composuistis illa, & intimaistis in Colonia. Tunc unus Poeta hic, qui habet magnam laudem, sed non est benè Christianus, vidit illa, & dixit, quòd non sūt bona, & quòd habent multa vitia. Et ego dixi, si Magister Ortuinus composuit, tunc non habent vitia, hoc est certum, & volui impignorare tunicam meam, quòd si illa metra haberent vitia, tunc vos non composuissetis: sed si vos composuissetis, tunc non haberent vitia: & mitto vobis ista carmina, quòd videatis, an vos finxistis illa, & scribatis mihi. Et est illud carmen scriptum in morte Magistri nostri Sorphi, in bursa Kneck, qui olim composuit glosam notabilem, & nunc, prohi dolor, est mortuus. Requiescat in pace. Et est sic initiatum.

Hic obiit unum solennissimum suppositum, per spiritum sanctum Universitati natum,

*Qui rexit in bursa Kneck
Do macht er die copulat von sot zu drest.
O si potuisset diutius vivere,
Et plus in glosa notabili scribere:
Tunc adjuvasset hanc Universitatem,
Et decuisset scholares bonam latinitatem:*

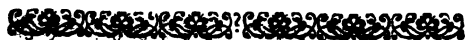
Sed

*Sed nunc postquam deceffit,
 Et Alexandrum nondum satis expressit :
 Universitas luget suum membrum,
 Tanquam unam lucernam vel candelabrum.
 Quod longè latèque luxit,
 Per doctrinam, qua ab eo fluxit.
 Nemo tam bene scripsit construtiones,
 Et confundebat Poetas illos bufones,
 Qui non rectè discunt Grammaticam,
 Per loicam scientiarum scientiam,
 Es in fide non sunt illuminati,
 Ideo à sancta Ecclesia alienati,
 Et si non volunt rectè opinari,
 Tunc debent per Hochstratum concremari:
 Qui Joannem Renschlin jam citavit,
 Et in judicio mirabiliter tractavit.
 Sed tu audi Deus omnipotens.
 Quòd ego oro supplex ac flens.
 Da mortuo membro favorem sempiternum,
 Et mitte Poetas ad infernum.*

Mihi videtur quòd est optimum carmen, sed non
 scio quomodo debeo scandere, quia est mirabile ge-
 nus, & ego tantum scio scandere hexametra. Non
 debetis pari, quòd aliquis reprehendit vestra carmi-
 na: & igitur scribatis mihi, tunc ego volo vos de-
 scandere usque ad duellum. Et valete. Ex Mona-
 sticio in Westphalia.

Joannes

Joannes Lucibularius, M. Ortuino Gratio.

SALUTES quas nemo potest numerare. Venerabilia Domine Magister: secundum quod promissisti mihi prius, quod velletis mihi esse adjutorium, quandocunque haberem necessitatem, & velletis me promovere præ omnibus aliis, & dixistis quod audaciter deberem vos invocare, tunc velletis mihi suppetiare sicut fratri, & non velletis me derelinquere in angustiis meis. Sic nunc rogo vos, pro amore Dei, quia est valde necesse, quod velletis mihi subvenire, quia potestis bene. Rector hic licentiauit unum collaboratorem, & vult habere unum alium: quapropter velitis pro me scribere literas promotoriales, quod velit seu dignetur me acceptare. Quia jam non habeo amplius de pecunia, quia exposui omnia, & etiam emi libros & calceos. Vos bene novistis me, quod sum sufficiens, de gratia Dei, quia quando vos fuistis Daventriz, tunc ego fui secundarius: & postea in Colonia steti per annum, ira quod compleri pro gradu Baccalaurius, & fuisset promotus circa festum Michaelis, si habuisset pecuniam. Etiam scio scholarib. resumere exercitum puerorum, vel opus minus secundæ partis: & scio artem scandendi, ut vos docuistis me: & Petrum Hispanum in omnibus tractatibus, & parvulum Philosophiæ naturalis: Etiam sum Cantor, & scio Musicam, choralem & figuralem, & cum his habeo vocem bassam, & possum cantare unam notam infra Gammaur. Sed non scribo vobis talia jactanter, & ideo parcatis mihi, & sic commendo vos omnipotenti: Valet. Ex Suollis.

M. Cen-

*M. Conradus de Zuicavia, S. D. M.
Ortuino Gratio.*

Sicut enimverò scripsistis mihi nuper de vestra amasia, quomodo amatis eam intimè, & etiam ipsa amat vos, & mittit vobis ferra & faciletas, & zona, & talia, & non accipit pecuniam à vobis, sicut meretrices. Et quando vir ejus est extra domum, tunc acceditis eam, & ipsa est bepe contenta: & nuper dixistis mihi, quòd pro una vice ter supposuistis eam, & semel stando retro januam in introitu, postquam cantastis: Attrollite portas, Principes vestras. Et postea vir ejus venit, & vos fugistis posterius per hortum. Sic etiam nunc volo vobis scribere, quomodo succedit mihi cum mea amasia. Ipsa est valde excellens mulier, & est dives, & venit mirabiliter, quòd ego acquisivi notitiam cum ea, quia quidam domicellus, qui fuit notus Pontifici, promovit me. Et ego statim incepti eam valde amare, ita quòd non seivi aliquid facere in die, & de nocte non potui dormire. Sed quando dormivi, tunc clamavi in lecto: Dorothea, Dorothea, Dorothea: ita quòd socii, qui stant in bursa, audiverunt, & surrexerunt, & dixerunt mihi: Domine Magister, quid vultis, quòd sic clamatis? Si vultis confessionem facere, tunc volumus asferre Sacerdotem, quia putaverunt, quòd essem in articulo mortis, & invocarem sanctam Dorotheam cum aliis sanctis, & ego erubescui valde. Sed quando veni ad illam amasiam, tunc semper fui ita perterritus, quòd non potui eam aspicere, & fui rubicundus, Tunc ipsa dixit: Ah Domine Magister, quare es ista verecundus? & sæpe interrogavit me rationem:

&

& ego dixi, quòd non audeo dicere. Sed ipsa voluit scire, & non voluit me dimittere, nisi vellem dicere ei: & dixit, quòd non vellet irasci super me, etiamsi dicerem unam magnam nequitiam. Tunc semel fui audax, & revelavi ei secreta mea. Quia vos dixistis mihi olim, quando legistis Ovidium de arte amandi, quòd amatores debent esse valde audaces, sicut bellatores, aliàs nihil est cum ipsis. Et dixi ei: Domina mea reverenda, parcatis mihi propter Deum, & propter honorem omniæ vestrum, ego amo vos, & elegi vos præ filiis hominum, quia vos estis pulchra inter mulieres, & macula non est in vobis: Quia vos estis speciosissima, sicut est una in toto mundo. Tunc ipsa risit, & dixit: Per Deos, vos scitis amicabiliter loqui, si ego vellem credere. Et postea sæpè veni in domum ejus, & bibi cum ea. Et quando fuit in Ecclesia, tunc steti ita, quòd potui aspicere eam, & ipsa etiam aspexit me, quasi vellet me trans videre. Et nuper rogavi eam valde, quòd vellet me habere commendatum. Tunc dixit quòd non amarem eam, & ego juravi, quòd amarem eam sicut propriam matrem, & vellem omnia facere ad servitium ejus, etiam si solveret mihi vitam. Tunc respondit illa pulchra amantia mea: Ego bene volo videre an est ita, & fecit unam crucem ad domum suam cum creta, & dixit: Si amaris me, tunc semper de sero, quando est tenebrosum, debetis osculare illam crucem propter me. Et ego feci taliter per multos dies. Tunc semel venit unus, & permerdavit mihi crucem, & ego osculando maculavi os, & dentes, & nasum: & fui valde iratus super eam. Sed ipsa juravit ad sancta sanctorum, quòd non fecisset; & ego credo, quia, per Deos, aliàs est honesta. Et imaginavi mihi, unum socium, qui debet fecisse: & si possum persequari, dico vobis, quòd debet habere retributionem suam. Sed jam

jam habet amabiliiores gestus erga me, quàm am-
tea: & spero quòd supponam eam. Dudum aliquis
dixit ei: quòd sum Poeta, & ipsa dixit: ego audi-
vi, quòd estis bonus Poeta, ergo debetis mihi semel
scribere unum carmen, & ego feci illud, & cantavi
de fero in platea, quòd ipsa audivit: & postea ex-
posui ei teutonice: & est hoc:

*O alma Venus amoris inventrix & dominatrix:
Quare tuus filius est inimicus meus?
O pulchra Dorothea, quam ego elegi amicam:
Fac mihi etiam sic, qualiter ego tibi:
Pulchrior es tu inter omnes hujus urbis puellas:
Splendes sicut stella, & rides sicut rosa.*

Ipsa dixit, quòd vult per suam vitam servare
illud propter me. Vos debetis mihi dare consilium,
quomodo debeo me regere, & quomodo debeo fa-
cere, quòd amat me. Et parcatis mihi quòd fui
ita grossus scribendo ad dominationem vestram: quia
est consuetudo mea, quòd sum socialis cum amicis
meis. Valet in nomine Benedicti. Ex Lyptzick.

*Gerhardus Schirrugius, M. Ortuino
Gratio.*

SALUTEM dixi variam, per Domini nostri glori-
am, qui resurrexit à mortuis, & nunc sedet in coe-
lis. Honorande vir, notifico vobis, quòd non
sum libenter hic, & poenitet me quòd non mansi
Coloniz apud vos, ubi potui melius proficere: &
vos potuissetis me facere bonum locum, & etiam
pro parte Poetam. Et in Colonia sunt homines de-
voti, & libenter visitant Ecclesias, & in dominica
vadunt

vadunt ad sermonem, & non est tanta superbia sicut hic. Supposita non faciunt reverentiam Magistris, & Magistri non habent advertentiam ad supposita, & mittunt eos ire, quomodo volunt, & non portant caputia: & quando sunt in Zechis ad vinum, tunc jurant per Deum, & blasphemant, & faciunt multa scandala. Sicut nuper unus dixit, quod non credit, quod tunica Domini Treveris, esset tunica Domini, sed una anriqua & periculosa vestis: & non credit etiam, quod crinis beatæ Virginis est adhuc in mundo. Et unus alter dixit, quod possibile est, quod tres Reges in Colonia, sunt tres rustici ex Westphalia: & quod gladius & clipeus S. Michaelis non sunt ad sanctum Michaellem: etiam dixit, quod vellet merdare super indulgentias fratrum Prædicatorum, quia ipsi essent bufones, & deciperent mulieres & rusticos. Tunc ego dixi: Ad ignem ad ignem cum isto hæretico: & ipse derisit me. Ego verò dixi: Tu Ribalde, tu deberes talia dicere, quod M. noster Hochstrat in Colonia audiret, qui est inquisitor hæreticæ pravitatis. Tunc dixit: Hochstratus est una execrabilis & maledicta bestia, & maledixit ei, & dixit: Joannes Reuchlin est probus vir, & Theologi sunt Diaboli, & injustè judicaverunt, quando combusserunt suum librum, qui vocatur Speculum oculare. Tunc ego respondi: Noli dicere hoc, quia scriptum habetur in Ecclesiast. cap. 3. Non judices contra judicem, quia, secundum quod justum est, judicat. Tu vides, quod Universitas Parrhisiensis, ubi sunt Theologi profundissimi & zelosi, & qui non possunt errare, etiam judicaverunt ita, sicut Colonienses: quare ergo vis esse contra totam Ecclesiam? Tunc ipse dixit, quod Parrhisienses essent iniquissimi judices, & quod acceperunt pecuniam à fratribus de ordine Prædicatorum, quam portavit ipsis (ut ille nequam mentitur) zelosus vir, & Theologus scientificissimus

cissimus D. Theodoricus de Ganda, Legatus Universitatis Colonienſis: & adhuc dixit, quòd iſta non eſt Eccleſia Dei, ſed eſt illa, de qua dicit Pſal. Odi-vi Eccleſiam malignantium, & cum impiis non ſe-debo. Et culpavit Magiſtros noſtros in Parthiſia in omnibus actibus ſuis, & dixit quòd Universitas Parthiſienſis eſſet mater omnis ſtultitiz, quæ haberet ibi originem, & veniſſet in Almaniam & Italiam, & quòd illa ſchola ſeminaſſet undique ſuperſtitionem & vani-tatem: & frequenter omnes, qui ſtudent in Parthiſia, habent mala capita, & ſunt quaſi fatui. Et dixit quòd Thalmut non eſt ab Eccleſia damnatus. Tunc ſedit ibi Magiſter noſter Petrus Meyer, Pleba-nus in Francofordia, & dixit: Ibi ego volo oſtende-re, quòd iſte ſocius non eſt bonus Chriſtianus, & non ſentit rectè cum Eccleſia. Sancta Maria, vos ſocii vultis multum loqui de Theologia, & non ſci-ris. Quia etiam Reuchlin ignorat, ubi ſcriptum eſt, quòd Thalmut eſt prohibitus. Tunc iſte ſocius quaſi-vit, ubi eſt ſcriptum? Et dixit Magiſter noſter Pe-trus, quòd legitur in Fortalitio fidei. Reſpondit iſte truſator, quòd Fortalitium fidei eſt merdoſus liber, & non valet, & quòd nemo allegat iſtum li-brum, niſi ſtultus & fatuus. Et ego fui perterritus, quia valde iratus fuit Magiſter noſter Petrus, ita, quod tremuerunt ei manus: & ego timui, quod noceret ei, & dixi ei: Domine eximie, eſtote patiens, quia qui patiens eſt, multa gubernatur ſapientia. Proverb. 13. Permittatis iſtum, quod peribit ſicut pulvis à faci venti. Ipſe dicit multa, & tamen nihil ſcit. Et ſicut ſcribitur in Eccleſiaſtico: Stultus ver-ba multiplicat, ita ipſe etiam facit: Tunc ipſe, prob dolor, incepit multa dicere de ordine Predica-torum: quòmodo iſti probi fratres fecerunt unam nequitiam in Berna, quòd ego non credo per vitam meam, & quòmodo fuerunt combuſti, & quòd ipſi ſemel

femel imposuerunt venenum in Sacrameato Eucharistia, & sic interfecerunt unum Imperatorem: & dixit, quòd oportet istum ordinem delere, aliàs fient multa scandala in fide, quia omnis malitia est in illo ordine: & alia multa dixit. Ergo debetis aperte scire, quòd vellem libenter redire ad Coloniam, quia quid debeo facere cum talibus maledictis hominibus? Veniat mors super illos, & descendant ad infernum viventes, ut inquit Psalmista, quia sunt filii diaboli. Si videtur vobis, tunc prius volo accipere gradum: si non, tunc volo abire statim. Ergo debetis mihi cito scribere mentem vestram, secundum illam volo me regere, & cum hoc commendo vos Domino Deo: Valere. Ex Maguntia.

Joannes Vickelphius Humilis sacrae Theologiae Professor, S. D. M. Ortuino Gratio, Poeta & Theologo, &c.

QUONIAM quidem olim fuistis discipulus meus in Daventria, & ego amavi pro tunc vos ante omnes Scholares, quia habuistis bonum ingenium, & fuistis valde disciplinatus juvenis: quapropter nunc etiam volo vobis dare consilium, ubicunque possum. Sed vos debetis etiam bono animo accipere, quia Deus est scrutator cordium, & scit, quòd ego loquor vobis ex dilectione, & pro salute animarum vestrarum. Fuerunt hic aliqui Colonienfes, qui dixerunt, quòd habetis Coloniam unam mulierem, quae est saepe apud vos, & vos apud ipsam, & dicunt veraciter, quòd habetis actum cum ipsa: & ego dolui valde cum magno terrore, quando audivi, quia est magnum scandalum, si verum est, quia estis graduatus

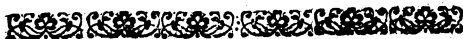
VOL. I.

D

duarum, & pro tempore ascendetis etiam ad altiora, scilicet ad gradus in sacra Theologia: & quando talia audiuntur de vobis, tunc dant malum exemplum junioribus, qui pejorantur exinde. Vos tamen bene legistis in Ecclesiastico: Propter speciem mulieris multi perierunt, & ex hac concupiscentia quasi ignis ardescit. Et in Eccles. Averte faciem tuam à muliere compra, & ne circumspicias speciem alienam. Et ibidem: Virginem ne conspicias, ne forte scandalizeris in decore illius. Vos scitis etiam, quod maximum peccatum est fornicatio. Sed cum hoc audio, quod illa mulier est legitima, & habet virum. Propter Deum dimittatis eam, & respiciatis famam vestram: est scandalum, quod homines debent dicere quod Theologus est adulter, quia aliàs habetis satis bonam famam: omnes dicunt, quod estis bene qualificatus, sicut etiam ego scio. Vos deberetis quotidie semel habere unam devotam recordationem passionis dominicæ: quia illud est magnum remedium contra tentationes diaboli, & stimulum carnis: & petere in orationibus vestris, quod Dominus velit vos custodire à malis cogitationibus. Ego credo, quod talia legistis in Poetis secularibus, & pejoratis vos inde: & ergo vellem, quod dimitteretis illos poetas, quia scitis, quod sanctus Hieronymus fuit percussus ab Angelo, quia legit in libro Poetarum: & Daventrix sæpe dixi etiam vobis, quod non deberetis fieri Poeta vel Jurista: quia isti sunt malè affectionati in fide: & habent quasi omnes malam dispositionem in moribus. Et de illis loquitur Psalmista: Odisti omnes observantes vanitatem supervacuè. Etiam de alio volo scribere vobis. Ipsi dicunt, quod vos scripsistis contra Joannem Reuchlin in causa fidei, & est bonum, quia vultis lucrari super talentum vestrum, quod tradidit vobis Deus. Sed dicitur hic, quod Joannes Psefferkorn, quem etiam defen-

OBSCUR. VIRO R. 51

defenditis vos, est malus nequam, & non est factus Christianus amore fidei: sed propterea, quod Judæi voluerunt eum suspendere propter suas nequicias, quia dicunt, quod est fur & proditor, & sic fuit baptizatus: & omnes dicunt, quod occultè est malus Christianus, & non manebit in fide, ergo debetis videre quid facitis. Jam combusserunt in Hallis unum baptizarum Judæum, qui etiam vocatur Joannes Pfefferkorn, & fecit multa mala. Ego timeo, si quod ille faciet semel talia, tunc vos male faretis. Sed nihilominus debetis defendere Theologiam: & accipite in bonam partem, quod fraternè consului vobis: & valete in bona prosperitate. Datum Madeburck.

*Paulus Danbengigelius S. P. D. M. Or-
tuino Gratio.*

ECCE, si ego sum mendax, sicut nuper dixistis, quod promitterem vobis semper, quod vellem vobis scribere, & tamen non scriberem vobis; Jam volo probare, quod teneo vobis fidem: quia vir maritus & rectus nihil debet promittere, quod non vult servare: & esset magna inconstantia de me, si non servarem vobis promissa, & essem fallax. Vos debetis similiter scribere mihi, tunc saepe volumus ad invicem mittere seu dirigere Epistolas. Et jam debetis scire, quod Doctor Reuchlin permisit imprimere unum librum, qui intitulus est, Defensio: in quo scandalizat valde de decorose, & vocat vos asinum, & verecundatus sum valde, legens illum librum, quamvis non legi eum per totum, quia projecì ante parietem, quando vidi, quod est ita malignosus

lignosus contra Theologos & artífes: vos potestis eum legere, si vultis, quia mitto hic eum vobis: mihi videtur quod autor ille cum suo libro debet comburi, quia est maxime scandalosum, quod aliquis debet talem librum compilare. Nuper fui in Equiritia, & volui emere equum, in quo vellem equitare ad Viennam, tunc vidi illum librum venalem, & ego cogitavi mecum quod necesse est, quod vos videbitis illum, ut possitis ei respondere ad suam perverſitatem, quia si possem facere vobis majora ſervitia, non vellem tardari, quia habetis me humilem ſervitorem & ſautorem veſtrum. Sciatis, quod adhuc habeo malos oculos: ſed venit huc quidam Alchimiſta, qui dicit, quod ſcit medicare oculis, etiamſi homo eſſet totaliter cæcus in illa infirmitate, & aliàs habet bonam experientiam, quia ambulavit per Italiam & Franciam, & multas provincias. Et ſicut ſcitis, omnis Alchimiſta eſt medicus aut ſaponiſta, quæmvis jam eſt depauperatus aliquantulum. Vos quæſiviſtis etiam, quomodo ſuccedit mihi aliàs. Gratas vobis quod quæritis ira, ſed debetis ſcire quod adhuc benè ſto, de Gratia Dei: & in iſta vindemia detorculavi multum vinum, & in frumentis habeo bonam ſufficientiam. Sed de novitatib. ſcitote, quod ſereniſſimus Domini Imperator mittit magnum populum in Lombardiam, contra Venetianos, & vult eos corrigere pro ſuperbia ſua. Ego vidi benè duo millia cum ſex baniris, & habuerunt pro dimidio cuspides, & pro dimidio pixides ſeu bombardas, & fuerunt ſatis terribiles, & habuerunt ſciſſas caligas, & fecerunt multa damna ruſticis & villanis, & homines dixerunt, quod vellent, quod omnes interſicerentur: ſed ego opto, quod redibunt cum ſanitate. Mittatis mihi cum iſto nuncio formalitates & diſtinctiones Scoti, quas compoſuit Brulifer, & etiam clipeum Thomiſtarum in licera Aldi, ſi po-
teſtis,

testis reperire. Etiam vellent libenter videre modum metrificandi, quem vos composuistis. Et emite mihi Boerium in omnibus suis operibus, & præcipue de disciplina scholarium, & de consolatione Philosophica, cum commento Doctoris sancti : & cum hoc valete, & habeatis me commendatum. Ex Augusta.

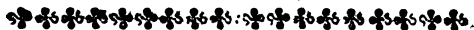
M. Philippus Sculptoris, S. D. M. Ortuino.

SICUT scripsi vobis sæpè, ego habeo molestiam, quod ista Ribaldria, scilicet facultas Poetarum, sit communis, & augetur per omnes provincias & regiones, tempore meo fuit tantum unus Poeta, qui vocatus fuit Samuel. Et nunc solum in ista civitate sunt benè viginti, & vexant nos omnes, qui tenemus cum antiquis. Ego nuper realiter expedi vi unum, qui dixit, quod scholaris non significat personam, qui vadit ad scholas discendi causa : & dixi : Absine, vis tu corrigere Doctorem sanctum, qui ponit istam dictionem ? Postea scripsit ipse unam investivam ad me, & posuit multa opprobriosa dicta, & dixit, quod non sum Grammaticus bonus, quia non rectè exposui ista vocabula, quando practicavi in prima parte Alexandri, & in libro de modis significandi. Et volo vobis scribere formaliter illos terminos, quod debetis videre, quod rectè exposui, secundum omnes vocabularios, & ad hoc possum allegare autenticos autores, etiam in Theologia. Et primo dixi : Seria aliquando significat ollam, & tunc dicitur à Syria, quia in tali provincia primo facta est : etiam potest dici à seriis, quia est utilis & necessaria, vel à serie, id est, ordine fit. Item patricii dicuntur patres Senatorum. Item currus dicitur

citur à currendo, quia per eum currunt interiora ad extra. Item jus juris significat justitiam: sed jus jutis significat prodium, unde versus: Jus jutis mando, jus juris in agmine pando. Idem Lucar significat pecuniam, que colligitur ex lucro vel ex sylva. Item mantellus significat pallium, & inde venit diminutivum manticulus. Machanicus, id est adulterinus, hinc dicuntur artes Machanicæ, id est, adulterinæ respectu liberalium, quæ sunt veræ artes. Item mensorium est quicquid ad mensuram pertinet. Item Polyhistor dicitur, qui scit multas historias: inde venit Polyistoria id est, pluralitas historiarum. Polysemus dicitur, qui habet plures sensus. Ista & similia dicunt, non esse vera, & scandalizavit me coram scholamb. meis. Tunc ego dixi, quod sufficiat ad æternam salutem, quod aliquis est simplex Grammaticus, & saltem scit exprimere mentis conceptum. Tunc respondit, quod neque sum simplex neque duplex Grammaticus, & nihil scio. Tunc fui lætatus, quia jam volo citare eum ad privilegia Universitatis Vienneſis, ubi debet respondere mihi, quia ibi sum promotus de gratia Dei in Magistrum, & si fui sufficiens toti Universitati, etiam volo sufficiens esse uni Poetæ, quia Universitas est plus, quàm Poetæ. Et credatis mihi, ego non vellem istam injuriam dare pro viginti florenis. Dicitur hic, quod omnes Poetæ volunt stare cum Doctore Reuchlin contra Theologos, & quod unus jam composuit unum librum, qui vocatur Triumphus Capaionis, & continet multa scandala, etiam de vobis. Utinam omnes Poetæ essent ibi, ubi piper crescit, quod dimitterent nos in pace, quia timendum est, quod facultas Artificia peribit propter illos Poetas, quia ipsi dicunt, quod artistæ seducunt juvenes, & accipiunt ab eis pecuniam, & faciunt eos Baccalarios & Magistros, etiam si nihil sciunt. Et jam seceperunt, quod scholares non ampli-

us.

us volunt promovere in artibus : sed omnes volunt esse Poetæ. Ego habeo unum amicum, qui est bonus juvenis, & habet optimū ingenium, & parentes sui miserunt eum ad Ingelstad, & ego dedi ei literas promotoriales ad quendam Magistrum, qui benè est qualificatus in artibus, & nunc tendit procedere ad gradum Doctoratus in Theologia. Tunc ipse juvenis recessit ab illo Magistro, & venit ad Philomusum Poetam, & audit lectiones ejus. Et sic misereor illius juvenis, secundum quod scriptum est Proverb. 19. Foeneratur Domino, qui miseretur pauperis, quia si mansisset usque ad hoc tempus apud illum Magistrum, tunc jam esset Baccalarius. Sed sic nihil est, etiam si studet decem annos in Poetria. Ego scio quoddam etiam habetis multas vexas ab istis Poetis secularibus, quamvis enim vos estis etiam Poeta, tamen non estis talis Poeta, sed vos tenetis cum Ecclesia : & cum hoc estis benè fundatus in Theologia, & quando copulatis carmina, tunc non sunt de vanitatibus, sed de laudibus sanctorum. Libentissime vellem scire, quomodo staret negotium illum cum Doctore Reuchlin : si possum in hoc utilis esse vobis, tunc significate mihi, & simul scribatis mihi omnia : & valete.

Antonius Rubenstadius M. Orzaino Gratio.

SALUTEM ex cordiali affectu amicabilem optat. Venerabilis Domine Magister: sciatis quod pro nunc non habeo tempus ad scribendum, de aliis rebus non valde necessariis, sed tantum respondeatis mihi ad unam questionem, quam sic propono : utrum Doctor in Jure teneatur facere reverentiam Magistro nostro, qui non incedit in habitu. Est autem habitus Magistrorum nostrorum, sicut scitis, Caputium magnum cum liripipio. Est hic unus Docto,
 D 4
 qui

qui est promotus in utroque jure, & habet inimicitiam cum Magistro nostro Petro Meyer, plebano : Et nuper obviavit sibi in platea, quando Magister noster Petrus non ivit in habitu, tunc ille Jurista non fecit ei reverentiam : & postea fuit dictum, quod non benè fecisset, quia etiamsi esset inimicus ejus, tamen deberet ei facere reverentiam propter honorem sacre Theologiz. Quia deberet esse inimicus personæ, & non scientiæ : quia Magistri sunt in loco Apostolorum, de quibus scriptum est : Quam speciosi pedes Evangelizantium bona, prædicantium pacem. Quapropter si speciosi sunt pedes eorum, quanto magis capita & manus debent esse speciosa ? Et videtur quod omnis homo, etiam Principes, debent honorem & reverentiam facere Theologis & Magistris nostris : Tunc ille Jurista respondit, & præcisè in contrarium allegavit suas leges & multas scripturas, quia scriptum est. Qualem te invenio, talem te judico : sed nemo tenetur facere ei reverentiam, qui non incedit qualiter debet, etiamsi esset Princeps. Et quando presbyter reperitur in aliquo indecenti opere, & non est vestitus sicut Sacerdos esse debet, sed habitu seculari, tunc judex secularis potest eum habere & tractare pro homine seculari, & afficere eum poena corporali, non obstantibus privilegiis clericorum. Sic dixit ille Jurista. Sed vos debetis mihi significare mentem vestram, & si non scitis per vosmetipsum, tunc habetis consulere Juristas & Theologos in Universitate Colonienſi, quòd sciam veritatem, quia Deus est veritas, & qui amat veritatem, amat etiam Deum. Similiter debetis notificare mihi, quomodo procedit in vestra lite contra Doctorem Reuchlin : ego audio quòd ipse est depauperatus propter magnas expensas, & valde lætor, quia spero quòd Theologi erunt victores, & vos etiam. Valete in nomine Domini. Datum Francofordiz.

Joannes

*Joannes Stablerius S. D. M. Ortuino
Gratio.*

SI CUT semper cupivistis à me habere novitates, jam est tempus, quòd debeo & possum vobis nova scribere, quamvis doleo, quia non sunt bona. Sciaris quod fratres de ordine Prædicatorum, habuerunt hic indulgentias, quas impetraverunt in Curia Romana magnis expensis, & collegerunt etiam satis magnam pecuniam: Tunc de nocte venit quidam fur in Ecclesiam, & accepit plus quàm trecentos florenos, & furatus est eos, & isti fratres zelosi, & in fide Christiana valde benè affectionati, tristes fuerunt, & conqueruntur de illo fure. Sed cives miserunt undique, & non possunt reperire eum, quia aufugit, & habet secum pecuniam. Et est magna nequitia, quòd hoc debet fieri in indulgentiis Papalibus, & in loco sacro, ipse est excommunicatus, sit ubi sit. Homines qui sunt absoluti, & dederunt pecuniam suam ad illam cistam, nunc putant, quòd non sunt absoluti, sed nihil est: ipsi sunt ira benè absoluti, ut si fratres Prædicatores haberent adhuc pecuniam suam. Etiam sciatis, quòd isti, qui sunt ex parte Doctoris Reuchlin, vadunt hic, & faciunt multos rumores, quia dicunt quòd fratres Prædicatores propterea impetrant illas indulgentias in Curia Romana, quòd cum illa pecunia volunt vexare ipsum Doctorem, & tribulare eum in causa fidei. Et quòd homines non debent eis dare aliquid in quocunque statu fuerint, sive basso, sive Ecclesiastico, sive mundano. Nuper sui Moguntie in actu illo, quem celebraverunt Magistri nostri contra Reuchlin: tunc est ibi quidam Prædicator in summo, qui est Magister noster, promotus in Heydelberga, & vocatur

tur, Bartholomæus Zehender, latine Decimarius: ille publicavit in ambone, quod homines deberent convenire ad sequentem, & videre, quomodo Speculum oculare combureretur, quia ipse putabat, quod non esset possibile, quod Doctor Reuchlin posset invenire unam fallaciam, quod illud non fieret: tunc unus socius qui est tibi, & dicunt quod est Poeta, circumiit, & seminavit pessimos sermones contra prædictum Magistrum nostrum, & quando obviavit ei, tunc aspexit eum aspectu draconico & venenoso. Et dixit publicè: Iste Prædicator non est dignus, quod debet sedere in mensa, ubi sedent probi viri, quia possum probare quod est nequam & pultronus, quia in ambone in Ecclesia vestra coram omni populo mentitus est contra famam unius excellentis viri, & dixit illa, quæ non sunt facta, & prætenditur dici, ex invidia tribulant istum bonum Doctorem, & appellant eum bestiam & canem, & dixit quod nullus Phariseus unquam fuisset ita nequitiosus & invidus, & venit talis sermo ad prædictum Magistrum, & ipse excusavit se sufficienter, ut mihi videtur: quia dixit quod quamvis non combustus est ille liber, tamen fortassis comburetur in posterum: & allegavit scripturam sacram in multis passibus, quia non est mendacium, quando aliquis dicit aliquid pro fide Catholica. Ex dixit quod balini, & Officiales Episcopi Moguntinenses impediverunt illum factum contra omnem aquitatem. Sed homines deberent videre, quid post hac contingeret, quia ipse vellet esse Propheta, quod ille liber combureretur, etiam Imperator & Rex Franciz, & omnes Principes & Duces starent pro Doctore Reuchlin. Talia volui vobis significare, ut essetis cavifatus: & rogo vos quod velitis esse diligens in negotiis vestris, ne incurritis scandalum, & sic valete. Datum in Miltenberg.

Erator.

*Frater Conradus Dollenkopffius, M. Ortui-
no Gratia.*

SALUTEM & devotionem humillimam cum orationibus quotidianis apud Dominum nostrum Jesum Christum, Venerabilis vir : non habeatis molestiam, quod scribo vobis de negotiis meis, cum vos benè habetis majora pro agendo : sed dixistis mihi olim, quod deberem vobis semper scribere, quomodo studerem, & non deberem cessare in studendo, sed deberem procedere, quia haberem bonum ingenium, & possem cum adjutorio Dei benè proficere, si met vellem. Ergo debetis scire, quod ego pro nunc contuli me ad studium Heydelbergense, & studeo in Theologia : sed cum hoc audio quotidie unam lectionem in Poetria, in qua incepti proficere notabiliter de gratia Dei, & jam scio mentetenus omnes fabulas Ovidii in Metamorphoseos, & scio eas exponere quadrupliciter, scilicet naturaliter, literaliter, historialiter, & spiritualiter, quod non sciunt isti Poetæ seculares : Et nuper interrogavi unum ex illis, unde dicitur Mavors ? tunc dixit mihi unam sententiam quæ non fuit vera : sed etiam correxi eam, & dixi, quod Mavors dicitur quasi mares vocans : & ipse fuit confusus. Tunc dixi, quid significatur per novem musas allegorice ? tunc etiam ignoravit : & ego dixi quod novem musæ significant septem choros Angelorum. Tertio dixi, unde dicitur Mercurius ? sed quando non scivit, tunc dixi ei, quod Mercurius dicitur quasi mercatorum curius, quia est Deus mercatorum, & habet curam pro eis, ita videtis quod isti Poetæ nunc student tantum in sua arte literaliter, & non intelligunt allegorias & exposi-

expositiones spirituales, quia sunt homines carnales :
 & ut scribit Apostolus 1 Corinth. 2. Animalis ho-
 mo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei. Sed pos-
 setis dicere ; unde habetis istam subtilitatem ? Re-
 spondeo, quòd nuper acquisivi unum librum, quem
 scripsit quidam Magister noster Anglicus, de ordine
 nostro, & habet nomen Thomas de Walleis, & com-
 positus est ille liber super librum Metamorphoseos
 Ovidii, exponens omnes fabulas allegoricè & spiri-
 tualiter. Et est ita profundus in Theologia, quod
 non creditis. Certissimum est quòd Spiritus sanctus
 infudit huic viro talem doctrinam. Quia scribit ibi
 concordantias inter sacram scripturam, & fabulas
 Poetales. Sicut potestis notare ex istis, quæ jam po-
 nam. De Phitone serpente, quem interfecit Apollo,
 scribit Psal. Draco iste quem formasti ad illudendum
 ei. Et iterum : Super aspidem & basiliscum ambu-
 labis. De Saturno qui semper ponitur homo senex ;
 & pater Deorum, comedens filios suos, scribitur ab
 Ezechiele : Comedent patres filios in medio tui. Dia-
 na significat beatissimam virginem Mariam, ambu-
 lans cum multis virginibus hinc inde. Et ergo de
 ea scribitur in Psal. Adducentur virgines post eam.
 Et alibi : Trahe me post te, curremus in odore un-
 guentorum tuorum. Item de Jove, quando desce-
 ravit Calistone virginem, & reversus est ad cor-
 lum, scribitur Matth. 12. Revertar ad domum me-
 am, unde exivi. Item de Aglauro pedissequa, quam
 Mercurius vertit in lapidem, illa lapidificatio tangi-
 tur Job 42. Cor ejus indurabitur ut lapis. Item
 quomodo Jupiter supposuit Europam virginem, eti-
 am habetur in sacra scriptura, quod ego ignoravi
 prius, quia sic dixit ad eam : Audi filia, & vide, &
 inclina aurem tuam, quia concupivit Rex spe-
 clem tuam. Item Cadmus quærens sororem suam,
 gerit personam Christi, qui quærit suam foro-
 rem,

rem, id est, animam humanam : & ædificat civitatem, id est, Ecclesiam. De Aftzone verò qui vidit Dianam nudam, prophetizavit Ezechiel c. 16. dicens: Eras nuda & confusione plena, & transivi per te, & vidi te. Et non est frustra in Poetis scriptum, quòd Bacchus est bis genitus, quia per hoc significatur Christus, qui etiam est bis genitus, uno modo ante secula, & alia vice humaniter & carnaliter. Et Semele qui nutrit Bacchum, significat beatam virginem, cui dicitur Exod. 2. Accipe puerum istum, & nutri mihi, & ego dabo tibi mercedem tuam. Item fabula de Piramo & Thisbe sic exponitur allegoricè & spiritualiter: Piramus significat filium Dei, & Thisbe significat animam humanam, quam amat Christus, & de qua scribitur in Evangelio : Tuam ipsius animam pertransibit gladius, Lucæ 2. Sic Thisbe interfecit se gladio amasii sui. Item de Vulcano qui ejicitur de coelo, & efficitur claudus, scribitur in Psalmis : Expulsi sunt, nec potuerunt stare. Hæc & talia multa didici ex illo libro. Vos videretis mirabilia, si essetis mecum. Et ista est via, qua debemus studere poetriam. Sed parcatis mihi quòd prætendo quasi docere vestram dominationem : quia vos scitis melius quàm ego, sed feci in bona opinione. Ego disposui hic, aliquis in Tubinga debet me certificare, quicquid agit Doctor Reuchlin, ita quòd possum vos cavissare. Sed jam nihil scio : aliàs vellem vobis notificare. Sed jam valete in charitate non ficta. Datum Heydelbergæ.

M. Til-

*M. Tilmanus Lamplin. S. D. M. Or-
tuino Gratio.*

STULTISSIMUS sum virorum, & sapientia non est mecum: non didici sapientiam, & non novi sapientiam sanctorem. Proverb. 30. Ergo non debetis me spernere, quod prætendo vobis dare consilium in factis vestris: quia ego facio talia ex bono animo, & volo cavifare vos secundum quod ego intelligo, & modicam volo corrigere vos, quia vexatio dat intellectum. Et scriptum est in Eccles. c. 13. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Sic etiam fit vobis, quia vultis habere quod sum amicus vester: propterea oportet etiam pro bono accipere vexationes à me. Ego percepi seu intellexi, quod vos taceatis in causa Joan. Reuchlin, & non responderis ei contra suas scandalizationes, & iratus sum valde, quia amo vos: & scriptum est: Quem diligo, corrigo. Nam quare incepistis ei respondere, si non vultis continuare? An non estis sufficiens. Vos estis per Deos, & præsertim in facultate Theologica estis melior: & ergo debetis ei respondere, & defendere famam vestram, & prædicare fidem Christianam, contra quam scribit ille hæreticus. Et non debetis aliquem respicere, quia dicit Salomon in Eccles. 13. Noli esse humilis in sapientia, ne humiliatus in stultitiam seducaris. Neque debetis timere potentiam Juristarum, quod faciant vobis periculum corporis, quia debetis talia pati pro fide & veritate. Unde Christus dicit in Evangelio Matth. 16. Qui voluerit animam suam salvam facere, perdet eam. Et si timeris, quod non potestis eum vincere, tunc non creditis Evangelio, quia ista est causa fidei. Et scri-
ptum.

prum est in Evangelio, quod nihil est impossibile homini, qui credit, quia ponitur Matth. 18. Si habueritis fidem sicut granum sinapis, diceris monti huic, transi hinc, & transibit, & nihil erit impossibile vobis. Sed non est possibile, quod Doctor Reuchlin possit verum scribere, qui non habet fidem integram, quia defendit Judæos, qui sunt hostes fidei, & est contra opiniones Doctorum, & cum hoc est peccator, sicut scribit Magister Joannes Pffefferkorn in suo libro, qui dicitur Summglock. Sed peccatores non debent aliquid habere agere in scriptura sacra, quia scribitur 1. sal. 49. Peccator autem, dixit Deus, quare tu enarras justitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? Quapropter ego hortor vos, & rogo pectoraliter quatenus velitis audacter defendere vos, quod homines possunt laudabiliter dicere de vobis, quod defendistis Ecclesiam & famam vestram. Nec debetis respicere aliquem, etiamsi Papa vellet prohibere, quia Ecclesia est super Papam. Et debetis me habere excusatum, quod moneo vos, quia vos amo, & tu scis Domine quod amo te. Valete in fortitudine corporis & animi.

Profundissimo necnon Illuminatissimo Magistro Ortuino Gratio, Theologo Poetæ, & Oratori in Colonia, Domino ac Præceptori suo observandissimo, Joannes Schnarholtzius, mox Licentiatus, humilissima commendatione ad mandata.

CORDIALISSIME, necnon profundissime M. Ortuine: Ego Joannes Schnarholtzius, mox licentiandus in Theologia, in alma Universitate Tubingem, vellem libenter loqui cum vestram

stra dignitate, sed timeo, quòd est irreverentialitas, quia vos estis ita doctus, & tam magnæ reputationis in Colonia, quòd nullus debet ad vestram dignitatem accedere, qui prius non benè prævidit se, quia scriptum est : Amice, quomodo huc intraſti, non habens vestem nuptialem? Sed vos estis humilis, & scitis vos humiliare : secundum quod dicit Scriptura : Qui se humiliat exaltabitur, & qui se exaltat, humiliabitur. Ideo volo deponere pudorem, & cum dominatione vestra audacter loqui, sed tamen, quâ deet, reverentia. Ego audivi nuper prædicare hic à quodam Magistro de Parrhisia in magna audientia, in festo ascensionis Domini, qui præmisit tale thema : Ascendit Deus cum jubilatione : & fecit unum bonum sermonem, quem omnes laudaverunt audientes, & fleuerunt, meliorantes se ex illa prædicatione. Ipse in secunda parte suæ collationis induxit duas conclusiones valde magistrales & subtiles. Prima fuit, quando Dominus ascendit in altum cum elevatis manibus : tunc Apostoli & beata virgo steterunt, & clamaverunt cum tanta jubilatione usque ad raucitatem, ut impleretur Prophetia, quæ dicit : Clamaverunt, & raux factæ sunt voces eorum. Et probavit quòd iste clamor fuit lætitalis, & necessarius in fide catholica, teste Domino, dicente in Evangelio : Amen amen dico vobis, si isti tacebunt, lapides clamabunt. Ipsi clamaverunt omnes charitative cum magno zelo. Præcipuè tamen beatus Petrus, qui habebat unam tubalem vocem, ut testatur David : Iste pauper clamavit. Ipsa beata virgo non clamavit, sed Deum laudavit in corde suo, quia novit benè, quòd ista omnia deberent fieri, sicut ei prædixit Angelus. Et quando Apostoli ita unanimiter cum jubilatione & devotione clamaverunt : Venit unus Angelus de cœlo, & dixit eis : Viri Galilæi, quid hic statis & clamatis, & aspicitis in cœlum?

lum? Hic Iesus, qui assumptus est in cœlum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum. Et hoc factum est, ut impleretur Scriptura, quæ dicit: Clamaverunt iusti, & Dominus exaudivit eos. Secunda conclusio extitit magistralior, & talis in sui forma: Filius hominis voluit habere suam passionem, sepulturam, resurrectionem in Hierusalem, quæ est in centro terræ, quod omnes regiones scirent de ejus resurrectione, & quod nullus gentilis posset se excusare cum sua hæresi, & dicere: Ego nescivi, quod Dominus resurrexit à mortuis. Quoniam ergo quod est in medio, omnes videre possunt, qui sunt circa medium, & quod nullus incredulus haberet unum parvum refugium excusationis, in illo loco ubi Dominus ascendit, est in centro, & in medio terræ, ac ibi pendet una campana quam omnis mundus audit, & quando ipsa pulsar, tunc dat horribilem sonum de extremo iudicio, & de ascensione Domini. Et quando pulsar, etiam surdi audiunt. Deduxitque multa corollaria ex illa conclusione, quam didicit in Parthisia. Sed quando cessavit prædicare, tunc quidam Magister de Erphordia voluit eum reprehendere, sed stetit cum confusione. Vos debetis mihi ostendere libros, ubi ista materia habetur, & volo emere. Datum ex Basilea, apud beatum Rhenanum, qui est vester amicus.

Bar-

*Bartholomeo Colpio Baccalaureo Theologiæ
formato, ordinis Carmelitarum, Vuilli-
brodus Niceti ordinis, Wilhelmitarum
cursor in Theologia, autoritate reveren-
dissimi generalis in ordine sese commen-
dat cum salute.*

QUOT in mari sunt guttæ, & quot in Colonia
sanctæ Beguttæ, quot pilos habent asinorum
cutes, tot & plures tibi mitto salutes. Vene-
rabilis Domine Carmelita Colpe: ego scio quòd estis
de optimo ordine, & habetis multas indulgentias à
sede Apostolica, & quòd nullus ordo vestro ordine
potest prevalere, quia potestis varios casus absolvere
in confessione, quando videlicet consentes sunt con-
triti & compuncti, & volunt communicare. Ideo
volo à dominatione vestra interrogare unam questi-
onem Theologicalem, quam vos benè potestis deter-
minare, quia estis unus bonus artista, & scitis benè
prædicare, & habetis unum bonum zelum, & estis
conscientiosus: & cum hoc audio, quòd habetis u-
nam magnam liberariam in vestro conventu, in qua
sunt multi libri in Sacra Scriptura, in Philosophia,
& in Loica, etiam Petro Hispano. Necnon quidam
processus Magistrales de Colonia, de burfa Laurentii,
ubi fegit actu Magister noster Tungarus, vir val-
de zelosus ac profundus in Theologia speculativa, &
illuminatus in fide Catholica. Quamvis quidam Do-
ctor in Jure vult eum vexare, sed non est formalis
in disputando, nec qualificatus in libris sententiarum,
ideo non curant eum Magistri nostri. Necnon præ-
cipue audio, quòd in prædicta liberaria, ubi curesores

in Theologia habent suum studiorium, est ligatus in ferrea catena unus liber valde notabilis, qui dicitur Conbibilationes, qui etiam continet auctoritates in Theologia, & prima principia Sacrae Scripturae, quem vobis legavit unus Magister noster de Parthisia in mortis articulo, quando fecit confessionem & revelavit quaedam secreta in Bonaventura, & mandavit, quod nemo deberet in eo legere, qui non esset de vestro ordine, & in hoc Papa dedit quasdam indulgentias & catenas, apud quem librum jacet Henricus de Hassia & Vernerus, & omnes alii Doctores super libris sententiarum, in quibus omnibus vos estis fundatus, & scitis defendere omnem viam in disputando antiquorum, Modernorum, Scotistarum, Albertistarum, & etiam illorum qui sunt de bursa Kneck in Colonia, ubi habent proprium processum. Ideo rogo vos cordialiter & charitative, quod non velitis gravare in mea petitione: sed mihi dare unum bonum consilium in mea quaestione secundum vestrum posse, & allegare quid Domini Doctores determinant disputative & conclusively. Est autem quaestio ista talis in sui forma: Utrum Lolhardi & Begutz in Colonia sunt seculares vel spirituales personae, utrum teneantur facere professionem? Et an possint accipere mulieres & viros. Ego diu studui in Sacra Scriptura, in Discipulo, & in Fasciculo temporum, necnon in alii libris autenticis Sacrae Scripturae, sed non potui invenire. Sic etiam quidam Sacerdos in Fulda, qui multum studuit in dictis libris, sed non invenit in registro vel in libris, ipse est de genealogia Domini pastoris ibidem, qui est Poeta, quia scit bene latinizare, dictaminaque componere, quia ego sum plebanus ratione monasterii: & habeo multos communicantes, & etiam tales personas, de quibus jam facio quaestionem. Superintendens noster dicit manifeste, quod ipse non potest

potest conscientiam suam salvare in decisione talis quaestionis: quamvis Faberet disputata multorum Doctorum de Parrhisia & Colonia, quæ complevit usque ad Licentiaturam, & respondit materialiter & formaliter pro completionem: si vos non potestis determinare illam materiam, debetis interrogare Magistrum Ortuinum, ille docebit vos omnia. Nam vocatur Gratus, propter gratiam divinam in se, quæ nihil ignorat. Compilavi unum carmen heroicum, de prædicto libro: vos debetis legere & corrigere, & facere unum punctum, ubi sum superfluous, vel diminutius, & audire quomodo placet Magistro Ortuino: Ego volo mittere imprimere. Et sic incipit:

*Nemo debet esse tam stultus,
Et in tanta præsumptiositate sepultus:
Quid velit fieri illuminatus in sacra scriptura,
Et formaliter deducere corollaria ex Bonaventura:
Qui non didicit mentetenus combibilationes,
Quas magistri nostri resumunt per omnes regiones:
Præsertim in Parrhisia, quæ est mater omnium Universitatum,
Et in Colonia ubi nuper magistraliter est probatum:
Per Magistros nostros in Theologicali disputatione,
In qua determinaverunt omnia seraphica probatione.
Quod multo melius est scire istas combibilationes
Quæ plurima tractant per irrefragabiles rationes:
Quam mentetenus scire Hieronymum & Augustinum,
Qui tantum scribunt bonum latinum:
Quia combibilationes sunt optima materia,
Ceu disputant Magistri nostri per omnia monasteria:
Ipsa concludunt per conclusiones Magistrales,
Qui sunt in divinis ipsi termini essentiales:
Et tractant etiam prima principia Theologicalia,
Et alia multa, quæ sunt valde magistralia.*

M. Or-

*M. Ortuino Gratio Viro Inenarrabilium
doctrinarum, Magistro Gingsulgingper-
cussoris, mille millium salutes dicit in
charitate non ficta.*

GLORIOSISSIME Magister: Ego amo vos pe-
ctoraliter ex intimo zelo, quia vos estis me-
us singularissimus in Daventria, & quicquid
vos stimulat in conscientia vestra, hoc me magis stimu-
lat & quod me stimulat, scio quòd vos etiam stimulat,
& vester stimulus semper fuit etiam stimulus meus,
& nemo vos unquam stimulavit, qui me non du-
rius stimulavit, atque cor meum totiens patitur sti-
mulos, quotiens aliquis vos stimulat. Credatis mihi
in bona fide, quando Hermannus Euschiussus stimulavit
vos in suo Proemio, amplius me stimulavit, quàm
vos, & cogitavi, quomodo possum istum indiscre-
tum rixatorem re stimulare, qui etiam tam præsump-
tuosæ superbiæ est, quòd audet stimulare Magistros
nostros de Parrhisia & Colonia, & ipse tamen non
est promotus. Quamvis loci ejus dicunt, quòd ipse
est promotus in Baccalaureum Juris, in Lyptzick, sed
ego non credo, quia etiam stimulat Magistros in
Lyptzick, videlicet magnum Canem & minorem
Canem, & alios multos, qui cum possunt multò
minus stimulare, quàm ipse illos stimulat: Verum
ipsi neminem volunt stimulare propter suam mor-
alitatem, & propter doctrinam Apostoli, dicentis:
Nolite calcitrare contra stimulos. Verùm enim vé-
rò, vos debetis eum re stimulare, quia habetis unum
bonum ingenium, & estis inventivus, & scitis in
una hora multa metra facere stimulativa: scitis e-
tiam

tiam cum stimulare in omnibus suis factis & dictis. Ego compilavi unum dictamen contra eum, ipsumque magistraliter poeticeque stimulo: non potest evadere stimulum meum: Si vult restimulare, tunc volo iterum fortius stimulare. Datum raptim, ex Argentina, apud Matthiam Schuchstulium.

Mammotrectus Buntemantellus in septem artibus Magister, M. Ortuino Gratio, Philosopho, Oratori, Poeta, Jurista, Theologo, & sic sine statu, Salutem dicit cordialissimam.

CONSCIENTIOSISSIME Domine M. Ortuine: credatis mihi firmiter, quod vos estis cor meum, ex quo audiui multa à dignitate vestra in Poesi in Colonia, in qua vos excellitis omnes in illa arte, & estis multò melior Poeta quam Buschius vel Cæsarius, & scitis etiam Plinium legere, & Grammaticam Græcam. Ex illa confidentia volo reverentiæ vestræ quædam manifestare sub fide confessionis. Venerabilis Domine Magister: ego amo hic unam virginem, filiam campanatoris, Margaretam cum nomine, quæ sedit nuper in latere vestro, videlicet quando plebanus noster dominationem vestram invitavit ad convivialitatem, & tractavit vos reverentialiter, quando bibimus, & fuimus lætæ mentis, quando ille etiam propinavit vobis bonos haustus: Ego amo eam in tanto amore, quod non sum mecum: credatis mihi firmiter, quod neque comedo, neque dormio præ eas. Et homines dicunt ad me: Domine Magister, quare ita pallefcitis? amore Dei relinquitte libros vestros, vos nimium studetis, debetis aliquando solatium quærere &

& zechare, vos estis adhuc unus juvenis vir, bene potestis adhuc proficere ad Doctōratum, & fieri Magister noster, estis etiam fundamentalis & bonus scholaris, & jam quasi valetis unum Doctorem, sed ego sum timidus, & non possum dicere meam infirmitatem: Ego lego Ovidium, de remedio amoris, quem Coloniae glosavi à vestra dignitate cum multis notabilibus & moralitatibus in margine, verum non juvat, quia iste amor quotidie fit major. Nuper chorisavi cum ea ter in chorea ferotiali in domo stulteri: tunc fistulator fistulavit cautilenam de Pastore de Nova civitate, & statim omnes chorisatores amplexabantur suas virgines, sicut mos est: & ego etiam meam valde amicabiliter compressi ad pectus meum, cum suis mammillis, necnon tetigi fortiter manum ejus, tunc ipsa risit: & dixit, In anima mea; Domine Magister, estis delectabilis vir, & habetis molliores manus quàm alii, non debetis Sacerdos fieri, sed uxorem accipere, & inspexit me delectabiliter, quòd ego credo, quòd me etiam occultè amat. Verum oculi ejus cor meum sic lacerunt, sicut una sagitta pertransisset, & statim ivi domum cum famulo meo, & posui me ad lectum, Tunc mater mea fleuit, quia timuit, quòd haberem pestilentiam, ac cucurrit cum urina mea ad Doctorem Brunellum, clamans: Domine Doctōr, rogo vos propter Deum, juvate filium meum, volo vobis dare ad propinam unum bonam camisiā, quia promisi, quòd debet Sacerdos fieri. Tunc medicus vidit urinam, & dixit: ille patiens pro parte est cholicus, & pro parte slegmaticus, ipse habet timere de magno tumore circa renes, propter inflationes ac tormenta ventricularia, ex mala digestionē: debet sumere medicinam extractivā, est una herba, quæ videlicet dicitur Gyni, nascens in locis humidis, habens gravem odorem, sicut docet herbarius, illius
herbæ

herbæ partes inferiores debetis conterere, & cum suo succo facere unum longum emplastrum, & ei ponere ad totum ventrem suum hora consueta, & debet jacere super ventrem suum benè ad unam horam multum sudando : sic sine dubio cessabunt illa tormenta ventricularia, cum suis inflationibus, quia non est alia medicina tam efficax ad istam infirmitatem, sicut illa, ut est probatum in multis patientibus. Verùm certè bonum est, ut ipse prius accipiat unam purgationem de albo græco cum succo raphani ana drachmas iij. & benè erit. Tunc miſer venit, & dedit mihi talem purgationem contra voluntatem meam, & habui in illa nocte quinque sedes magnas, atque nihil dormivi, semperque cogitavi, quomodo illam in chorea compressi cum suis mammillis ad pectus meum, ac quomodo illa me aspexit. Precor vos propter omnem bonitatem, quam in vobis habetis quòd velitis mihi dare unum experimentum de amore, ex vestro parvo libro, in quo stat scriptum, probatum est, quem semel ostendistis : Ecce ex illo libro possum facere, quòd omnis mulier me amat, & nisi faciatis D. Magister, tunc ego moriar, & mater mea præ dolore etiam morietur. Ex Heydelbergo.

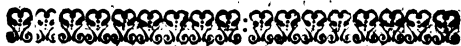
*Magister Ortuinus Gratius, Magistro Mam-
motrecto, profundissimo amico, in primo
gradu amicitiarum S. D.*

EX quo dicit scriptura : amat Dominus gradientes simpliciter, idè laudo dominationem vestram subtilissime Domine Magister, quòd scribibus mihi tam simpliciter conceptum mentis vestræ, oratorie tamen, sicut estis bene stilarius in latinisando :

niscando: Ego volo vobis etiam simpliciter scribere
 Rhetoricaliter, & non Poeticaliter. Domine Mag-
 ister amabilissime, vos manifestatis mihi de amore
 vestro, ego miror, quod non estis prudentior, quam
 quod vultis amare virgines: dico vobis, quod male
 facitis, & habetis propositum peccaminosum, quod
 vos posset ducere ad infernum: Ego cogitavi quod
 estis discretus, & non curatis istas levitates, quæ
 semper habent malum exitum. Ast dabo vobis con-
 silium meum quod petitis: ex quo dicit Scriptura:
 Qui petit accipit. Debetis primò relinquere illas
 vanas cogitationes de vestra Margareta, quas diabo-
 lus vobis sug. erit, qui est pater omnis peccati, teste
 Richardo super 4: Et quodcumque de ea cogitatis,
 facite crucem ante vos, necnon orate unum Patrem
 nostrum, cum illo versu in Psalterio: Stet diabolus à
 dextris ejus. Etiam semper comedite Sal benedi-
 ctum, in die Dominico, & spargite vos cum aqua
 sancta, quod consecravit stationarius sancti Ruperthi,
 & sic potestis effugere illum diabolum, qui vobis
 suggerit illum magnum amorem de vestra Margare-
 ta, quæ non est ita pulchra ut putatis. Ipsa habet
 unam verrucam in fronte, ac magna rubeaque crura,
 grossas nigraque manus, sibi que olet os suum pro-
 pter malos dentes: necnon etiam habet spissum cu-
 lum secundum commune Proverbum: Ars Margare-
 tæ est mirabile rete. Sed vos estis cæcus ex illo
 diabolico amore, quod non videtis ejus vitia. Ipsa
 multum bibit & comedit, ac bis nuper bombasavit,
 quando sedit apud me in mensa, & dixit quod fecit
 cum scamno. Ego habui in Colonia pulchriorem
 vestra Margaretha, & tamen dereliqui eam. Post-
 quam acceperit virum, sæpe vocavit me per unam an-
 tiquam verulam, quando vir ejus tunc absens, sed
 non veni præter semel, sed tunc fui ebrius. Ego
 horro quod bis jejunatis in Sabbato, & postea ra-

ciatis confessionem nni Magistro nostro, ordinis
 Prædicatorum, qui posset vos bene instituere. Et
 quando fecistis confessionem, tunc debetis orare de
 sancto Christophoro, quod velit vos portare in hu-
 meris suis, ne iterum recidivitis, ac mergatis vos in
 mare amplum & spaciosum, in quo sunt reptilia,
 quorum non est numerus, id est, peccata infinita, fi-
 cut exponit Compiler, ac postea orate, ne cadetis
 in tentationem, surgite etiam mane, lavare manus
 vestras, orate cruce, & nolite esse accidiosus: Scri-
 ptura enim dicit: Deus Deus meus, ad te de luce
 vigilo. Etiam vitate loca secreta, nos scimus quod
 loca & tempora sæpe inducunt homines ad peccan-
 dum, & maxime ad luxuriandum. Verum quod
 vultis à me habere unum experimentum probatum
 de amore: sciatis quod ego non possum salvare con-
 scientiam meam. Quando glosavi vobis hic Ovidi-
 um de arte amandi, dixi vobis, quod nemo deberet
 facere per artem Nigromantiam, quod mulieres se-
 amant. Et quicumque contraiverit, ipse est excom-
 municatus de facto, & exquisitores hæreticæ pravi-
 tatis possent eum citare, atque in ignem damnare.
 Ego dixi vobis etiam unum exemplum, quod debe-
 tis notare, videlicet hoc. Unus Baccalarius Lyp-
 lensis, amavit unam virginem Catharinam pistoria,
 & iactavit ipsam cum pomo Nigromantico, & ipsa
 pomum accepit, & posuit ad pectus suum inter ma-
 nullas, & statim incepit istum baccalaarium furiali-
 ter amare, sic, quod quando fuit in Ecclesia, sem-
 per inspexit istum baccalaarium. Et quando debuit
 orare Pater noster, qui es in cœlis, oravit, Baccala-
 ri ubi es? Etiam in domo, quando pater vel mater
 clamavit sibi, respondit: Baccalarius quid vultis?
 Et ipsi non intellexerunt, donec quidam Magister
 noster prætergrediens domum ejus, salutavit istam
 virginem, dicens: Domina Catharina! Bonum sero,
 pro-

proficiat vobis: vos habetis unum pulchrum crinale. Et respondit illa virgo Catharina: Deo gratias, bone Baccalaurie, vultis mecum bibere de optima cerevisia? porrigens sibi cantharum. Verum ille Magister noster fuit iratus, accusavit ipsam apud matrem suam, sic: Domina Pistorissa, corrigit filiam vestram, ipsa est valde indiscreta; scandalizavit nostram Universitatem: nam vocavit me Baccalaurium, & sum Magister noster: Amen amen dico vobis, quod perpetravit peccatum mortale: abtulit mihi honorem meum, & peccatum non dimittitur, nisi ablutum restitueretur. Alios Magistros nostros nominavit etiam Baccalaurios: ego credo quod amat unum Baccalaurium, habete advertentiam. Tunc mater ejus accepit unum lignum, percutiens ipsam ad caput & dorsum suum, quod permixxit sese, inclusitque ipsam in cubile per dimidium annum, & dedit ei panem & aquam comedere. Interea temporis Baccalaurius processit, & celebravit primitias, posteaque exiit unam parochiam in Saxonia Padonam: quod cum ipsa audivit, saltavit ex alta fenestra, & fregit quasi dextrum brachium, & fugit in Saxoni-
am ad istum Baccalaurium, cum quo adhuc est hodierna die, & habet cum eo quatuor pueros. Vos vero bene scitis, quod hoc est scandalum in Ecclesia. Ego igitur debetis cavere ab illa arte. Nigromantica, ex qua veniant multa mala. Verum potestis bene uti medicina, quam vobis Dominus Doctor Brunellus docuit de Gyni, est bona medicina, ego probavi eam saepe contra tormen-
ta ventricularia: Valete cum matre vestra. Ex Colonia à domo Domini Joannis Efferkorn.

Lyra Bunischmacherius, ordinis Prædicatorum, Theol. Guillermo Hackneto, qui est Theologorum Theologissimus, salutem dicit.

VOS scripsistis mihi ex Anglia de Londino, unam longam literam, pulchrè latinisatam, in qua petivistis, quòd deberem vobis scribere unam novitatem, sive bonam, sive malam, quia estis naturaliter inclinatus ad audiendum nova, sicut faciunt omnes, qui sunt de complexionè sanguinea, & audiunt libenter cantilehas musicales, & in mensa sunt lætæ mehtis. Ego fui valde lætatus, quando accepi vestram literam, sicut qui invenit unam prætiolam margaritam, & ostendi eam Dominis meis Joanni Grocino & Linacro, dicens: Videte Domini mei, videte, nōnne iste Magister noster est formalis in latinisando, & componendo dictamina, & arte epistolandi? Et juraverunt, quòd nō possunt similes epistolas componere in arte latinisantis, quāvis sunt Poetæ, Græci & Latini. Et extulerant vos super omnes qui sunt in Anglia, Francia, Germania, & omni natione, quæ sub cælo est. Ideo non esset mirum, quòd vos essetis generalis in vestro ordine, & quòd Rex in Gallia diligit vos, nō enim habetis similem in latinisando, disputando, & prædicando, ac scitis Regem cum Regina optimè informare in confessione. Etiam isti duo Poetæ laudaverunt vos, quòd habetis artem Rhetoricalem: Verum fuit ibi unus juvenis, socius, qui intulavit se Richardum Crocum: ille præsumpsit contra vos, quòd non scribatis secundum regulas artis Rhetoricalis,

calis: veram fuit, valde confusus, quando debuit probare. Ipse nunc stat in Lypzick, & discit logicam Petri Hispani, sed quod postea erit cautior. Sed accedo ad novitates: Schuvizenses, & Lansknécti fecerunt unam magnam guesam inter se, interficientes se ad multa millia: est timendum, quod nullus illorum venit in cœlum, quia faciunt propter pecuniam, & unus Christianus non debet interficere alium. Sed vos ista non curatis, sunt enim levés personæ, & sequuntur rixas ex proposito. Alia novitas est peior, Deus det, quod non sunt vera. Scribunt de Roma, quod Speculum Joannis Reuchlin, est de novo translatus, de maternâ lingua in Latinum, ex mandato Domini Papæ, & quod plus quàm in ducentis locis aliter sonat in latinitate, quam transtulerunt Magistri nostri, & Dominus Joannes Pfefferkorn in Colonia, ac dicunt pro certo, quod Romæ publice legitur, & imprimitur cum Judæorum Talmut. Et hoc inferunt, quod Magistri nostri sunt falsarii & infames, quod malè transtulerunt, etiam quod sunt alij, non intelligentes Latinum, vel teutonicum: ac sicut combusserunt istum librum apud sanctum Andream in Colonia, sic etiam debent comburere sententiam suam & sententium Parthisense, vel ipsimet debent esse hæretici. Ego possem sanguinem flecte, adeo doctus. Quis vult amplius in Theologia studere, & Magistris nostris exhibere condebitam reverentiam? qui talia audit, omnes credunt, quod Doctor Reuchlin est profundior, quàm Magistri nostri, quod est impossibile. Cum hoc eriam scribunt, quod post trës menses debet venire finalis sententia, contra Magistros nostros. Nec non quod Papa mandabit sub pœna latissimæ censure, quod fratres ordinis Prædicatorum, debent, propter suam protervitatem, portare unum album brillum, sive perspicillum in sua nigra cappa in dodo, ad perpetuam

petuam memoriam, & scandalum, quod fecerunt injuriam Speculo oculari Domini Joannis Reuchlin, sicut jam etiam debent pati unum scandalum in celebratione missali, propter intoxicationem alicujus Imperatoris. Ego non spero, quod Papa erit tam stultus quod faciet. Si faciet, volumus per universum nostrum ordinem, contra ipsum legere istum Psalmum: Deus laudem. Ceterum patres & Magistri nostri nunc cogitant, quomodo possunt obviare isto malo. Ipsi volunt à sede Apostolica impetrare latissimas indulgentias, & maximam pecuniam colligere in Germania & Gallia, per quam possunt resistere illi fautori Judæorum, donec moriatur, quia est senex. Et volunt eum omnino damnare. Valete, & date consilium vestrum secundum vestrum posse, & promovete bonum ordinis.

*Eitelnarrabianus Pesseneck ordinis Wilhelmii cursor in Theologia, Magistra
Ortuino Gratia S. D. numerosissimam.*

A NATURA sumus proclivi ad malum, ut legimus in Autenticis. Ideo inter homines audimus semper plura mala quam bona. Ego disputavi nuper in Vuormatia cum duobus Judæis, & probavi quod ipsorum Lex per Christum esset cassata, atque quod expectatio ipsorum de Messia esset una mera frassa, & phantasia, ac super hoc allegavi D. Joannem Pfefferkorn in Colonia. Illi vero riserunt, dixeruntque: Vester Joannes Pfefferkorn in Colonia, est unus pessimus trufator, nihil scit in Hebræo: Ipse factus est Christianus, ut suam nequitiam

etiam occultaret. Quando fuit adhuc Judæus in Moravia, percussit unam mulierem in faciem, quod non potuit videre in bancis, ubi mutantur floreni, & accepit plus quam ducentos florenos, aufugiens. Et in alio loco, propter suum furtum, fuit ibi erectum patibulum, nescio quomodo fuit liberatus: nos vidimus patibulum, & multi Christiani viderunt, etiam aliqui nobiliss, quos possumus vobis nominare: propterea, non debetis mihi allegare istum furem. Tunc ego fui iratus, & respondi: Mentimini in colum vestrum vos pessimi Judæi, nisi habetis privilegium, ego vellem vos crinifare & in sterces projicere: vos dicitis talia ex odio: in D. Joannem Psefferkorn. Ipse est bonus & zelosus Christianus, sicut est aliquis in Colonia: ego habeo experientia, quia multum confitetur ad Prædicatores cum uxore sua: audit libenter Missas, & quando Sacerdos elevat Eucharistiam, tunc aspicit devotarie, & non videt in terram, sicut sibi obijciunt sui invidi, nisi quando expuit: sed hoc facit pro eo, quia est multum flegmaticus, & mane comedit medicinam pectoralem. Putatis quod Magistri nostri in Colonia, & Burgimagistri sunt stulti, qui fecerunt cum hospitalarium majoris hospitalis: necnon mensuratorem salis, quod certe nequaquam fecissent, nisi esset bonus Catholicus. Dico vobis, quod volo omnia talia sibi nunciare, quod potest defendere honorem suum, & vos realiter vexare, scribendo de vestra confessione. Verum dicitis, quod est gratiabilis apud Magistros nostros, & Burgimagistros, propter suam formosam uxorem. Hoc non est verum: nam Burgimagistri habent met pulchras uxores, & Magistri nostri non curant mulieres, & nunquam est auditum, quod aliquis Magister noster fuisset adulter. Ipsa vero est ita honesta matrona, sicut est una in Colonia: vellet libentius unum oculum, quam bonam famam

80 EPISTOLÆ.

sanam perdere. Et ego sæpe audiui ab ea, quod
 audivit frequenter à sua matre, quod viri præputiati
 faciunt foeminis majorem voluptatem, quam non
 præputiati: eam ob causam dicit, quando suus ma-
 ritus moritur, & ipsa alium accipiet, ille debet etiam
 nullam cutem habere in membro. Ergo non est cre-
 dendum, quod amat Burgimagistros, quia Burgima-
 gistri non fuerunt Judæi, nec sunt circumcisi, sicut
 Dominus Joannes Pfefferkorn: propterea relinquit
 ipsum in pace: aliàs scribet contra vos unum tra-
 ctatum, quem intitulabit: Die Sturmglock, ut fe-
 cit contra Reuchlin. Vos debetis istam literam o-
 stendere Domino Joanni Pfefferkorn, ut se defen-
 dat realiter contra tales Judæos, & Hermannum
 Buschium, quoniam ipse est amicus meus singula-
 rissimus, & mutuavit mihi decem florenos, quando
 fuit promotus Baccalarius formatus in Theologia.
 Datum ex Verona Agrippina, ubi Buschius & ejus
 socius comederunt de pingui Gallina.

*Lupoldus Federfufius, mox licentiandus,
 M. Ortuino Gratio tot salutes dicit,
 quòd auæ comedunt gramina.*

DOMINE M. Ortuine; Est in Erphordia in-
 quodlibetis mora una quæstio multum sub-
 tilis, in duabus facultatibus Theologici &
 Physicali. Quidam dicunt, quando Judæus sit Chri-
 stianus, pro tunc renascitur sibi præputium, quæ est
 cutis præcisa de membro virili in nativitate, per lo-
 gëm Judæorum, & illi sunt de via Theologorum, &
 habent

habent prae se Magistralis rationes, de quibus est una, quod alii Judaei facti Christiani, in extremo judicio putarentur esse Judaei, si essent nudi in ipsorum membro virili, & sic ipsis fieret injuria. Sed Deus nemini vult facere injuriam: ergo &c. Alia ratio tenet ex auctoritate Psalmistae, qui dicit: Et abscondit me in die malorum, & protexit me in abscondito. Dicit in die malorum, id est, in extremo judicio, in valle Josaphat, quando oportet reddere rationem omnium malorum. Alias rationes relinquo propter brevitatem: ex quo in Erphordia sumus moderni, & modesti semper gaudent brevitate, ut scitis. Etiam pro eo quod ego habeo malam memoriam, non possum multa mentetentus scire allegando, prout faciunt Domini Juristae. Sed alii volunt, quod illa opinio non potest subsistere, & habent pro se Plautum, qui dicit in sua Poetria, quod facta infecta fieri nequeunt. Ex hoc dicto probant, si aliquam partem corporis Judaeus amisit in sua Judaeitate, non recuperat illam in Christiani religiositate. Et cum hoc arguunt, quod ipsorum argumenta non concludunt formaliter, alii ex prima ratione sequentur, quod illi Christiani, qui perdidit propter suam luxuriam partem unam de suo membro, ut saepe contingit in secularibus & spiritualibus personis: etiam crederentur in extremo judicio esse Judaei, sed hoc asserere est haereticum, & Magistri nostri haereticae pravitatis inquisitores nequaquam concedunt, quia ipsi aliquando etiam sunt defectuosi in ista parte, sed hoc non contingit ipsis ex meretricibus, sed quando in balneis se non provident. Idcirco precor dominationem vestram humiliter & devotè, quod velitis vestra decisione determinare rei veritatem, & interrogare uti oreris D. Joann. Pfefferkorn, ex quo cum ea benè staret, & illa non veremur dicere vobis, quicquid

cunque vultis, propter illam amicabilem conversationem, quam habetis cum viro suo. Et ego etiam audio, quod estis ejus confessor: propterea potestis eam compellere sub poena sanctæ obedientiæ. Dicatis: Domina mi, nolite verecundari, ego scio, quod estis honesta persona, sicut est una in Colonia, non peto inhonestum à vobis, sed ut manifestetis mihi rei veritatem: utrum maritus vester habet præputium, vel non, dicatis audacter sine verecundia, amore Dei, quid tacetis? Verum ego nolo vos docere, vos melius scitis, quomodo debetis vos habere cum mulieribus, quam ego. Datum raptim; Ex Ephurdia, ex Dracone.

*Pardormannus Fornacifcis, Licentiatuſ,
M. Ortuno Gratio, salutem ſalutariffi-
mam dicit.*

NUPER ſcripſiſtis ad me de Colonia, & reprehendiſtis me, quod ego non ſcriberem ad vos, ex quo dixiſtis præ aliis, libenter legiſtis meas literas, quod habent bonum ſtilum, necnon procedunt rectè ſecundum artem epiſtolandi, quam audivi à veſtra præſtantia in Colonia: ego ſcribe- rem vobis, non habeo ſemper inventionem & ma- teriam, ut nunc habeo: Vos debetis notare, quod jam hic celebratur quodlibetum: & Maſtri, Do- ctoreſque expediunt ſe artificialiter cum magna doctrina in determinandis, ſolvendis, proponendis quæ- ſtionibus, argumentis, problematibus in omni ſci- bili. Et cum hoc Poetæ & Oratores apparent val- de artiſcioſi ac ſcientioſi, inter quos eſt unus nota- bilis & magiſtralis in illa arte, præ cæteris, qui
facit

facit sibi magnum titulum, quando inrimat lectiones suas, & dicit quod est Poeta Poetarum, & quod præter eum non est alius Poeta. Ipse scripsit quendam tractatum metricæ, quem notabiliter intitulavit, ego sum oblitus nomen, credo quod est de ira, & colericis: in quo tractatu stimulat Magistros multos, & alios Poetas, qui se impediverunt legere in Universitate, propter suam luxuriosam artem. Verum Magistri dicunt sibi in faciem, quod non est tam bonus Poeta sicut gloriatur, & tenent sibi multum in oppositum, & probant per vos, videlicet quod estis multo profundior in arte Poeticali, cum hoc ostendunt, quod non est bene fundatus in quantitate syllabarum, prout determinat Magister de villa Dei, in tertia sui, quam iste videtur non sufficienter legisse, atque deducuntur contra ipsum intentum suum multipliciter. Primo per nomen vestrum, & hoc dupliciter. Primo sic: Ecce iste vult profundior esse Poeta, quam Magister Ortuinus, & tamen nomen suum non paritur. Profecto Magister Ortuinus dicitur Gratus à supernali gratia, quæ vocatur Gratia gratis data, quia aliàs non poteritis scribere tam profunda dictamina Poetricalia, sine illa gratia gratis data vobis per Spiritum sanctum, qui ubi vult spirat, & vos etiam impetrastis per humilitatem vestram: Deus enim resistit superbis, & humilibus dat gratiam. Qui vestram Poetiam legunt & intelligunt, negotium farentur in conscientia sua, quod non habetis parem, & mirantur, quod iste est sic insulsus & inverecundus, quod vult esse super vos: quoniam unus puer posset intelligere, quod illum excellitis, sicut Laborinus Cornotum excellit. Ipsi volunt colligere dictamina vestra, & curare imprimere, quæ in variis tractatibus hinc inde scripsistis, videlicet in tractatu Magistri nostri de Tungaris, summi regentis in

in bursa Laurentij, in tractatu de scandalosis propositionibus Joannis Reuchlin, in sentimento Parrhsien, in multis tractatibus Domini Joann. Pfefferkorn, qui fuit olim Judæus, & nunc est optimus Christianus. Ipsi timent quod aliàs pereat vestra Poetria, & dicunt, quod esset unum maximum scandalum illius temporis, & peccatum mortale, si periret per negligentiam, & non imprimeretur. Orant etiam Domini Magistri, quod dignemini sibi mittere apologiam vestram, contra Joann. Reuchlin, in qua realiter tribulatis illum prætentum Doctorem, quod audet oppositum tenere contra quatuor Universitates: volunt exscribere, & vobis remittere. De isto modo probandi sunt Magister Joann. Kirckberg, amicus meus singularissimus, mecum promotus, Magister Joann. Hungen, amicus meus affectualissimus, Magister Jacob. de NoreMBERGA, Magister JODOCUS VuytzhEYM, & alii multi Magistri, amici mei dignissimi & fautores vestri imperterriti. Verum enimverò, ergo alii opponunt se, & dicunt, quod iste modus probandi est quidem subtilis, & concludit Magistraliter: sed non sit de mente vestra, quia hoc sonaret multum superbe: si vos dicereis: Ecce Domini mei, ego vocor Gratius à supernali gratia, quam mihi dedit Deus in Poetria, & in omni scibili: & hoc idem repugnaret humilitati vestrae, per quam habetis illam gratiam, & esset oppositum in adjecto. Nam gratia supernaturalis & superbia non patiuntur se in eodem subjecto. Porro gratia supernaturalis est virtus, & superbia vitium, quæ se non comparantur, propter hoc, quod unum contrariorum natum est expellere reliquum, ut caliditas expellit frigiditatem: Magister noster & Poeta secundum Petrum Hispanum in prædicamentis, qui disputat, quod virtus contrariatur vitio. Ergo est alia ratio malæ melior, propter quam voca-

INC.

fur Gratius, videlicet à Grachis Romanis, deposita una litera propter malam sonantiam, de quibus legitur in historiis Romanorum, quòd fuerunt valde notabiles Poetæ & Oratores isti Gracchi, & quòd Roma illo tempore pares non habuit, qui fuerunt tam subtiles & profundi, sicut illi in Poesi & in Rhetorica. Et legitur, quòd fuerunt de molli & suavi voce, non tubali & grossa, sed dulci, sicut una fistula, ad quam fistulam ipsi etiam aliquando inceperunt rhetorizare in principio sui distaminis, propterea populus audivit eos cum magna affectualitate, & dedit eis primam laudem præ cæteris in illa arte. Ab istis igitur Grachis nominatus est Magister Ortuinus: Porro nemo est sibi par in Poesi, & in dulcore vocis. Et illos omnes sic præcellit, sicut illi Grachi Romanorum Poetas omnes præcellebant. Ergo ideo igitur debet tacere, & se humiliare ille Poeta hic in Wittenburga, aliàs est profundus, sed respectu vestri est unus puer. Illam viam probandi tenent amici mei cordialissimi Eobanus Hessius, Magister Henricus Urbanus, Ritus Euritius, Magister Georgius Spalatianus, Ulricus Huttenus: & in primis Doctor Ludovicus Mistotheus, Dominus & amicus meus, & defensor vester: Vos debetis mihi scribere, qui sunt de via meliori, ac informare rei veritatem. Et volo unam Missam pro vobis legere apud Prædicatores, quòd debetis vincere Doctorem Reuchfin, qui vocavit vos hæreticum immeritò, quòd scripsistis in vestra Poetria: Flet Jovis alma parens. Valete in maxima valetudine: Ex Wirenbergo, ex arce apud Magistrum Spalatianum, qui vobis mittit tot salutes, quot cantantur Halleluia infra Pascha & Penthecostes. Iterum valete, & ridere semper.

Nice

Nicolaus Luminatoris, Do. Magistro Ortuino, tot salutes mittit, quot in uno anno nascuntur culices & pulices.

SCIENTIFICE Præceptor, Magister Ortuine : Ego significo vobis plures grates, quàm habeo crines in corpore meo, quòd dedistis mihi consilium, quòd deberem ambulare ad Coloniam, pro studio ad bursam Laurentii : Pater meus fuit optime contentus, & dedit m. hi decem florenos, & emit mihi unam magnam cappam cum liripipio nigri coloris, in primo die, quando veni ad Universitatem, & deposui beanium in prædicta bursa, tunc didici unum notabile, quod non vellem carere pro decem albis. Quidam Poeta Hermannus Buschius venit ad istam bursam, cum negotio ad unum regentem collateralem. Tunc ille Magister dedit sibi manum suam, & excepit eum reverentialiter, dicens : Unde mihi hoc, quod mater Domini venit ad me ? Et Buschius respondit : Si Dominus noster non habuit pulchriorem matrem, quàm ego sum, certe ipsa non fuit multum pulchra, & non intellexit illam subtilem rhetoricalem allegoriam, quam ille regens bursalis prætendit in suo sermone. Ego spero quod volo adhuc multa in hac alma Universitate discere, tam utilia, sicut hoc notabile est. Hodie enim processum bursæ, cras debeo arguere in disputatione bursali, de illa materia, utrum materia prima sit ens in actu, vel potentia. Colonix, ex bursa Laurentii.

Herbar-

Herbordus Misladerius, M. Ortuino incomparabili in doctrina; Præceptoris suo fufiffimo, Salutem dicit, quam nemo dinumerare poterit,

ILUMINATISSIME Magister: Quando discessi à vestra dominatione ad Suollis ante duos annos, promissistis mihi ad manum meam, quòd velitis mihi frequenter scribere, & mihi modum dare distandi in vestris distaminibus: ast non facitis, & mihi non scribitis, sive vivitis, sive non vivitis, non tamen scribitis, ut scio quid est, quomodo vel qualiter est. Sancte Deus, quomodo me sollicitatis: rogo vos propter Deum, & sanctum Georgium, liberate me ex mea cura, quia timeo quòd caput vobis dolet, vel quòd habetis infirmitatem in ventre, & estis laxus, sicut olim fui is, quando permerdistis caligas ve ras in plateis, & non sensitis, donec una mulier dixit: Domine Magister, ubi sedistis in merdis: ecce tunica & pantofoli vestri sunt maculata: tunc ivistis in domum Domini Joan. Pfefferkorn, & mulier ejus dedit vobis alia vestimenta. Vos debetis comedere ova dura, & ca'aneas in fornace affatas, necnon fabas coctas aspersas cum papavere, ut sit in Wettphalia patria vestra. Mihi somniavit de vobis, quòd habetis gravem tussim, & multum de phlegmate: comedite zuccarum, & pisas contritas mixtas cum serpillio, & allio contrito: ac ponite unum affatum cape ad umbilicum vestram, & per sex dies debetis abstinere à mulieribus: regite caput,
&

nocte sedent super unam scobem, equitantes super istam scobem ad pulchrum istum virum, quem amant, facientes negotium suum cum eo, quando dormit, & nihil sentit nisi somnium. Aliquæ sunt catæ vel aves, & sugunt sanguinem ejus per mamillas, & faciunt suum amicum aliquando sic infirmum, quod vix valet cum baculo ambulare. Ego credo quod diabolus docuit ipsas illam artem: verum enim-verò, sic debemus ipsis obviare, sicut legi in libreria Magistrorum in Rochstochio, in antiquissimo libro, & postea probavi, & est verum. In die dominico debemus sumere sal benedictum, & cum eo super linguam facere unam crucem, & comedere ex mandato Scripturæ: Vos estis sal terræ, id est, comeditis: postea facere unam crucem in pectore, & unam in dorso: similiter ponere in utramque aurem semper cum cruce, cavendo ne cadat exinde. Ac postea orate talem orationem devotam: Domine Jesu Christe, & vos quatuor Evangelistæ, custodite me à malis meretricibus, & ab ipsis incantatricibus, ne exugant meum cruorem, & faciant gravem dolorem, in meis mamillis, quæso resistite illis, dabo vobis offertorium, unum pulchrum asperforium: & eritis liberatus. Si iterum veniunt, tunc exsugunt suum sanguinem, & fiunt met infirmæ. Cæterum quomodo fiat res cum Doctore Reuchlin? Magistri dicunt hic, quod vos vicit: ego non credo, quod posset vincere Magistros nostros. Et multo magis miror, quod non scribitis unum dictamen contra ipsum. Valete super æternaliter, & salutate Dominum Joannem Pfefferkorn cum sua uxore, dicatis quod ego opto sibi plures bonas noctes, quàm Astronomi habent minutas. Ex Francofordia apud Oderam.

Ante-

Antonius N. Medicinæ quasi Doctor, id est, Licentiatus: statim autem promotus, spectabili viro M. Ortuino Gratio, Præceptori suo multum venerando, S. dicit.

PRÆCEPTOR singularissime, secundum quod scripsistis mihi nuper, quòd debeam vobis scribere novalia, sciatis, quòd ego nuperrimè veni ex Heydelberga ad Strasburg, volens emere quædam materialia, quibus utimur in nostris medicinalibus, ut scitis credo: quia etiam est consuetudo apud vestros medicos, ut si non habent in suis apotecis, tunc solent purgere in aliam civitatem, ut possint emere ad prædicationem suam, sed stent illa. Cum itaque venissem illuc, venit ad me unus bonus amicus, qui est mihi multum favorabilis, & quem vos bene cognoscitis, quia fuit diu etiam Colonia sub virga vestra, ille mihi dixit tunc de uno, qui erat dictus Erasmus Roterodamus, mihi prius incognitus, qui esset homo valde doctus in omni scibili, omnique doctrinarum genere, & dixit, quòd esset jam in Straßburg: ego nolui credere, & adhuc non credo, quia videtur mihi impossibile, quod unus homo parvus, ut ipse est, tam multa deberet scire. Rogavi ergo illum, qui mihi talia dixit, valde plurimum, ut vellet me tamen ducere ad eum, ut possem eum videre. Habui etiam mecum tunc unum Rapiarium, quod intitulavi, Vade mecum in medicina, ut soleo semper habere, quando ambulo trans campis ad visitandos Patientes, vel ad

ad materialia emenda; in hoc habeo etiam varias quæstiones, quæ sunt valde subtiles in arte medicinali. Ex illo Rapiaro, enoteavi mihi unam quæstionem cum suis notabilibus & argumentis pro & contra, cum quibus volui armatus venire contra illum quem dicebant tam scientiosum, ut possem tamen experientiam facere, an etiam aliquid sciat in medicina vel non. Cum igitur dixissem hoc amico meo, instituit collationem optimam, & invitavit Theologos speculativos, Iuristas splendidissimos, & me quasi unum ex medicinarum practicatoribus, licet indignus: nempe cum sedissent, tunc diu tacuerunt, neque aliquis ex nobis voluit incipere præ pudore. Tunc ego stimulavi meum proximum confessorem, quod mihi, ad salvos Deos, ex abrupto occurrit in memoriam: Conticuere omnes intentique ora tenebant: quem versum adhuc habeo in recenti consideratione, quia vos cum exposuistis Vergilium in Æneidis, tuac pinxi ad illum versum, ut facerem mihi locationem in libro meo, secundum quod iussistis nos, unum virum qui habet claustrum in ore: sic ergo jam optime venit ad propositum, cum ille scientificus etiam sit Poeta, ut ipsi dicunt: Quippe cum sic taceremus invicem, ipsemet incepit magno præludio sermonisare: ego verò non intellexi, vel non sum ex legitimo thoro natus, unicum verbum, quia habet tam parvam vocem: putò autem quod fuit ex Theologia, & hoc fecit, ut possit attrahere illum Magistrum nostrum, virum maxime profundum in Theologia, qui nobiscum sedebat in collatione. Quin imò cum finivisset illud præludium, tunc incepit Magister noster disputare subtilissime de ente & essentia, quod non opus est jam repetere, quia bene pertractatis illam materiam. Illo finito, ipse respondit paucis verbis: tunc iterum omnes tacuerunt. Tunc ergo hospes noster, qui est bonus humanista.

incipit

incipit quadam dicere ex Poetria, ubi laudavit valde
 Caesarem Julium in suis scriptis, & etiam factis.
 Profecto cum hoc audissem, erat mihi bene adju-
 vatum, quia multa legi, & audiivi in Poesi à vobis
 dum fui in Colonia, & dixi: Quoniam quidem
 igitur incepistis loqui de Poetria, non potui me lon-
 gius occultare, & dico simpliciter, quod non credo
 Caesarem scripsisse illa commentaria, & volo dictum
 meum roborare hoc argumento, quod sic sonat:
 Quicumque habet negotium in armis & continuis la-
 boribus, ille non potest Latinum discere. Sed sic est
 quod Caesar semper fuit in bellis & maximis labori-
 bus, ergo non potuit esse doctus, vel Latinum di-
 cere. Revera puto igitur non aliter quàm quod Sue-
 tonius scripsit illa Commentaria, quia nunquam vi-
 di aliquem, qui magis haberet confimiliorum stilum
 Caesari, quàm Suetonio. Postquam ita dixerem, &
 multa alia verba, quæ hic causa brevitatis omittit,
 quia ut scitis ex antiquo dictorio: Gaudent brevitä-
 te moderni, Tunc risit Brasennus, & nihil respondi-
 dit: quia cum tam subtili argumentatione superavi-
 dit: & sic imposuimus finem collationi, & nolui quæsti-
 onem meam in medicina proponere, quia scivi,
 quod ipse non sciret: cum non sciret mihi solvere
 illud argumentum in Poesi, & ipse tamen esset Po-
 eta: & dico per Deum, quod non est tam rarinum,
 ut dicant de eo, non scit plus quàm alius homo. in
 Poesi bene concedo, quod scit pulcherrimè Latinum
 dicere. Sed quid est, in anno multa possimus talia
 discere, sed in speculativis scientiis, ut est Theolo-
 gia & medicina multo aliter faciendum est, si quis
 velit eas discere, quamvis ipse etiam vult esse The-
 ologus. Sed bone Præceptor quavis Theologus,
 nempe simplex, quia laborat tantum circa verba, &
 non gustat res ipsas interiores: sicut (volo facere op-
 tinam comparationem) si aliquis velit coherere mu-
 cem

omni & comedere superiorem partem, & nucleum
 nunquam attingeret: sic etiam est cum illis secun-
 dum nunc obtusum intellectum. Sed multo aliter
 intelligitis, quam ego, quia audio, quod jam etiam
 vultis accipere ornamenta doctoralia in Theologia,
 ad quod Deus & sancta genetrix velint vos promo-
 vere. Sed tamen hoc dico pro me, ne siam longior
 quam proposui, quod velim plus acquirere mea ar-
 te (si saltem Deus concederet mihi, ut haberem
 multos agros) in una septimana, quam Erasmus
 vel alius Poeta in uno anno. Et hoc sufficiat pro
 nunc, & habeant sibi hoc, quia per Deum jam
 maximè fui irritus: alia vice volo vobis plura nova-
 lia scribere. Vivite & valete quam diu unus Phoenix
 vivere potest, quod dent vobis omnes sancti Dei, &
 me diligite, sicut adhuc semper fecistis. Datum in
 Heydelberga.

*Gallus Limitextoris, Gundelfingensis, Can-
 tor inter bonos socios, S. D. Magistro
 Ortuino Gratio, Praeceptori suo pluri-
 variam dilecto.*

REVERENDE Domine Magister, quia scrip-
 sistis mihi ad Eberburck valde solatiofam li-
 teram, in qua consolastis me, quia audivistis
 me esse infirmum: propterea habeo vobis grates
 sempiternas. Sed in illa epistola scripistis, vobis
 fuisse minum, quare fuisset factus infirmus, cum
 non habeo magnos labores, ut etiam nec alii ha-
 bent, qui dicuntur sine labore, id est, dominorum
 servi. Ha ha ha: oportet me ridere, vel san-
 guis, quod quæris ex tam simplici mente: non sci-
 ris, quod hoc est in Dei voluntate, quod potest a-

11111

num facere infirmum, quando vult, & iterum senare, quando sibi placet: si semper debet venire infirmitas ex labore, tunc mihi non est bonum, licet vos dicatis, me non multum laborare. Quippe cum fui nuper in Heydelberga, apud bonos socios, tunc maxime semper cogebar laborare cum collo, bibendo scilicet vinum, quod non mirum fuisset, quod traxissem collum meum ab inde, & vos non putatis esse illum laborem? Sed sufficiat hæc responsio ad illam parrem: postea sequitur in vestra litera, quod debeam vobis dispondere unum libellum, in quo sit aliquid pulchrum pro juvenibus, quod possitis resumere. Cum igitur fuistis mihi semper amabilis, propter disciplinas vestras varias, quas scitis mentetenus, non potui me servare, ut non mitterem vobis unam epistolam ex pulchro libello, qui inscriptus est: Epistolare Magistrorum Lypsenium, quem dictaverunt Magistri dispositissimi in alma Universitate Lypseni: & hæc propterea feci, si placet vobis illa prima litera, tunc volo mittere totum librum: quia non libenter permitto à me: est ergo illa Epistola talis in principio.

*Magister Curio Regens Verrimus, in
bursa Henrici Lipsig, S. D. Mattheæ
Falckenbergensi, ex antiqua familia No-
bilistæ, ante quinquaginta annos, &
adhuc suo socio indivisibili.*

QUONIAM quidem cum sit, jam longum tempus, ut non fuimus simul apud invicem, bonum esse puto, vobis semel velle scribere, ut antiquæ amicitia non destitatur, quia audiui à mul-

tis

tis, vos adhuc vivere, & vos benè habere, atque
 sitis adhuc in bona possibilitate, sicut fuistis adhuc
 juvenis, quod ego per Deum sanctum cum maxi-
 ma hilaritate audiui. Sed parcat mihi bonus Deus
 quòd tam robuste juravi. Utinam Deus & sancta
 Maria semel velint permittere, ut huc possitis equi-
 tare: quia audio vos jam non sic libenter equitare
 sicut fecistis, quando fuistis mecum in Erphordia,
 & in cæteris partibus Saxoniz, quando ego sæpius
 admiratus sum vestram hilaritatem, cum equitastis
 in equo. Ego valde timui, quando audiui, Vuor-
 macienses habere litigium cum quodam nobilista, ne
 vos etiam essetis cum illo, quia una antiqua familia,
 sicut vos estis, est libenter apud aliam: semper
 in juventute cum illis libenter fuistis zechando & e-
 quitando, in quo ego vos sæpe taxavi. Sed tamen
 cum adhuc omnia bona sunt, volumus referre Deo
 Jesu meritas grates, quòd tam diu mansimus sani.
 Miror valde, quòd mihi nunquam scripsistis, cum
 tamen habetis multos nuncios ad Liptzig. & bene
 scivistis, quòd hic semper habitavi. Ego non pos-
 sum esse tam piger, ut vos estis, quare etiam scribo
 vobis, & semper scribo libenter, & scio quòd in
 illis annis, quibus nos simul invicem non vidimus,
 scripsi plus quam viginti literas, ad doctos viros
 meos æquales: Sed transeat ille error cum cæteris.
 Domine nobilista, ego velim quòd nuper fuissetis hic
 quando serenissimus Princeps Saxoniz habuit suas
 nuptias cum pulcherrima chorificatione, ubi fuerunt
 multi nobilista. Ego fui in illis nuptiis missus cum
 Rege nostro Lypseni, ut solet fieri, ubi propina-
 vimus magnam Crateram, & multos florenos intra,
 & mansimus ibi per duos dies, & fuimus valde læti,
 & hilariter nos refecimus, unus ad alterum bibendo.
 Ego habui mecum unum famulum, qui habuit du-
 as ollas, & ille benè scivit, ubi ego sederem in
 mensa,

mensa, & posuit illas ollas infra scannum meum: tunc habuimus vinum de meliori: scitis bene, quod est illud, est enim dulcissime dulcor, quod ego tam libenter bibo, ut mihi fiat rotundum caput inde, & post prandium soleo tunc chorifare: tunc accepi & implevi de meliori, & iterum posui infra mensam: hoc autem feci quod aliquid haberemus bibere in via. Postea inter alia multa fercula habuimus bonum galatinum, cum multis gallinis & bonis rebus: tunc accepi aliam ollam, & implevi eam tota gallina, etiam hoc feci, ut magister Dominus Rector, & ego, haberemus aliquid comedere in via. Illo sic habito, dixi ad unum nobilissimam: Domine nobilissima, vocate mihi servum meum, habeo tibi aliquid dicere: cum ille fecisset, & servus venit, dixi: famule, veni, leva mihi cultellum, quod cecidit mihi infra mensam (sed tamen ego libenter misi cadere) & sic replevit infra mensam, & accepit cultellum & ollas infra vestem, & sic distillavit, quod nullus unquam vidit. O sancta Dorothea, si tunc affuissetis nobiscum in via, quando perreximus ad Lyptzig: iterum, quam jucunditer voluissimus vitam habuisse: ego comedi etiam ad duos dies postea de illis reliquiis, quia non potuimus totum comedere in via: propterea autem vobis hoc scripsi, quia scio, quod vos etiam sæpè distillatis per filterum & per facem, tunc præsertim cum fuistis adhuc metum, ubi ego didici à vobis, & est in bona fide optima ars: ego non vellem carere centum aureis. Dixit mihi supereminens unus, quod habetis pulchrum hostium in vestra patria, in quo habetis multos fructus & piras, & pomas, & botros: & cum estis in hospitio vestro, quia non habetis propriam mensam in domo, tunc habetis magnum carinum, in quem distillatis & simellas & assatas aves, & carnes, & ita pulchrè facitis distillationem, ut nemo vidit, quod ego mireor: sed

sed credo, hoc habetis ex longo usu, usus enim facit artem, ut dicit Philosophus nono Physicorum. Audio etiam, quodd habetis vobiscum unam amatiam, quæ non vidit benè cum uno oculo, ego miror profecto, quod adhuc potestis esse in nocte unus vir, & estis tam senex: &, quod mihi maximè mirum est, audivi, quodd res vestra stetit una statione ad sex hebdomadas, quod non potuistis flectere, & vos dixistis, quodd esset ex infirmitate. O dio, si etiam haberem talem infirmitatem, quàm bonus socius tunc velim esse. Sed credite mihi, non possum amplius, sicut scivi in juventute, percussu extra domum meam Coccam ante quatuor hebdomadas, tam diu est, quodd nihil magis potui. Est adhuc unum, quodd volo vos perere, antequàm faciam conclusionem, si habetis aliquem puerum vel consanguineum, vel si scitis bonum amicum, qui habet & debet studens fieri, tunc mittite huc ad Liptzig, ad me, nos habemus multos doctos Magistros apud nos, & habemus bonum comedere in bursa nostra, & quotidie septem forcula bis, mane & sero, scilicet primum dicitur Semper, id est, teutonice *Grütz*. Secundum, Continue *ein Supp.* Tertium Quotidie, id est, *muss*. Quartum Frequenter, id est, *mager fleisch*. Quintum Rarò, id est, *gebratens*. Sextum Nunquam, id est, *Res*. Septimum aliquando, id est, *äpfel und birn*. Et cum hoc habemus bonam potationem, quæ dicitur Conuentum. Ecce videre, non est satis? Illum ordinem semper servamus per totum annum, & laudatur ab omnibus. Sed tamen in habitationibus nostris, extraordinariè non habemus multa comedere, quod etiam non esset bonum, aliàs enim suppositi nostri non studerent. Quare ergo scripsi ad habitationes omnium illos duos versus:

Regula bursalis, est omni tempore talis.

Prandia fer tecum, si vis comedere mecum.

Sed hoc sit satis, videtis quod etiam sum Poeta, ne videar superfluous. Datum raptim ex Lyptzick, sub blavio cœlo : & valete cum amasia vestra lætius, quàm apis in thymo vel piscis in undis. Valete adhuc semel. Nunc videte Domine Magister Ortuine, si placet vobis illa epistola, tunc volo vobis mittere totum librum plenum, quæ sunt valde bonæ, secundum meum debile ingenium : alias nihil magis possum vobis jam scribere. Valete in eo qui cuncta creavit. Datum in Eberburck, ubi velim, quod essetis mecum, vel diabolus confundat me. Sexta feria infra Pascha & Penthecoste.

*Arnoldus de Thungaris, Magister noster
in sacrapagina, S. D. M. Ortuino Gratio.*

VENERABILIS Domine Magister, ego vexor jam supra vexationem : nunc intelligo illud dicitur Poetarum esse verum : Nullum damnum solum, & hoc volo sic probare. Ego jam sum infirmus, & supra illam infirmitatem venit mihi alia vexatio maxima, quæ est talis. Currunt quotidie ad me homines, & etiam scribunt ad me ex diversis provinciis, ut notus sum in omnibus regionibus propter libellum, quem feci contra defensorium Jo. Reuchlin, ut scitis. Illi homines dicunt & scribunt eos mirari, quod permittimus Joan. Pfeßerkorn, tinctum Judæum, accipere nostrorum causa laborem scribendi, ut defendat se & nos omnes contra Reuchlin, & defendat fidem nostram : sic quod ipse

ipse habeat nomen, & nos tamen scripta omnia fecerimus, quæ emisit suo nomine, ut tunc verum est, in confessione hoc dixi. Dixerunt etiam, quod jam compilasset novum librum, quem intitulavit in latino Defensorium Joan. Reuchlin, in quo enarrat totum factum, à principio usque ad finem, quem libellum theutonificavit etiam : cum ego audivissem, dixi quod non esset verum simpliciter, quia ego nihil scirem de hac re, & si fecit, tunc per Deum scandalum est, quod me non fecit certum : & tamen prius semper me consultavit. Credo, quod ipse jam non recordatur mei, cum sum infirmus : si me interrogasset, tunc dixissem uno modo satis fuisse, quia scio, quod scribendo nihil acquireremus : nam Reuchlin semper restimulat, quod habet diabolum. Si ergo ita est, tunc peto diligenter, ut non faciat, quia vos potestis impedire, tanquam Corrector suorum librorum. Secundò audiavi etiam, quod non tam vehementer dolui, vos lardasse ancillam (cum honestate dico) Quentels impressoris, & fecisse sibi unum puerum, atque ut verum sit, tunc ipse dedit sibi veniam, & non vult pati amplius in domo, & jam est in propria domo, & facit antiquas tunicas novas. Peto vos propter maximam charitatem, quam habuimus semper alternatim, ut velitis mihi hoc scribere, an sit vel non, quia ego libenter vellem eam diu supposuisse, sed tamen non volui facere, quia timebam, quod esset adhuc virgo. Si autem ita sit, quod vos fecistis, tunc si potestis pati, volumus ad unam dicam lardare, ego hodie, & vos cras, quia digniora sunt priora, ego Doctor & vos Magister, dico tamen hoc sine contemptione, sicque volumus hoc in secreto servare, atque eam nutrire cum puero expensis mutuis, & scio quod ipsa libenter erit contenta, atque etiam scio, si diu lardassem eam, non esset mihi infirmitas illa : spero tamen quod volo

renes purgare, ut fiam sanus. Et cum hoc valete, si non fuisset debilis transitionis, tunc met ivissem ad vos, & non rescripsissem: sed tamen vos debetis mihi rescribere. Datum raptim, ex bursa nostra Montis.

*Joannes Currificis Ambachensis, Ortuino
Gratio Daventriensi Salutis plurimum.*

QUONIAM quidem mihi nuper scripsistis, quomodo mihi succederet in Heydelberga, & quòd etiam vobis rescriberem, quomodo placerent mihi Doctores & Magistri. Sciatis ergo primo, quòd quam primum veni ad Heydelbergam, fiebam cocus in bursa, ubi habeo mensam gratis, & etiam aliquas pecunias pro mercede, & possum proficere & complere ad gradum magisterii. Sic etiam fecit pauper Henricus, qui non habuit libros, neq; papyrum, sed omnia scripsit ad pellicium suum. Ita etiam nutrit se Plautus, qui portavit saccos ad molendinam sicut asinus, & tamen postea evasit in doctissimum autorem, quia postea scripsit metra & prosas. Præterea ut sciatis, qui sunt hic viri docti, volo vobis prius recitare de dignioribus, & deinde successivè de aliis, quia ut dicit Philosophus primo Physicorum: Oportet ex universalib. ad singularia procedere. Et Porphyrius etiam descendit à genere generalissimo ad speciem specialissimam, ubi jubet Plato quiescere. Et à digniorib. debet fieri denominatio, ut dicit gentilis Magister in secundo de anima. Inter omnes Doctores Theologiæ, est unus hic, qui est Prædicator nobiscum, & habet tubalem vocem, licet parvus sit: illum audiunt homines libenter prædicare, & tenent aliquid de eo, quòd per Deum,

Deum, ipse est doctus, & doctus in superlativo, dico vobis, & multi homines intrant ejus prædicationes, quia ipse est delectabilis, & lacerat bonos boscus in ambone sive cancellis. Ego audiui semel ab eo, ex libris Posteriorum de quæstione, quia est, quid est, si est, & propter quod est, & omnia scivit in theutonico dicere. Præterea semel prædicavit de virginitate, & dixit quod virgines, quæ amiserunt suam virginitatem, solent dicere, quod sit eis per vim factum. Tunc ipse dixit: Beneveneritis per vim. Ego quæro, si unus haberet nudum gladium in una manu, & vaginam in alia, & ipse semper moveret vaginam, nonne est ira, quod ipse non posset gladium intra stimulare? sic etiam est in virginibus. Præterea semel in Novo anno, quando unicuique statum dedit novum annum, tunc dedit studentibus in tribus Bursis (quia hic sunt moderni & antiqui) modernis dedit Saturnum, & ita exposuit: Saturnus est frigidus Planeta, & ille bene convenit modernis, quia ipsi sunt frigidi artistæ, quia non servant sanctum Thomam & copulata & Reparationes secundum processum buræ montis in Colonia. Sed Thomæ dedit pro novo anno unum puerum, qui dormivit apud Jovem, & vocatur Ganymedes. Ille quadrat realisti, quia Ganymedes propinat Jovi vinum & cerevisiam & dulcem potum de lacritio, quam historiam pulcherrime interpretavit Torrentinus in primo libro Æneidos. Sic etiam reales infundunt eis artes, & scientias, & multa arguitur, & multa alia delectabilia, ut unus posset mirari. Ego credo, quod jacuit multas noctes, & non dormivit, quando illa ira subtiliter & pulcherrimè speculavit. Sed sunt multi, qui dicunt, quod sit frascaria, quod ipse prædicat, & vocant eum Quaculator, & Joannes cum destructo capite, & auca caput, ex illa ratione, quia ipse stetit semel malè in disputatione, tunc expedi-

verunt eum ita realiter, sicut unus in centum annis expeditus est. Et unus expectavit eum ante lectorium, & detraxit suum baretum abinde (sed non propter honorem, sed sicut fecerunt Judæi, quando coronaverunt Christum, & fledebant genua) & dixit: Domine Doctor, cum supplicatione, Deus benedicat vobis balneum. Tunc ipse dixit: Deo gratias, Domine Baccalaurie, & non dixit amplius, & abivit, unus dixit mihi, quod oculi ejus steterunt sibi plenum aqua, & credidit, quod ploravit postea. Et quando ego audivi tales vexationes, tunc doluit mihi in ventre, & si ego scivissem, quis ille leccator fuisset, ego percussissem me cum eo, etsi deberent mihi caput cum una dila abinde trussisse. Sed ipse habet adhuc unum discipulum, ille est mihi unus doctus vir, & quasi plus quam doctus, & etiam quasi plus doctus, quam suus Præceptor, nisi quod ipse est simplex Baccalaurius in Biblia: ipse cum pauculis, imò paucissimis temporibus præteritis, intimavit bene viginti quæstiones & sophismata, & semper contra modernos, videlicet Utrum Deus sit in prædicamento, U. essentia & existentia sunt distinctæ, U. rollationes à suo fundamento sint distinctæ, & U. decem prædicamenta sint realiter distincta. Hui quot respondentes, ego non vidi in vita mea plus respondentes in lectorio, & ipse etiam defendit sua dicta, & imposuit honorem, quia unus simplex Magister haberet cum uno sufficientiam: ego miravi, quare Decanus admisit, ego credo, quod fuit infans, propter Caniculares, quia est contra statuta. Et quando disputatio fuit, ex tunc ego in laudem ipsius metrificavi illa carmina ex tempore, quia ego pro parte sum humanista:

*Hic est unus doctus Magister
Qui intimavit bis vel ter
An esse essentia
Distingnatur ab esse existentia.*

Et

*Et de Rollationibus
 Et de pradicamentorum distinctionibus.
 Et utrum Deus in firmamento
 Sit in aliquo pradicamento,
 Quod nemo fecit ante eum
 Per omnia secula seculorum.*

Sed de hoc sufficienter. Nunc de Poetis volo aliquid dicere vel scribere ; & sic est hic unus, qui facit Valerium Maximum, sed ipse non placet mihi in media parte tam bene, sicut vos mihi placuistis, quando vos fecistis Coloniae Valerium Maximum, quia ille hic procedit simpliciter : vos autem quando legistis ibi de neglecta religione, de somniis, & de Auspiciis, tunc allegastis sacram Scripturam, videlicet Cathenam auream, quae vocatur Continuum beati Thomae, Durandum & alios sublimatos in Theologia, & iussistis, quod bene notaremus illa puncta ex sacra pagina, & pingeremus ibi unam manum, & disceremus menterenus. Sciatis etiam, quod hic non intrant tam multa supposita, sicut Coloniae, quia Coloniae studentes possunt esse, sicut hic sunt scytones, & ibi aliqui studentes scutant etiam parthecas, quod non volunt hic concedere, quia oportet hic, quod omnes habeant mensam in bursa, & sint in matricula Universitatis, & quamvis hic sunt pauci, tamen sunt audaces, & bene tam audaces, sicut illi multi in Colonia, quia ipsi scala-verunt nuperrime unum Regentem in bursa, qui stetit ante cameram, & audivit, quod luserunt interius, tunc unus voluit exire, & invenit eum ibi, & projecit eum per gradus. Praeterea etiam sunt audaces, quia percutiunt se hic cum Reuteris, sicut faciunt Coloniae cum Doleatoribus, & incedunt mote reuterorum cum productis gladiis, & Chordis & Spadis, etiam cum plumbatis, ubi habent cordulam,

ut possunt jactare, & iterum ad se trahere. Nuper semel reuteri secaverunt hic unum domoicellum per scabiem, quod cecidit ad terram, sed citò surrexit, & defendit se realiter, & percussit & secavit eos omnes, quòd habuerunt sanctum Valentinum, & omnes currebant fugens. Adhuc unum est quod debetis scire. Vos debetis interrogare Doctorem Arnoldum de Tungaris, qui non est minimus in Theologia, an etiam sit peccatum, ludere in taxillis pro indulgentiis. Ego scio aliquos socios, qui sunt ribaldi, qui perhuserunt omnes indulgentias, quas dedit eis Jacob de alra platea, quando ipse terminavit causam Reuchlin Magistri, quia tres fuerunt ibi, & etiam dixerunt, quòd illarum indulgentiarum non essent hominibus proficua. Si est peccatum, sicut crede, & non est possibile, quòd non sit peccatum, ego nosco illos bene, tunc ego volo hoc Prædicatoribus dicere, qui erunt eos rectè confundere, & ego etiam volo eis met in propria persona (ego sum bene tam audax) ad panem eorum ponere. Nihil est jam amplius ad scribendum, nisi salutate mihi ancillam Quentels, quia jam est in puerperio, & valere pancratice, athletice, pugillicè, bellè & magnificè, prout dicit Erasmus in parabolis. Datum Heidelberg.

*Wendelinus Panmitonforis, Baccalaurius
& Cantor in Straßberg, Magistra Or-
tuino Gratio, S. D. P.*

VOS culpastis me in superiori litera, quòd atramentum esset mihi balsamus, & calamus & papyrus aurea, eò quòd ego vobis ita raro scriberem. Ego volò nunc deinceps semper vobis

his scribere, & maximè, quia vos fuistis Præceptor meus in Daventria, in quinto loco, & quia etiam estis vittrinus meus, quare ego teneor vobis scribere. Sed quia jam nullas novitates habeo, volo vobis alia scribere : sed ego scio quòd illa non delectabunt vos, quia vos estis bonus super latere Prædicatorum. Nuper semel sedimus in simposio, tunc sedit ibi unus, qui loquebatur tam mirabile latinum, quòd ego non omnia verba intellexi, sed aliqua verba benè, & inter cætera dixit, quòd vellet unum tractatum componere, qui deberet exire ad proximam missam Francofordensem, qui deberet intitulari Cathalogus pravaricatorum, hoc est, Prædicatorum, quia vellet scribere omnes eorum nequitias, quas fecerunt, quia jam essent inter omnes ordines nequitiosissimi. In primis, quomodo contigisset in Berna, quòd Prior & superiores introduxerunt meretrices ad claustrum, & quomodo fecerunt novum sanctum Franciscum, & quomodo beata virgo, & cæteræ Sanctæ apparuissent illi Nolhardo, & etiam, quomodo Monachi ; voluerunt postea illi Nolhardo venenum dare in corpore Christi, & quòd hæc omnia essent nequitiz & fantasiz, quod ipsi Monachi fecerunt, & quomodo deinde essent combusti. Deinde voluit componere, quomodo semel unus Prædicator supponit Moguntiz in Ecclesia ante altare unam meretricem, & quando deinde aliz meretrices fuerunt iratæ super illam, tunc nuncupabant eam : Monachus meretrix, ecclesia meretrix, & altare meretrix : & hoc audient homines, & cognoscunt etiam adhuc illam meretricem, & vult etiam componere, quomodo unus prædicator voluit uno modo, Moguntiz in hospitio ad Coronam, ancillam lardare, quando prædicatores de Augsburg habuerunt suas indulgentias ibi, quia jacerunt in illo hospitio, & ancilla voluit lectum facere, & unus

F 5

Monachus

Monachus vidit eam, & cucurrit ei post, & projecit eam ad terram, & voluit ante : tunc ancilla clamavit, & homines venerunt ei in auxilium, aliàs oportuisset, quòd illa ancilla servasset ei unum ex. Et voluit componere, quomodo hìc in Straßberg in clauistro prædicatorum fuissent Monachi, qui duxissent mulieres ad cellas eorum per ripam, quæ fuit apud claustrum eorum, & raserunt eis crines abinde, & illæ mulieres ierunt longè pro Monachis, & ierunt ad forum, & emebant pisces à viris suis, qui erant piscatores, & postea fuerunt traditæ, & taliter prædicatores fecerunt semel nequitiam bacchantibus : & quando semel unus prædicator iuit spaciatum cum Monacha, tunc ierunt apud scholas, & scholares trahebant illos duos Monachos ad scholam, & correxerunt eos audacter : & quando Monacham correxerunt, viderunt, quòd habuit vulvam : tunc omnes riserunt, & dimiserunt eos in pace, tota civitas fiebat deinde plena de illare. Tunc ego fui per Deum valde iratus, quando talia dixit, & dixi ad eum : Vos non deberetis talia dicere, posito casu, quòd essent vera, tamen adhuc non deberetis dicere : quia posset benè contingere, quòd omnes occiderentur in una hora, sicut Templarii, si homines illas nequitias omnes scirent. Tunc dixit : Ego scio adhuc tot, quòd non possem ad viginti arcus papyri scribere. Tunc ego dixi : Quare vultis de omnibus prædicatoribus scribere, non tamen facerunt omnes. Si illi in Maguntia & in Augspurg, & in Strasburg sunt nequitiosi, tunc alii sunt forte probi. Tunc ille dixit : Quomodo confundis me, ego credo, quòd tu sis filius prædicatoris, vel fuisti met prædicatoris : nuncupa mihi unum claustrum, ubi sunt probi prædicatoris. Tunc ego dixi : quid fecerunt illi in Francofurt ? Tunc dixit ille : Nescis hoc ? illi habent principalem apud eos, qui vocatur Vuigandus,

dus, ille est caput omnium nequitiarum, & ipse incepit illam hæresin in Berna, & fecit unum libellum de Vuesalio, & illum postea in Heydelberga revocavit, cessavit, extirpavit & annullavit: & fecit etiam deinde unum alium, qui vocatur die Sturm-glock, & ipse non fuit ita audax, quòd scriberet suum nomen: sed misit Joann. Pfefferkorn suum nomen scribere, ut daret sibi medium lucrum, tunc vellet esse contentus, quia bene scivit, quòd Joan. Pfefferkorn, esset talis homo, qui neminem curaret, etiam suam famam non curaret, quando nisi lucraret pecunias, sicuti faciunt omnes Judæi. Et quando vidi, quòd eorum erant plus quàm meorum, tunc ego abivi, sed fui valde iratus, quòd ipse non fuit solus: ego vellem diabolum posuisse. Valete. Datum ex Strafsberg, Feria quarta post Festum S. Bernhardi, Anno M. D. XVI.

Jacobus de Alta platea, Septenarum & liberalium, necnon ingenuarum artium, & sacratissimæ Theologiæ Professor humilissimus, necnon in aliquibus partibus in Germania hæreticorum Magister, id est Corrector, Ortuino Gratto Daven-triensi, in Colonia vitam trahens, Salutem in Domino nostro Jesu Christo.

NUNQUAM fuit tam grata rusticis dulcissima pluvia tempore longæ siccitatis, neque sol post longas nebulas, quàm mihi fuit litera vestra, quam ad me huc Romam misistis. Quando
ego

ego eam legi, tunc fui ita gaudibundus, quòd libenter flevissem, quia mihi videbatur, quòd jam esset in Colonia, in domo vestra, quando bibimus semper unam vel duas quartas vinum, vel cerevisia, & lusimus in aedre, ita latus fui. Sed vos vultis, quòd iterum ita faciam, sicut vos, hoc est, quòd ego etiam scriberem, quid faciam hic in Roma tam longè, & quomodo mihi succedat, quòd volo libentissimè facere. Sciatis ergo, quòd ego adhuc sum sanus, divina spiratione. Sed tamen quamvis sum sanus adhuc, tamen non sum libenter hic in Roma, quia illa causa, propter quam ego sum hic, est mihi nunc adversa: ego vellem quòd nunquam incepissem eam, omnes derident me: & vexant me, & noscunt hic Reuchlin melius, quàm in Almania, & multi Cardinales & Episcopi, & Prælati, & Curtisani amant eum. Si non incepissem, tunc essem adhuc in Colonia, & comederem & biberem benè, ego habeo hic aliquando vix siccum panem. Ego credo etiam, quod malè jam procedat in Almania, quia ego sum absens, omnes jam scribunt libros in Theologia secundum suum libitum: ipsi dicunt, quod Erasmus Roterodamus composuit multos tractatus in Theologia, ego non credo, quod faciat omnia rectè. Ipse etiam prius in uno parvo tractatu, vexavit Theologos, & jam scribit Theologicè, est mihi mirum. Si ego venio ad Almanniam, & lego suos codiculos, & invenio unum parvissimum punctum, ubi erravit, vel ubi ego non intelligo, ipse debet videre, quod ego volo sibi super eum. Ipse scripsit etiam Græcè, quod non deberet facere, quia nos sumus Latini & non Græci. Si vult scribere, quod nemo intelligat, quare non scribit etiam Italicum, Bohemicum, & Hungaricum? & sic nemo intelligeret eum: faciat se conformem nobis Theologis in nomine censuram diabolorum, & scribat per utrum & contra, & arguitur,

arguitur, & replica, & per conclusiones, sicut fecerunt omnes Theologi, sic etiam nos legeremus. Ego non possum vobis jam omnia scribere, neque meam paupertatem, quam hic habeo dicere. Illi Curtisani, quando vident me, tunc nuncupant me apostata, & dicunt, quod ego cucurri ex ordine, & sic etiam faciunt Doctori Petro Meyer, plebano in Francofordia, quia vexant eum ira bene sicut me, quia ipse faver mihi. Sed tamen ipse habet melius, quam ego, quia ipse habet bonum officium, quia est Capellanus super Dei agro, quod est per Deos bonum officium, licet Curtisani dicunt, quod sit vilissimum inter omnia officia, quæ in Roma possunt esse. Sed hoc nihil nocet, ipsi dicunt hoc ex invidia, ipse tamen habet panem suum de hoc, & nutrit se taliter qualiter, donec ipse suam causam contra Francofordienses ad finem ducat. Omni die quasi ivimus ipse & ego spariatum in Campo flore, & expectamus teutonicos, ira libenter videmus teutonicos. Tunc veniunt illi Curtisani, & monstrant cum digitis super nos, & rident nos, & dicunt: Vide, ibi vadunt duo, qui volunt Reuchlin comedere? comedunt ipsi eum, tunc etiam merdant eum iterum: & habemus tantas vexationes, quod deberet lapidem commovere. Tunc dicit plebanus, sancta Maria, quid nocet? nos velimus hoc propter Deum pari, quia multa passus est pro nobis, & nos etiam sumus Theologi, qui debent esse humiles & spreti in hoc mundo, & ita facit me iterum lætæ mentis, & cogito, dicunt quid velint, ipsi tamen non habent omnia, quæ volunt, si essemus in patria, & unus faceret nobis ira, tunc sciremus etiam ei aliquid dicere vel facere, quia ego vellem levem causam querere contra ipsum. Nuperimè etiam ivimus uno modo spariatum, tunc duo vel tres iverunt ante nos, & nos post eos, tunc ego iaveni unam cedulam, ego credo quod unus eo-

rum misit eam libenter cadere, ut nos inveniremus,
& illa continet illa metra:

EPITAPHIA HOCHSTRATI.

IRÆ, furor, rabies, dolus, inclementia, livor,
Dum cadit Hochstratus, non cecidere simul.
Hac ille insipido posuit plantaria vulgo
Ingenii dotes & monumenta sui.

A L I U D.

Crescite ab hoc taxi, crescant aconita sepulchre,
Ausus erat, sub eo qui jacet, omne nefas.

A L I U D.

Flete mali, gaudete boni, mors una duorum
In medio veniens abstulit his, dedit his.

A L I U D.

Hic jacet Hochstratus viventem ferre patique
Quem potuere mali, non potuere boni:
Ipse quoque excedens vita indignatus, ab illa,
Mæstus ob hoc, quod non plus nocuisset, erat.

Ego & plebanus, quando invenimus illam cedulam,
tunc ivimus ad domum, & jacuimus plus quàm octo
aut quatuordecim dies supra, & non potuimus in-
telligere: mihi videtur, quod me attingant illa me-
tra, quia stat Hochstratus interius, sed ego etiam
cogito, quod non attingant me ante: quia ego non
vocor ita in Latino, sed vocor Jacobus de alta pla-
tea, vel in teutonico Jacob Hoch. Quare ego mit-
to illam literam ad vos, quod vos velitis eam in-
terpretare, an velit me, vel alium. Si vult me (quod
ego non credo, quia ego adhuc non sum mortuus)
tunc

tunc volo inquisitionem facere, & quando ego habeo eum, tunc volo sibi unum balneum præparare, quòd non debet ridere, ego benè possum. Ego habeo hic unum bonum fautorem, qui est lansmannus meus, & ille est Statfirus Cardinalis sancti Eusebii, ille debet benè præparare, quòd veniat ad carcerem, & quod ibi comedat panem & aquam, & habere pestilentiam. Quare facite diligentiam, & scribite mihi mentem vestram, ut sim certioratus. Ego etiam audiui, quòd Jo. Pfefferkorn esset iterum Judæus, quod ego non credo, quia etiam dixerunt ante duos vel tres annos, quòd esset combustus Margravio in Hallis, sed etiam non fuit verum de eo, sed de alio, qui etiam sic vocabatur, fuit benè verum. Ego non credo quòd fiat Mammalucca, quia ipse scribit contra Judæos, & esset etiam omnib. Doctõrib. Theologiæ, in Colonia, & omnibus Prædicatoribus dedecus, quia ipse fuit cum eis benè ante: dicant quicquid velint, ego per Deos non credo. Et sic valete. Datum Romæ, in hospitio ad Campanam in Campoflore, vicesima prima Augusti.

Epistola cujusdam Devoti & imperterriti fratris, sancti & impolluti ordinis, hoc est, divi Augustini, de malis novitatibus, nuper in Colmaria factis, divina ira super nos, proch bone Deus.

HUMILIS frater Joan. Tolletanus, reverendo patri, fratri Richardo Kalberstadensi, Domino verè devoto, S. P. D. Non possum tibi non sine magno cruciatus animo meo dolore, clam habere,

habere, charissime frater, de his quæ nobis & nostris sancti ordinis, hic in civitate noviter successerunt, & astiterunt. Quia est apud nos in Conventu unus frater, quem tu met novisti, spectabilis vir, utilis Monasterio, & toto ordini honorabilis, quia habet tubalem vocem in choro, & scit bene ludere in organis. Ipse nuper loquebatur & peroravit unam bonam fautricem ordinis formosam, olim quando fuit, sed nunc apostaravit à nobis, & facta est mala bestia, & dixit tam multum, quòd ipsa ad nostrum venit ad illum ad Monasterium, & ad tres noctes ibi mansit. Et venerunt ad eam duo vel tres fratres, & fuerunt omnes læta mente, & leviter sensati cum ea, & fecerunt omnes, ut in festo Cordi, fortiter & viriliter rem, ita quòd bene contenta fuit. Et quando dies factus, quod ipsa debuit ad domum ire, tunc ipse dixit: Veni, ego volo te exterius mittere, jam videt te nemo. Ipsa dixit: Da mihi antea meum solarium pro te, & alios omnes. Et dixit ipse, ego non possum pro alios dare. Et fuit hoc die plenum officium in choro, & ipse fuit officiator, tunc oportuit eum ad chorum ire, ad incipiendum & concludendum horas, & statim ad eam revenit in Dalmatica, & in albis, & fuit ei amabilius in pectore inter mammillas, & in gremio egregie ludit, & ita quòd se nihil mali ad illam providit. Tunc custos pulsavit ad chorum, & ipse cucurrit in albis sine bracha, ad interessendum divinis. Et quando revenit, tunc illa mala bestia foras vias ierat, & portavit secum bonam superindusiam tunicam cum cucullo, de bono nigro panno. Et quando ad domum venit, tunc statim percidit in partes, & non timuit incurere in poenam excommunicationis, quòd vestimentum consecratum destruxit. Verè ibi impletum est illud: Diviserunt sibi vestimenta mea. Et sunt quidam zelosi fratres, qui dicunt, quòd illa mala

mala bestia debet invenisse in lyripipolo cucullo quatuordecim coronatos, quod (heu proch dolor) semper damnosum esset, sed unus credit, & secundus non credit. Tunc quando ille bonus frater vidit, quod injuriatus & damnificatus fuit, ivit ad Pedellum cursorem civitatis (novi Latiniſtæ vocant viatorem) & dixit ad eum: chare vade ad illam, & dic quòd det mihi meam cucullam. Pedellus dixit: ego nolo ire quando tu dicis, sed quando Magistratus dicit, ego volo ire. Tunc frater non benè consideratus, ex bono zelo quem habuit, quod Magistratus esset fautor ordinis, ivit ad Magistratum, & fecit suam querelam. Tunc Magistratus fecit actionem, & misit pro ea, & quando venit, Magistratus interrogavit eam, quare huic suam cucullam deportasti? Tunc ipsa stetit, & sine verecundia omnia manifestè dixit, & quomodo ad tres noctes in Monasterio fuit, & quomodo secum viriliter fecerunt, & non dederunt sibi solarium. Tunc Magistratus noluit boni fratri facere suam cucullam rehabere, sed dixit ad eum: Vos multa incipitis, certè non semper vobis sic pertransibit. Vade tu in nomine centorum diabolorum, & mane in tuo Monasterio, & dedit ei refutatorios, & sic bonus frater verecundatus & confusus fuit. Et illudebant ei, & postquam illuissent ei, imposuerunt nobis crucem magnam, quòd sub magna poena non debemus exiteris Monasterium ire super plateas. Sed reverendus Pater, frater Prior non fuit domi, quando hæc pertransierunt: sed quando de via revenit, ipse misit omnem rem pertingere ad reverendum patrem Provincialem, gratiosum Dominum nostrum (ipse ille doctus vir illuminatus, lux mundi, qui super duas disputationes strenuè se habuit contra hæreticos, & superdisputavit eos omnes, sed noluerunt ei credere, ipsi infideles.) Tunc reverendus pater Provincialis,

lis, statim venit in civitatem, & certè fuit ipse & Prior malè contentus super illum fratrem, quod sic inconsideratè ivit ad Magistratum, melius fuisset, quòd sibi emissemus novam cucullam de optimo panno, sed feci ex bono zelo. Et statim Provincialis ivit ad Magistratum & Senatores, & rogavit eos, ubi nobis iterum licentiatum darent, ut possumus de Monasterio ire super plateas, sed nihil potuit impetrare, quia dixerunt omnes, totus consilatus : hoc parvum est, quod non debemus amplius exire, ipsi volunt nobis adhuc unum factorem dare (ipsi vocaverunt curatorem,) qui debet Monasterio omnia percipere & exponere, & nobis solummodo necessaria dare. Certè si hoc esse erit, tunc habet finem circa libertatem Ecclesiasticam, nihil est amplius, diabolus maneat in Monasterio (ò frater mi) vivi pervenimus illuc. Quis hunc aliquando potuit sperare dolorem? quòd nostri optimi fautores nobis sic decedunt. Et certè reverendus pater Prior est valde contristatus, & fuit aliquibus diebus præ tristitia infirmus, sed hodie est octava, quod de mane post tertiam digestionem, unum malum sudorem habuit, & postmodum surrexit, & ivit ad opus naturæ, & cavavit valde malè nimis, non spissè, sed tenuiter, & factum est melius circa illum. Sed habet bonam expectantiam ab una faultrice ordinis, quæ benè scit illi coquere bona juscula, & moniales crepitus, & huiusmodi. Charissime frater, si laici nostri Domini erunt, omnes deridebunt : quia jam fecerunt unum Proverbium de nobis, & acceperunt illi de uno antiquo, quod dicitur de uno Plebano, qui libenter comedit bonum caseum, & quando in sancta nocte fuit in ludo Paschali, tunc sua bona faultrix sibi bonum caseum furavit, & quando revenit de ludo, & non invenit caseum, & clamavit : Per Deos sanctos, meretrix furavit caseum. Sic jam quando nos de
muris

OBSCUR. VIRO. II

muris expicimus ad plateas, salutii gratia, ipsi convertunt Proverbium, non simpliciter, sed per contrapositionem, & clamant: Audite per Deos sanctos, meretrix furavit cuculla m. Pie frater, sic oportet nos habere multas & magnas vexationes & tribulationes sub istis laicis, propter ordinem nostrum. Et verè jam in nobis implentur illæ Scripturæ: Servi dominati sunt nostri, non fuit qui redimeret de manuum. Senes defecerunt de portis, juvenes de choro psallentium, defecit gaudium cordis nostri, versus est in luctum chorus noster. Charissime frater, ora pro nobis Deum, ut liberet nos à malis laicis. Sed quicquid feceris, bone frater, vide ut hanc litteram illi mali Ribaldi, Poetæ singulares, non sciant & non intelligant, quia aliàs erunt scripturi de nobis. Vale pangratice charissime pie frater. Datum Monasterio nostro, in octavo mensis Maius, in anno M. D. XXXVII.

Si quis vult hoc epistolium cum elegantis meliorare, ille benè potest: sed debet textum historiarum mittere integrum manere, quia est veritas, & non potest aliquis tam mala scribere, multum pejus nobis transivir.

Hæc litera missa fuit ex Brabantia, uno devoto Fratri in Maguntia, de aliquibus malis, & inChristianis novitatibus scripta.

D I A-

DIALOGUS NOVUS

E T

MIRE FESTIVUS,

Ex quorundam Virorum salibus cribratus, non minus eruditionis, quàm macaronices complectens.

EPIGRAMMA I. A. B. ad Lectorem.

*Aspice quàm lapidis salibus liber atque doctus
Detegit hic mentem falsa, re, creque virum,
Quais lingua gerris mas est maledicere musis,
Musis quique movent bella cruenta sacris,
Moreque Democriti risum dabis ipse solutus,
Et leges optatos, lector amice, sonos.*

*Interlocutores, M. Ortuinus, M. Lupol-
dus, M. Gingolphus, Erasmus, Reuch-
lin, Faber Stapulensis.*

MAGISTER ORTUINUS.

SALVEAT tota societas. M. Lupol. Salutem maximam, & multas bonas noctes, sicut sunt stellæ in cælo, & pisces in mari. Mag. Ging. Dominus det vobis tot salutes, quot sunt alleluja inter Pascha & Pentecostes. Mag. Ortuin. Quoni-

Quoniam, quoniam, quoniam quidem homines semper volunt scire aliquas novitates, ergo ideo, igitur Mag. Lupolde, Doctor illuminatissime, dicaris nobis, si placet, si vos noscitis aliquid novi. Mag. Lup. Certe zelosissime Magister noster Ortuine, ego nihil audivi novi. Mag. Ortuin. Et vos viscerosissime Magister noster Gingolphe? Mag. Gingol. Certe nec ego etiam M. noster Ortuine, nisi unam novitatem, sed ego credo, quod vos bene scitis. Mag. Ort. De quo est illa novitas? M. Ging. De quibusdam Ribaldis, qui non sciunt nisi facere guerras, & disturbia in tota Ecclesia, diabolus possit eos importare per terras & per maria. M. Ort. Ha, ego bene scio, de quibus: vos vultis dicere. M. Ging. Et de quibus Magister noster? M. Ortuin. De illo grosso infami Erasmo, fautore Reuch. M. Ging. De facto vos bene dicitis Magister noster. M. Ortuin. Per Deum sanctum, vel per omnes Deos loquendo, bene esset factum, si illuminatissima Theologiae facultas avisaret, quid oportet facere de illis rabientibus trufatoribus. M. Lup. Videtur eis, quoniam ipsi sciunt modicum latinizare, quod nemo est dignus eos aspicere, neque solvere corrigiam calcamentorum. M. Ging. Ipsi faciunt miranda, dicendo grossa verba. M. Ort. Ipsi vadunt per plateas armati, sicut buffones. Mag. Lup. Vadunt per vicus inflati, sicut pavones. M. Ging. Ipsi aspiciunt se de utroque latere. Sed viscerosissime Magister noster, creditis quod ipsi sciunt aliquid de Biblia? Mag. Ortuin. Sancta Maria, bene scio quod non. Mag. Lup. Si daretur una positio, vel de praeiis sanctorum, vel utrum Deus sciat omnes pulices, & omnes pediculos, qui creantur quotidie Parrhisii, creditis quod ipsi possent arguere pro & contra? M. Gingol. Ipsi facerent suas febres quaternas. M. Ortuin. Itaque possunt eos importare. M. Lupold. Certe

Certè parcat mihi altissimus, si ego pecco, sed ego vellem, quòd isti omnes latinizatores essent in profundo inferni, unde nunquam possent revenire. M. Ging. Sancta Maria, etiam Magistri nostri de Parahisiis, qui sapiunt arguere tam artificialiter, & qui sunt adeo illuminati & zelosi, & renominati per omnes angulos terræ, faciunt malè, quòd non confundunt istos zizaniatores. Mag. Ort. Jesus Maria, non oportet, nisi facere unam parvam, parvam questionem contra istum latinizatorem Erasmmum, quòd ipse esset statim ad metam non loqui. M. Lup. Creditis, quòd ipsi sciant aliquid fundamentaliter? M. Gingol. Fundamentaliter? Jesus Maria, in bona veritate, ego auderem bene ponere caput meum, quòd ipsi non sciunt suos terminos, neque suas summulas, & quomodo possent ipsi respondere? M. Ort. Creditis quòd sciant syllogismos? Mag. Lupold. Creditis quòd ipsi sciant elenchos? M. Gingol. Creditis quòd ipsi sciant pradicamenta, pradicabilia? M. Ortuin. Creditis quòd ipsi unquam viderunt aliquid de erhiciis? M. Lupol. Et de Physica? M. Ging. Et de sphaera? Mag. Ort. Et de cœlo & mundo? M. Lup. Ita da, ipsi fecerunt suas febres quaternas. Mag. Ging. Quæ possunt eis religare venas zelosissime Magister, noster Ortuine, ego possim habere tot pediculos, quot carnifices occidunt post Pascha vitulos, si ipsi sciunt de hoc unum vocabulum. Ortuinus. Ipsi derident nos, quia nos non dicimus grossa verba, sicut ipsi faciunt. M. Lupold. Ho, Jesus Maria, nos loquimur, melius secundum Cicerorem, quàm ipsi faciunt, Cicerò non habebat nisi verba intelligibilia. Sed isti credunt se, fecisse unum magnum miraculum, si ipsi dixerunt unum grossum vocabulum. Magist. Ging. In bona veritate Dei, Magister noster: Ego vidi duos Theologos solum artificiales in Daventria, quorum unus erat Magister

Magister noster, alter dicebatur esse Magister nostrandus, & ipsi ambo sciebant bene tot, sicut faciunt isti bufones. Sed tamen non volebant allegare ista grossa vocabula, quia Cicero non amabat ea. Magister Ortuin. Ipsi non volunt esse audiri. M. Lupold. Ipsi sunt soli de sua parte. Mag. Gingo. Jurista, Legista, Apothecarii, Advocati, Domini de Parlamento, omnes clerici villagiorum, loquuntur sicut nos. Sed isti habent suum latinum per se. Magister Ortuin. Deus est testis, quod ego credo, si aliquis interrogaret eos, quomodo declinatur Musa? quod ipsi non possent dicere. M. Lupol. Et tamen ipsi faciunt de magnis clericis. M. Gingo. Ita da, & volunt corrigere Magnificat. M. Ortuin. Nunc iste latinizator Erasmus dicit, quod nostra Biblia nihil valet. M. Lupold. Et Reuchlin etiam similiter. Mag. Gingo. Et Faber etiam, qui vult dicere, quod sunt tres Mariæ Magdalenz. Mag. Ortuin. Et quod oportet dicere in missa: Et in terra pax hominibus bona voluntas. M. Lupold. Sancta Maria, ego nescio magis quam Bibliam habebimus. M. Gingo. Etiam Papa bene est fatuus, quod non excommunicat istos grossos buffones. M. Ortuin. Et de parte diaboli, ipsi non facient tot disturbia in populo. M. Lup. Sanctus Hieronymus non erat ita magnus clericus, sicut ipsi sunt? M. Gingo. Et sanctus Ambrosius, sanctus Augustinus, & alii omnes zelosissimi Doctores non sciebant ipsi bene tot, sicut isti Ribaldi? Mag. Ortuin. Ipsi deberent interponere suis. M. Lupol. Non bene indigemus de suo Græco. Mag. Gingo. Videtur eis, quia sciunt dicere to, tou, logos, monstrosos, legoim, tass, hagio:atos, quod ipsi sciunt plus quam Deus. Mag. Ortuin. M. noster Lupold, creditis quod Deus curat multum de isto Græco? Mag. Lupol. Certe non, Magister noster Ortuine, ego credo quod Deus non curat multum.

tum. M. Gingo. Quia nemo intelligit eos, volunt vobis facere credere miranda. Mag. Ort. In conscientia, vos videbitis quòd nisi illuminatissimi Doctores de Parrhisiis, mittant unum ambasiatam ad Papam ad excommunicandum eos, quòd ipsi faciunt omnes hæreticos. M. Lupol. In bona veritate Magister noster, quando ego considero de prope scandalizationes, quas ipsi faciunt, ego non possum aliquid dicere, nisi quòd e o credo, quòd Antichristus bene citò veniet. M. Ging. Hælas. Certe erit magna pietas. M. Ortui. Timeo ne sint multi male informati. Mag. Lupold. Et ego, ne sint multi damnati. M. Gingol. Sed creditis quòd ipsi curant? M. Ort. Per diem, ego credo quòd videtur eis, quòd non est Deus. Magister Lupol. Ego nescio, nunquid est de mundo? Sed omnes non querunt modo, nisi vanitates. Magister Gingo. Etiam vos videtis, quomodo capit nobis Magister noster. M. Ort. modo populus est comestus usque ad ossa. Mag. Lup. modo non sunt nisi decimæ in Ecclesia. M. Gingo. Timeo ne sit vindicta divina. M. Ortuin. Si essent boni prædicatores, qui remonstrarent populos, non regnarent tantum ista peccata. M. Lupold. Ego credo, quòd si vos vivatis multum, quòd vos videbitis multa nova. M. Gingo. Quando ego eram clericus novellus in Daventria, nos non habebamus nisi bona compilata. M. Ortui. Deus habeat animam Magistri Jacobi de platea, sed ipse dabat nobis bona reportata. M. Lupold. Parcat altissimus Mag. Boquillon de longa Ripa, sed ipse dabat optima vocabulorum significata. M. Gingo. Ho Jesus, bona interrogamenta, quæ dabat nobis pro questionibus Mag. Rupold. de bassa fossa. M. Ortuin. Nos sciebamur corderenus nostra argumenta. M. Lup. Nos quærebamus in quæstionib. quid est doctrinale? doctrinale & doctrinabile quomodo differunt? Quot sunt

sunt necessaria, in domo Dei? Quid est clericus? Quid est scientia? Sed jam omnia ista sunt derelicta. M. Ging. Habebamus bonos auctores septem actores, Gracismum de Garlandria, & scribebamus omnia de manu propria. M. Ortuin. Etiam nos habebamus bona fundamenta. Magister Lup. Modò non est amplius quæstio de via patrum nostrorum. M. Ging. Modò, antequam unus puer sciat mungere suum nasum, oportet, quod ponatur ad Græcum. M. Ort. Modò pro faciendo conclusionem nihil valent omnia. M. Lup. Si illi boni patres, qui erant nostri præceptores, venirent modo, sancta Maria, quid dicerent, si viderent omnia sic mutata? M. Ging. Sed quid dicerent de nostra Biblia, quæ est modo sic renovata? M. Ort. Sed quid dicerent de beata Magdalena, quæ est modo sic triplicata? Reuch. Erasme, Erasme, surge quæso, & expergiscere. Erasmus. Quid surgam, & expergiscar? Reuch. Ut rideas & irrideas, surge inquam, satis latabere, si surrexeris. Eras. Quis est qui me vocat? Reuch. Tuus in bonus literis collega Reuchlin. Eras. Amici precibus aliquid est condonandum. Surgam igitur, ut quid me velis accipiam. Reuch. Vis rem audire ridiculam, & tibi fortè voluptati futuram? Eras. Volo hercle, modo nihil sit fraudis. Reuch. Nihil hercle fraudis, aperta omnia, Eras. Age ergo, dic uno verbo, quid istuc est, quod me velis? Reuch. Arrige aliquantisper aures. Eras. Faxo quod dixisti, quid inde futurum? Reuch. Si unquam riseris, ridebis statim maximè. Erasmus. Quando quæso? Reuchlin. Ubi primum audieris quosdam, qui se Magistros nostros appellitant, rugosæ frontis veteranos. Erasmus. Ubi nam sunt? Reuchlin. Viden' præ tuis oculis istos stolidos? Eras. Video, video. Reuchlin. Sta ergo, & quiesce, ut audias quod risum tibi moveat. Eras. Taceo. M. Ort. Per bonam

Vol. I. G fidem

fidem, ut ego ad meum primum thema revertant, Magistri nostri, totus mundus est multum malus. Magister Lup. Certe Magister noster Ortuine, Doctores fortè sunt causa, quia ipsi non clamant satis altè contra peccata. M. Ging. Si non essemus boni, sicut debemus, permetteremus quòd iste Ribaldus Eras. sic rideret de nostra Biblia? Magister Ortuini. Permitteremus quòd iste textualis Faber, sic triplicaret de una Magdalena? M. Lup. Permitteremus quòd iste latinizator Reuch. trufferet se de nostra Theologia? Eras. Dii boni, quid istuc est, quod audio? Reuch. Quod audisti nihil est. Eras. Nihil est? Reuch. Non medius fidius (Jupiter) si celerius paulo surrexisses, crepuisses risu, ut ego suspicor. Eras. Crepuissem risu? Reuchl. Ita me Dii ament. Eras. Cur (inquam) risu? Reuch. Vix enim tibi temperasses, si istorum palliorenus Philosophorum iugas & deliramenta à principio intellexisses. Eras. Ain' vero? Reuchlin. Aio hercle vero. Tot effutiverunt importunas loquacitates, ut ipsi quoque Heraclito risum suscitaturos dixisses. Eras. Age ergo & rem paucis aperi, ut huc unà redeamus. Reuch. Tot ineptiis aures meas obtuderunt, ut unde primum sim exorsurus, non videam satis. Erasmus. Quod animo primum occurrit, istud est quod volo. Reuchlin. Vis ergo dicam, damnant omnes omne genus literas. Eras. Omnes vero? Reuch. Omnes verò. Eras. Et bonas? Reuch. Bonas tantum. Eras. Quid de malis? Reuch. Illud est quod omnium probant maximè. Eras. Nullamne probant disciplinam? Reuch. Rem solum probant unam. Eras. Quid inquam? Reuch. Quæ nullum omnino habeat ornamentum, barbariem. Eras. Ho, ho. Quid de Græcis literis? Reuch. Jupiter, est quòd ridere satis nequeunt. Eras. Quia non norunt fortasse. Reuch. Non norunt. Quomodo nossent? congrui non sunt. Eras. Congrui? Reuch. Nec certè quod multò magis mirabe-

re,

te, elementarii. Eras. Nihil ne habent latini sermonis? Reuch. Quem habent, latinissimum dicunt, & Ciceronis stylo penè conformem. Eras. Et ita est? Reuch. Quid? Agrestes, vetulæ, idiotæque rustici comptius multò loquerentur & purius. Eras. Trahis me in admirationem. Reuch. Nec certe immeritò. Eras. Non sunt tamen fabulæ? Reuch. Non non. Eras. Quam autem profitentur ipsi? Reuch. Nescio, suspicor tamen Theologorum nomen sibi vendicare. Eras. Sunt Theologi? Reuch. Tales saltem videri volunt. Eras. Quales ergo tibi videntur? Reuch. Questionarii. Eras. Quid summe laudant? Reuch. Nihil, nisi quod est vituperandum maximè. Omnes in primis carpunt audaculè, seque solos opinantur, qui Deum prædicare, de virtute loqui, & sacris morib. verba facere debeant. Eras. Vitam fortè Philosophicam degunt, ac divitiis præferunt paupertatem. Reuch. Paupertatem Jupiter? Nullum est hominum genus, quod palatiorum pavimenta frequentius terat, quàm isti. Eras. Aspernantur beneficia, & animarum curas? Reuch. Aspernantur Deus bone, imò verò per dies & per noctes insequuntur. Eras. Quoniam ergo mirabile est adeò hujusmodi hominum genus, libet adire propius, ut aliquando eorundem mores, & vivendi ritum cognoscam. Proinde, mi Reuchlin, si modò hoc tibi non est onerosum, videamus, quid agant id genus Sophistæ. Reuch. Placet eamus. Eras. Sed priusquàm eamus illuc, parumper me doceas, quib. ego verbis eisdem sum salutaturus, aut quo alloquuturus sermone. Reuch. Volunt in primis te Magister noster appellari. Eras. Quid si id ego non dixerò? Reuch. Iraseuntur, & colloquio suo indignum te judicabunt. Eras. Nomen ut reminiscar. Reuch. Vocantur Magister nost. Ott. de Daventria, Magister noster Lupold. & Magister noster Gingol. Eras. Salvete Magister noster Ortuine, Magister noster

ster Lupolde, Magister noster Gingsolphe. M. Ort. He salvere verè. M. Lup. Verè bona dies vobis. Mag. Gingsol. Bona salus, bona salus. M. Ortuin. De ubi venitis vos duo? Erasim. Roma. Mag. Lupol. Et de quid faciendo? Reuch. Illuc ieramus videndi Pontificis gratia. Mag. Gingsol. Pro quo faciendo volebatis videre Papam? Erasim. Volebamus, ut faceret nobis potestatem corrigendorum, quæ in Bibliis passim leguntur errorum. M. Ort. He benedicite Deus, vultis dicere, quòd nostra Biblia nihil valet? Reuch. Non hercle, sunt tamen permulta, quæ censoria indigent nota. M. Gingsol. Et qua nota, per vestram fidem? Erasimus. Corrupta est Græci sermonis translatio. M. Gingsol. Corrupta? Et sanctus Hieronymus non valebat ipse benè sicut vos? Reuch. Indigni sumus, qui Hieronymi vestigia deosculemur. M. Ortuin. Quare ergo vultis eum corrigere? Erasim. Corrigere Jupiter? imò verò, quam dedit ipse, translationem restituere. M. Lup. Per bonam veritatem, ecce bonum restituere! hoc ergo quod nos cantamus quotidie in Ecclesia non est bonum? & si non est bonum, per consequens, de post multis annis erravit Ecclesia? Reuch. Ecclesiam errasse non dicimus. Magister Gingsol. Quid ergo vultis dicere? Erasim. Multa posse melius dici, quam prius dicta sunt. M. Ortuin. Sed, per vestram fidem, qui estis vos? dicatis nobis parum vestrum nomen, si placet vobis. Reuchlin. Sumus illi, quos norunt omnes. Reuchlin & Erasimus. M. Lupol. Ho Jesus Maria, caput facit mihi malum, quando ego audio loqui de vobis. M. Gingsol. Quis diabolus adducit vos hic? ego eram bene hebreus, qui erant zizaniatores. Erasim. Acrisius irascimini, quam par sit. M. Ortuin. Irascimur? per Deos, si essem Papa, vos & omnes qui simulant vobis essetis excommunicati, antequàm esset unus mensis. Reuch. Cur ita, quæso: Magister

gister Lup. Nōne est bona ratio? vos facitis nunc omnes hæreticos. Eras. Quam hærefim diffeminavimus? M. Ging. Tot, quod ego non possum dicere. M. Ortuinus. Interpone tuis de parte diaboli, interpone tuis latinizator Eras, & te similiter grosse infamis Reuchlin. Reuchli. Nunquid etiam rerum nostrarum satagimus? Magister Lupoldus. Vos facitis vestras febres, utrum pertinet ad vos corrigere magnificat? Eras. Quid amabo illic corremus? multa dicitis, nihil probatis. M. Gingo. Si unusquisque interponeret tuis, omnia melius irent, quàm non faciunt. Reuch. Nōne etiam quod nostrum interest facimus? M. Otuin. Non per diem sanctam. Eras. Docete ergo nos, quid nostrâ referat, ut consilio vestro prudentiores facti, resipiscamus. M. Lupol. Curate de vestro latino, facite metra, facite magnas orationes, facite imprimere libros de modo latinizandi. Reuchlin. Nihil de Deo? M. Gingo. Non, de parte diaboli non, quia non pertinet ad vos. Eras. Ad quos igitur spectat? M. Ort. Ad illuminatissimos & zelosissimos Magistros nostros, qui sciunt arguere pro & contra. Reuch. Jupiter, quid istuc est Erasme? putant isti nebulones, eloquentiam eo esse faro, ut eadem conjungi nequeat sacrarum literarum cognitio? M. Lupol. Videre adhuc, quomodo ipsi sunt boni Christiani, quoniam veniunt adhuc loqui de Jove. Erasmus. Audi imperitiam. Reuch. Rude & agreste vulgus. Eras. Cervices cerebro vacuæ. Reuch. Quàm bene idiotis imponunt. Eras. Vix certè digni mihi videntur, qui elementarii dici debeant. Reuchlin. Hercules sunt indoctiores Philonide. M. Ging. Ho, quod ipsi sunt magni domini, quia dicunt grossa verba, & non intelligibilia. Eras. Obscuris verbis utimur? Mag. Ort. Omnes bene vident. Mag. Lupold. Non est unus solus, qui possit intelligere hoc quod vos

dicitis. Reuchl. Non ex his, qui sunt vestri pecoris Arcadici? Magist. Gingo. Vide adhuc: Archadici: Quid hoc significat? ipsi volunt facere divinare. Erasmi. Nescitis quid sit Arcadia? multos illic habetis fratres. Magist. Ortuin. Non habemus vestras febres, & quomodo, nos sumus de Colonia. Reuchlin. Erasme, nos deliramus, verba nostra non capiunt. M. Lup. Sed per vestram fidem dicatis mihi, quid indigemus de vestra latinitate? Erasmi. Nos verò, quid vestros curamus barbarissimos? M. Gingo. Barbari? Reuch. Solocissimos, si mavultis. M. Ortuin. Adhuc melius, ipsi non volunt esse intellecti. Reuch. Vadamus Erasme, tu vides, surdis loquimur, isti Magistri nostri nihil dignum laude existimant, nisi quod meram barbariem redoleat. Eras. Eamus, saltem Fabrum Stapulensem quaesituri, ut nos adjuvet. M. Lup. Adducatis, adducatis nobis modicum vestrum Fabrum, & quod veniat ad defendendum suas tres Marias. Magist. Gingo. Fabricaverunt super dorsum meum peccatores, sed nos fabricavimus super suas spatulas. Reuch. Verbis temperare nequeo, neque tamen respondere audeo, ne ex stultis insanos faciam. Eras. Hos missos faciamus, tantisper donec subsidio nobis adfuerit doctissimus ille Faber. Reuch. Heus tu Philosopho Faber, salve. Faber. Salvos vos esse opto. Quonam pacto res vestra agitur? Eras. Bene sanè, modo valeas. Fab. Equidem valeo, modo bene sit vobis. Quæ causâ vos huc advexit viri doctissimi? Reuch. Audi, & paucis intelliges. Inter ambulandum reperimus, nescio quos palliotenus Theologos & Magistros nostros, qui nos probris affecerunt infinitis, & intolerandis. Faber. Quare affecerunt? Eras. Damnant quæ scribimus, & nos velut hæreticos explodunt. Faber. Utinam optimus eorum esset alterutri vestrum comparandus. Reuch. Dicunt præterea non iacere quicquam de

Deo

Deo loqui. Faber. Quid ergo volunt faciatis? Eras. Nescio, nisi ut de diabolo tantum verba faciamus. Faber. Mirabile hominum genus, qui sibi sapientes haberi volunt, & tamen sunt omnia stultissimi. Reuch. Sed audi Faber, hoc nihil est, te perinde ac nos exhibant. Faber. Exhibant, Deus bone, quamobrem? Eras. Hæreticum te prædicant. Faber. Cur ita? Reuch. Quia dixeris legendum: & in terra pax, hominibus bona voluntas. Faber. Cum eorum pace dixerim, ego ita in Ecclesiis legendum non præcipio, sed moneo tantum hunc sermonis Græci habere sensum. Vos qui utramque nostis linguam, iudices esto. Eras. Neuter nostrum diffidetur, quin rectissime dixeris. Faber. Nihilne aliud culpant? Reuch. Culpant etiam tuas Magdalenas, & hæreseos loco damnant. Faber. Quomodo culpant? Eras. In publicis concionibus, audiente populo te proscribunt, impium vocant, & ut hæreticum flammis devovent. Faber. Deus bone, qui prædicant non esse detrahendum. Si scriptis deliquerim, quare scriptis non confutant? Reuch. Scriptis etiam confutare conatus est, nescio qui auricularus & cucullatus frater de grandis valle, qui ut doctrinam eum eloquentia habere conjunctam videretur, studeat, quantum potuit, sermonem suum phalerare. Faber. Et quem adhibuit cultum? Eras. Universam Apologiam pinxit perbellè. Faber. Quibus coloribus, Rhetoricis? Reuch. Barbarissimis & solocismis, ita ut prima quoque oratio authoris ineptiam satis arguat, illis insinatis penè te afficiunt probris. Propterea oratum te venimus, ut ad expugnandos huiusmodi nebulones nobiscum arma capeas. Faber. Ego eorum verba nihil facio, neque mihi curæ est respondere. Eras. Impune ergo tibi detrahent? Faber. Mordeant ut volunt, respondere non decrevi, & vos ipsi, si verbis meis & consilio velitis acquiescere, relinquitis eos in sua loquacitate, neque vanas huius-

modi curabitis injurias. Scitis scriptum esse : Mihi vindictam, & ego retribuam? Reuchlin. Certe Erasme, ut paucis dicam. Optimè mihi videtur consuleret Faber doctissimus, propterea si me audis, eos missos faciemus. Crepent, increpent, clament, reclament, nihil ad nos. Si tacuerimus, invidia rumpentur. Erasmus. Placet quod mones. Redeamus ergo ad pristina studia, neque ineptis cujusquam sermonibus ab opere bono delistamus. Auditores interim valete.

Pro nunc volumus in fine certificare studiosos de commento seu lectura multum valde subtili, viri cujusdam spectabilis Magistri nostri Schluntz in Universitate Erfurdiensi, quam compilavit super hoc egregium opus.

IL^{USTRIS} significat nobilis, gloriosus & generosus, & dicitur, quasi intus habent lucem.

Familia, proprie dicitur illa turba hominum, quæ est in domo alicujus, sicut servi & ancillæ: & venit à nomine femur, sicut ponit vocabularius Gemma gemmarum.

Alumnus, dicitur à verbo alumno, as, arc, quod significat pascere & nutrire, & hinc venit alumnus, quod significat, eum qui alit, & eum qui alitur, id est, passivè & activè. Et possumus etiam dicere alumnificare, id est, alumnus facere.

Erfurdia, est una solennis civitas in Thuringia, & habet Universitatem, quæ meo tempore fuit in flore. Et fuerunt multa supposita ibi, & etiam nobilitat. Et Magistri, qui fuerunt regentes in buris, non per-

permiserunt legere in Poësi, & aliis fantasiis: sed fuerunt diligentes in Aristotele, & fuerunt moderni & reales, & sciverunt fortiter disputare contra antiquos & noviales.

Basilea, dicitur à Basiliſco, quia olim ibi fuit inventus Basiliſcus. Vel à Basile quodam Rege, qui percussit ibi unum gigantem, ita quòd rogavit eum propter Deum, quòd vellet cessare, & tunc ille Rex ædificavit ibi civitatem: & dicunt, quòd ille gigas adhuc est pictus Basileæ in una turri, ad perpetuam memoriam.

Ars dicitur à Græco artos, id est, panis, quia omnes qui sciunt artem aliquam, possunt acquirere panem & victum & amicum. Vel dicitur ab arcu, quia sicut in arcu possumus vulnerare corpus alicujus, sic etiam per artem percutimus mentem alicujus paralogisando eum, præcipuè per loicam. Vel dicitur ab arx, quia sicut arx est in altitudine, sic etiam ars est super ignorantiam. Vel dicitur ab artus, id est, articulus, quia sicut corpus movetur particulariter in suis articulis, sic etiam animus hominis per artes movetur in suis sensualitatibus.

Zelosus, est pulchrum vocabulum, & maximè Theologicale: quando Theologi volunt dicere, quod aliquis est bonus Christianus, & habet bonam conscientiam, tunc dicunt: iste homo est zelosus. Et dicitur à zelus, quod idem significat, quòd fervor, qui jacet sicut ignis in corde alicujus, qui amat fidem. Et zelosi ita sunt significati per illum fervorem, vel lent libenter facere aliquid bonum, etiam si deberent mori. Status dicitur à stando, quia quando aliquis est dives, vel habet unam bonam præbendam vel dignitatem, tunc dicimus: iste bene stat, sed quando nihil habet, & est nulla in dignitate, tunc dicitur, male stat.

Finit se opus egregium, magna diligentia à spectabilibus Magistris nostris compilatum, & jam melius quàm ante impressum in Utopia, in impressoria: Claudii Sutoris cum stella tenebrosa. Anno quo suprà: cavissimum etiam est; ut in aliis, ne quis audeat post nos imprimere per decennium.

F I N I S.

ALTERUM VOLUMEN
EPISTOLARUM
Obscurorum Virorum,

Ad M. Ortuinum Gratium,

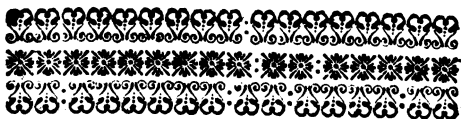
Nil præter lusum continentes & jocum,
in arrogantes sciolos, plerumque fa-
mæ bonorum virorum obtrectatores,
& sanioris doctrinæ contaminatores.

AD LECTOREM.

*Risum Heraclitæ est, vasti ridero parati
Arida mutarunt pectora Stoicidæ. [Etus.
Da mihi tristem animum, ferales objice lu-
Disperream nisi mox omnia risus erunt,
Exerce pulmonem.*

L O N D I N I:

Impensis M DCC X.

JOANNES LABIA

DEI GRATIA,

*Prothonotarius Apostolicus, venerabili viro.
Magistro Ortuino Gratio Daventriensi,
ut fratri charissimo, salutis centum mil-
lia sestertia, secundum novam Gram-
maticam.*

CCEPERIM nudiustertius,
honorande Vir, unum librum,
quem dominatio vestra mise-
rit mihi ex Colonia. Et fuit
vel est talis liber intitulatus, E-
pistolæ obscurorum virorum.
Sancte Deus, quomodo lætatus
sum in corde meo, quando vidi
illum librum, quia habet multa pulchra in se, me-
tricè vel prosaice compilata. Et fuit mihi magnum
gaudium in dulci jubilo, quia vidi, quod habetis mul-
tos socios Poetas & Rhetoricos & Theologos, qui
scribunt vobis, & sunt amici vestri contra Joannem
Reuchlin. Habuimus heri collationem, & fuerunt
mecum aliqui Curtisani periti, & habentes bonam
practicam & ego posui illum librum ad mensam,
&

& postquam legerunt hincinde, tunc movi unum dubium, dicens: Domini mei, quid videtur vobis? Quare tamen Magister Ortuinus intitulavit istum librum Epistolæ obscurorum virorum? appellans amicos suos, & cohzrentes obscuros viros? Tunc respondit unus Sacerdos, qui est Monasteriensis, & est bonus Jurista, quod obscuritas multipliciter capitur, ut in l. Ita. fidei. ff. de Jur. Fisci. respond. pri. in fine. Et dixit, quod potest esse nomen proprium alicujus progeniei. Quia scribitur, quod Dioeletianus, & alii quidam Reges, fuerunt nati obscuris parentibus. Tunc ego tetigi eum, & dixi: Cum licentia Domine, nihil ad propositum: Et consequenter interrogavi unum Theologum notabilem, qui bibit nobiscum, ipse est de ordine Carmelitarum, & natus ex Brabantia, & dixit cum magna gravitate: Enimie vir, Domine Prothonotarie: quoniam, ut dicit Aristot. de singulis dubitare non est inanis, ergo eximietas vestra assignavit mihi unam questionem: Quare Magister Ortuinus faciens imprimere novum Epistolare, intitulavit illud, Epistolæ obscurorum virorum? Cum venia istorum Dominorum, dico opinionem meam. Quare Magister Ortuinus, qui est vir valde profundus & speculativus, mysticè appellavit amicos suos obscuros viros, quia semel legi unam auctoritatem, quod veritas latet in obscuris. Et ergo dicit Job: Qui revelat profunda tenebris. Item Michæ septimo legitur: Cum sedero in tenebris, Dominus lux mea est. Et iterum Job 28. Trahitur autem sapientia de occultis. Quapropter Virgilius dixit: Obscuris vera in obscuris, sicut ego audiui ab aliis. Et datur intelligi, quod Magist. Ortuinus, & isti amici sunt tales, quod inquireunt secreta scripturarum & veritatem, & justitiam & sapientiam, quæ non potest intelligi ab omnibus, nisi ab his, qui sunt illuminati à Domino. Unde Regum 139, Quia re-
necre

nebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur. Sicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus. Postquam alia dixit prædictus religiosus, omnes respexerunt me, si essem contentus. Ego autem cogitavi desuper. Tunc fuit ibi Bernhardus Gelff, Magister Parrhisiensis, qui est juvenis, sed audio quod habet bonum ingenium, & valdè studet, & benè proficit in artibus, & etiam in Theologia habet bonum fundamentum. Ipse more solito movens caput hinc inde, & videns austeriter dixit: Scitote Domini mei, quòd est magna rationabilis causa: Magister Ortuinus fecit hoc propter humilitatem. Quoniam sicut potestis scire, quamvis etiam non potestis scire, sed præsumendum est, quòd scitis, quomodo ante tres annos Joan. Reuchlin faciens imprimere Epistolæ amicorum suorum, intitulavit illud Epistolæ clarorum virorum. Quod considerans Magister Ortuinus, & multum desuper pensitans, dixit ad semetipsum: Ecce Reuchlin credit quòd nemo habet amicos nisi ipse. Quid vult facere, si ego ostendo, quod habeo etiam amicos, & benè digniores quam ipse, & scientes facere carmina, & dictaminas meliores quam sui amici? Et ergo in despectum ipsius dedit ad imprimendum istas Epistolas, intitulando eas, Epistolæ obscurorum virorum. Sicut dicit Psalmista: Misit tenebras, & obscuravit. Sed ipse fecit hoc humiliter, minorando & humiliando se, ut queat dicere cum Psalmista: Domine non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei. Igitur Dominus Deus videns humilitatem suam, olim dabit ei gratiam, quòd faciet magna opera, & etiam intitulabit ea cum magnis titulis. Unde Job: Et rursus post tenebras spero lucem. Non intelligendo, quòd istud Epistolare amicorum Magistri Ortuini non est artificialiter compositum, quia amici Jo. Reuch. in vita sua nunquam componerent melius, etiamsi deberent perdere

perdere capita sua. Sed propterea dixi, quia adhuc tamen excellentiora habent post se. Et favente Deo spero, quòd videbimus magnalia. Quia Magister Ortuin. non curat de pomposis titulis, & ergo sic dicit: Dominus illuminatio mea est, & salus mea, quem timebo. Quia scit quòd minorando se, majorabitur olim. Nam dicit Scriptura: Qui se exaltat humiliabitur. Et legitur Ecclesiastici 20. Est propter gloriam minoratio, & est, qui ab humilitate levabit caput. Hæc prophetizata sunt per Prophetam Naimdicentem. Et inimicos ejus persequentur tenebræ. Tunc ego non volens, quod deberent fieri inimici, vel quod unus eorum deberet mihi irasci, si dicerem tu, vel tu subtilior es, allegavi Horatium in uno passu, qui dicit: Et adhuc sub Judice lis est. est. Scribens enim scribam Magi. Ort. quod dicat mihi rationem. Et ergo parcaus mihi, quod feci vobis molestiam. Et sic non contendemus amplius, quamvis M. Bernhardus diceret, quòd vellet disputare ad ignem, quòd hæc est opinio vestra. Ergo Domine Ortuine, rogo vos amicabiliter, quatenus velitis mihi respondere, quid tamen habuistis ita vos intrinsecus illud epistolare, Epistolæ obscurorum virorum? Et sic valeatis sane, & cum honore. Datum in Curia Romana.

Joannes Grapp. Magistro Ortuino.

SAUTEM cordialem, cum multa dilectione optat semper, & commendat se tanquam humilem servitorem, frater & præceptor dilecte. Quia nuper scripulistis mihi, quòd debeo vobis semel unum dictamen seu Epistolam, vel carmen metricum scribere, quod potestis videre, quid didici à vobis

his Coloniz & Daventriæ, in despectum Joannis Reuchlin, & Reuchlinistarum, qui sunt inimici vestri. Sciatís quòd feci diligentiam, & mitto vobis hic unam Epistolam carminalem seu metrosam, sicut sunt Epistolæ Ovidij, quia scio, quòd libenter legitis metra, quàm profaica, sed debetis emendare. Quia non est discipulus super Magistrum, & debetis scandere: quia non sum adhuc bene visitatus in tali arte.

*Epistola Joannis Grapp. novelli Poetæ
carminalis ad Præceptorem suum Mag.
Ortuinum Gratium.*

MITTIT Epistolio salutem Grappus in isto,
Sicut docet juvenem, qui amat suum Præceptorem.

*Si non bene sonant, veluti vestra quoque tonant.
Nec sumus omnes pares magistri sive scholares.
Alius est Physicus, alius medicusque peritus.
Sicut vos etiam, qui vix habebitis parem.
Ubi Curtisani vexant se sicut Beani,
Sicut nuper aliquis, cum quo est mihi magna lis.
Sed vos in studiis, caretis illis fantasiis,
Ne isti seculares, qui sunt vestri tribulatores,
Scilicet Poetis, & legis suis Juristis,
Contra vos jacent, & hæretica carmina scribant,
Et schola Francorum, qua combussit illum librum.
Sed volo dimittere ista scandala in sacra fide.
Doctor Philosophis in subtilitatibus istis.
Nec non servitium Magistro Ortuino benignum.
Ergo Ortui, meos velitis hand spernere versus:*

Care

*Carmina scripta quidem: quia non omnes valent idem.
 Unus novit Logicam, alius didicit Poetiam:
 Alter habet gratiam, in cunctis rebus mirandam,
 In Colonia tota & hic quoque Roma in rota,
 Unus alium citantes pro beneficiis litigantes,
 Pro una vicaria, nec potest fieri concordia
 In sacra Scriptura, ubi est vobis magna cura.
 Remchlin cum auxilio, nec non populo isto maligno,
 Qui ita vos tentant, sua nec dictamina probant.
 Ut facit & Tungarus, & Christicola Pepercornus.
 Speculum oculare dictum, & per vos fortiter victum.
 Vobis & Hochstrato, qui est major quam Plato.
 Ergo vos valete, necnon bonam noctem habete.
 Deo gratias.*

Parcatis mihi, si sint vitia in istis carminibus, quia humanum est errare, secundum Philosophum, & debetis etiam aliquid novum ad me scribere. Dicitur in urbe Roma, ubi sunt mirabilia poma: quæ rustici ibi vendunt, & per libram bene pendunt. Sicut ego vidi, & per experientiam didici. Amen.

*M. Stephanus Romedelantis, M. Ortuino.
 Gratio salutem.*

C ELERITER, non facto præambulo, habeat dominatio vestra scire, quomodo noviter venit huc unus Doct. Theologiæ, qui vocatur Murner, ipse est de ordine S. Francisci, & est superiorista, & præsupponit ita multa, quod non creditis. Dicunt quod facit cartas, & qui ludunt in illis cartis, discunt Grammaticam & Logicam. Et composuit unum ludum scaci, in quo trahuntur quantitates syllabarum

barum. Et prætendit scire Hebraicum, & componit
 versus in teutonico. Et dixit mihi unus, quod talis
 Doctor in omnibus artibus scit aliquid. Tunc ego au-
 diens, dixi : In omnibus aliquid, in toto nihil. Et
 steterunt ibi aliqui, qui riserunt. Est autem ille Do-
 ctor magnus amicus Joan. Reach. Diabolus confun-
 dat eum. Ego timeo, quòd faciet hic cum Canoni-
 cis & aliis clericis, quòd eruat pro Reuchlin. Dixit
 imper multis audientibus, quòd unus puer potest cog-
 noscere stultitiam, & fantasias & malitias Theologo-
 rum Colonienfium, & suorum cohærentium. Et ju-
 ravit ad sancta sanctorum, quòd nisi Papa habeat ad-
 vententiam, & corrigit eos de illa perverfitate, quòd
 erit schisma in Ecclesia & fide Christiana. Quia si
 Papa permittit illos facere talia, nemo postea studebit,
 & nemo cogitabit fieri doctus. Et super hoc dixit
 quòd Reuchlin uno die plus potest prodesse Ecclesiæ
 Dei, quàm isti inimici ejus, in centum annis. Ea
 dixit, si sunt boni aut recti viri, vel habent justam
 causam contra Reuchlin, quare non agunt per se ?
 Quare per baptizatum Judæum volunt expedire nego-
 tia sua ? Et faciunt libros scandalizativos, contra il-
 lum bonum Doctorem, & adscribunt eos huic tru-
 fatori. Si effet pejor & maledictior homo per totam
 Almanniam, ipsi etiam socialissent sibi eum. Sed non est
 minus : Quia, schlimschlem quarit sibi similem.
 Tunc ego non potui amplius tacere, sed dixi : Do-
 mine Doctor, parcatis mihi, Joannes Pfefferkorn est
 vir honestus, & est fidelis sollicitator Cæsar. Maje-
 statis, & est natus de tribu Nephtalim. Et scitis
 quòd est una antiqua progenies. Et ipse posset glo-
 riari, quòd est nobilis, quamvis non facit propter
 humilitatem. Tunc respondit Doctor ille. Accipiat
 soclear, & gustare, quid dixistis. Tunc dixi : Credi-
 tis, quòd non etiam vidi homines ? Ego sum Magister
 Parthienfensis, & Coloniae studui in Theologia bene
 duos

duos annos. Domine Doctor, non sitis superbus, antequam cognoscitis homines? Respondit Doctor, Murner, quod non scivit, quod fui Magister, & dixit: De honestate Joan. Pfefferkorn non multum audivi, sed quod de eo audivi, bene possum dicere, quod nisi Judzi voluissent eum mortificare, propter maleficia sua, ipse nunquam fuisset factus Christianus. Et dixit, quod quidam Judæus dixit sibi: Ecce illud, quod non valet apud Judæos, bonum est apud Christianos. Nos. volumus ad mortem judicare istum malefactorem: Vos Christiani habetis eum in honore, quasi homo probus & doctus, cum tamen videtis propter quid est factus Christianus. Ibi ego respondi: Domine Doctor, audiat modicum. Judzi faciunt injuriam Joanni Pfefferkorn, quia nunquam furavit aliquid, neque malè fecit, etiam quando fuit Judæus, sicut est pie credendum. Et quod hoc sit verum, debetur scire, quomodo duo Judzi semel voluerunt ei imponere infamiam furti, sed ex invidia duntaxat & execrabili malicia. Tunc ipse citavit eos ad Cameram imperialem, & dederunt sibi 30 florenos pro expensis, quod fuit contentus. Etiam Joannes Pfefferkorn natus est bona progenie. Sed quando fuit Judæus, fuit sicut alii Judæi. Quia ut communiter dicitur: Qui est inter lupos, oportet ululare cum lupis. Nunc autem comedit carnes de porca, & facit sicut bonus & Christianus. Tunc respondit D. Murner: Comedit Pfefferkorn etiam sarcimina? Respondi ego: Non vidi eum comedere, sed præsupponitur, si comedit porcas, quod etiam comedit illa, quæ sunt de porcis. Dixit ipse: bene excusastis Joan. Pfefferkorn, & interrogavit, si etiam adhuc habet ambas aures? Respondi quod quando ego adhuc fui Coloniz, habuit, & credo, quod etiam jam habet, & habebit in æternum. Tunc dixit: Quid tenetis de Joan. Reuch. Dixi quod non novi eum, sed scio bene, quod Theologi & Ecclesiæ

commu-

communiter habent cum pro hæretico, quare criminavit Joan. Pfefferkorn & alios præstantissimos viros, nullis eorum præcedentibus demeritis. Tunc risit & dixit: Per Deum vos benè facitis, quia defenditis Joan. Pfefferkorn & alios præstantissimos viros. Tunc dixi: Audiatis adhuc plus: Ille Pfefferkorn est valde utilis in Ecclesia Dei, quia obtulit Deo 12. animas, ut ipsemet ingenuè fateatur. Respondit Doctor Murner: Ubi obtulit Deo illas animas? In sylva Bohemica, quia fortasse ibi cum aliis latronibus interfecit homines, quorum animæ pervenerunt ad Deum. Respondi: Nullo modo, sed convertendo eos ad fidem Christianam. Tunc ipse dixit: Quomodo tunc scitis, quòd tales animæ pervenerunt ad Deum? Respondi: quòd piè præsumendum est. Respondit Murner: Quid ergo nunc facit Pfefferkorn? Dixi quòd fortasse vadit ad Ecclesiam, audiendo Missas & sermones, & defendendo se contra Joannem Reuchlin, expectat diem extremi judicii. Respondit ille: Erit tunc Pfefferkorn ita diu in vita? Tunc dixi, quòd sic, quoad animam, sed non quoad corpus. Dixit Doctor Murner: Benè est: Pfefferkorn dignus est habere talem defensorem, & dimisit me, & omnes qui fuerunt ibi, riserunt, dicentes: Per Deum Domine Stephane, vos audacter respondistis ei. Tunc dixi: Ego volo omnia verba scribere Magistro Ortuino, sicut videtis quòd nunc facio, & rescribite etiam, ego sum vobis ad mandata. Datum Træveris.

Magister

*Magister Joannes Pileatoris, Salutem dicit
Magistro Ortuino Gratio.*

QUIA scriptum est in Evangelio: Qua mensura
mensuraveritis, eadem mensurabitur & vobis.
Igitur ego similiter non deberem vobis scri-
bere, sicut & vos non scribitis mihi. Et tamen scio,
quòd magnam importantiam habetis, quòd scribam
vobis novalia ex urbe Roma, videlicet quomodo fiat
in causa Magistrì nostri Jacobi de Hockstraten, viri pro-
culdubio zelosi, qui defendit fidem Catholicam con-
tra illos Juristas & Poetas seculares, qui non habent
Deum prae oculis suis, sicut Theologi in Colonia &
Parrhisia, qui combusserunt Speculum oculare Joan.
Reuchl. Sed ego deberem vobis facere, sicut vos fa-
citis mihi, & non deberem vobis scribere unam gut-
tam: sed tamen non faciam, & adhuc semel vo-
lo indulgere vobis, ita tamen, quòd scribatis mihi sta-
tim. Et debetis scire, qualiter isti Juristæ & adver-
sarii cum adiutorio Diaboli, qui est hostis fidei Chri-
stianæ, per suas blanditias, sicut pie creditur, acqui-
siverunt multos fautores, & præcipue Curtisanos, qui
sunt de partibus superioribus, & non habent bonam
conscientiam, & inferunt magnas injurias prædicto
Magistro nostro, vexantes eum sicut beanum, & di-
centes, quòd ipsemet est hæreticus. Et quòd Theo-
logi in Colonia sunt bufones. Sancte Deus, quid
debemus dicere? Non est magnum miraculum, quòd
sacra Theologia debet scandalizari, & haberi pro una
Frascharia, & Theologi qui sunt sicut Apostoli Dei,
debent sperni quasi essent stulti? Credatis mihi fir-
miter, quòd fides Catholica habebit magnum malum
exinde,

exinde, & ego timeo, quòd erit una confusio in Ecclesia Dei. Etiam dicunt, quòd Dominus Apostolicus est pro parte Joan. Reuch. quia ipse etiam est Poeta, & favet Juristis. Sed tamen spero, quòd sua sanctissimitas illuminabitur per gratiam Spiritus sancti, & non dabit malam sententiam, quod velit Dominus Deus, qui regnat in terris & per coelos, & sua mater virgo Maria, quæ liberet nos ab ista Poetria. Datum Roma.

*Frater Joannes de Werdea, M. Ortuino
Gratio.*

HUMILES & devotas orationes cum numerosa salute. Venerabilis vir: Vos scribitis mihi, quòd audivistis, quòd causa vestra malè stat, & Joan. Reuchl. acquisivit unam inhibitionem Apostolicam, & scribitur mihi, quòd timetis valde, ne habebit victoriam contra Theologicos & sanctissimum ordinem nostrum, & postea scandalizabitur Ecclesia Dei. O modicæ fidei, vultis esse ita perterritus quod vultis statim desperare? Tamen olim quando fui vobiscum in Daventria, non fuistis ita timax, sed habuistis magnam audaciam. Quia scio adhuc benè, quomodo semel percussistis illos duos beanos, venientes ad vos cum longis cultris, & vos non habuistis unum armum, seu defendiculum. Et tamen percussistis eos cum adjutorio Dei, realiter cum affectu, ita quod unus præ timore perminxit se. Et viderunt multi homines, & dixerunt: Per Deum, iste Ortuinus habet magnum cor. Vos debetis scire quod hic in Curia Romana non est, sicut vos putatis, sed unus una vice lueratur, & alia vice perdit. Et licet aliquis habet aliquando

aliquando duas vel tres sententias pro se, tamen adhuc potest perdere litrem. Sed potestis dicere: Papa permittit, quod Speculum oculare debet vendi, legi, & imprimi. Quid tunc est? Si permittit, ergo non potest prohibere? Non sequitur: quia sanctissimus habet potestatem ligandi & solvendi, & non debet corrigi, quia habet plenariam potestatem, hic & ubique, sicut fecitis ex Evangelio. Quia mirabiliter estis solidatus in sacra Scriptura. Sed ego volo allegare Jus Canonicum. Primo, quod Papa obtinet Principatum totius orbis, 9. quæst. 4. cap. Cuncta per mundum, Et potest deponere Imperatorem solus, etiam sine Concilio, ut dicit glosa in cap. ad Apostolicam, de sententia & Re. Jud. Et habetur 2. q. 6. de Cetero. Et Papa non est sub lege, sed ipse est lex animata in terris: ut habetur in gloss. super cap. 11. de offi. Jud. dele. Et si Papa est lex, potest facere, quod vult, & neminem respicere. Et quamvis semel dixit ira, tamen postea potest dicere non. Et debetis habere bonam confidentiam: quia nuper audiui hic ex uno auditore Rotæ, qui est vir notabilis, & habet magnam experientiam, quod non est possibile, quod Papa potest sententiam dare contra vos, quia habetis optimam causam, & est causa fidei. Ergo estote fortes in bello: quia licet isti fantasæ dicunt vobis de illa inhibitione, nihil debetis dare supra, quia non habet effectum. Sed ego spero, quod statim volo vobis scribere bonas novitates: Quia Dominus Magister noster Jacobus de Hockstraten facit magnam diligentiam. Et nuper habuit convivium, & invitavit multos Curtisanos antiquos, bene experimentales, & unum scriptorem Apostolicum, qui est bene visus apud sanctissimum, & aliquos auditores Rotæ. Et dedit eis comedere perdices & fasianos, & lepores, & pisces recentes, & optimum vinum Corsicum, necnon Gracum, & dixerunt omnes, quod tractavit eos cum summa

summa reverentia, & dixerunt: Per Deum, iste est notabilis Theologus. Volamus esse pro parte ipsius: & sic habet bonam sperantiam. Sed oportet concludere, quia nuncius non vult expectare. Valeatis, & salutetis mihi omnes Magistros nostros & Magistros, & Joannem Pfefferkorn. Datum Romæ.

*Magister Cornelius Storati, M. Ortwin.
salutem plu.*

SECUNDUM postulata vestra, quæ misistis mihi in urbem, quando adhuc fui Curia Romanæ, quod debeo vobis articulariter significare, quomodo stat negotium in causa fidei, inter vos & alios Theologos, & Joannem Reuchlin. Advertatis rogo: Ego ita celeriter abivi, quod non potui scribere unum verbum. Et proposui mihi, quod ego volo vobis scribere ex Poetria, & ego nunc facio. Ergo sciatis quod quando ego fui Romæ, tunc non benè stetit, valde dolco. Nam Magister noster Jacobus de Hochstraten est in magna paupertate. Non habetis verecundiam vos Theologi, quod non mittitis ei pecuniam? Vos vultis expedire magnalia, & non vultis exponere pecuniam. Credatis quod est faciendum. Quando ille Magister noster intravit Romam cum duobus vel tribus equis, habens pecuniam in Banco, & dat propinas, tunc Curtisani valde honoraverunt ipsum. Et dixit unus ad alium: Quis est iste? Respondit alius: Ipse est unus Doctor de Almania, ita notabilis sicut est possibile, & est speculativus & argumentifex singularis, quod non habet similem. Ipse habet hic causam fidei contra unum Juristam secularem. Tunc Curtisani laudaverunt eum, & sæpe dixerunt mihi:

Vol. I. H Domine

bum & fidelem. Et quod Theologi invident gloriæ ipsius, & voluerunt declarare eum hæreticum, per devia & nullitates. Quando talia audio, tunc tenceo oppositum, sed scitis bene, quod multi canes superlatrant munus. Dixerunt autem duo Magistri, venientes ex Colonia, et unus ex eis est nobilitatus, quod omnes qui agunt contra Reuchlin, sunt communiter spurii, vel infames, vel bufones: quod fuit mihi magna verecundia. Sed ipsorum unus audacter dixit, quod omnes circumstantes audierunt: Domini, ut intelligatis qualis sit ista causa contra Joan. Reuchlin, illa causa habuit principium à Joan. Pfefferkorn, qui est similis re & nomine, & omnibus modis huic Joan. Pfefferkorn, qui fuit hic cum forcipibus calidis laceratus. Quia etiam est Judæus baptizatus, & etiam propter nequitias quas fecit, dereliquit fidem suam. Et si deberet hic sedere in turri, & spiculator deberet eum interrogare quid fecit, ipse deberet non minus confiteri, quàm ille alius. Ipse instigavit Theol. Coloniz, & ipsi etiam instigaverunt eum, & voluerunt libros Judæorum per totam Almania comburere. Et hoc fecerunt propterea, quod Judæi deberent venire ad Theologos & præfatum Pfefferkorn, cum magna pecunia, occultè dicentes: Permittatis mihi libros meos: ecce hic habetis quadraginta aureos. Et aliqui Judæi dedissent libenter centum, aliqui mille. Tunc venit Reuchlin, & impedivit illud propositum, irati sunt super eum, & scribunt libros, & scandalizare volunt eum, & dicunt quod est hæreticus. Etiam scribunt aliquos libros in Latino, & intitulant eos nomine Joan. Pfefferkorn, cum tamen ipse non scit Alphabetum in Latino. Sed igitur faciunt, quia sciunt, quod nemo respondebit ei, quia nemo cum isto malefactore vult se permaculare. Ergo videbitis, quod si essent veri Theologi, aut probi viri, ipsimet facerent facta sua, & non velarent & occultarent se cum isto trufatore.

Fecerunt etiam alios libros, quorum aliqui sunt intitulati nomine Arnoldi de Tungaris, qui inventus est falsarius, ita quod nunquam potest negare, & nunquam potest excusare, quod non est falsarius, quia manifestum est per totam Almaniam, quomodo falsificavit scripta Joan. Reuchlin: Alius Scriptor Theologorum est Magister Ortuinus, qui est filius presbyteri, qui etiam est concubinarius, & deprehensus in adulterio. Deinde habent alium, de quo bene audivistis, Doctorem Vigandum Vuir, ordinis Prædicatorum, qui similiter est infamis. Ipse composuit librum, quod beata virgo est concepta in peccato originali, & fecerat magnam seditionem cum prædicationibus suis. Et ergo fuit coactus revocare verba & scripta sua publicè Heydelbergæ, quod egomet audivi & vidi. Sic potestis scire, quales sunt inimici Joan. Reuch. Quando audivi talia, tunc dixi: Domine mi, non debetis talia dicere coram populo; etsi essent vera. Quia scandalizatur per hoc totus ordo, & homines accipiunt malum exemplum. Respondit ille. Etiam vos non debetis ista fecisse contra Reuchlin, quem etiam voluistis scandalizare. Ergo ipse non potest se purgare sine vestro scandalo. Per Deum, Magister Ortuine, ego vellem quòd haberet finem ista causa, quia est nobis multum incommodosa. Homines amplius non volunt nobis Eleemosynas dare, ego ivi septimana proxima pro caseis, & per decem dies non plures quam 15. collegi. Quia dicunt omnes: Vade ad Joannem Reuchlin, & dic, quòd det tibi caseos. Dominus Deus tribuat bonum finem. Et sic valeatis in Domino. Datum Hallis in Saxonia.

Matthews

*Matthew Finck Bacculanrius, M. Or-
tuno Gratio.*

INENARRABILES salutes, & amores ineffabiles, honorabilis Vir: Quoniam quidem sufficienter scitur, quomodo sto hic in urbe Rom. & sum in Copistria, & de gratia Dei, habeo bonum servitium, ergo non est necesse, quod scribo vobis de eo, quia etiam non libenter legis productas literas. Sed secundum hoc, quod promisi vobis scribere novitates ex urbe Rom. ad minus semel in mense, & quodocunque irent Cursores vel postæ, tunc vellem certificare vos, quomodo stat hic in bellis, & in aliis, & de Rege Franciæ, & de Imperatore, propterea potestis cogitare: Ecce iste est superbus, quia habet bonam stantiam Romæ, & propterea non curat mihi scribere, & est oblitus quod fui præceptor suus, & docui eum in Poesi, & in artibus, & cum hoc etiam in Græcismo, ita quod pro parte est bonus Græcus. Dico quod non, & diabolus auferat me, si non habeo vos in memoria, & in orationibus meis erga Deum. Quia dicit Gregorius, quod ingratitude est radix omnium vitiorum, ergo qui peccat in gratitudine, peccat in omnibus peccatis. Sed si ego non scriberem vobis per superbiam, tunc essem vobis ingratus, qui fecistis mihi talia bona. Sed habeo rationabiles causas, quod non direxi literas ad dominationem vestram. Quia pro magna parte fui infirmus, & nescio quid fuit mihi: Medicus dicit quod habeo aliquid in stomacho, & non scio digerere: Etiam nudius tertius sumpsi unam purgationem, & salva reverentia coram dominatione vestra, ego merdavi unam merdam ita tenuem, quod aliquis

aliquis posset forbere cum cocleari: & cum hoc exi-
 rit una petia alba, bepè ita magna sicut pirum.
 Et dixit medicus: illa est materia indigesta, & cau-
 sat febrem. (Sed pro nunc scio iterum bene com-
 edere, quia habeo bonum appetitum, laudetur Deus.
 Et si maneo sanus, tunc semper volo scribere vobis.
 Et pro ista vice debetis scire, quòd Sanctissimus ad-
 huc est Florentiæ, & Curtisani hic male dicunt si,
 quòd non venit, quia non possunt expedire negotia
 sua, sed ego dico quòd debent habere patientiam, &
 non debent ei maledicere, alia sunt excommuni-
 cati, & allego eis Jura supra hoc, quia vado hic ad
 Sapientiam, & studeo. Jam feci magnum profe-
 ctum in utroque Jure, in uno ita bene, sicut in alio:
 sed dicunt aliqui quòd oculi dolent Sanctissimo, er-
 go non potest ambulare per aerem. Debetis etiam
 scire, quòd Rex Franciæ revertit in Franciam, vult
 portare magis populum ad bellandum contra Impe-
 ratorem. Et Hispani volunt auxiliare Imperatori, &
 habetis scire, quòd erit magna guerra. Quapropter de-
 bemus dicere in orationibus nostris: Da pacem Do-
 mine in diebus nostris: quia non est bonum, quòd est
 guerra in istis locis, pro Curtisanis. Si esset pax,
 tunc semel deberetis mihi scribere de vacantia unitus
 beneficii, sive est curatum, sive non curatum, sive de
 jure patronatus, sive aliter. Quia ego nunc habeo bonam
 experientiam, & vellem bene impetrare aliquid. Et
 si habetis unam litteram, tunc ego volo sollicitare vobis
 hic, etiam de causa cum Joanne Reuchlin. Debetis
 scire quòd Magister noster Jacobus de Hochstraten
 collegit adhuc alios articulos in speculo oculari: &
 sunt ita bene hæreticales sicut alii. Et ipse jam est
 Florentiæ cum Curia: & diligenter sollicitat. Non
 debetis dubitare, quod non habebitis victoriam. Scri-
 batis mihi similiter nova, & valeatis cum gloria.
 Datum Romæ,

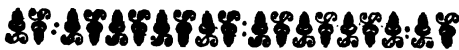
Magister

*Magister Philippus Schlauff, M. Or-
tuno Gratio.*

SALUTEM sesquipedalem, venerabilis Magister,
 sanctis quoddam aeterni literam vestram valde poe-
 ticaliter scriptam: sicut est consuetudo vestra.
 Et scripsistis: Datum in Colonia, quando habuimus
 bona convivia: & viximus in hilaritate: & non
 curavimus de gravitate. Et consideravi, quod fa-
 istis bene vinificatus, id est, vino repletus, dicendo
 poeticaliter, & credo quoddam fuisse ebrius, quando
 scripsistis illud dictamen. Et scribitis mihi, quod
 debeo vobis mittere illud Carmen, quod compilavi
 de ambulatione mea hinc inde per Almanniam;
 quando visitavi Universitates: habens mandatum à
 Theologis, quod debui seminare favorem eorum
 contra Joannem Reuchlin, & quemodo fui ibi tri-
 bulatus à Poetis, qui sunt hinc inde. Faciam uti-
 que, sed vos iterum debetis mihi aliquid mittere de
 vestris operibus. Et dedi huic nuncio, quod porta-
 ret vobis. Etiam sciatis, quod composui iustitiam
 non attendens quantitates: videtur mihi quoddam sonare
 melius sic: Etiam ego non didici illam Poetiam
 nec curo. Valete ex Branneck in Flandria.

*Carmen Ritbmicale Magistri Philippi
Schlaunaff, quod compilavit & compo-
savit, quando fuit Cursor in Theologia,
& ambulavit per totam Almaniam su-
periore.*

Chrifte Deus omnipotens, in quem sperat omne
Ens.
*Qui est Deus Deorum, per omnia secula seculo-
rum:*

*Tu velis mihi esse propitius, quando tribulas me inimicus.
Mitte unum diabolum, qui ducat ad patibulum
Poetas & Juristas: qui dederunt mihi vexas:
Praesertim in Saxonia; ubi fui studens in leica,
Quam docuit me Sibutus, qui est in medicina im-
butus.*

*Et habet antiquam vetulam, qua vendit bonam cere-
visiam.*

*Tunc est ibi unus Poeta, qui vocatur Balthasar de Facha,
Qui me tribulavit, quod mihi valde doloravit.*

*Tunc Philippus Engentinus, qui non est vexator minus,
Incipit unam guerram, tunc quasivi aliam terram,
Et cogitavi bonam rem, ut ad Rostoch irem:
Ubi Hermannus Buschius, mortificavit unum carmi-
nibus.*

Tunc audiui in via, quod viget ibi pestilentia.

*Et iui ad Gribswaldiam, qua habet modicam compa-
niam.*

Et sic abiui mox, quamvis fuit statim nox.

Et.

OBSCUR. VIROR. 153

*Et veni ad Franchfordiam, qua jacet apud Oderam :
Ibi Hermanus Trebellius cum suis Poematibus,
Multum me infamavit, & audacter blasphemavit.
Nec non duo Osthonii, qui sunt hujus discipuli,
Qui multis cognominibus, vexabant me in civibus :
Do hiefs mich die gantze Statt das Colnisch Co-
pular.*

*Ita quod ambulavi in Austriam, ad meam malam for-
tunam.*

*Quia Collimistius (veniat ei sanctus Anthonius)
Fuit tibi Rektor, & meus inimicator,
Vocaus me traditorem, & volens ponere ad carcerem,
Nisi fecisset Heckman. Sed Joachimus Vadian
Novum infortunium, propter Pepercornum,
Mecum ibi incepit: quia eum vilipendit
In sua defensione: quamvis cum magna ratione.
Tunc dixi quod sum innocens, & rogavi eum stens,
Quod vellet me dimittere: tunc dixit eis tacite
Rector Bursa lili, quod retineret me cum vi.
Et dixit Cuspinianus, quem amat Rex Maximilianus,
Quod Magistri in artibus, sunt Doctores in peccatis
mortalibus.*

*Tunc incepti inde transire, & ad Ingolstadt venire:
Hic Philomusus habitat, & contra Theologos metrificat.
Tunc timens ejus furiam, transivi ad Nurbergam,
Ubi quidam Pirchbeymer, qui non est Magister,
Fecit mihi instantiam: sed audivi ibi clam,
Quod cum multis sociis, in partibus diversis,
Magna in conjuratione, vellet stare pro Capnione,
Et contra nos Theologos facere multos libros.
Et fuit mihi dictum, quod noviter unum librum
Scripsit de usura, quam admittit Theologia.
Sicut Bononia est disputatum, & per Magistros nostros
probatum.*

*Sic tui post unum mensem ad Universitatem Lipsensem,
Ubi Richardus Crocus, qui dicitur esse Anglicus,
H. 5*

Vidit

Vidit me per viam, & dixit: illam bestiam.

Ego novi Colonia: Respondi, noli dicere,

Quia ego non sum: Tunc dixit ad suum socium:

Iste pro Theologis est proditor Capnionis,

Et est magnus pultronus, quod dixi Magistris in artibus,

Qui juraverunt invicem, accipere ei lectionem.

Ira quid in posterum non amplius haberet stipendium,

Venit Mosellanus: dicens, ille Beannus

Deberet ad patibulum suspendi per suum collum.

Et sui licentiatu, & ad Erfordiam intentionatus,

Ubi Aperbachius me incepit tribulare acinus,

Et Eobannus Hessus, qui nunquam fuit sessus,

Quarere in plateis, ut percuterent me cum pugnis &

Et multum terribiliter vexavit me bis vel ter,

Et dixit ad studentes: frangatis ei dentes,

Quia Theologicus Reuchlin est inimicus.

Tunc dixit Crocus Rubianus: unde venit iste Beannus,

Qui non est nobis notus: dixi, quod sum promotus.

Respondit, eatis utique, tunc velui revertere

Statim ad Coloniam, vadens per Buchoniam.

Sed dixit quidam socius, quod Mutianus Ruffus

Effet in itinere, & posset me percutere.

Tunc ivi per Campaniam, & veni iterum in Misniam,

Quod fuit ibi subito dictum Esticampiano,

Qui misit suos discipulos, qui traxerunt me cum criminibus.

Et dixit Spalatinus, qui est ejus vicinus,

Quia etiam ex parte sua, darent mihi verba.

Ergo satis percussus, veni ad quoddam Nervus,

Ibi quidam diabolus, vel certe malus Angelus

Surrexit ad me portavit, qui nki cognovit,

Dedit mihi alapam. Tunc ivi ad Franconiam,

Ubi est fluvius Mannus, ibi Ultricus Haudenus

Juravit levatis digitis, quod vellem me percutere vir-
gō

*Si vellem ibi stare: Tunc cogitavi moenem salutare,
Vadens hinc in Sueviam, ad civitatem Augustam:
Ibi Conradus Buntingus, cui non placet Brutifer,
Noluit me permittere, quod possem hic quiescere.
Tunc praterivi Studegardiam, quia habet ibi stantiam
Remchtin ille hereticus, qui fuit mihi suspectus.
Tunc ad Tubingam abii, hic sedent multi socii,
Qui novos libros faciunt, & Theologos vilipendunt.
Quorum est vilissimus Philippus Melancthonius,
Sicut ego cognovi: & igitur Deo vovi,
Si viderem illum mortuum, quod irem ad sanctum Ja-
cobum,*

*Fuit & Bebelius, & Joannes Brassicanus,
Et Paulus Vereander, die schworen alle mit einan-
der,*

Quod vellent me percutere, si non vellem recedere.

*Sed quidam hic Theologus, cum nomine Franciscus,
Sua cavillatione portavit me ex illa regione.*

Tunc cogitavi ire, & ab illis Poenit venire.

Et ivi ad matrem patriam, quam dicunt Argentinam:

Ibi in media via, facta est una robaldria,

*Quia Nicolaus Gerbelius, cum suis disputationibus,
Confundit me in populo: quod steti in magno scandalo.*

*Venit Sebastianus Brant, dextera nam michi ben der hand,
Dicens mihi sequere, nos volumus navigare*

Ab hinc in Narragoniam, propter matrem stultitiam,

Et fuit ibi Schurerius, qui est pinguis socius.

Ipse me derisit, & dixit: Herr ir musset mir

*Bis ins Schlauffen land, do seind ir vast wol be-
fant.*

Collegi meam tunicam, & cepi inde fugare,

Pergens ad Sletstadium: cum vidi Wimpbalingum:

Qui habet unum pellicinum, quod est bene impinguatum.

*Necnon Jacobum Spiegel, qui dixit: woher du da-
bengigst.*

*Respondi, quod ex Suevia: Tunc dixit, quod sum bo-
stia.*

Et ego fui iratus, tunc dixit mihi Kyrberus,

Quod irem ad Athenas, & discerem Græcas literas.

Et fuit etiam Sapidus cum multis suis scholaribus,

*Dans mihi disciplinam: Tunc invocavi calorum Re-
ginam.*

Tunc exclamavit Storckius, volumus hunc de gradibus.

Respondit ei Phrygio: parcamus sacerdotio.

Venit Beatus Rhenanus, quarens an sum Almanus.

Respondi: sum ex Flandria: tunc statim duo verbera

Accepi super capite, quod vix potui audire.

*Et iui hinc ad Hagendam, do wurden mir die augen
blaw,*

Per te Wollfge Angß, Gott gib dafs du hangß.

Quia me cum baculo percusseras in oculo,

Accurrit autem Setzerius, qui vix est bacculaurius,

Cum uno magno volumine, percussiens me in latere,

Quod non habui spiritum: tunc oravi illum socium,

Quod facerem confessionem: quia haberem contritionem,

Sed ego in noctis medio surrexi de cubiculo:

Et iui ad Eriburgiam, quarens misericordiam.

Sed ibi multi nobiles armati & horribiles

Reneblin defenderunt, & mihi mortem minaverunt.

Nec non unus vetulus, qui vocatur Zasius

Ille antiquus Jurista, quaesivit an sum Scotista?

Respondi: Doctor sanctus, est mihi antea summus.

Tunc fecit me risibilem, quod habui pudorem.

*Et statim quidam Amerbach: spricht ich wil ein an-
ders machen,*

*Bnd langet mir die puitschen her, so wil ich in ein
newes lein.*

Et fui hinc fugatus: quia sum ad miseriam natus,

Et veni Basileam, ubi vidi quendam,

Qui Erasmus dicitur, & multum honoratur.

Tunc dixi cum licentia: dicat vestra excellentia,

*Si esis Magister nostrandus, vel statim qualificandus?
Respondit ipse utique: tunc sivi cum stare.*

Sed in domo Frobenii sunt multi pravi haretici.

Nec non Glarianus, qui imposuit mihi manus

Percutiens in dorsum, & projiciens deorsum.

Et dixi, per tuam lauream fac mecum misericordiam.

Tunc ivi ad naviculam, abiens Wormaciam,

Ubi in hospitio cum Theobaldo medico.

Fuit mihi lis: quia de Theologis,

Dicebat multa scandala: tunc dicebam cum modestia:

Vos estis homo stolidus, & statim unus Casus

Stetit mihi in capite: & sic recessi cum vulnere

Usque ad Moguntiam, ubi mihi gratiam

Fecit predicator Bartholo decimator.

Dans mihi hospitium, & jurans per Deum vivum:

Si ivissem ad Coronam, quod accepissem vexationem bonam.

Quia ibi commensales, sunt valde nequitiales.

Nicolaus Carbachius, qui legens pro scholaribus,

Exponit Titum Livium, tunc reperi Huitichium,

Qui ex antiquo odio, percussit me cum scamno.

Quia feci unum bombum, tunc dedit mihi pugnium

*Doctor Conrad Weydman: ich sprach, wie sol ich
das verstahe.*

Tunc truxit me Joan. Konigstein, quid cecidi de gradibus.

Es sic post hoc periculum, contuli me ad Rhenum,

Ubi cum ambulavi, visus est mihi in navi

Doctor Thomas Murner, ordinis minorum frater,

Qui dixit: nisi parcerem, propter meam dignitatem,

Statim coram omnibus, jaceres hic in fluctibus,

Respondi quare hoc? tunc dixit: schweig du holtzbock.

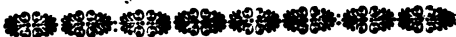
Es leyc mir noch im sinn, quod fecisti Doctor Reuchlin.

Sic ivi ad Coloniā, & inveni bonam companiam.

Quam

*Quamvis mihi Busebius cum suis auditoribus,
Et Joannes Cæsarius, qui legit ibi Plinius,
Facerent instantias, quia non curavi has.
Sed steti cum Theologis, & vixi in latitiis,
Und gab mir ein har, auff den Graven von neuen
Ar.*

*Quamvis sit Poeticus, quia Pepercornus
In suis distaminibus, dicit de nobilibus,
Qui quamvis sunt clari, non possunt excusari,
Et debent sibi solvere, pro sua obscuritate.
Et sic est finis, propter honorem Universitatis.*

*Magister noster Bartholomæus Kuckuck,
Magistro Ortino.*

SALUTES innumerabiles, cum summa venera-
tione à parte ante, Venerabilis Magister, non
facto præambulo, aut multo circuitu verborum
habetis scire, sicut nuper scripsistis mihi, quod de-
berem vobis notificare, qualiter negotium in causa
fidei stat hic. Sciatis quòd benè stat, sed nondum
exivit sententiam diffinitiva. Et est hic unus Juri-
sta, qui vocatur Martinus Gronigen, Doctor Senen-
sis, ut ipse dicit, satis prætenus & superbus. Ipse
debet latinizare Speculum oculare, & est valde præ-
sumptuosus, quia cupit videri. Aliqui laudant eum,
& quasi nuper ex eis, quid plus scis, quam alius?
tunc dixerunt, quòd habet bonam noticiam in Graeco.
Et sic videtis, quòd non est curandum de eo,
quòd Graecum non est de essentia sacrae Scripturae.
Et credo, quòd non scit unum punctum in libris
Sententiarum, nec ipse possit mihi formare unam
Syllo-

Syllogismum in Baroco aut Celarent, quia non est logicus. Ipse nuper vocavit me asinum. Et dixi ei, si es ita audax, tunc disputa mecum, & tibi savi cum audacter, & tacuit. Tunc ulterius vexandum, dixi: Ego arguo, quod tu sis asinus. Primo sic: Quicquid portat onera est asinus: Tu portas onera: ergo es asinus. Minorem proba, quia tu portas istum librum. Et fuit verum, quia ipse portavit unum librum, quem dedit Jacob Questenberg ad studendum intus, contra M. nostrum Jacobum de Hochstraten. Tunc non fuit ita prudens, quod negaret mihi Majorem, quia non potuissim probare, sed scio, quod nihil scit in logica. Dixi ergo ad eum: Domine Doctor, vos vultis vos intromittere in negotio Theologorum, quod non est in facultate vestra, ego suaderem vobis, quod dimitteretis, quia vos non intelligitis materiam istam, alia potestis venire ad damnum. Quia Theologi non volunt, quod Juristae debeant tractare causas fidei. Et statim ille iratus, dixit: Ego non solum intelligo istam materiam, sed etiam video, quod tu es una maledicta bestia. Tunc fui etiam commotus, & surrexi, & fuit inter nos magna rixa in die illa. Dixit tunc mihi M. noster Petrus Meyer, Plebanus Francofordiensis: Eamus ad hospitium pro comedere, quia est tempus ad prandium, permittatis stare istum bonum virum, qui non intelligit facta sua, ipse adhuc deberet ire ad scholas desuper. Sed debetis scire Magister Ortuine, quod volumus pulcherrime vindicare istam injuriam. Ipse est studens Colonien-sis, & stetit in Bursa Montis, quod ego pro certo scio, ergo faciaris, quod Universitas citat eum, tunc volumus eum declarare perjurum, quia est immatriculatus in matricula Universitatis, & fecit juramentum, quod vult procurare bonum Universitatis, sed nunc stat cum Joanne Reuchlin, contra Universitatem: & ro-

go quod velitis hoc statim facere, & mittatis mihi librum Joannis P. qui intitulatur: Defensio Joannis Pepercorni, contra famosas. Ego vidi nuper unum socium portare huc, & vellem ita libenter habere, quod cor dolet mihi inde: quia talis liber habet multas propositiones subtiles. Dominus Deus noster in æterna gloria, det vobis salutem & pacem, Amen.

Jodocus Sartoris M. Ortuino Gratio.

SALUTEM sempiternam, & novum annum cum bona fortuna, sicut est in mundo, & plus, si est possibile, opto vestræ dominationi, quæ debet scire, quod adhuc benè succedit mihi, de gratia Dei, qui tribuit mihi misericordiam suam, & sicut dicit Psal. Exaudivit Dominus deprecationem meam. Dominus orationem suscepit, quia oro quotidie pro peccatis meis, & peto quod Dominus noster Jesus Christus velit mihi custodire animam & corpus, sed tamen magis animam: quia corpus est pulvis, & sicut dicit sacra Scriptura: Pulvis es, & in pulverem reverteris. Etiam spero, quod non malè succedit vobis: quia quando unus habet istam gratiam à Deo, quod semper poenitet de peccatis suis, & orat devotè orationes suas, etsi non sæpe jejumat, tamen Dominus Deus non vult, quod male succedit ei. Ego scio quod habetis bonam conscientiam, & semper estis in studio, volens procurare bonum Ecclesiæ. Quia scio benè, quomodo nuper scripsistis unum librum contra quendam hæreticum Jo. Reuch. & fuit ita magistraliter compilatus, quod habui admirationem exinde, & dixi ad unum Cursorem de ordine Prædicatorum, qui

qui circumportavit talem librum. Ego credo, quòd iste homo habet duo capita, quòd potest ita scienti-
ficè practicare unam rem, sed intellexi etiam ab illo
cursores, quòd scribitis commentum super librum
M. Arnoldi de Tungaris, quem articulatim compo-
suit de propositionib. hzreticalib. Speculi ocularis.
Mittatis mihi, quando est perfectum tale commen-
tum: quia scio, quòd proculdubio erit mirabile,
exponens omnia argumenta & notabilia, & propo-
sitiones & conclusiones, & corolaria, quz pauci be-
ne intelligunt, quia ille Magister noster est nominis
subtilis in Scriptis suis, sicut communiter Albertistz
in via sua. Sed non debetis mihi pro malo habere,
quòd laudo Albertistas, cum vos estis Thomista,
quia non est magna differentia, & mutuum con-
cordant in aliquibus. Sed Doctor sanctus est pro-
fundior, & hoc habet ex speciali inspiratione Spiri-
tus sancti: quapropter etiam dicitur Doctor sanctus,
quamvis Reuchlin non vocat eum sic in suis scrip-
turis, & propterea est hzreticus, & maneat in no-
mine diaboli, Ego nuper fui iratus super unum
Juristam, qui defendit eum, & scripsi unum car-
men metricum contra eum. Etenim soleo poeti-
care etiam, quando sum solus, ex arte metrificandi
Bebelii, quz est multum subtilis.

Est autem hoc Carmen.

A Stripotenti Dei mater venerabilis Christi,
Da precibus famuli aures benignas tui:
Qui te orat Maria pro sancta Theologia,
Contra quam scribis Reuchlin Jurista malus:
Non clarificemus nec desuper illuminatus,
Qualiter esse debes, qui vult placere tibi.

Ergo

ego dixi : Audiatur pars altera : & allegavi flores legum, & ipsi inceperunt me irritare multis malis verbis, quod dixi, quid mihi cum Reuchlin ? Permittatis me comedere pro pecunia mea. Et potestis dicere : D. Wilhelmus, vos debuissetis persequi, & audacter respondisse ipsis. Sciatis quod non est faciendum in isto loco, & audiui, quod nuper unus in isto hospitio fuit percussus cum uno scamno, quod defendit M. nostrum Jacob. de Hochstraten, quia isti focii, qui vadunt ibi ad mensam, sunt valde terribiles, & habent gladios & spados, & unus ex eis est comes, & est longus vir, & habet albos crines. Ipsi dicunt, quod accipit cum manib. suis unum virum armatum, & jactat eum ad terram, & habet gladium ita longum, sicut gigas. Quando vidi eum, tunc taciui : & permisi eos loqui, sed cogitavi, quod vellem vobis scribere, sed pro tunc non statim habui nuntium. Sed quando veni ad Vuormaciam, intravimus ad unum hospitium, ubi sunt multi Doctores, qui sunt in Judicio Cameræ, ibi dicebant mirabilia contra Theologos, & audiui, quod citaverunt Joann. Pfeffer. propter Sturmglock, & dixit unus : Vos videbitis, quod adhuc in paucis annis auferentur isti M. nostri, & non erunt amplius. Tunc dixi : Quis tunc prædicabit vobis, & docebit in fide Catholica ? Respondit ille : Hoc facient docti Theologi, qui intelligunt scripturas, sicut Eras. Rotodamus, Paulus Riccius, Jo. Reuch. & alii, Tunc tacui, & cogitavi mecum : Stultus stulta loquitur : & sedit unus in mensa, nomine Theobald. Fetsch, qui pro nunc est Doctor Medicinæ, & cogitavi eum, quia olim stetit Coloniz in Bursa montis, ipse multo plura dixit quam alii, & dixit ei : Vos debetis recordare, quod fecistis juramentum Rectori & Universitati Colonienfi, respondit, quod merdaret super nos omnes. Sed transeant illa. Postea quan-

do exivimus Vuormaciam, venerunt quidam viri terribiles in equis, habentes balistas cum telis, & volentes nos sagittare, tunc focius meus clamavit : Jesus, Jesus : & ego habens bonum cor, dixi, quòd non debet ita clamare, & dixi ad illos viros : Domini gratiosi, nolite sagittare nos, quia non sumus induti cum armis, & non sumus inimici vestri, sed sumus clerici, & tendimus Romam pro beneficiis. Tunc unus dixit : Quid ego curo beneficia? Detis mihi pecuniam, & focius meus, quod habemus bibalia, vel diabolus debet vos confundere. Tunc si volumus venire de ipsis, oportet, quòd dedimus ipsis duos florenos. Et ego dixi occultè : Bibite quòd diabolus benedicat vobis. Et postea focius meus dixit : quid vobis videtur, volumus illos citare ad Curiam Romanam? Tunc dixi, quòd non est possibile, quia non scimus nomina ipsorum. Deinde per multam merdam ivimus ad Augustam, & valde pluit. Et ita etiam nixit, quòd non potuimus aperire oculos nostros, tunc dixit focius : O diabolus, quomodo frigeas me, si essem adhuc Coloniz, ego non vellem ire ad Curiam Romanam : & ego risi. In hospitio autem erat una pulchra virgo, & de noctè fecerunt choream, & focius meus chorificavit eam, & dixi ei, quòd non deberet facere, quia est Magister, & non deberet exercere istas levitates, sed ipse non curavit, & dixit mihi : Si illa virgo vellet mecum dormire per unam noctem, ego vellem de merda ejus comedere unam libram, & non potui amplius audire, sed allegavi Ecclesiasten, id est : Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, & ibi dormitum. De manè venimus ad Lanszperg, ubi focius meus supposuit ancillam hospitii per noctem. Et de mane quando exivimus hospitium, tunc equus suus claudicavit. Et dixi, supponatis cras amplius ancillas, sed unus faber juvavit ei. Et postea ivimus ad Schongaw, ubi emimus pulchra

pulchra specula. Deinde ivimus versus Ispruck, tunc fuit ita mala via, quòd equi non potuerunt ire, & fuit ita profunda merda, quòd transivit equis ad ventres superius. Et sic post multas tribulationes venimus Isprucken, ubi fuit Dominus Imperator, ejus Vasalli, & Curiales & satrapz, & milites, & armigeri, habentes vestes sericas & catenas aureas in collibus suis. Et aliqui fuerunt terribiles cum barbis & birretis scissis militariter. Et timui comedere in hospitio, quia audivi unum dicentem, si esset Imperator, ipse vellet suspendere omnes Curtifanos, quia vadunt Romam, & dicunt nequitias. Ibi etiam decipiunt se invicem pro beneficiis, & vexant alios beneficiatos in Almania, & faciunt quòd pecunia venit ad Romam de Almania. Et sic vidi, quòd isti Curiales non curant Deum, neque homines, & ergo peribunt sicut pulvis à facie venti. Postea transivimus per unum montem, qui fuit plenus nive, & est ita altus, quòd credo, quòd transit ad medium coeli, & fuit ita magnum frigus super illum montem, quòd putavi habere febrem, & cogitavi de stufa mea Coloniz. Dixit autem socius meus: O si haberem pellicium meum: tunc dixi ei: Vos semper queritis de frigiditate, quando estis in campo, & quando venitis ad hospitium, tunc vultis supponere, non scitis quòd coitus etiam infrigidat? Respondit ipse, quòd non videtur sibi quòd infrigidat, sed calefacit. Et debetis scire Magister Ortuine, quòd in vita mea non vidi unum hominem ita luxuriosum, semper quando intravimus unum hospitium, tunc primum verbum fuit ad famulum hospitis: O famule, non habemus aliquid pro genibus? Da stilus meus stat mihi ita durè, ego scio quòd vellem cum conu-
 cibus supra percutere. Deinde venimus ad Tridentum, & parcat mihi Dominus, & vos etiam non habeatis mihi pro malo, quòd scribo vobis veritatem:

rem: quia ibi etiam semel pugnavi reus, valeas occultè ad prostibulum, sed postea de nocte eravi homo de beata virgine pro peccato illo. Fuerunt ibi multae gentes, volentes ire ad Veronam, & facere ibi mirabilia, & dicebantur nobis grandia, quomodo Imperator velit captivare Venetiam, & vidimus Bombardas & alia multa, qualia non vidi in vita mea. Et una Sabbatorum venimus ad Veronam, illa est pulchra civitas, habens muros, castra & fortaliria, & vidimus ibi domum Ditheri de Bern, ubi ipse habitavit, & ibi superavit & mortificavit multos gigantes, qui bellaverunt cum ipso, postea volentes procedere, disti non potuimus propter metum Venetianorum, quia dicebatur quòd essent in campo, & fuit venum: Quia postea apud Mantuam audivimus eos bombardare, quia jacebant ante Brixiam. Et dixit socius meus: hic natus fuit Virgilius: Respondi, quid curo illum paganum? Nos volumus ire ad Carmelitas, & videre Baptistam Mantuanum, qui in duplo est melior quàm Virgilius, sicut ego audivi bene decies ab Ortuino, & dixi ei: quomodo semel reprehendistis Donatum, quando dicit: doctissimus Poetarum fuit Virgilius, vel optimus plebis, & dixistis: sed esset Donatus hic, ego vellem ei in faciem dicere, quòd mentitur: quia Baptista Mantuanus est super Virgilium. Et quando venimus ad Claustrum Carmelitarum, dicebatur nobis, quòd Baptista Mantuanus est mortuus: tunc dixi: Requiescat in pace. Deinde venimus ad Bononiam, ubi fuit Sanctissimus, & etiam Rex Franciae. Ibi audivimus Missam Papalem: & accepimus multas indulgentias pro omnibus peccatis, tam venialibus quàm mortalibus, & fecimus confessionem. Tunc fuit ibi Reverendus pater, frater Jacobus de Hochstraten, Magister noster, & inquisitor haereticæ pravitatis, & ego videns eum, dixi: O pater Reverende, quid excellentia vestra facit hic? Ego putavi, quòd estis Roma,

maz, tunc dedi ei literas vestras, & literas Magistrum nostrum Arnoldi de Tugaris, tunc respondit mihi, quod vult impetrare per Regem Francie, quod Reuchlin debet declarari hæreticus, & speculum oculare debet comburi. Interrogavi autem eum: Intelligit tunc etiam Rex istam materiam? Respondit: Licet ipse non intelligit per se, tamen Theologi in Parrhisia instruxerunt eum. Et confessor suus Wilhelmus Parvi, qui est vir zelosus, dixit ei in confessione, quod non vult eum absolvere, nisi vult facere eum Papa, quod Reuchlin declarabitur hæreticus, & gavisus sum valde, & dixi: Det Dominus Deus, quod fiat secundum verba vestra. Et inveni ibi multos Curisanos mihi notos, & invitavi eos ad hospitium. Deinde ivimus ad Florentiam, quæ est ita pulchra Civitas, sicut est in mundo. Et postea Senam, ubi est Universitas, sed sunt pauci Theologi. Postea sunt parvæ civitates, & una vocatur Monte fiascon: ibi bibimus optimum vinum, quale non bibi in vita mea: & interrogavi hospitem, quemodo vocatur illud vinum? Respondit quod est lachryma Christi, tunc dixit socius meus: Utinam Christus vellet etiam flere in patria nostra. Et sic bibimus bonam positionem, & post duos dies intravimus Remam. Laudetur Deus, qui liberavit nos de multis tribulationib. quæ sunt in tota via: nec non in mala Scarparia. Sed nunc in Curia non intellexi aliqua nova, nisi quod vidi hic unum animal bene ita magnum, sicut quatuor equi, & habet rostrum ita longum, sicut ergo: & est mirabilis creatura. Quando vidi tunc dixi: Mirabilis Deus in operibus suis. Ego vellem dare unum florenum, quod videre deberetis illam bestiam: sed credo per Deum, quod satis bene expedivi me scribendo. Vos similiter faciatis, aliàs nunquam vobis scribam. Et vale re saniter. Datum raptim Romanæ Curie.

Thomas

*Thomas Klorbius humiliter Theologie
Doctor, M. Ortuino Gratia.*

QUIA scriptum est: Vexatio dat intellectum: ergo non debetis mihi habere pro malo, quòd modicum teneo vobis oppositum: cum ego facio in bonam partem. Vos nuper scripsistis in uno dictamine, de uno Magistro nostro: quòd est valde doctus, & est Doctor multorum annorum, & est profundus Scotista: & est valdè cursivus in libris sententiarum: etiam scit mentetenus totum librum Doctoris sancti de Ente & Essentia: & fortalitium fidei, est ei sicut Pater noster, & per artem memorativam impressit sibi formalitates Scoti, sicut ceram, & ultimo scribitis, quòd est membrum decem Universitatum. Parcatis mihi, vos estis incongruus: quia unum membrum non potest habere plura corpora: sed per contrarium, unum corpus benè habet plura membra: quia corpus humanum habet caput, pedes, manus, brachia, ventrem, Priapum, vel vulvam si est mulier, & est membrum hominis: & caput est membrum hominis, &c. Et totum corpus hominis habet sub se illa membra: & illa membra subsunt huic corpori: sicut species suo generi. Sed nullum istorum membrorum habet sub se plura corpora: sed si velitis dicere quòd talis Magister noster est corpus decem Universitatum, iterum ego vellem reprehendere vos. Quia ibi putaret aliquis, quod decem Universitates essent membra illius Magistri, & quòd ipse constaret ex decem Universitatibus, quo posito fuerit scandalum illis decem Universitatibus, & ipsæ minorarentur exinde: cum unus homo (quia etiam

etiam Magistri nostri, sicut scitis, sunt homines) diceretur esse dignior tot Universitatibus: quod est casus impossibilis. Quia etiam Doctor sanctus non est plus quam decem Universitates. Quomodo ergo volumus emendare, quod dicimus recte? Advertatis quia est quaestio multum difficilis. Et quamvis pertinet ad Grammaticalia: tamen etiam plures Magistri nostri non sciunt. Ille ergo qui est immatriculatus in decem Universitatibus, etiam ad tempus studuit in eis: audiens lectiones, & servans statuta: factus etiam & servato juramento, exhibens honorem Magistris & Doctoribus, potest dicere: Ego sum membra decem Universitatum, & non membrum. Et non est oratio incongrua quamvis sit ibi disconvenientia in numero. Quia sit ibi appositio, sicut in Virgilio: Formosum pastor Coridon ardebat Alexim, Delirias Domini, Quia ibi etiam Alexis, qui est solum unus rusticus, dicitur esse delirias per appositionem. Et credaris mihi, quod est una subtilitas valde notabilis. Ego didici quando steti Lovaniae, & nondum fui Baccalarius, quando haec materia fuit disputata per quatuor dies. Non habeatis pro indignatione: quia ex bono scripsi vobis, & valete. Datum Confluentiae.

*Magister Otho Hemerlin, M. Ortuino
Gratio.*

SALUTIS maximam copiam, venerabilis Magister: dominatio vestra magnam gratiam fecit mihi, mittendo illum notabilem librum Joann. Pfeffer. qui intitatur, Defensio Joann. Pfeffer. contra famosas. Ego non possum admitati satis, quod

VOL. I. I sic

sic notabiliter & excellenter ille vir reprehendit Joan. Reuch. & dixi quando logi: iste Reuchlin deberet libenter esse mortuus. Sed plebanus quidam ex nostris bonus Reuchlinista, semper opponit mihi, arguens à majori ad minus, & heri ante vespertas, quando ivi secum spaciaturum, hæc verba exiverunt ab ore suo: Si Theologi non obtinuerunt contra Jo. Reuchlin in Almaniam, multò minus obtinebunt in Curia Romana, quia in Italia sunt doctissimi viri, & statim intelligent stultitiam & vanitatem Theologorum, quia Romæ non curantur tales Frascariz. Et etiam dixit: Quale signum est hoc? quòd Theologi non audent nominibus propriis scribere contra Joannem Reuchlin & coherentes, sed subordinant unum Bufonem, qui neque honorem, neque bona habet perdere, & naïe adscribunt libros? Tunc respondi ego: Pfefferkorn quidem composuit materiam, sed Magister Ortuinus postea latinisavit. Dixit plebanus: Bene scio, quòd Ortuinus composuit hoc latinum, quia statim cognovi stilum suum, etiam scio quòd ipse Ortuinus est de bona progenie, scilicet Sacerdotali, sed dicatis mihi unum. Vos habetis fateri, quòd Pfefferkorn non scit Alphabetum Latinum: Et si non scit Alphabetum, multo minus scit legere, & si non scit legere, multo minus scit intelligere: Et si non scit intelligere: multo minus scribere & componere. Et si non scit legere, neque intelligere, neque scribere, multo minus, scit, disputare de istis questionib. quas nemo potest sapere, nisi sit profundissimus literatus. Quomodo ergo est possibile, quòd ipse composuit hanc materiam, vel latine vel rheutonicè, vel hebraicè? Respondi quòd videtur mihi, quòd Pfefferkorn habet ita utinatum intellectum: & ita scire audivit istam materiam, quòd adjuvante Deo, & ex instinctu Spiritus sancti, bene potest disputare desuper. Et causa illa est ita facilis, quòd

Reuchlin

Reuchlin posset vinci in ea etiam, per uxorem Pfefferkorni. Dixit Plebanus : Verum est hoc : quia credo quod uxorem Joannis Pfefferkorn non vincerent quinque juvenes quadrati rustici ex Westphalia : multo minus Joan. Reuchlin, qui est senex & debilis, & per consequens, impotens poterit eam vincere. Sed miror quod sanctissimus Dominus Papa, & etiam Imperator noster permittunt tanta scandala fieri, per istum Judaicum Bufonem, quod debet stare in loco sacro, & predicare populo, & dare benedictionem, & facere talia, quæ si faceret unus laicus, qui fuisset semper Christianus, tamen nihil boni deberemus suspicari de eo, multo minus de Judæo baptizato, qui non debet probari, quod fuerit bonus Christianus, nisi post mortem. Et si non deberent hoc pati, multo minus deberent pati, quod ipse intromitteret se in disputationes doctissimorum virorum, & scandalizaret honestissimos viros. Ipse deberet suspendi cum libris & scandalis suis, sicut diu inenit. Respondi, quod prædicatio Joannis Pfefferkorn non fuit Pontificalis, sed fuit laicalis, & simplex instructio : sed de libris ejus manifestum est, quod ipse defendit se contra Joannem Reuchlin, qui parvipendit eum. Et in Speculo suo manuali, corrigit injustitiam Joannis Reuchlin. Et quod sit bonus Christianus, præsumitur ex hoc, quod si non semper maneret bonus Christianus, ipse non esset ita iratus super Judæos, & faceret eis tanta mala. Dixit plebanus : Scribere seu componere libros est una magres, & non comperit nisi magnis & doctis viris, qui sunt altissime graduati, multo minus Joanni Pfefferkorn, qui est Idiota. Et ergo Theologi Colonienses nunquam debuissent prætere, quod velent hominibus persuadere, quod Pfefferkorn componit talia. Sed si ego essem Imperator, ego vellem Pfefferkorn & Hochstrat suspendere ad unum pati.

patibulum. Respondi: quid fecit Magister noster Jacobus de Hochstraten? tamen est bonus Imperialis, quod ego volo probare per Epistolam suam ad Imperatorem, in qua sic scribit: Valeat, & in æternum gaudeat Casarea Majestas, quam Deus optimus maximusque suæ Ecclesiæ conservare dignetur per milia tempora felicem. Dixit Plebanus: ego vidi decem malefactores mortificari, & nullus fuit ita dignus mortis, sicut Hochstrat, qui tam bonum & innocentem virum sic injustè tribulat, & adhuc petit etiam adjutorium à Rege Franciæ, qui est publicus inimicus Imperii, contra Joannem Reuchlin, quod est crimen læsæ majestatis, & super hoc Romæ lamentavit. Respondi quòd Hochstrat facit talia zelo fidei, & fides major est quàm Imperator, & Theologi non curant superioritatem secularem. Tunc plebanus abscessit, dicens: O innocentissime Reuchlin, debes tu sic tractari à pessimis, & nequiosissimis tribulatoribus? Deus te conservet, sed si ulla est justitia, tu non potes superari in ista causa. Ergo possum dicere: zelabunt gentes, & nihil adversum te poterunt. Respondi occultè: Fiant dies ejus pauci, & Episcopatum ejus accipat alter. Per Deum Domine Ortuine, nos habemus multas tribulationes. Vellem quòd ista causa esset expedita: & ergo scribatis mihi tamen, quomodo fiat in Curia Romana, & valeatis per tot annos, quot vixit Mathusalem. Datum Vratislaviæ.

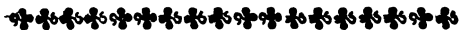
Magi-

*Magister Petrus Steynhart, M. Ortuno
Gratio,*

MULTUM vellem vobis scribere, Domine Ortuine, de novitatibus, hic inde & bellis & guerris, & etiam causa Joa. Reuchlin. Sed jam sum ita iratus, quod non possum sedere præ ira, & ergo non possum scribere talia, quia cor palpat mihi, quasi unus percueret cum pugno, quia est hic unus Almanus de partibus Misnensium, & ipse promisit mihi dare unum vocabularium Juris, nunc non vult dare, sed non juvat. Et video, quod præcendit me vexare. Sed quia scitis, quod omne promissum cadit in debitum, propterea feci eum citare. Tunc hodie scripsit mihi unam literam vituperativam, & scandalisavit me quasi Bufonem, ergo sum ita iratus, quod nescio quid debeo facere: Sed volo ire ad gubernatorem, & impetrare unum mandatum de capi-endo, quia iste socius est mihi suspectus de fuga. Et quando non mittit mihi statim librum, tunc affexam famulos Patifelli ad captivandum eum, & mittere in Presunam, & si tunc habebit unam Strapecordam vel duas, capiat sibi: Quia volo eum docere, quomodo debet unum circumducere, & non tenere promissum, & credatis mihi firmiter, quod volo restituere illum socium, vel est damnum quod vivo: quia oportet me habere talem librum. Quia jam pono studium meum in ordine, & emi libros in Jure, & in aliis, vadens quotidie quatuor horas ad sapientiam, audiendo instituta, & infortiatum, & etiam in Jure Canonico, & Regulas Cancellariæ, & inveni hic unum librum multum practicum, & est

excellens, & ex eo disco multa: ego credo quod in Almania non habetis eum, ipse est mirabilis, & est valde declarativus, & intitularur, Casus longi super institutis, & practicat pulcherrimas materias, & ita profunde declarat instituta, quod sæpe dividit unum paragraphum in decem partes, & procedit per modum Dialogi, & etiam quantum ad latinitatem valde elegans. Non possum vobis scribere quantum est utile, habere talem librum, sed non debetis dicere Juristis in Colonia, quia sunt fautores Joanni Reuchlin, quia si haberent illum librum, magis subtiliter possent practicare. Ego benè scio, quod non habetis libenter, quod studeo in Jure, quia sæpe dixistis mihi, quod debeo studere in Theologia, quæ beatificat, & est de majori merito, quàm illa jura, quæ faciunt curvum rectum & rectum curvum. Et allegastis mihi Richardum in uno passu, attamen dico, quod oportet me facere: quia scientia juris est de pane lucrando. Unde versus: Dat Galenus operæ sanctio Justiniani: Ex aliis paleas, ex istis collige grana: Et scitis benè, quod alias sum pauper, & mater mea scripsit mihi, quod debeo cogitare ad habendum victum & amicum. Quia amplius non vult mittere mihi pecuniam, & sic est per Deum. Sed jam iterum cogito de isto, scio qui fecit me iratum. Valete cordialiter. Datum Romæ.

*Magister Joannes Pileatoris, M. Ortuino
Gratio.*

SALUTES vobis plures
Quam sunt in Polonia fures,
In Bohemia hæretici,
In terra Smitensium rustici:

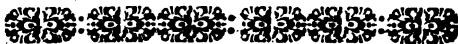
O B S C U R. V I R O R. 175

In Italia Scorpiones,
In Hispania Leones :
In Ungaria pediculi,
In Parrhisia Articuli :
In Saxonia Potatores,
Et in Venetia Mercatores ;
Et Roma Curtisani :
In Almania Capellani :
In Frisia Caballi,
In terra Francia Vasalli :
Pisces in Marchia,
Sues in : omerania :
Oves in terra Anglia,
Boves in regna Dacia :
Meretrices in Bamberg,
Artifices in Nurmberga :
In Praga Judaei,
Colonia Pharisei :
Clerici in Herbipoli,
Naves in Neapoli :
Busto ducis acusices,
Franco. ordia Fellifices :
Nobiles in Franconia,
Nauta in Selandia :
Sodomitici Florentia,
Ex ordine predicatorum indulgentia :
Textores Augusta,
Pex astutem Lacusta :
Columbae in Vuesteravia,
Caules in Bavaria ;
Haleces in Flandria,
Sacci in Thuringia.

Id est infinitas salutes vobis opto, venerabilis M. quia
 estis mihi ita charus, sicut est possibile in charitate non
 ficta... Sed possetis dicere, quod fingo illam dilectio-
 nem,

nem, quia non creditis quòd est ita cordialis, ita non volo multum scribere de illa. Unde versus : Laus propria sordet in ore. Teutonicè. *Eigen lob stinckt gern*. Sed in signum dilectionis mitto vobis hic duo munera, scilicet unum Pater noster factum de cornu Busii, & tetigit sepulchrum Sanctorum Petri & Pauli, & multas alias reliquias Romæ. Et cum hoc feci, tres missas superius legi. Et dicunt, quòd valet contra latrones & omnes interfectoriales nequities, quando aliquis orat Rosarium in eo. Secundo mitto vobis unam rem, quæ est ligata in panniculo, & habet virtutes contra serpentes, quia vidi experimentum, & quandocunq; (Deus custodiat) mordet vos unus serpens, tunc non nocet vobis, ego dedi unum Carlinum pro. Fuit hic unus in Campo flore, qui facit mirabilia per virtutem sancti Pauli, & habuit multum de Serpentibus terribiliter formatis, ita quòd est mirabile ad videndum. Ipse tangit eos, & non nocet ei: sed quando mordet unum alium, tunc ipse liberat eum per talem virtutem, dans homini illam materiam sic ligaram, & dicunt, quòd est de illa progenie, cui sanctus Paulus concessit talem virtutem. Quia quando sanctus Paulus ambulavit in terris, tunc semel fuit hospitatus ab uno viro, qui tractavit eum cum summa reverentia, & faciens ei bonam companiam, præbendo comedere & bibere, & bona lectisternia, & de mane quæsit eum : O bone Domine non habeatis mihi pro malo, ego video, quòd estis unus magnus vir, & habetis specialem gratiam à Deo, & non dubito, quòd esis sanctus : quia heri vidi vos facere miracula, rogo dicatis mihi, quis estis ? Respondit ei sanctus Paulus : Ego sum Paulus Christi Apostolus; tunc ille vir cecidit in genua sua, dicens : O sancte Paule, parcatis mihi, quia nescivi quis estis : & ergo rogo, velitis Deum orare pro peccatis meis : & velitis mihi dare
pro

pro valedictione unam specialem gratiam propter Deum. Dixit ei sanctus Paulus: Fides tua salvum te fecit, & dedit ei talem gratiam, & omnib. successoribus suis, quod possunt sanare homines, qui sunt veneficati à serpentibus. Et iste vir qui dedit mihi hoc, est de tali progenie, sicut multotiens probavi, ergo accipiat pro bono, & scribere mihi novalia de guerris: & mittatis me scire, an ille Jurista Joannes Reuchlin. composuit adhuc alia contra vos, quia possibile est, quod fecit propter suam audaciam, quamvis nullis vestris praeedentibus demeritis. Sed spero quod etiam bene confunderis eum: quia hic Dominus Magister noster Hochstrat dixit mihi, quod causa sua bene stat: & quod debeo hoc vobis scribere. Valete, Romae datum.

Fridericus Glantz, M. Ortuino Gratio.

SALUTIS cumulum honorabilis vir, si non scitis prius, tunc volo vobis certificare nova, quod fui hic in guerra, cum quodam Cantore, qui putat se esse magnum Dominum, sed est adhuc ita bene pauper socius, sicut ego & alii. Nos bibimus in simul, & ipse dixit, quod portasset mihi unum totum cantharum cerevisiae, & ego dixi quod non, & ita me Deus juvet, quod non vidi, quod bibir. Tunc dixi: Domine cantor, ego non vidi quod bibistis, si vidissem, tunc libenter vellem respondere vobis, quia adhuc sum imperterritus contra unum cantharum cerevisiae. Tunc juravit, quod portasset mihi, & dixit quod debeo bibere. Respondi: Portate mihi unum, & faciam vobis æquum, tunc dixit quod portasset mihi, & ergo essem ei satisfacere

obstricta. Respondi quòd non vidi, & posito casu quòd vidissem, tamen non tenerer ei, & de nullo jure potest me cogere ad bibendum, quando non volo. Dixit ille: imò possum vos cogere. Respondi: ubi hoc legistis? Dixit in l. vinum. ff. Si certum petatur. Respondi, vos allegatis mihî Jura; ego non sum Jurista, sed volo vobis interrogare desuper. Et sic solvi zecham & recessi, & dixit ipse, quòd nunquam in vita sua vellet mihi portare aliquid. Respondi: dimittatis. Sic est factum Magister Ortuine. Vos etiam per contrarium scribite mihi novalia, & valete tam diu, donec unus passer ponderat centum libras. Datum Monasterii.

*F. Simon Worst Sacrae Theologiae Doctor,
M. Ortuino Gratio salutem.*

POSTQUAM venit huc defensio Joannis Pfefferkorn contra famosas, quam composuit in Latino, semper omni die audivimus hic novitates dicit sic, alius sic, unus est pro eo, alius pro Reuchlin, unus defendit eum, alius culpât, & est magnam certamen, & volunt invicem percutere se. Si deberem vobis scribere omnes guerras, quæ sunt de hoc libro, olimpiæ me tempus sit defecturum, sed transcentur, dicam pauca: Simpliciter plures dicunt, & communiter seculares, Magistri & Presbyteri, & fratres de ordine Minorum, quòd non est possibile, quòd Pfefferkorn composuit istum librum: quia nunquam dicit unum verbum latinum. Respondeo quòd hæc objectio nihil valet, licet magnos etiam viros in hunc usque diem perverit, & malè. Quia Joann. Pfefferkorn, qui secum fert catanare & atramentarium,

incertarium, ea potest amovare, quæ audit, vel in sermonibus publicis, vel in conventiculis, vel quando studentes & fratres Prædicatores veniant in domum suam, vel quando ipse vadit ad balneum. Sancte Deus, quot prædicationes intra duodecim annos audivit? Quot admonitiones? quot sanctorum patrum auctoritates? quas ipse, vel per seipsum retinere aut uxori suæ dicere potuit, vel ad parietem scribere, vel ad tabulam suam ponere, & dixi ei nuper, quod Joan. Pfefferkorn de seipso proficitur (citra constantiam tamen) quod omnia illa quæ in Biblia vel in sacris Evangelii habentur, per seipsum allegare potest ad omne propositum, sive malum, sive bonum, Judaicè sive Almanicè, & etiam scit mente tenus omnia Evangelia, quæ per totum annum exponuntur, & potest ea recitare ad unguem, quod non possunt facere isti Juristæ & Poetæ: etiam habet filium nomine Laurentium, ingenium profecto adolescentem, qui studuit ita, quod est pallidus: sed ego miror, quod permittit eum studere in illis diabolicis poetis, ipse recolligit patri suo sententias Oratorum & Poetarum, tum ex suo, tum Præceptorum suorum ore, ad omnem materiam, & omne propositum, & scit allegare Hugonem: & ipse Jo. Pfeff. intelligit multa ex tam ingenuo adolescente, ita ut quæ ipse indoctus facere non potest, filius ejus perficiet. Dolesant igitur omnes, qui falsè circumtulerunt, quod ipse non composuit suos libros, sed Doct. & M. in Colo. componunt eos. Erubescat quoque, & in æternum ingemiscat Jo. Reuch. qui etiam dixit, quod Joa. Pfefferkorn non composuit suum Manuale speculum, de quo sæpe apud Doctos fuit contentio: quia tres viri dederunt ei illas auctoritates, quas ibi allegavit, tunc unus dixit: qui sunt isti viri? Respondi quod nescio: sed credo, quod sunt isti tres viri, qui apparuerunt Abraam, ut legitur in Genesi. Et quando

do dico talia, tunc substant me, vexantes sicut scutonem. Ego vellem, quod diabolus percuteret eos plaga magna, sicut scribitur in libro Job, quem Pro nunc in Monasterio nostro legimus ad mensam. Dicatis Joanni Pfefferkorn, quod habeat patientiam: quia spero, quod semel Dominus Deus faciet miraculum, & salutare eum nomine meo. Etiam debetis mihi salutare uxorem ejus, sicut benè scitis: sed occultè, & valeatis. Datum raptim, non valde speculativè. Antverpiæ.

Conradus Unckebusch, M. Ortuino Gratio.

NONNE mirabile est, venerabilis Domine Magister, quod parentes mei non mittunt mihi pecuniam, & tamen sciunt quod non habeo unum obulum, & scripsi eis benè viginti literas. Si non volunt mittere mihi pecuniam, tunc per Deum, ego volo aliter facere, & credatis mihi, quod nuper habui in voluntate, quod volui me obligare sub pœnis Cameræ accommodando duos florenos Rhenenses aut tres, & redire in patriam, & dicere eis opinionem meam ita grosse, quod deberent tangere. Diabole, credunt quod sum natus super arborem? vel debeo comedere scœnum sicut animal? Diabolus auferat me, si habui unum Carlinum in sex mensibus? & semper nihil comedo, nisi salarum & cape, & allium, & aliquando unum mensestrum de fabis, vel herbis, vel spinaciam more Italico. Ego benè scio, quod fratres mei in patria comedunt pisces, & aves & bona fercula, & non cogitant super me, sed ego non volo diutius pati, & debetis ipsis dicere: tunc ego etiam volo diligenter hic instare apud Dominum meum, quod promovebit negcritum vestrum,

strum, sicut scripsistis mihi. Et rogo vos, quando parentes mei dabunt pecuniam, quod velitis mihi mittere. Et cum hoc mittatis mihi unum frustrum de creta: quia in tota Roma non habent bonam cretam, etiamsi velitis dare unum florenum pro ea: sed sicut scitis, quod oportet habere cretam, quia sum logicus: & quando volo facere syllogismum, tunc non habeo atramentum super. Etiam est fastidiosum facere cum atramento: & mittatis mihi ligas teutonicas ad ligandum caligas: quia faciunt ita malas ligas in Italia, quod est mirabile. Mitto vobis hic unam Veronicam, quæ tetigit capita sanctorum Petri & Pauli, & multas alias reliquias: & mitto vobis unum agnus Dei, &c. debetis mihi salutare Dominum Valentianum de Geltertheym, Magistrum nostrum colendissimum, per Deum, ego nunquam ita potuisssem discere logicam, si non stetissem in Bursa sua: quia ipse est valde declarativus, & supposita cito capiunt, quando ipse legit. Valete plurime cum sanitate mentis & corporis. Datum Romanæ curiæ.

*Magister Marquardus Fotzenbut, M.
Ort. Gratio.*

SALUTEM cum servitute amicabile, venerabilis Domine Magister, sicut scribitis mihi, quod debeo notificare vobis, de Magistro nostro Jacobo de Hochstraren: Scitote, quod Iuristæ faciunt ei magnam instantiam, sed sicut ego, audiui: diabolus confundat eos: Quia multi Cardinales sunt pro vobis, &c. præcipue Cardinalis S. Crucis: qui debet

debet fieri Papa, quando ille Papa moritur, & audi-
vi quod dixit: Ego volo defendere illum notabilem
Theologum Jacobum de alta platea, contra Reu-
ehlin, etsi omnes Juristæ in toto mundo starent pro
eo, sicut etiam fecit, cum habuit semel articulos
contra Petrum Ravennatem, qui etiam fuerunt mul-
tum hæreticales, & debetis pro certo habere Domine
Ortuine: quod ille Cardinalis adhuc confunder om-
nes Juristas, quia est bonus pro Theologis, (& test e-
tiam bonus pro Rege Franciæ, & Universitate Par-
thisiensi. Antiquus Rex Franciæ voluit ipsum fa-
cere Papam. Etiam aliàs habetis bonam causam
cum hoc. Magister noster Jacobus dedit ante octo
dies unam pinguem propinam vini, referendario cu-
jusdam Cardinalis, quem non volo nominare, qui
debet eum promoveri apud Reverendissimum, si bene
scit! Fuit hic numbr, quod Episcopus Colonia
est mortuus, & Comes de nova Aquila est electus
in novum Episcopum. Si est venam, tunc volo di-
cere, quod Canonici Colonicæ sunt magni stulti:
quia Poeta & Episcopus proprie sunt duo contra-
dictoria, etiam non esset bonum pro causa fidei:
quia talis Comes est magnus fautor Joannis Reu-
ehlin. Quia dixit mihi quidam Cursarius, quod
quando ex Colonia ivit ad Italiam, tunc ipse dedit
ei unam Epistolam, quam portavit Joa. Reuchlin,
& audivit ab aliis quod habet societatem cum multis
Poetis & novis Theologis, sicut est Eras. Roterom.
Quando ego fui in Herbipoli: tunc fuit unus Poeta,
qui vocatur Ulricus Huttenus, qui semper videt &
vexat Theologos & Magistros artium: ipse dixit in
mensa, in uno hospitio ad quendam alium nobili-
tatem: quod in illo die scripsit unam literam ad
illum Comitem, tunc respondit illi nobilitatis: quid
tamen scribitis ad invicem? Respondit ille: quod
debet facere magnam diligentiam in causa fidei:
&

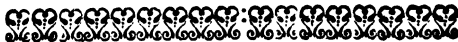
& debet laborare pro Reuchlin contra Theologos, ne comburant Speculum oculare, & quod multum commendavit ei Joan. Reuchlin tanquam paerem suum: & ego tacui ne notaret, quod sum fautor vester. Et propterea dico vobis: quod non est bonum, si iste debet esse Episcopus: sed spero quod non est verum. Ergo scribatis mihi veritatem, & valere à planta pedis, usque ad verticem capitis. Sicut dicit Esaias. Datum in urbe Roma.

Johannes Holecot, M. Ortuino Gratio.

AMICABILITATEM pro salute excellens vir: accepi literam vestram quam compilaſtis in Colonia, & notetis, quod talis litera fuit compilata in die S. Margaretz, & ego accepi eam in die S. Bartholomzi, & quando accepi eam, tunc dixi: O diabole, ista litera est diu scripta, & Dominus Ortuinus irascabitur mihi, & potest dicere: Quoniam iste est superbus, & non responder mihi. Ergo poto venerabilitatem vestram, quod habeatis me exularum, & non debetis dubitare, quod non est ita. Quia vos putatis, quod fui adhuc in Cassel, & hospes meus, quando accepit eam, misit mihi postea ad Margburck. Et sic transivit multum tempus, quia actu sum in Margburg, & resummo duos juvenes domicellos: quando ergo vultis mihi literas mittere, debetis eas destinare huc, & intellexi à vobis, quod componitis seu praticatis unum notabilem librum, quem vultis intitulare Defensio Joa. Pfefferkorn contra famosas, & vultis eum dare ad impressuram, & scribitis, quod non vultis ponere nomen vestrum, & cogitatis, quod est melius.

ius intitulare cum nomine Jo. P fesse. quia Pfefferkorn non curat talia, & non timet Joannem Reuchlin & suos coherentes, si vellent aliquid componere contra eum. Sed volo vobis unum aliud dicere, quid si Reuchlin diceret? Ecce Pfefferkorn non scit Latinum, ergo non potest compilare talia, sed Theologi in Colonia, & Ortuinus, qui est Poeta eorum, componunt tales scandalizationes, & postea dicunt Pfefferkorn scripsit, nos non scripsimus. Ergo vellem quod considerabitis bene ante factum, si velletis postea negare quod scripsistis, tunc Reuchlin posset cognoscere vestrum stylum, & probare, quod vos composuistis, & sic incurreret scandalum: & perdonate mihi, quod scribo ex amore. Valete. Datum Margburg.

Jodocus Klynge Bacculaurius, M. Ortuino Gratio.

VENERABILIS vir, quamvis sum remotus à vobis corporaliter, ramen habetis scire, quod quoad mentem semper sum vobis propinquus, cogitando de fodalitate nostra, quam habuimus in invicem, cum steterimus Daventriz. Ergo nuper ille Beanus veniens huc, & portans mihi illud vestrum dictamen, dixit, quod dixistis ei: O ille Jodocus pro nuac est in patria, & habet bonos dies, & non curat pro me. Ego respondeo quod nihil est: Quia non sum de talibus, & adhuc bene scio; quomodo semper Daventriz scripsistis ad parietem: Qui procul est oculis, procul est à lumine cordis. Et per Deum, heri quando fuimus in cœna, & habuimus

buimus de illis piscibus de patria mea, qui vocantur Amæ, quia pater meus portavit mihi, tunc optavi vos, & dixi: O si Magister Ortuinus deberet esse præsens, & comedere de talib. piscibus, tunc cor deberet mihi lætari. Respondit pater meus: Quis est ille Ortuinus? Tunc dixi ei, quod est socius meus antiquus, & fuistis mecum Daventriæ, & quando ego fui secum dom. vos fuistis primarius: & postea in Universitate Coloniensi fuistis depositor meus, quando deposui Beanium, quia vos venistis unum annum ante me ad Coloniam, & postea steti vobiscum usque ad gradum Baccalaureatus: tunc vos accepistis magistrum: sed ego promotus in Baccalaureum, de gratia Dei recessi ad Universitatem Wittenbergensem: tunc fui scholi rega hinc inde, & sic non vidi vos, & dixi ei multa de vobis. Et dixi ei, quomodo semel feci vos ridere, quando allegavi vobis illud metrum: Veni Spandaw aggere, tunc inspexerunt me Amæ: & dixi vobis, quomodo Beani in Spandaw composuerunt tale metrum de teutonico in latinum, quia teutonicum sic sonat: *Iesam gen Spanderw opp den dam, Dar segen micf die Plotzen an.* Et pro tunc dixistis mihi, quod prius nescivistis, quod ille piscis, scilicet *Plotzsen*, latine vocatur Amæ: & allegavi tale metrum, & vos risistis intemè, & consequenter dixi vobis, qualiter ille piscis est in magna copia apud nos: & unus, qui est ita longus sicut brachium meum, vix solvit unum grossum: & dixistis: O Deus, si essemus ibi, & ergo heri optavi quod essetis mecum. Dixit autem Pater meus: credis quod etiam non habet pisces Colonia? Dixi ei, quod pisces Colonia sunt in caro foro: Sed scripistis mihi, quod negotium vestrum non bene stat, & malè procedit vobis in urbe Roma, & quod fautores Joannis Reuchlin faciunt vobis magnas instantias. Debetis mihi credere, quod ita

ira doleo de vobis, sicut essetis mater mea, sed spero quod Dominus Deus dabit benignitatem, & terra nostra dabit fructum suum. Id est, vos Colonienſes Theologi, postquam combussistis libros hæreticales, fructificabitis in Ecclesia Dei, prædicando, argumentando, disputando novas materias, scribendo, & talia faciendo. Sic faciat filius Dei Christus, qui sit vobis clemens & propitius. Amen. Data Berlin in Marchia, ubi sunt bona piscalia.

*M. Bertholdus Hackstro, M. Ortuino
Gratio.*

DILECTIONEM fraternalem loco salutis, honorabilis vir: secundum quod reliqui vobis cum, quod volo vobis notificare singula, & scribere quomodo sto, scire debetis, quod nunc fui per duos menses in urbe Roma, & non possum habere Patronum. Unus auditor Romæ voluit me suscipere, tunc fui lætus, & dixi: Bene est Damime, sed magnificentia vestra velit mihi dicere, quid debeo facere. Respondit quod debeo esse in stabulo, & unum mulum servare in ordine, dando ei comedere & bibere, & strigilando & mundificando. Et quando ipse vult equitare, quod sit paratus, & habeat frenum & sellum & omnia. Et postea debeo currere cum eo ad audientiam, & iterum ad domum. Ego dixi, quod non est pro me, quia sum Magister artium Colon. & non possum talia facere. Respondit ipse: Si non vis facere, tuum damnum: & sic credo, quod volo iterum ad patriam. Deberem strigulare mulum, & purgare stabulum, ego potius vellem, quod diabolus auferret illum mulam cum stabulo. Etiam credo quod

quod esset contra statuta Universitatis nostræ: quia Magister debet se tenere sicut Magister, & esset magnum scandalum Universitatis, quod Magister Colonienſis deberet facere talia. Ergo volo redire in patriam propter honorem Universitatis, etiam alias non placet mihi Romæ, quia Copistæ & Curtifani sunt ita superbi, quod non creditis. Unus heri dixit mihi, quod velit merdare super unum Magistrum Colonienſem. Respondi, quod deberet merdare ad patibulum. Tunc dixit, quod ipse est Magister, scilicet Curiz, & unus Magister Curiz prævalet M. artium de Almania. Respondi, quod non est possibile: & dixi, tu velles esse ita bonus sicut ego, cum tamen non steteris in examine sicut ego, ubi quinque Magistri rigoroſe examinaverunt me, & ergo es Magister bullatus, tunc incepit disputare mecum, dicens: Quid est Magister? Respondi: est persona qualificata, promotæ & graduata in septem artibus liberalibus, præcedente examine magistrali, privilegiata, quod potest portare anulum aureum & fericum sub cappa, habens se ad suos discipulos, sicut Rex ad suum populum. Et Magister dicitur quatuor modis: Uno modo à magia & ter, quia Magister ter magis debet scire, quàm simplex persona. Secundo dicitur à magis & terreo, quia Magister debet esse terribilis in conspectu suorum discipulorum. Tertio à magis & therom, id est status, quia Magister in suo statu debet esse major, quàm sui discipuli. Quarto à magis & federe, quia Magister debet esse major in sua sede, quàm aliquis suorum discipulorum. Tunc ille interrogavit, quis est author? Respondi, quod, legi in Vade mecum. Statim ipse voluit reprehendere illum librum, & dixit, quod non est authenticus. Respondi, tu vis reprehendere illos antiquos, & tamen tu non scis melius. Ego neminem vidi Coloniz reprehendere talem librum. Non habes verecundiam? & cum indignatione

dignatione magna recessi ab eo. Et ergo notetis quod volo redire in Almaniam, quia ibi Magistri sunt Domini & merito. Probe per Evangelium: quia Christus etiam vocavit se Magistrum, & non Doctorem, dicens: Vos vocatis me Magister & Dominus, & bene dicitis, sum etenim. Sed non possum plus scribere, quia pro nunc non habeo amplius papyrus, & est longum ad Campum flore. Valete. Datum in Romana Curia.

*Magister Philippus Mesue, M. Ortuino.
Gratio.*

HUMILEM subjectionem loco salutis venerabilis Magister. Quandoquidem promisi vobis omnia scribere, quæ audio & video in causa vestra, quæ merito vocatur causa fidei, quia universaliter concernit fidem Christianam. Ergo sciatis, quod primo, quando veni huc, tunc Magistri dixerunt mihi: Quid novi, quid novi, Magister Philippe, quid novi de Colonia? Respondi, quod nihil novi scio, nisi quod noviter Domini Theologi & Inquisitor hæreticæ pravitatis de ordine prædicatorum, combusserunt unum librum hæreticalem, qui inscribitur Speculum oculare Joan. Reuchlin. Respondit Magister Ecbertus de Harlem, qui est vir doctus & probus, & debetis mihi credere, quod non est partialis. Ipse dixit: Bene audivimus hic, quod combusserunt illum librum, sed etiam audivimus, quod non debite & iusto modo processerunt in illa causa, & commiserunt maximum scandalum, quia nos hic etiam vidimus talem librum, & non videtur nobis, quod hæretica pravitatis inest. sed quod est majus, Theologi de-

derunt

derunt sententiam, quando causa pendebat in Curia Romana, & Sanctissimus commisit illam duobus Cardinalibus, & mandavit silentium ex utraque parte. Illo non obstante Theologi Colonienſes combuſſerunt librum. Tunc dixi, quod fecerunt hæc propter Parrhiſienſes, & alias quatuor Univerſitates, quæ ſunt contra Reuchlin. Reſpondit Magiſter Ecbertus: Eriam ſi decem Univerſitates eſſent contra illum Doctorem, tamen debuerunt eſſe obediētes ſummo Pontifici, tanquam capiti Eccleſiæ. Reſpondi, quod præſumitur, quod tot Univerſitates non errant. Reſpondit ipſe, quod talis præſumptio non valet, & ergo credatis mihi, quod iſtud negotium habebit malum finem. Tunc non volui amplius reſpondere, ſed dixi: ſit a, vel b, ego non curo. Ergo Domine Ortuine notifico vobis talia, quod velitis eſſe cautus, quia timeo quod Sententia erit contra vos, quia Papa eſt iratus, & ſi etiam Romæ perditis litem, tunc diabolus tenebit candelam. Roſtochiēſes ſunt magni inimici Parrhiſienſium: Parrhiſienſes habent unum ſtatutum, quod non accipiunt ad facultatem ſuam Magiſt. Roſtochiēſes, ſed vos forte ſcitis, quid debetis facere. Commendo me vobis. Datum Roſtock.

*Magiſter Adolphus Klingeſer, M. Ortuino
Gratio.*

SALUTIS tantum ſit M. Ortuino, quantum non poteſt in hac litera ſtare, & nuncius non poteſt portare, & nemo poteſt dicere, & nemo poteſt ſcribere. Et cum hoc etiam vellem, quod eſſet lætus, & non cruciaretis vos ſic in cauſa fidei. Ego

Ego nunquam suadeo vobis, quod debetis esse tristes, sed permittatis vobis requiem. Ipsi etiam multa dicunt mihi hic, quia sum Colonienſis, sed ego rideo, quasi non curans, aliquando etiam respondeo ipsis, vexans eos iterum. Sicut nuper quando unus (qui etiam stetit Coloniz ante decem annos) dixit mihi, quod non credit quod Pfefferkorn adhuc est bonus Christianus: quia dixit, quod vidit eum ante unum annum, & adhuc ferebat sicut alius Judæus, & tamen dicunt communiter, quod quando Judæi baptizantur, non amplius faterentur, ergo credit quod Pfefferkorn habet adhuc nequam post aures. Et quando Theologi credent, quod est optimus Christianus, tunc iterum erit Judæus, & fides non est ei danda, quia omnes homines habent malam suspicionem de Judæis baptizatis, tunc dixi: Sancte Deus, vultis arguere ex suspicionibus? homines credunt, quod Judæi baptizati sunt mali Christiani, ergo Pfefferkorn est malus Christianus? Non sequitur, ego etiam possum suspicari quod Magister noster Arnoldus de Tungari esset Sodomita, sed tamen non esset verum, quod Coloniz omnes tenent, quod est purus virgo, sed respondeo vobis ad illud objectum: Vos dicitis quod Pfefferkorn foret. Posito casu quod est verum, sicut non credo, neque unquam intellexi, dico quod est alia causa hujus factoris. Quia Jo. Pfefferkorn, quando fuit Judæus, fuit macellarius, & macellarii communiter etiam forent, tunc omnes qui audierant dixerunt, quod est bona ratio. Sic etiam rogo vos, quod non velitis nimis tristi in illa causa, quia spiritus tristis excipiat ossa. Valete. Datum Francofordiz ad Oderam.

Hen-

Henricus Schaffmulius M. Ortuino Gratio.
S. P. D.

CUM priusquam ambularem ad Curiam, dixistis mihi, quod saepe debeo vobis scribere, & aliquando debeo dirigere aliquas quaestiones Theologicales ad vos, tunc vultis mihi eas solvere melius, quam Curtisani Romae: ergo nunc quaero dominationem vestram, quid teneris de eo, quando unus in die Veneris, id est, feria sexta, vel aliam quando est jejunium, comedit ovum, & est pullus intus, quia nuper in Campo flore sedimus in uno hospitio, & fecimus collationem, & comedimus ova, & ego aperiens ovum, vidi quod juvenis pullus est in eo, ostendi socio meo, tunc ipse dixit: Comedatis citò antequàm hospes vider, quia quando videt, tunc oportet ei dare unum Carlinum vel Juliam pro gallina, quia est hic consuetudo, quod quando hospes ponit aliquid ad tabulam, tunc oportet solvere, quia non volunt recipere. Et si videt, quod juvenis gallina est in ovo, ipse dicit: Solvatis mihi etiam gallinam, quia computat parvam, sicut magnam. Et ego statim bibi ovum, & simul illum pullum intus, & postea cogitavi, quod fuit dies veneris, & dixi socio meo, vos fecistis, quod feci peccatum mortale, comedendo carnes in feriis sextis. Et dixit ipse, quod non est peccatum mortale, imò non est peccatum veniale, quia ille pullaster non reputatur aliter quàm ovum, donec est natus, & dixit mihi, quod est sicut de caseis, in quibus aliquando sunt vermes, & in cerasis, & in pisib. & fabis recentibus, sed tamen comeduntur in ipsis feriis, & etiam

am in vigiliis Apostolorum. Hospites autem ira sunt pultroni, quòd dicunt, quòd sunt carnes, ut habeant plus pecuniam, tunc ego abivi, & cogitavi de super. Et per Deum, Magister Ortuine, ego sum multum turbatus, & nescio quo debeo me regere. Si vellem libenter consilium quærere ab uno Curtiano, tunc scio, quòd non habent bonas conscientias, videtur mihi, quòd istæ juvenes gallinæ in ovibus sunt carnes, quia materia est jam formata & figurata in membra & corpus animalis, & habet animam vitalem, aliud est de vermibus in caseis & aliis, quia vermes repurantur pro piscibus, sicut ego audiui, ab uno medico, qui est valde bonus Philicus. Ergo rogo vos multum cordialiter, quatenus velitis mihi respondere ad propositam quæstionem. Quia si teneris quòd est peccatum mortale, tunc volo hic acquirere unam absolutionem, antequam vado ad Almanniam. Etiam deberis scire quòd Magister noster Jacobus de Hochstraten acquisivit mille florenos ex Banco, & credo quòd lucrabit causam, & diabolus confundet illum Joannem Reuchlin, & alios Poetas & Juristas, quia volunt esse contra Ecclesiam Dei, id est, contra Theologos, in quibus est fundata Ecclesia, ut Christus dixit: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et sic commendando vos Domino Deo. Valere. Datum in urbe Romana.

Wil-

Wilhelmus Storch Magistro Ortuino Gratia salutem P. D.

QUID est quòd multum scribitis mihi de vobis, & tamen non representatis mihi semel illum librum, quem scripsistis contra Joann. Reuchlin. Et scribitis mihi quòd habuistis bonum ingenium, quando composuistis illum librum, & creditis, quòd talis liber erit multum notabilis, ita quòd unus impressor voluit vobis dare viginti florenos, quòd mitteretis eum imprimere, & scribitis mihi, quòd vultis mihi mittere copiam, quòd debeo ostendere hic Curtisanis & Copistis, & vexare eos. Quia non vult credere, quòd in Almania sunt etiam ita benè Poetæ, sicut in Italia. Et esset bonum, quòd mitteretis mihi eum. Sed non facitis: & tamen semper scribitis, quòd vultis facere. Et ego rogo vos, quòd velitis mihi mittere illud dictamen seu librum. Quia volo hic vexare aliquos copistas: qui credunt, quòd nemo scit aliquid quàm ipsi. Etiam reprehendunt hic carmina mea, quando aliqua scribo, dicentes: quòd non sunt benè compilata. Videatis tamen si est verum, quia hic mitto vobis unum, quod composui nuper, quando Magister noster Hochstrat advenit, & posui ad Pasquillum in honorem illius Doctoris. Quia est vir singularis, & defendit fidem Catholicam contra multos hæreticos. Et est tale carmen.

Carmen Magistri Wilhelmi Storch, Daventriensis, quod composuit ad Intronisationem. R. Patris Fra. Jacobi de Hochst. Ordinis prædicatorum Magistri nostri, & inquisitoris hæreticæ pravitatis.

NOTUM sit hic omnibus, parvis necnon senibus :
Qualiter unus Magister noster, qui est doctus
excellenter,

Et vocatur Jacobus de Hochstraten, quod est suum proprium nomen,

Est in hac civitate : & vadit cum magna gravitate.

Sed venit ex Almania partibus, ubi collegit multos cascos

In magna quantitate, & in una Unversitate

Tandem fugit graduatus, & in Theologia qualificatus :

Quia ibi subtiliter disputavit, & multos syllogismos
formavit

In Baroco & Celarent, ita ut omnes admirarent.

Quod videntes ibi Theologi, qui sunt in fide Zelosi,

Fecerunt eum inquisitorem contra hæreticam pravitatem.

Sed posset aliquis querere : quid vult talis hic facere ?

Advertatis diligenter, quia dico vobis libenter.

Est ibidem in Almania unus Doctor in Juristria,

Qui Joannes Reuchlin vocatur, ille per hunc Magistrum
nostrum citatur

Ad Romanam Curiam : Quia scripsit unam materiam,

Qua non est Theologicalis, sed videtur esse hæreticalis :

Quia habet multas propositiones in fide scandalizativas :

Et debet notum esse vobis, quod ille liber favet Judæis ;

Et propterea est suspectus. Ergo nuper ab illo inquisitore
perfectus,

Fuit ad ignem damnatus, & autor ad revocationem vocatus.

Etiā sciatis istum librum, Speculum oculare dictum.

causa fidei, contra Joan. Reuchlin, & habeo mecum
 torum processum, & disputo quotidie cum Curtisa-
 nis & Copistis, qui defundunt Joa. Reuchlin, &
 quando iste Cursor præsentium lator dixit mihi,
 quòd vult ire ad Almaniam, & per Coloniam habet
 facere iter, dixi tunc: per Deum sanctum, ego volo
 contrahere notitiam cum M. Ortuino, & scribere ei
 unum dictamen, tunc ille dixit: O per Deum facia-
 tis, ipse multum gaudebit, & dixit mihi, quando
 exivi Coloniam: Dicatis omnibus Theologis & Ma-
 gistris, & Artistis & Poetis, qui sunt Romæ, quòd
 scribant mihi, quia libenter habeo quòd docti viri,
 & qui sunt benè qualificati, scribunt mihi dictami-
 nas, & quando sic scribunt mihi, tunc ego colligo
 illas literas, & postea facio unum librum ex illis, &
 facio eas imprimere. Respondi ei: Benè scio, quia
 vidi benè unum librum, qui intitulatur Epistola ob-
 securorum virorum, & multum delectat me, quando
 lego, quia est notabiliter bonus: habens in se de
 multis materiis hinc inde. Ergo M. Ortuine rogo,
 dominatio vestra velit me habere commendatum,
 quia sum mirabilis fautor vester, & amo vos incre-
 dibiliter. Etiam debetis me commendare Joanni
 Pfefferkorn, quondam Judæo, sed nunc feliciter in
 Christo baptizato. Liber suus, qui intitulatur De-
 sensio Joannis Pfefferkorn contra famosas, est mihi
 portatus ex Almania, & legi eum per totum: &
 signavi notabilia, & continuationes in margine, &
 multum teneo de tali libro: sed debetis ei dicere,
 quòd est unus Officialis-Curiæ, qui est singularissimus
 fautor Joan. Reuchlin. Ipse collegit aliquos arti-
 culos ex tali libro Joannis Pfefferkorn, & vult pro-
 bare, quòd in talibus articulis, partim est hæresis,
 partim crimen læsæ majestatis, & dicit, quòd fit
 inquisitio contra Joannem Pfefferkorn, de hæresi &
 crimine læsæ Majestatis. Mirro vobis hic unam sche-
 dulam,

dulam, in qua scribuntur illi articuli, & continentur contra ipsos solutiones, quas ego replicavi. Quia disputavi cum illo Officiali, & defendi Joan. Pfefferkorn pro posse meo, & sic valere habens me pro noto & amico vestro. Datum in Curia Romana.

Articuli extracti de libro Joannis Pfefferkorn contra Reuchlin & quosdam Reuchlinistas, qui liber intitulatur Defensio Joannis Pfefferkorn contra famosas. Et sunt tales articuli à Reuchlinistis excerpti pro hæreticis, & habentibus in se crimen læsæ Majestatis, quod favente Deo, non est, nec fuit, nec erit verum.

PRIMUS ARTICULUS.

Dicit Reuchlinista: quod Joan. Pfefferkorn in libro suo, qui intitulatur Defensio Joan. Pfefferkorn contra famosas, in Epistola ad sanctum D. Leonem X. Pont. Max. blasphematur & committitur crimen læsæ Majestatis, appellando Papam ministram Domini, quasi sit foemina, sicut legimus quòd semel una foemina fuit Papa. sic enim scripsit A. 2. col. Tuam itaque sanctitatem velut Domini nostri in terris locum tenens ac ministram. Etiam habet in se hæresim iste Articulus, quia vult ibi Pfefferkorn innuere, licet non expresse, tamen implicite, quòd tota Ecclesia erraverit faciendo mulierem in Papam: quia ille error est maximus, sed qui Ecclesiam dicit errare, de facto est hæreticus. Ergo respondeo, quòd Jo. Pfefferkorn qui non est bonus Grammaticus, & non intellexit latinum, putavit, quòd Papa est generis foeminini, sicut Musa: quia ut ipse audivit ab aliis: Nomina in A sunt generis foeminini exceptis excipiendis, unde alter: Sit tibi nomen in A muliebre: sed excipe plura. Unde patet quòd Joa. Pfeffer. in præsentì tractatu scribit sicut Theologus:

logus : sed Theologi non curant Grammaticam, quia non est de sua facultate.

SECUNDUS ARTICULUS.

Reuchlinistæ arguant Joan. Pfeffer. in multis locis sicut a. i. & k. iii. quando vult jurare, quod aliquid sit verum, dicit medius fidius, quasi diceret, per meam Deum fidium. Nam medius fidius interpretatur meus Deus fidius : unde manifestum est, quod ipse Jo. Pfefferkorn est Idolatra, & non habet Christum pro Deo suo, sed Fidium, qui fuit idolum apud veteres paganos. Respondeo quod Pfefferkorn juravit ibi medius fidius non respiciendo ad hunc terminum fidius quod est forsitan proprium alicujus Idoli : sed ipse utitur illo termino, in quantum est adverbium. Et sic ponit Donatus, qui est authenticus, & legitur in scholis, & est dicere medius fidius, id est, certè, vel seriòse, vel dic, ut prius, quod Joannes Pfefferkorn non curet Grammaticam : vel dic, quod medius fidius idem quod per meam fidem, & sic audivi ab uno Poeta.

TERTIUS ARTICULUS.

Dicit Reuchlinista. Quisquis dicit se sustentare Ecclesiam est hæreticus, sed Joan. Pfeffer. dicit se sustentare Ecclesiam, ergo est hæreticus. Majorem probo, quia qui dicit se sustentare Ecclesiam, præsumit quod tota Ecclesia est in errore, & nisi ipse sustentaret eam, caderet & destrueretur. Etiam talis videretur esse Antipapa, id est, volens esse Papa contra illum Papam, quem elegit communis Ecclesia. Quia sustentare Ecclesiam est officium Papæ. Sed Pfeff. arrogat sibi hoc officium, ergo est Antipapa, & hæreticus, innuens Papam errare, & non esse bonum Pastorem. Minor patet ex verbis Jo. Pfeff. qui scribit in eodem libro : Se esse humile Ecclesiæ

ecclisæ membrum. Sed humile membrum in corpore est pes, quia pedes stant humi, id est in terra : Pedes autem sustentant corpus, & amotis pedibus cadit corpus. ERGO Pfeffer. præsumit, quod Ecclesia fiat in se, & ipse sustentat Ecclesiam. Respondeo quod Pfeffer. non sumit terminos sic stricte, & prout in sua prima impositione significat. Sed dicit se membrum, id est partem Ecclesiæ, sicut omnis homo Christianus, dicitur esse pars Ecclesiæ, vel etiam membrum largo modo utendo terminis, & sumitur ibi humilis pro devoto & simplici, sicut etiam in Epistola ad Papam idem Jo. Pfefferkorn dicit : Quamquam minimè dignus sum, ut vel ad sacratis, pedes tuos &c. Ergo non debet intelligi quod Pfefferkorn loquitur contra Papam.

QUARTUS ARTICULUS.

Dicit Reuchlinista, Pfefferkorn tenet, quod fides Christiana est falsa, & hoc suismet verbis affirmat. Sic etiam scribit se dixisse ad Moguntinensem Episcopum in libro præfato, D. i. Si fides Christiana est vera, Reuchlin nullam perfidiam mihi facturus est. Sed postea plus quam in ducentis locis, & etiam in a iis suis libris prius scriptis, vocat Joannem Reuchlin perfidum. Ergo manifestissimè dat intelligere, quod non credat fidem Christianam esse veram. Respondeo : quod illa verba sunt limitanda. Quia quando dixit Pfefferkorn : Si fides Christiana est vera, subintelligendum est, & Reuchlin est verus Christianus, quia si Reuchlin fuisset verus Christianus, nunquam fecisset tantam perfidiam. Vel dico & melius. Quia Joann. Pfefferkorn pro tunc ita sensit, quia omnes sumus homines & humanum est errare, sed tunc statim fuit ab Episcopo castigatus, & patienter tulit illam correctionem, faciens poenitentiam. Quia scribit quomodo Episcopus dedit ei alapam,

quando dixit illa verba, & sic habuit illam correctionem pro peccato suo.

QUINTUS ARTICULUS.

Dicit Reuchlinista, Pfefferkorn facit se majorem Christo, quia in hoc libro sic dicit F. i. Sic tradidit Reuchlin, sicut Judas Christum : & multo pejus, quasi diceret, pejus est quod Pfeff. traditus est quàm quod Christus. Vel magis meritò Christus est traditus quam Pfefferkorn : Vel Christus dignior fuit passione quàm Pfefferkorn. Sed talia dicere ita aperte est hæreticum, quod aliquis posset tangere cum digitis suis. Respondeo, quod quando Pfefferkorn ibi dicit, quod sit pejus traditus quàm Christus, vult intelligere, quod Reuchlin tradidit eum Cæsari. Sed Christus tantum fuit traditus Scribis & Sacerdotibus, qui sunt minores quàm Cæsar. Et sic videtur esse pejus, id est, terribilius, quod aliquis traditur Cæsari quàm Sacerdotibus, & Scribis, qui non habent ita magnam potestatem.

SEXTUS ARTICULUS.

Dicit Reuchlinista, Pfefferkorn committit iterum crimen læsæ Majestatis, & hoc multipliciter. Dicit enim O. i. omnes amicos & fautores Jo. Reuchlin, Principes & alios, doctos & indoctos, peccare in hoc, quod Joanni Reuchlin favent, sed tales sunt in Germania benè decem Principes, & Dominus Imperator met, & multi Cardinales & Episcopi Romæ, & ipse sanctissimus Dominus Papa Leo, qui nuper, quando legit Epistolam Joannis Reuchlin, multum laudavit talem virum, & dixit, quod vult eum defendere contra omnes fratres, & talia dixerunt Reverendissimi Cardinales S. Marci, & S. Georgii, & S. Chrisogoni, & alii plures. Respondeo quod Pfefferkorn fecit hoc amore veritatis, quæ est major quàm
Papa

Papa & Imperator, & omnes Cardinales & Episcopi, & Principes. Et ergo in protestatione sua finali, O iv. sic excusat se: Meipsum duce veritate, & sine alicujus defensione suâ defendi. Nam Hieremiæ varicinio: Maledictus qui prohibet gladium suum à sanguine, & melius est incidere in manus hominum, quàm in manus omnipotentis Dei. Et ergo putat, quod melius est offendere Papam & Imperatorem, quàm veritatem, id est Deum: quia Deus est veritas.

SEPTIMUS ARTICULUS.

Dixit Reuchlinista, Pfefferkorn in eodem libro uno eodemque loco committit hæresim, & crimen læsæ Majestatis: Quia dicit O ii. colum. 2. Non pugnatur hic gladio, non viribus, non hasta progreditur in campum (quod superbiz crimen est) cum Rege miles: ibi enim dicit, quod bellare & ire in campum superbiz crimen est, sed hoc faciunt Papa & Imperator, & semper fecerunt, & etiam multi qui sunt in Cathalogo sanctorum. Si ergo ire in campum esset crimen superbiz, tunc illi sancti & Imperator modernus, & etiam Papa essent in peccato mortali, & per consequens erraret Ecclesia, quæ habet pro sanctis. Ergo Pfeff. directe est contra jus Canonicum & Civile, contra Imperatorem & Papam, contra Ecclesiam & Imperium. Respondeo, quod hæc verba sunt limiranda, quorum talis erit intellectus, quod bellantes cum armis, & videntes in campum, committunt crimen superbiz, in quantum sine justa causa aliis faciunt injuriam. Sed quando Imperator & Papa gerunt bellum, tunc præsumitur, quod faciunt pro defensione Ecclesiæ, & sic Pfeff. non reprehendit eos.

OCTAVUS ARTICULUS.

Dicit Reuchlinista, Pfefferkorn arguit Imperatorem quod mentitur, quia sic scribit O. ii. column. prima, contra Reuchlin. Ergo contradico, eum esse proditorem Dei & hominum, & Cesareæ Majestatis perfidum consultorem. In his aperte tenet oppositum Imperatori, & vocat eum mendacem, quia Dominus Imperator in Epistola sua ad Papam, & etiam in multis mandatis & commissionibus, hincinde vocat Joannem Reuchlin suum fidelem consiliarium & consultorem. Quomodo ergo posset majorem blasphemiam facere, quam vocare eum mendacem? Unde irremissibiliter meruit poenam læsæ Majestatis. Respondeo, quod ille textus distinguendus est & punctandus, ita ut post hoc verbum Majestatis ponantur duo puncta. Quia Reuchlin forte est fidelis consultor Imperatoris in suis rebus, sed non fuit fidelis Joannes Pfefferkorn, ut ipse probat multis argumentis. Et ergo nemo debet purare, quod Joannes Pfeffer. loquitur contra Imperatorem, quia ipse est bonus imperialis, ut apparet in suis libris hincinde, reutonicis & latinis.

NONUS ARTICULUS.

Dicit Reuchlinista. Quod omnium maximum & grandissimum & horribilissimum & diabolicissimum & infernalisimum est, Joannes Pfefferkorn reprehendit Papam & Curiam, attribuendo eis crimen falsi. Sic enim scribit l. iv. Ceterum omnia hæc, id est ipsius de urbe Roma commissionem, nimis jussè imo injustissime acquisitam, hæreticæ pravitatis Magister non curavit, &c. Sed Papa dedit illam commissionem, ergo Papam vituperat Joan. Pfefferkorn, quod non bene administrat justitiam: quod est iræ hæreticum, ut meretur tres ignes. Respondeo: Pfefferkorn non dicit ibi, quod Papa vel Curia Romana

Romana injustè dedit istam commissionem, sed vult intelligere, quod Reuchlin injustè acquisivit eam. Et ergo Joannes Reuchlin appellat injustum, & non Papam.

DECIMUS ARTICULUS.

Dicit Reuchlinista. Pfefferkorn iterum committit crimen læsæ Majestatis, quia manifestè mentitur de Imperatore & Episcopo Colonienſi. Quia dicit, quod quidam inquisitor hæreticæ pravitatis ex commissione Cæsareæ Majestatis, cum appositione manus Episcopi Colonienſis, combussit Speculum oculare Coloniz, quod est falsissimum: quia neque Cæsarea Majestas commisit hoc, neque Episcopus unquam apposuit manum, quia si Imperator commississet hoc, non jam laboraret pro Reuchlin, scribendo ad Papam, quod debet sibi consiliarium defensum habere contra infidos & captiosos Theologos. Ergo Pfefferkorn manifestè est falsarius, quia falsificat vel mentitur commissiones Imperiales. Respondeo, quod de Episcopo Colonienſi non curatur, quia est mortuus. Sed de Imperatore Joannes Pfefferkorn loquitur intentionaliter, & implicitè, quantum ad primam Imperatoris mentem. Quia primò quando Joannes Pfefferkorn incepit istud laudabile negotium in causa fidei, ut faceret comburere libros Judæorum, tunc Imperator fuit intentionatus; ut videbatur, quod vellet comburere omnes libros, qui sunt contra fidem Christianam. Sed liber Joannis Reuchlin est talis. Ergo Imperatori videbatur, quod vellet etiam eum committere ad comburendum. Igitur Pfefferkorn scribit, quod Imperator commisit, videlicet implicitè non expressè. Et ipse putat, quod satis fuit, quod Imperator commisit ei semel de libris Judæorum, sub quibus reprehenduntur etiam libri hæreticales. Quia audiavi ego, quod si Imperator

tor mansisset in illo laudabili proposito, tunc Theologi voluerunt omnes libarios per totam Almaniam visitare, & omnes malos libros comburere, præsertim libros istorum novorum Theologorum, qui non habent fundamentum suum ex Doctore sancto, ex Doctore subtili, & ex Doctore Seraphico, & Alberto Magno. Quod fuisset utique laudabile & valde proficuum, & credo quòd adhuc erit, quòd tribuat Omnipotens, qui regnat per omnia, & super omnia, & omni tempore, Amen.

*Eckbertus Unzenant, M. Ortuino Gratio
salutem.*

VENERABILIS Domine & amice singularrissime: Diu est quòd non habui nuncios, ut possem dirigere literas ad dominationem vestram, aliàs diu scripsissem vobis. Parcatis ergo mihi, quia libenter scripsissem vobis, si habuissem nuncium. Sed sicut scripsistis mihi, quòd Magister noster Valentinus de Geltertheym dixit vobis, quòd debetis mihi scribere, quòd adhuc duos florenos debeo ei pro lectionibus, quando steti in bursa sua. Sciat is quòd nihil volo ei dare, quia ipse etiam promisit mihi multa, & dixit, quòd vellet mihi dare bonas propinas, quòd irem omni die bis vel ter ad Rhenum, videndo quando naves veniant ex partibus inferioribus vel superioribus: & quando Beani sunt intus, tunc deberem eis suadere, quòd visitarent in bursa sua. Et per Deum, ego benè portavi viginti beans, & perdidi multum tempus, currendo hinc inde, & fuisset melius, studere illo tempore, sed ipse

se nunquam dedit mihi aliquid. Etiam dedit nobis mala bursalia, & mæcras carnes, & acerbum potum, & potestis ei benè dicere, quod debet ista recordare. Sed vos valete in charitate. Datum Lo.

Balthasar Schlang, Bacularius Theologiae formatus, M. Ortuino Gratio salutem.

GRATIARUM actiones vobis immensas, infinitas, inenarrabiles, innumerabiles, incomparabiles, ineffabiles: quòd misistis mihi librum D. Joannis Pfefferkorn, qui intitulatur, Defensio Joannis Pfefferkorn contra famosas: Ego fui ita lætus quando accepi illum librum, quòd saltavi præ gaudio: & certissimè credo, quòd Jo. Pfeff. est ille de quo prophetizatur Ezech. 9. sic: Et vocavit virum, qui indutus erat lineis, & atramentarium scriptotis habebat in lumbis suis. Quia Jo. Pfeff. semper habet atramentarium secum, & scribit in prædicationibus vel conventiculis auctoritates & notabilia, unde postea componit talia. Vos exhilaratis me valdè, quando mittitis mihi libros suos: quia sunt ita artificialiter compositi, quòd miror. Ego etiam Viennæ multum gloriator, quòd sum notus sibi, & quando nomino eum, dico, Joannes Pfefferkorn, amicus meus: Sed in illo libro intellexi, quòd Theologi sunt discordes super Speculum oculare quia aliqui damnant eum ad ignem, sicut Parrhisienses & Colonien. Aliqui verò ad suspensionem, sicut M. noster Petrus Meyer, qui quando vidit Speculum oculare, clamavit voce magna, ad patibulum cum tali libro, Vos deberetis esse concordēs, tunc possetis

setis habere victoriam contra illum hæreticum. Ego sui multum pertetritus, quando legi ista, & dixi: Nunc diabolus tenebit candelam, si Theologi volunt esse discordes: sed spero quòd eritis iterum concordēs. Sed mihi videtur quòd Magister noster Petrus non est iustus, ipse & sui cohærentes, qui tenent, quòd Speculum oculare debet suspendi ad patibulum. Quia est ille liber hæreticus, & hæretici merentur pœnam ignis. Quia hæretici comburantur, sed fures suspenduntur. Quamvis illi fortasse dicunt, quòd Speculum oculare etiam commisit furtum. Quia Joannes Pfefferkorn dicit, quòd in hoc libro Joannes Reuchlin furavit ei honorem suum, quem non daret pro viginti florenis: quia duo Judæi, qui similiter furaverant ei honorem suum, dederunt & triginta florenos pro eo. Sit a, vel b, ego vellem, quòd essetis concordēs. Non habemus hic nova, nisi quòd ille Poëta Joachimus Vadianus, qui est unus ex Reuchlinistis, est factus Rector Universitatis, percutiat Deus omnem societatem Poëtarum & Juristarum, & non derelinquat unum ex eis, mingentem ad parietem. Ego cogitavi, quòd volo recedere: quid deberem in illa Universitate facere, ubi Poëta est Rector? & sunt hic ita multi Reuchlinistæ, sicut in nulla alia Universitate. Scilicet Joach. Vadianus Rector, & Georgius Collimitius Tansteter pro nunc Medicus, olim Mathematicus, & Cuspinianus, qui est servitor & consiliarius Cæsaris: Et quidam qui vocatur Thomas Resch, & Simon Lessius, qui est compatriota Joan. Reuchlin, & alii multi, sed Magister noster Heckman est de via nostra, & dixit, quòd tenebit cum Theologia usque ad finem vitæ suæ, ipse etiam multum salutat vos, & Joannem P. Vale. Datum in Vienna. Iterum valete, tam diu, donec Pfefferkorn manet Christianus.

Albertus

*Albertus Strunck, M. Ortuino Gratio
Daven.*

REVERENTIALEM obedientiam loco salutis,
venerabilis Domine Magister. Rogo vos
cordialiter, quatenus velitis mihi indulgere,
quod non scribo vobis sæpe, quia est per Deum ita
magnus calor in Roma, quod unus non potest ire
in plateis, vel sedere in domo: & non possum scri-
bere aliquid, vel componere præ calore. Sed vos
scitis, quod est magnus labor facere dictamina, &
dixistis mihi in Colonia, quod in septem diebus vix
facitis unum bonum dictamen. Et allegastis mihi
Horatium, dicens: quod talis Poëta docet, quod
novem annos debemus consumere faciendo unum
bonum dictamen, & credo, quod sic est faciendum,
quia oportet esse captum, & videre quod est bona
congruitas. Et aliquando non est satis, quod est
bona congruitas: quia requiritur etiam Ornatus
secundum viginti præcepta elegantiarum & modum
epistolandi Pontii vel Pauli Nivis, qui fuit Magister
Lypsenfis. Etiam isti Poëtæ sunt nunc valde re-
prehensivi, & quando aliquis scribit aliquid, tunc
dicunt: Ecce ibi & ibi non bona latinisatio, ven-
iunt huc cum suis novis terminis, & confundunt
antiquam Grammaticam. Ego non possum scribere
in istis caloribus, ergo habeatis me excusatum, &
valete. Datum Romæ,

Magister

*Magister Henricus Cribelinioniatius,
Magistro Ortuino Gratio salutem.*

VENERABILIS Magister, primum & ante omnia sciatis, quod perdidi duas sententias, & si perdo tertiam, tunc diabolus erit Abbas, & timeo valde, quia auditor dixit mihi: Per Deum, si essem sicut vos, ego non vellem appellare, quia non habetis Jus. Ergo non scio, quid debeo facere. Ego credo quòd Theologi hoc anno non debent fortunam habere: quia eximius vir Dominus Magister noster Petrus Meyer, satis malè stat in causa sua contra Canonicos Francofordienses, quod vexant illum bonum & devotum patrem. Sed credo, quòd isti Canonici faciunt hoc propter Joan. Reuchlin, quem diligunt propter suam poëtriam, & propterea volentes ei placere, tribulant illum bonum pastorem, quia ipse mirabiliter inimicatur Joan. Reuchlin, & merito, quia stat pro facultate sua. Quia Joan. Reuchlin est inimicus Theologorum, sed Magister noster Petrus est Theologus, ergo. Et est benè licitum, quòd unus defendit facultatem suam: Etiam D. Jacobus de Hochstraten Magister noster, & hæreticæ pravitatis Inquisitor, non habent bonam fortunam in causa fidei: quia isti Curtisani nunc omnes volunt esse Poëtæ, & sic parvipendunt Theologos, & sunt contra eos, sed tamen spero, quòd parum lucrabunt: quia Dominus respiciet famulos suos, & liberabit eos. Ego audiui nuper, quod Imperator scripsit unam literam ad Papam, pro Joan. Reuchlin, & scripsit ita, quòd si sanctissimitas sua
non.

non vult finem facere in isto negotio, & dare sententiam, tunc ipsemet vult videre, quomodo potest defendere suum consiliarium. Sed quid est? Si Papa est pro Theologis, tunc non timeo, etiam audiui ab uno notabili viro, qui est Officialis Curia, qui dixit: Quid nobis hic cum literis? Si Reuchlin habet pecuniam, mittat huc: quia in Curia oportet habere pecunias, alias nihil potest expedire. Et alius occulte dixit mihi, quod Magister noster Jacobus iterum dedit certas propinas quibusdam referendariis. Et sic quando jam vadunt ante eum, tunc faciunt ei majorem reverentiam & loquuntur amicabiliter cum eo. Ergo nunc semper meliorem spem habemus. Si perdo illud beneficium, tunc adhuc volo contendere pro illa vicaria in Mussia, sicut scitis. Quia Procurator meus informavit me, quod habeo bonum jus: sed jam recorder, quod nuper venit unus huc, qui dixit, quod Universitas Erfordiensis vult revocare sententiam suam, seu determinationem contra Joannem Reuchlin. Et si facit, tunc volo dicere, quod omnes Theologi qui sunt ibi, sunt perfidi & mendaces, & volo semper de eis dicere hoc scandalum, quod non manent cum facultate sua, & defendunt zelosissimum virum Dominum Jacobum de Hochstraten, qui est lux Theologorum, & lucet sicut stella per suas doctrinas & argumentationes pro fide Catholica, & credo, quod si haeretici vel Turci venirent, ipse disputaret contra eos, & confunderet eos cum subtilitate sua, & converteret eos ad fidem Christianam. Quia ille Theologus non habet æqualem, & nuper disputavit hic in sapientia valde doctinaliter. Tunc dixit quidam Italus: Ego non credidi, prius quod Almania habet tales Theologos, sed quidam alius dixit, quod non est bene profundatus in textibus Bibliae, & non bene scit intelligere Hieronymum & Augustinum. Respondi: O bone Deus,

Deus, quid dicitis, ille Doctor præsupponit talia, & jam ipse habet curare alia, & benè majores subtilitates, Deus det quòd rectè eat, tunc volumus triumphare: & postea ex tota Almania pellerè, quòd isti Juristæ non audent dicere unum verbum, quando sunt cum Theologis. Quia timebunt, ne mittant super eos Inquisitorem, & comburant eos pro hæreticis. Sicut nunc spero, quod fiet Joanni Reuchlin adjuvante Deo: cujus nos sumus judices. Quia sicut milites seculares defendunt justitiam in terris: ita nos defendimus Ecclesiam per disputationes & prædicationes. Sed parcatis mihi de longiloquio. Et valere. Datum Romæ. Curiz.

*Petrus Lapp sacra Pagina Licentiatus,
M. Ortuino Gratio salutem.*

SECUNDUM quòd semel scripsistis mihi, vir venerabilis, quod habetis valde magnum miraculum abinde, quòd pro nunc sunt ita multi excellentes Doctores in Colonia: & etiam alii non adhuc promoti, sed propediem Magister noster, & multi egregiissimi Theologi: & nominastis mihi Magistrum nostrum de Hochstraten, Magist. nost. Arnoldum de Tungaris, & Magist. nost. Remigium, & Magist. nost. Valentinum de Geltersheym, & Magist. nost. Petrum, qui tempore meo regebat in bursa Kuck: & D. Rutgerum Licentia. & multos alios, qui actu sunt Coloniz, & etiam Ioan. Pfeffer. qui quamvis est laicus, & indoctus in artibus liberalibus, & nunquam visitavit scholas Christianorum, & non didicit loicam, tamen, ut scribitis, habet profundum in-

intellectum, & cor illuminatum. Etiam Apostoli non fuerunt docti, tamen sciverunt omnia. Et sic puratis, quod Spiritus sanctus potest prædicto Joanni Pfeffer. infundere omnem scientiam sanctorum, sicut dicit Scriptura: Etiam nominastis mihi in Moravia duos Magistros nostros, D. Bartholomæum Zehener, prædicatorem in summo, & D. Petrum Bertram Plebanum, & in Franckofordia D. Petrum Meyer, qui est mirabilis in sermonibus suis, & quando vult, ipse facit homines ridere: & quando vult, facit eos flere: & facit mirabilia prædicando. Secundum hoc vellem, quod faceretis omnes ad unum, & expelleretis istos Juristas & Poëtas seculares: vel imponatis eis silentium, quod non audeant ita scribere libros. Et quando vellet aliquid compilare, tunc deberent prius ostendere Magistris nostris ad videndum, si debet imprimi. Et si non placeat Magistris nostris, non debet imprimi, vel debet comburi. Etiam deberent Magistri nostri facere mandatum, quod nullus Jurista, vel Poëta, aliquid scriberet in Theologia, & ne introducerent illam novam latinitatem in sacrosanctam Theologiam, sicut fecerunt Joannes Reuchlin, & quidam, ut audio, qui appellatur Proverbia Erasmi, quia non sunt fundamentales in ea: & possibile est, quod nunquam disputaverunt publice, vel tenuerunt conclusiones, sicut est mos. Ipsi volunt mittere falcem in messem alterius, quod Theologi non debent pati. Ergo rogo vos, quod velitis rogare illos, de quib. scribitis, quod disponant disputare contra illos novos latinisatores, & scommatizare eos bene. Et si dicunt, quod sciant literas Græcas & Hebraicas, habetis respondere, quod tales literæ non curantur à Theologis. Quia sacra scriptura sufficienter est translata, & non indigemus aliis translationibus. Et potius non debemus discere tales literas, propter despectum Judæorum

dæzorū & Græcorū: Quia Judæi, videntes quòd discimus suas literas, dicunt: Ecce Christiani discunt nostras scientias, & sine illis non possunt fidem suam defendere, & sit magna verecundia Christianis, & Judæi fortificant se in sua fide. Sed Græci recesserunt ab Ecclesia, igitur etiam debent haberi pro inimicis, & eorum scientiæ non debent practicaui à Christianis. Talia vellem libenter, quòd faceretis, & postea scriberetis mihi, quod fieret. Valere, Datum in Halberstat.

*Magister Joannes Schnerckius, M. Ortui-
no Gratio.*

SALUTEM simpliciter annunciatam, & non per pomposum ornatum verborum, sicut consueverunt poëtales Magistri, non ambulantes in via simplici cum Theologis.

*Sed salutem in Christo, qui liberat nos in domino,
Ab omni tribulatione: necnon à Joanne Capnione,
Qui est Jurista secularis, sed in Theologia vix scolaris:*

Et si deberet disputare, cum Theologis se exercitare,

Ita quod aliquid solveret, per Deum ipse perderet

In sacra Scriptura: quia ibi est magna cura.

Quia possit aliquis bene stare, vel unum alium vexare.

Ita quòd eum concludat, & concludendo benè confundat.

Sicut nuper Hoc stratus, qui est ad salutem Ecclesia natus:

Ut expellant istos socios, Poëtas & Historicos,

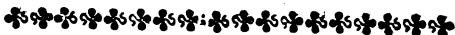
Qui tenent malas opiniones, & non valent disputationes.

Sancte

Sancte Deus, ego non habui voluntatem scribere vobis metra, & tamen scribo, sed factum est ex improviso. Etiam illa metra non sunt de Poëtria seculari, & nova, sed de illa antiqua, quam etiam admittunt Magistri nostri in Parrhisia, & Colonia, & alibi. Et tempore meo, quando steti Parrhisiis, dicebatur, quod unus antiquus Magister, qui habitavit in Collegio Montis, componeret totam Bibliam metricè, scilicet cum istis metris. Deberis autem scire novitates, quæ sunt benè pro vobis: videlicet, quòd Reuchlin non potest amplius ita multum studere, sicut prius, quia oculi volunt ei decrescere: Sicut dicit Scriptura in Genesi: Et caligaverunt oculi ejus, nec videre poterat. Quia nuper venit unus Baccalarius de Stutgardia, qui fuit ibi in domo ejus, & ego feci, quasi non scirem de inimicitia vestra, quam habetis invicem, dixi ad eum: Bone Domine Baccalaurie, non habeatis mihi pro malo, quòd interrogo vos: & cum supplantatione, primò libenter vellem scire, an Reuchlin est adhuc sanus? Respondit, quòd ita, sed tamen, quòd non potest bene videre sine brillo. Tunc dixi: Ergo pro secundo dicatis mihi, quomodo tamen habet se, quoad causam fidei? Ego audiui, quòd habet certas lites cum certis Theologis, sed credo quòd faciunt ei injuriam, (sed dixi ironicè) quomodo ergo habet se? Ego credo, quòd semper componat aliquid contra Theologos. Respondit ille: nescio, sed tamen volo dicere vobis, quid ego vidi ab eo, quando veni in domum ejus, dixit mihi: Beneveneritis Domine Baccalaurie: sedeat. Et ipse habet brillum in naso, & librum ante se, qui fuit scriptus mirificè, ita quòd statim vidi, quòd non erat Almanicè, neque Bohemicè scriptus, neque etiam Latinè. Et dixi ei: Egregie Domine Doctor, quomodo vocatur talis liber?

Re-

Respondit, quòd vocatur Plutarchus in Græco, & tractat de Philosophia. Tunc dixi, legatis in nomine Domini, & sic credo, quòd scit artes mirabiles. Tunc vidi jacere unum parvum librum noviter impressum sub scamno, & dixi ei: Egregie Domine Doctor, quid jacet hic? Respondit, est unus liber scandalizativus, quem nuper quidam amicus meus misit mihi ex Colonia, & ipse est scriptus contra me, & Theologi Colonienfes composuerunt eum, dicentes nunc, quòd Joannes Pfefferkorn fecit talem librum. Tunc dixi: quid facitis ergo desuper? Non vultis vindicare vos? Respondit, nullo modo, sed sum satis vindicatus, ego nunc non curo amplius istam stultitiam, sed vix habeo satis oculos ad studendum ea, quæ sunt mihi utilia: Fuit autem talis intitulatus: Defensio Joan. Pfefferkorn, contra famosas. Aliud non scio de Doctore Reuchlin. Talia dixit prædictus Bacculaurius. Ergo D. Orruine, habeatis bonam confidentiam: quia si ille habet malos oculos, quòd non potest amplius legere aut scribere suum dannum. Vos autem non debetis quiescere, sed debetis recenter scribere contra eum. Valet. Datum Ulmæ.

Magister Wilhelmus Lamp, Magistro Ortuino Gratio salutem.

EXIMIE, & promotoriali reverentia celeberrime vir: Vos scripsistis mihi, qualiter *littera mea*, quam composui vobis de ambulatione mea ad Curiam, fuit vobis præsentata, & scribitis, quòd potestis exinde notare, quòd diligo vos valde. Et bene scribitis talia, etenim vera, quia vos estis mihi

mihi in corde, & ego amo vobis cordialiter. Sed etiam scribitis mihi, quod debeo vobis intimare seu declarare, quomodo transit mihi pro nunc; Sciatis, quod sum apud unum Notarium Rotz, & habeo parare mensam, & ire ad forum pro comparando herbas & fabas, & panes, & carnes, & talia, & facere domum in ordine, quando Dominus venit ex audientia, & commensales sui, quod omnia sunt parata, & cum hoc etiam studeo. Et Dominus meus nuper dixit mihi, quod per Deum, quando sto unum annum vel duos secum, ipse vult mihi juvare ad unum beneficium, sicut prius juvavit multis, & est bene credendum, quia amat me multum & precipue nuper, quando vidit, quod sum Poëta, tunc dixit, quod vult me semper amantius habere. Et factum est ira. Et unus ex commensalibus, qui est Poëta in ista poetria nova, & semper in mensa loquitur de poetis, & multum reprehendit illos antiquos patres, & Grammaticos, Alexandrum Græcistam, Verba deponentalia, Remigium, & alios. Et nuper dixit, quod aliquis volens discere bona carmina facere, debet scire Diomedem, & dixit multa de tali Diomede. Respondi: Ego miror, quomodo tamen venistis super illos novos Grammaticos, & tamen habetis omnia metricæ in tertia parte Alexandri, de pedibus & quantitatibus syllabarum, & artem scandendi, & cetera. Ex cum hoc, iste Diomedes non fuit bonus Christianus: Quia legi semel, qualiter ipse habuit equos, qui comederunt homines, & ipse dedit eis comedere homines. Tunc ille Curisamus multum risit, & subannavit me: & postea dixit, quid debeo ei dicere, quomodo Abacuck habet primam syllabam? Respondi: Ego distinguo. Quia prout est proprium, habet primam indifferenter, secundum Alexandrum, ad placitum poni proprium multa notavi. Sed prout quæritur, quantam habet pri-

primam naturaliter respiciendo ad naturas appellativorum, tunc habet primam brevem, secundum Alexandrum, dicentem, quod a ante b in primis syllabis, exceptis excipiendis, est brevis. Tuac ille adhuc magis derisit me, & dixit: Vade tu Colon. Copula ista cum tuo Alexandro, qui fuit alinus Parrhisienfis, sicut adhuc sunt plures. Et sic multum scandalizans illum bonum Alexandrum, abiit. Et dixi ego: Cras videbitis, & de mane portavi unum carmen, quod compilavi per noctem, in laudem Alexandri, & mitto vobis exemplum. Et quando Dominus meus vidit illud carmen, tunc laudavit me, & dixit: Iste socius est pro me, & dixit: O Wilhelmus, scis tu ita compilare metra? ego ignoravi, & propterea plus volo te diligere in posterum, & sic spero, quod volo bene stare, & quando vult Dominus Deus quod acquiri aliquid, tunc iterum volo me conferre ad patres fiendo presbyter. Valete igitur. Datum Romanæ Curix.

Metrum Epigrammaticum, confectum per Wilhelmum Lamp, septem artium liberalium Magistrum Colonien. In laudem Alexandri Galli.

QUI vult discere Grammaticam, legat prius Alexandri materiam:
Qua est divisa in quatuor partes, docens multas bonas artes:
Præbens lac & mel pueris, sicut docet glosa notabilis

In

*In Colonia facta: præcipue quoad metra,
Cõllige partem tertiam; ipsa tollet tibi omnem in-
ertiam:*

Sicut fecit mihi, qui multum ex hac didici.

*Joannes Arnoldi, M. Ortuino Gratio, sa-
lutem dicit plurimam.*

CREDIDERIM utique, quòd audiveritis, vel fuerit vobis pluscule dictum, qualiter ex quadam affectione animali bona, contulerim me nuperrime viatica ambulatione ad urbanam Romanam Curiam, causa lucruli ad confarcinandum unum beneficiolum, seu præbendiolum, vel parrochiam aliquam missam, unde poterit mihi ex nunc usque ad finem vitæ meæ, sufficere ac suppetere victus & amictus, si divina voluerit Dei gratia. Quamobrem me Hercule vel medius fidius, debueritis mihi non rariuscule unam literulam amiciose constatam seu compilatam adscribere, & in ea affectionaliter significare, quomodo steteritis in omni qualitate corporali seu animali, & quomodo fueritis fortunatus fataliter ex prædestinatione divina, quæ fuit ante secula, sicut dixerit Lactantius, quem nuperrime audiverim, studio intentionali, quando lectus fuerit formaliter hic in sapientia, præterea enimvero venerit unus sociolus ex Colonia, & gelidis Almanæ partibus, apportans Epistolia missiva hincinde sibi astipulata, quòd quo videlicet intellexerim, qualiter fecistis imprimere arte caratterali unum librum, qui intelligitur esse vel fuisse intitulatus seu prænominatus Epistolæ obscurorum virorum, ad Magistrum

Vol. I.

L

Or-

Ortuum Gratum, in quo utique codiculo seu libello, sicut talis dederit mihi intelligendum, contineatur omnes literulæ ad vestram dignitatem hinc inde destinata charitative & fraternaliter à vestris amicis & notis, etiam posueritis meum epistolum intus, & valde miratorie stupefactus fuerim, quòd dignamini me tantisper honore sesquipedali, & facitis mihi æternalem famam, quapropter habueritis scire, quatenus voluerim vobis gratiam referre, in quantum potuero, etiam sciveritis, qualiter studuero hic per totum in poeseos artificioso, & ergo fuerim aliter stilitus quàm prius. Valete sesquipedaliter. Datum Romæ.

*Frater Georgius Bleck M. Ortuum
Gratio.*

HUMILEM orationem meam, cum ea quæ decet subiectione Magister: Quia vos misistis mihi huc librum Ioan. Pfefferkorn, qui est prætitulatus: Defensio Ioan. Pfefferkorn contra famosas, quem utique petivistis, ostendi omnibus Magistris nostris per totam Parrhasiam, & similiter de nostro ordine Theologis, qui unanimiter dixerunt: Ecce Almania habet notabiles Theologos: Si unus simplex scribit talia, quid deberent facere docti & promoti? & unus interrogavit me, an etiam Principes in Almania faciunt magnam reverentiam: Joanni Pfefferkorn? Respondi, quòd pro parte non. Et qualiter ipse est verus & dilectus sollicitator Imperatoris, ad procurandum negotium de libris Judæorum & augmentum fidei Christianæ. Et quòd Episcopus Moguntinensis piæ memoriæ, defunctus jam, solebat

solebar valde eum amare, & promisit ei auxilium in rebus omnibus, quantum fuit ei possibile, & quando ambulavit hincinde in negotio fidei, tunc dedit ei magnum precii nummum pro viatico. Respondit unus Theologus: Facit tunc etiam magnam diligentiam ipse Pfeffer. in dicto negotio? Dixi, velut scripsisti mihi, quod sic, quia sine molestia circumvixit per totam Almania, quamvis pro tunc fuit ei inconvenienti, cum uxorem & liberos suos educare, & alere conveniret, quos dereliquit, quamvis in absentia sua Theologi fecerunt multa bona uxori ejus, consolantes eam, quia vident, quod vir ejus est occupatus in causa fidei. Etiam aliquando fratres de Monasterio nostro accedunt eam, dicentes: Misere-mur vestri, quod estis sic sola, & ipsa, respondit: Veniatis aliquando visitantes me, quia sum quasi vidua, & detis mihi consolationes vestras. At tamen modernus Episcopus Moguntinensis non faver Joanni Pfeffer. & hoc propterea, quia habet aliquos Confiliarios, qui multum promoyent Joannem Reuchlin, & odunt Theologos. Etiam dictus Episcopus non voluit admittere Joannem Pfefferkorn, quando voluit ei præsentare suam defensionem contra famosas, sicut intellexi ex vestra litera. Talia dixi. Tunc respondit unus: Quis est tamen ille Pfefferkorn? Respondi quod olim fuit Judæus, & nunc est feliciter in Christo baptizatus, & est vit proculdubio integerrimus, & est de tribu Nephtalim, dixit ille: Verè benedictio quæ data est Nephtalim, completa est in Ioa. Pfefferkorn. Quia Jacob dixit filio suo: Nephtalim, Nephtalim cervus emissus dans eloquia pulchritudinis, Gene. 49. Postea multi Licentiati, & alii Theologi, per totum legerunt istum librum, de solo ad solum, de verbo ad verbum, de articulo ad articulum. Sed est unus superiorista, qui studet in Græco, ipse vadit ubique, & dicit, quod non est verum, quod

quod Pfefferkorn est sollicitator Cæsaris, & quod nunquam etiam fuit: & quod Imperator pro Reuchlin scripsit ad sanctissimum, & simpliciter vult, quod Theologi non debent sibi vexare suum consilium fidelem & probum. Item Jacobum Fabri Stapulensis, de quo audivistis multa, ipse aperte favet Joanni Reuchlin, quamvis Theologi dixerunt ei, ne deberet facere. Et dictum fuit, quod scripsit in una littera in Almanniam, quod Theologi Parthisiens. tractaverunt Joannem Reuchlin, non aliter quàm Judæi Christum. Sed dicat quicquid velit, tamen major pars in Parthisia, est pro nobis propter honorem Universitatis & odium Juristarum, ergo debetis esse bono animo, lartando & gaudendo. Valete æternaliter. Datum Parthisiis.

*Demetrius Valerius, M.^o Ortuino Gratio
salutem.*

SCRIBITIS mihi, interrogans à me, quomodo tamen Universitas nostra habet se in causa fidei, an est pro vobis, an pro Joann. Reuchlin? Sciatis hic, & per totam terram Suisensium, fratres de ordine prædicatorum, habent malam famam, & sunt in magna disgratia, propter illos innocentès fratres, qui fuerunt combusti in Berna, quia nunquam credo, quod fecerunt talia quæ dicuntur de eis. Igitur Monasteria eorum desolantur, & Monasteria fratrum S. Francisci crescunt. Et quando unus homo dat elemosinam Prædicatorib. tunc viginti dant Minoribus & Augustinen. & alias etiam dicitur, quod est in Prophetia, quod ille ordo prædicatorum debet totaliter deleri: super hoc est hic unus Theologus, ut ipse

ipse se nominat, sed mihi videtur, quòd magis est Poeta, dictus Erasmus Roterodamus, qui à multis ira honoratur, sicut si esset miraculum mundi, & est ille qui scripsit librum Proverbiorum, quem semel ostendistis mihi Coloniae, & dixistis : Quid nobis cum Proverbiis Erasmi ? cùm habemus Proverbia Salomonis ? Et ille Erasmus tenet multum de Reuchlin, & semper laudat eum, & nuper fecit imprimere aliquas Epistolas, quas misit ad Curiam Romanam, ad Papam & aliquos Cardinales, in istis laudavit Reuchlin, & scandalizavit Theologos. Ego videns dixi : Si videbunt hoc Magistri nostri, diabolus confunder eum. Sic ergo Universitas nostra, quæ fecit magnam reverentiam Erasmo, inclinata est pro Reuchlin, & venit huc Glarianus Poeta, qui est homo valde audax, ut scitis, ipse mirabilia scandala loquitur de vobis, & aliis Theologis. Et dicit, quod vult unum librum componere de nequitiiis Prædicatorum, & vult totaliter describere illa quæ facta sunt in Bern. Ego vellem libenter amicabilem dicere ad eum, ne faciat. Sed est homo terribilis, & est iracundiosus, semper volens percutere, quapropter habeat sibi diabolum, Ego spero quod veniet sententia ex urbe Roma pro Theologis, tunc omnia erunt bona. Si autem fuerit pro Reuchlin, tunc diabolus tenebit candelam. Valete. Datum Basilee.

*Conradus Stildriot, M. Ortuino Gratio
salutem.*

REVERENTIA ex servitio affectuositatis meæ præcedentibus erga virtuositatem vestram, venerabilis Magister : Intimavi vobis sæpe, qualiter non sum hic libenter, credo quod Diabolus

L 3

portavit

portavit me huc, & non possum recedere, quia non sunt hic bonæ societates, sicut in Almaniam, & homines non sunt ita sociales, & habent pro male, quando aliquis semel in die est ebrius, vocantes eum porcum, etiam non habeo supponere, quia meretrices volunt multum pecuniæ, & tamen non sunt pulchre, & dico vobis in veritate, quod in Italia sunt ita distortæ mulieres, sicut est possibile, quamvis habent pulcherrimas vestes de serico & Sameloto. Quia quando modicum sunt senes, tunc statim habent curva dorsa, & vadunt quasi vellent merdare, & etiam comedunt allium, & foetent maximè, & sunt nigre, nec sunt ita albæ, sicut in Almaniam. Item in facie sunt pallentes sicut mors, & quando aliquæ sunt rubræ, certum est, quod fecerint sibi colorem cum unguentis. Ergo non placent mihi mulieres hic : etiam dicunt, quod in ætate non est bonum supponere hic. Tunc dico ego, ergo redire volo in Almaniam, ubi semper bonum est supponere, & sæpe recordavi qualiter habuimus in Daventria amasiæ ego & vos, & ivimus in despectum istius domicelli, qui etiam amabat vestram amasiam, sed ipsa merdasset ei super os. Sed nunc audivi qualiter debetis supponere uxorem Joannis Pfefferkorn, causa honestatis, quia est secreta, & quasi honesta, & est bonum, quando aliquis habet propriam in secreto, & dixit unus ad me, quod Joan. Pfefferkorn semel rixavit vobiscum, dicens ad vos : D. Ortuine, ego vellem quod comederetis ex vestra patella. & permitteretis me comedere ex mea, & vos diu non intellexistis, quia ille vir est valde subtilis, & semper loquitur enigmaticè in Proverbiis, sed quidam amicus vester, sicut ego audivi ab aliis, exposuit vobis illa arcana verba, dicens : Ego vellem, quod comederetis ex vestra patella, quod supponeretis vestram mulierem, & permitteretis me comedere ex mea patella, id

id est, non tangeretis uxorem meam, sed sineretis me eam tangere: ego dixi hic ad quendam Poetam, quod quæret illam Proverbiam in Proverbiis Erasmi. Respondit mihi, quod non potest invenire. Dixi ei, ergo ille Author non est sufficiens sed diminutus, sed quando audiavi hæc de I. P. dixi: quod est nominis invidiosus, si facit hoc, quia est una proverbium, quod amicorum omnia sunt communia, quamvis aliqui dicunt, quod uxores debent excipi. Ipse tamen non deberet irasci super vos, quia vos non habetis uxorem, & non habentibus debemus impertire. Audiavi etiam, quod supponitis ancillam impressoris Quentel, ita quod fecit puerum, hoc non deberetis facere, scilicet forare nova foramina, ego semper maneo cum antiquis, quæ non faciunt pueros: sed hic habeo neque antiquas, neque novas, ergo volo redire in Almaniam, sicut spero. Valete tam diu, donec una alaunda ponderat 100. talenta. D. K.

Magister Joannes Crapp. M. Ortuino Gratia salutem.

DOMINATIO vestra scribit mihi, qualiter valde gavisa est de Epistola mea carminali nuper compilata, & scribitis quod vix vidistis similem, & sicut intelligo, quod semper ita debeo vobis scribere, sed dico vobis, sicut etiam ipsemet scitis, quod non est possibile, quod unus semper facit carmina, vos bene scitis de vobis quando estis valde facundus, & scitis facere pluralia metra. Tamen non semper oleum, sicut communiter dicitur, & aliquando estis luxuriosus ad metra, aliquando ad

L 4

profas,

profas, & recordor, quodd semel dixi vobis Colonia: D. Ortuine, faciatis tamen aliquod carmen metricum. Respondistis mihi, non habeo pro nunc Apollinem, & dixistis mihi, quodd aliquando in decem diebus vix potestis facere unum bonum metrum, quia aer non patitur, & oportet expectare tempus: Unde Ovidius: Tempora labuntur tacitisque senescimus annis. Ego quando semel habeo bonum Apollinem, tunc volo dictare unum, & mittere vobis. Etiam scribitis mihi, quodd debeo vobis intimare aliquas novitates: sed nihil scio, nisi quodd sunt hic tres excellentes Theologi, qui habent magna nomina inter Almanos, & faciunt nobis bonam famam, & laudabilem per totam Curiam. Duos forte bene novistis: Reverendum patrem Dominum Magistrum nostrum Jacobum de Hochstraten, Latine dicitur alra platea, & Dominum Magistrum nostrum Petrum Meyer, Plebanum, Francofordiens. tertius est Dominus Gaspar, prædicator ex Kempten, sacre Theologiæ Licentiatus propediem Magister nostrandus. Ipsi habent hic agere tres causas notabiles, Unus scilicet Magister noster Jacobus, habet causam fidei contra Joannem Reuchlin, qui dicitur esse hæreticus, & bene, est enim. Secundus habet causam competentiar, scilicet Magister noster Petrus, contra Canonicos Francofurt. qui non volunt ei dare competentiam suam, & ergo venit huc in Curiam, tribulans eos terribiliter. Tertius scilicet Dominus Gaspar, habet causam sacri olei contra quosdam monachos, qui habitant extra muros Kempten, & habent sacrum oleum, & ergo præfatus Licentiatus vult ipsos monachos rectificare, quodd debent sacrum oleum in eivitate permittere pro communi salute hominum, alia nova non habeo, sed vos etiam nihil scribitis mihi. Nescio profecto quomodo demerui de reverentia vestra.

Com-

Commendo vos Domine Deo : qui vos custodiat, quòd
essis fortis sicut Leo :
Pulcher sicut Absolon : prudens sicut Salomon :
Dives sicut Asuerus : poeticalis sicut Homerus :
Et sanctus sicut Joan. Baptista : moriatur Reschlin Jurista.
Nec non Poeta seculares : qui adhuc possent esse vestri
scholares.

Ecce non volui facere carmina, & tamen feci : sed nef-
cio qualiter venit, quòd feci. Laus Deo. Valere. Et sic est
finis. Telos Tetragrammaton. Datum Romanæ Curix.

*Magister Simon Procoporius, Magistre Or-
tuino Gratio, S. P. D.*

MIRABILIS facta est scientia tua, ex me confortata est, & non potero ad eam : Psalmista. Hac verba possunt appropriari mihi directe, quando considero doctrinam dominationis vestræ, quam perpexi nuper ex libro vestro, qui intitulatur : Orationes Mag. Ortuini. Sancte Deus, quomodo crevistis ita in magnum virum? cum tamen olim fuistis hebes scholaris meus, sed nunc estis super Magistrum, quamvis dicit Scriptura : Non est discipulus super Magistrum. Et ergo quando vidi talem librum, tunc ciamavi alta voce : O Ortuine, mirabilis facta est scientia tua, ex me confortata est, & non potero ad eam. Et bene mirabilis, quia nunquam credidi, quod potestis sic facere distamina excellenter & artificialiter ex me, quia de gratia Dei fui resumptor & instructor vester, & multum glorior super vobis. Confortata est bene, quia olim non fui ita efficax scientia vestra, sed nunc confortata est per instinctum Spiritus sancti, qui illuminavi.

vos. Et olim (parcatis mihi) non voluistis studere, & sæpe correxi vos, quando non scivistis, mei vel sui, cuius casus, & legat legant cuius temporis: & sæpe dixi ad vos illud metrum: Dura cervicis es, hæc enim sapere non vales. Sed nunc possetis me instruere, & ego non deberem verecundari, quod essem vester discipulus, & ergo dico, non potero ad eam, scilicet pervenire, quia ut dicit Socrates, quæ supra nos nihil ad nos: sed procedatis sic, compilando dictamina, & eritis notabilis vir. Vale. Datum Lubeck.

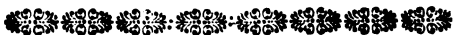

*Magister Athanasius Lampirius, Magistro
Ortuino Gratio S. P. D.*

Valde miror, vir honorabilis, quod scribitis omnib. sociis & amicis vestris Romam versus, & solum mihi non scribitis, cum dixeritis tamen quod vultis scribere mihi. Sed intellexi ab uno, qui venit ex Colonia, quod velitis libenter habere illam artem, de qua dixi vobis semel, videlicet ut faciatis, quod una mulier maxime amat unum, quamvis jam non scripsistis mihi, tamen volo mittere vobis, ut potestis videre, qualiter diligo vos: quia non volo aliquid in secreto habere præ vobis, sed volo vos docere, quæ veteres sociis volebant pandere charis. Est autem talis ars illa: sed non debetis aliquem docere, quia ita abscondo illam, quod non vellem docere fratrem meum, quia plus amo vos, quam fratrem meum. Ergo volo participare vobiscum, & faciatis sic: Quando amatis unam mulierem, tunc debetis quærere, quomodo vocatur ipsa, & quomodo vocatur mater ejus: Sed ponamus casum,

casum, quod amatis unam quæ vocatur Barbara, & mater
 ejus vocatur Elsa, tunc quærat unum crinem de ca-
 pite ipsius Barbara, & quando habebis illum crinem,
 debetis esse contritus, & confessus, vel ad minus di-
 cere confessionem generalem. Deinde faciatis unam
 imaginem de cera virginea, & faciatis legere tres
 Missas desuper, ligando illum crinem circum collum
 ipsius. Postea uno mane audiat prius missam, de-
 inde accipiat ollam novam vitreata cum aqua, &
 faciatis ignem in una camera clausa undique, & fa-
 ciatis fumum de thure, & incendatis unam cande-
 lam de cera nova, in qua est modicum de candela
 Paschali. Deinde dicatis istam conjurationem super
 imaginem: Conjuro te cera per virtutem Dei om-
 nipotentis, per novem choros Angelorum, per virtu-
 tem Gofdriel, Boldriach, Tornab, Liffiel, Farnach,
 Pitrax & Starnial, quod velis mihi representare in
 omni substantia & corporalitate Barbaram Elz, ut o-
 bediat mihi in omnibus quæ volo. Postea scribatis
 circum caput imaginis hæc nomina cum stilo argen-
 tee, Astrob † Arnod † Bildrom † Sydra † Et sic
 ponatis imaginem in ollam & aquam, & ponite ad
 ignem, & dicatis istam conjurationem: Conjuro
 te Barbara Elz, per virtutem Dei omnipotentis,
 per novem choros Angelorum, per virtutem Gofdriel,
 Boldriach, Tornach, Liffiel, Farnach, Pitrax & Starnial,
 & per virtutem istorum nominum Astrob, Arnold,
 Bildrom, Sydra, quod statim incipias amare me ita,
 quod sine tardatione velis ad me venire, quia amo-
 re langueo. Et tunc statim quando aqua incipiet
 fieri calida, satis est, quia ita incipiet vos amare,
 quod quando non videt vos, ipsa nescit ubi estis.
 Probatum est sæpe & quotiens quotiens. Et debetis
 mihi credere quod ista scientia est valde preciosa.
 Et ego non darem vobis, nisi amarem vos ita in-
 ter-

rentionaliter. Ergo vos etiam semel debetis mihi participare unum secretum. Et sic valete cum sanitate vestra. Datum Romanæ Curiz.

*Frater Otho Flersklirdrius, M. Optuino
Gratio..*

DE VOTAM orationem meam, pro salute, venerabilis vir, ut scribitis mihi, quod omnes nos Theologi debemus agere gratias omnipotenti Deo, quod pro nunc Theologia est ita in flore, & sunt plures docti Theologi in omnibus partibus Almaniz. Et omnes homines, domini & servi, nobiles & rustici, faciunt eis magnum honorem, vocantes eos Magistros nostros, propter excellentiam, & deponunt pileos & bareta ante eos dicentes: Commendo me egregitudini vestræ, eximie Domine Magister noster. Et quando unus M. noster transit per stratum, tunc omnes honorant eum, sicut si venerit unus princeps: Et meritò: Quia M. nostri sunt sicut Apostoli Dei. Sic vos in Epistola vestra scribitis mihi magnalia. Sed ego tenebo vobis oppositum, dicendo, quod bene est hoc verum Coloniz, non autem alibi. Et præcipue hic in patria mea Magistri nostri religiosi habent nullum honorem, & Canonici & nobilitates multum parvipendunt eos. Sed seculares bene adhuc habent honorem, & sunt in respectu. Et hoc videtur mihi indignum, quia religiosi deberent semper habere primum locum, quia sunt magis clericales, & semper religiosus, quo ad cœlestitatem, est super secularem clexicum. Quia religiosi sunt apri nati ad personandum in divinis laudib. ad gloriam Dei, & suæ S. matris virginis Mariæ semper benedictæ, & ad gloriam omnium sanctorum & sanctarum martyrum confessorum, &c.

Ergo

Ergo videtur mihi magnus error, quòd plus honorant homines seculares, quàm religiosos. Etiam seculares Theologi in partibus superioribus, incipiunt esse superbi, & sunt quasi contra religiosos, cum tamen ipsi sunt plus mundiales, & tantò plus remoti à regno coelorum. Quia vos scitis, quòd Christus dixit: Vos qui secuti estis me, sedebitis super sedes, iudicantes duodecim tribus Israel. Sed religiosi reliquerunt patrimonium suum, & omnia bona, & sunt spreti in mundo, ergo sunt proximi ad regnum coelorum. Et parcatis mihi, quòd scribo talia de Theologis secularibus, cum vos etiam estis unus. Sed est aliter Colonia, ubi sunt humiles & reverentiales erga religiosos. Et etiam vos, quoad zelositatem, estis religiosus, quia dixistis mihi, semel Colonia: Domine Otho, ego credo, quòd adhuc volo fieri monachus de vestro ordine, quia habeo bonam inclinationem. Et ergo scribo vobis socialiter: Quia displicet mihi valde, quòd nunc aliqui Theologi seculares sunt ita superbi: sicut hic Doctor Joannes Reys, qui est prædicator in hac civitate in Summo. Ipse est in magno honore, & omnes Canonici & nobiles valde amant eum, quia scit eis bona verba dare. Sed talis Doctor videtur esse valde contra religiosos intentionatus. Unus dixit mihi, qui sæpe fuit cum eo in mensa, quòd ipse omnino tenet unam propriam viam, & neque est Albertista, neque Scoquista, neque Occanista, neque Thomista, sed quando aliquis interrogat eum: Eximie Domine Doctor, de qua via estis? Respondet, de via Christi, & ipse ridet, quando Doctores Theologiæ appellant se Magistros nostros. Etiam non multum tenet de religiosis, dicens, quòd non oportet induere cappam, sed alias enim possumus salvari, & dicit quòd Deus non respicit vestes. Et in hoc videtur mihi esse hæreticus, quia est irreverentialis erga religiosos & sanctos

patres,

patres. Ipse tenet etiam specialem modum prædicandi, & non facit sicut alii, movendo subtiles quaestiones & formando argumenta contra, & solvendo postea & eliciendo Corollaria, sed simpliciter procedit. Et ego miror, quod libenter audiant prædicationes ejus, cum tamen non est artificialis prædicator, ego consideravi in duob. passib. quod non est bene intentionatus erga religiosos. Semel quando incepistis vos Colonienſes una cum ordine nostro universaliter istam laudabilem contentionem contra Joan. Reuchlin, tunc ego portavi ei unam schedulam, in qua erat mandatum contra Joannem Reuchlin, quod liber suus deberet comburi, & ipse debet cogi ad revocationem. Et dixi ei, sicut mihi commissum à provinciali nostro: Eximie Domine Magister noster, hic habet eximietas vestra unum mandatum, quod Reuchlin est hæreticus, & liber ejus debet comburi. Ergo velitis publicare super cancellas, & cum hoc rogamus vos, quod velitis stare nobiscum contra prædictum hæreticum. Tunc ipse legit mandatum, & postea dixit: Ego non video, nisi quod est mandatum, quod Speculum oculare non debet vendi publice, usque ad cognitionem & decisionem causæ. Ego non intelligo, quod Reuchlin debet dici hæreticus. Respondi, quod præsumitur ex quo prohibitum est, quod liber suus non debet vendi, & rogavi eum, quod vult causam nostram commendare in cancellis. Respondit: Permittatis me in pace, ego sum hic, quod deo seminare verbum Dei, & non deo scandalizare quenquam. Quia scriptum est: Qui scandalizaverit unum ex minimis istis, &c. Et sic non potui impetrare, quod vellet adjuvare causam fidei. In alio passu notavi. Quando fuit hic frater Jacobus de ordine nostro, & seminavit indulgentias, quas impetravimus Romæ pro monasterio Augustinensium, tunc etiam rogavit prædictum Doctorem Reys, quod

quòd in ambone vellet laudare illas indulgentias, & hortare mulieres & alios, quòd darent pecuniam ad cistam, quia esset bene datum. Sed ipse permisit eum dicere quicquid voluit, & tamen non voluit dicere unum verbum de indulgentiis, & frater Jacobus semel dixit ad eum : Ecce vos invidetis nobis, quòd debemus colligere pecuniam, & tamen colligemus, etiamsi deberet vobis cor frangi. Et dixit etiam in ambone : Ecce hic habetis indulgentias, & literas indulgentiales, & quod scriptum est in illis, est ira verum & credendum, sicut Evangelium. Et quando accipitis illas indulgentias, tunc estis ita absoluti, sicut si Christus met venisset, & absolvisset vos. Tunc Doctor Reys tenuit oppositum, dicens : Nihil est comparandum cum Evangelio, & qui bene facit, bene vivit. Et si aliquis centies acceperit istas indulgentias, & non bene vixerit, peribit, nec adjuvabitur per istas indulgentias : Sed econtra, si quis bene vixerit, vel post peccata poenitentiam egerit, & vitam emendabit, ecce ego prædico ei, quòd erit habitator regni cœlorum, nec indigebit ullis aliis auxiliis. Et sic notavi quòd iste Doct. Reys est inimicus religiosorum, & videtur etiam mihi, quòd favet Jo. Reuch. quamvis nescio, ergo videns quid sit dicendum. Bene concedo, quòd Theologi Coloniz sint in magna veneratione ; & quòd Theologi seculares & mundani sunt in magna unione cum religiosis, sed hic non est ita. Spero tamen, quòd quando Reuchlin erit superatus, tunc Theologi gaudebunt invicem, quod præster nobis Salvaror noster unigenitus. Amen. Datum Herbipoli.

Petrus

*Petrus de Wormatia, M. Ortuino Gratio,
S. P. D.*

VIR eximiè, secundum quod estis mihi naturaliter inclinatus, & multum faveris mihi, ego etiam volo vobis facere possibilia. Dixistis mihi autem: O Petre, quando venitis Romam, videte an sunt novi libri, & mittatis mihi aliquos. Ecce habetis unum novum librum, qui est hic impressus. Et quia estis Poëta, credo, quod porestis vos multum ex illo meliorare. Quia audiui hic in audientia ab uno Notario, qui debet esse perfectus in tali arte, quòd iste liber est sons Poëtrix, & autor ejus, qui vocatur Homerus, est pater omnium Poëtarum, & dixit, quòd est adhuc alius Homerus in Græco. Tunc dixi: quid mihi cum Græco? Ille Latinus est melior: quia volo eum in Almaniam mittere M. Ortuino, qui non curat illas Græcas fantasias. Et interrogavi eum, quid continetur in tali libro? Respondit, quod tractat de quibusdam viris, qui vocantur Græci: qui bellaverunt cum aliis viris, qui vocantur Trojani, quos etiam audiui prius nominare. Et isti Trojani habuerunt unam magnam civitatem, & illi Græci posuerunt se ante civitatem, & jacuerunt ibi bene decem annos, tunc Trojani aliquando exiverunt ad eos, & percusserunt se realiter cum ipsis, & interfecerunt se mirabiliter ad invicem, ira quòd totus campus sanguinavit, & fuit ibi quædam aqua, quæ fuit colorata per sanguinem, & fuit per totum rubicata, ira quòd fluxit sicut si esset sanguis: & clamor audiebatur in cælo, & unus projecit unum lapidem, quem duodecim viri non

non possent elevare, & unus equus incepit loqui, & prophetizavit. Sed non credo talia, quia videntur mihi impossibilia, & tamen nescio, an talis liber est multum autenticus. Rogo, scribatis mihi de eo, & faciatis me cognoscere, quod tenetis. Et cum hoc valete. Datum Romæ.

Joannes Gerlambius M. Ortuino Gratio.

SICUT scribitur, amicus in necessitate probatur, volo etiam videre, an adhuc habetis memoriam mei. Et possum videre tali medio: Præsentium lator est consanguineus meus, & habet bonum ingenium, & intendit studere in artibus, tunc pater suus voluit eum huc facere ad Universitatem; & ego dissuasi, quia volo, quòd studet in via antiquorum, sicut ego studui. Et rogo, quòd mittatis eum vobis esse commendatum. Quamvis ego sum Albertista, non curo ramen, quòd faciatis eum ad bursum Montis, ubi student in via Thomæ, quia ille Rector est superiorista, & etiam non est magna differentia inter Thomistas & Albertistas, nisi quòd Albertistæ tenent, quòd adjectiva appellant, & quòd corpus mobile est subiectum in Physica. Sed Thomistæ tenent, quòd adjectiva non appellant, & quòd ens mobile est subiectum in Physica. Etiam Albertistæ dicunt, quod logica est de secundis intentionibus in ordine ad primas. Thomistæ verò dicunt, quòd est de primis intentionibus ad secundas. Item Albertistæ tenent, quòd mobile positum in vacuo, movetur successive. Thomistæ dicunt, quòd mobile positum in vacuo movetur in instanti. Etiam Albertistæ dicunt, quòd Galaxia est naturæ cœlestis, Thomistæ dicunt, quòd Galaxia

Gálaxia est naturæ elementaris. Sed non multum refert sic tenere, dummodo sit aliquis antiquus, & volo, quòd iste juvenis comedat in bursa, & quòd teneatis eum sub rigore, ne currat exterius, quando sibi placet. Et quando facit aliquem excessum, detis ei disciplinam. Quia scribitur Proverb. 23. Noli subtrahere à puero disciplinam, si percusseris eum virga, non morietur. Tu virga percuties eum, & animam ejus de inferno liberabis. Et teneatis eum in consuetudine, quòd semper intrat disputationes buriales, & quòd non visitat lectiones Cæsarii, vel aliorum Poëtarum. Gaudeo, quòd scripistis mihi, quòd Buschius non est amplius Coloniz, quia ipse fuit magnum impedimentum Universitatis, seducens supposita cum sua Poëtria. Sunt hic etiam duo Poëtz, Eobanus Hessus, & Petreius Aperbachius, qui sunt inimici mei, sed ego non curo eos. Ubique vident me, loquuntur de causa Joan. Reuchlin, & dant ei rectum, & obloquuntur Theologis: ego autem taceo, quamvis nuper dixi: Joan. Pfefferkorn bene scit ei dicere, qualis est, & ostendi eis librum ipsius, qui intitulatur: Defensio Joan. Pfefferkorn contra famosas, & sic abiit. Det Dominus Deus, quòd sententia vadat pro vobis, aliàs isti Poëtz facerent nobis magna frivola. Sed habeatis vobis illum juvenem commendatum, & valeatjs. Datum Erfordiz.

Magister

*Magister Cunradus Unckenbunck, Magi-
stro Ortuino Gratio, S. P. D.*

OS habent & non loquentur: oculos habent & non videbunt, aures habent, & non audient, Psalmista. Hæc verba possunt introduci, & thematizari ad propositum meum: M. Ortuinus habet os, & non loquitur, ita ut semel diceret alicui Curtifano, qui tendit Romam, salutetis mihi D. Cunradum Unckenbunck. Et habet oculos & non videt, quia scripsi ei multas literas, & non respondet mihi, quasi non legens, seu videns. Et tertio, habet aures, & non audit, quia commendavi multis focis, quando iverunt ad partes, ut salutarent eum. Sed ipse non audivit salutationes meas, quia non respondit illis. Ergo peccatis valde, quia ego amo vos: & ergo debetis me iterum amare. Sed non facitis, quia vos scribitis mihi nihil, vellem libenter, quod sæpissimè scriberetis mihi, quia quando lego literas vestras, lætificant me in corde intus. Attramen intellexi, quod habetis paucos auditores, & est querela vestra, quod Buschius & Cæsarius trahunt vobis scholares & supposita abiade, cum tamen ipsi non sciunt ita exponere Poëtas allegoricè, sicut vos, & superallegare sacram scripturam. Credo quod diabolus est in illis Poëtis. Ipsi destruunt omnes Universitates, & audiui ab uno antiquo Magistro Lipsensi, qui fuit Magister 36. annorum, & dixit mihi, quando ipse fuisset juvenis, tunc illa Universitas bene stetit: quia in viginti milliaribus nullus Poëta fuisset. Et dixit etiam, quod tunc supposita diligenter compleverunt lectiones suas formales & materiales, seu buriales: & fuit magnum ican-

scandalum, quòd aliquis studens iret in platea, & non haberet Petrum Hispanum, aut parva logicalia sub brachio. Et si fuerunt Grammatici, tunc portabant partes Alexandri, vel Vade mecum, vel Exercitium puerorum, aut Opus minus, aut dicta Joan. Sinthen. Et in scholis advertebant diligenter, & habuerunt in honore Magistros artium, & quando viderunt unum Magistrum, tunc fuerunt perterriti quasi viderent unum Diabolum. Et dixit etiam, quòd pro tunc quater in anno promovebantur Baccalarii, & semper pro una vice sunt sexaginta aut quinquaginta. Et illo tempore Universitas illa fuit multum in flore, & quando unus stetit per annum cum dimidio, fuit promotus in Baccalarium, & per tres annos aut duos cum dimidio in Magistrum: & sic parentes eorum fuerunt contenti, & libenter exposuerunt pecunias. Quia videbant, quòd filii sui venerunt ad honores. Sed nunc supposita volunt audire Virgilium & Plinium, & alios novos autores, & licet audiunt per quinque annos, tamen non promoventur. Et sic quando revertunt in patriam, dicunt eis parentes: Quid es? Respondent, quòd sunt nihil, sed studuerunt in Poësi. Tunc parentes non sciunt, quid est. Et quando vident, quòd non sunt Grammatici, tunc sunt male contenti super illam Universitatem, & poenitent de pecunia, & dicunt postea aliis: Non mittatis filios vestros ad Universitatem, quia nihil student, trufantes in plateis per noctem, & est inutilis pecunia, quæ datur ad studium. Et dixit mihi amplius talis Magister, quòd tempore suo fuerant duo millia studentes in Lyptzick, & Erfordia totidem. Et Viennæ, quatuor millia, & Colonia etiam tot, & sic de aliis. Nunc autem in omnibus Universitatibus non sunt tot supposita, sicut tunc in una, aut duabus. Et Magistri Lipsenses nunc valde conqueruntur de paucitate supposito-

Positorum, quia Poëtae faciunt eis damnum. Et quando parentes mittunt filios suos in Bursas & Collegia, non volunt ibi manere, sed vadunt ad Poëtas, & student nequitias. Et dixit mihi, quod ipse Liptzick olim habuit quadraginta domicellos, & quando ivit in Ecclesiam, vel ad forum, vel spaciatum in Rubetum, tunc iverunt post eum. Et fuit tunc magnus excessus studere in Poëtria. Et quando unus confitebatur in confessione, quod occultè audivit Virgilium ab uno Bacculario, tunc Sacerdos imponebat ei magnam poenitentiam, videlicet, jejunare singulis sextis feriis, vel orare quotidie septem Psalmos poenitenciales. Et juravit mihi in conscientia sua, quod vidit, quod unus magistrandus fuit reiectus, quia unus de examinadoribus semel in die festo vidit ipsum legere in Terentio, utinam adhuc staret ita in Universitatibus, tunc etiam ego non vellem ita servire hic in Curia. Quia quid debemus facere in Universitatibus? Nos non habemus proficitatem, quia focii non volunt amplius stare in bursis vel sub Magistris: & quando sunt viginti studentes, vix unus intendit procedere ad gradus, sed omnes alii volunt studere in humanitate. Et quando unus Magister legit, tunc non habet auditores, quia Poëtae in resumptionibus suis habent tot auditores, quod est mirabile. Sic omnes Universitates per totam Almaniam minorantur. Ergo debemus Deum orare, quod moriantur omnes Poëtae, quia expedit vobis, ut unus moriatur, &c. Id est, ut Poëtae, quorum sunt pauci in qualibet Universitate, moriantur potius, quam tot Universitates pereant. Vos autem scribite mihi posthac, vel faciam unam longam querelam de negligentis vestris, commissis. Valete. Datum Romæ.

Frater

*Frater Benedictus de Scotia, M. Ortuino
Gratio.*

FRATERNALI & affectuosa dilectione salutis loco præmissa, notum facio vobis, sicut petitis, quòd Epistola vestra est mihi præsentata in festo S. Michaëlis, & volo respondere ad proximas vestras articulatè. Primò quaeritis, quare nos fratres prædicatores cantamus grossiori voce, quàm alii religiosi. Dico, quòd non ob aliam rationem puro, nisi quòd scribitur Esa. 59. Rugimus quasi ursi omnes, & quasi columbæ gememus. Et propterea credo, quòd S. Dominicus voluit implere istam prophetiam. Secundò quaeritis, quòd teneo, an S. Thomas, vel S. Dominicus est sanctior. Dico, quòd sunt variae opiniones, & Doctores ordinis nostri variis modis disputant, aliqui tenent, quòd S. Dominicus est sanctior, merito vitæ, sed non merito doctrinæ, & per contrarium: S. Thomas est sanctior, merito doctrinæ, non merito vitæ. Alii putant, quòd simpliciter S. Dominicus est sanctior, & probant duabus rationibus. Prima est, quia S. Dominicus est sanctior ordinis nostri, & sic S. Thomas, qui est de illo ordine, fuit ejus discipulus. Sed non est discipulus super Magistrum. Ergo. Secunda est, quia doctrina non habet prærogativam ad vitam & gesta: & ergo, licet S. Thomas fuit doctior, quàm S. Dominicus, tamen non propterea etiam est sanctior. Alii volunt quòd simpliciter S. Thomas est sanctior, quia non est alius Doctor inter omnes sanctos, qui appellatur Doctor sanctus, præterquam S. Thomas. Et ergo sicut Aristoteles appellatur Philosophus, &

Paulus

Paulus Apostolus : sic & **S. Thomas** propter eminentiam vocatur sanctus. Et ergo non solum in doctrina, sed etiam in sanctitate est major, quàm **S. Dominicus**. Respondetur, quòd **S. Thomas** vocatur sanctus, non quòd est sanctior omnibus aliis sanctis simpliciter, sed tantum inter sanctos Doctores est sanctior. Et sic non est sanctior, quàm **S. Dominicus**, quod etiam dixit mihi unus antiquus de ordine nostro : quòd vult mihi ostendere in uno libro veterissimo, quòd prohibitum est disputare de superioritate inter istos duos sanctos. Et ergo relinquo hanc quæstionem, & non volo eam decidere. Tertiò quæritis, an etiam puto quòd **Joannes Pfefferkorn** perseverabit in fide Christiana? Respondeo, quòd per Deum, nescio, quid debeo dicere : Quia est valde periculosum. Vos bene scitis illud exemplum ad sanctum **Andream Coloniam** : qualiter unus Decanus ejusdem Ecclesiæ **Judæus** baptizatus diutissimè mansit in fide Christiana, & vixit rectissime. Sed postea in articulo mortis iussit sibi portare unum leporem & canem, & misit eos currere, tunc statim canis apprehendit leporem. Tunc iterum iussit currere unum cattum & murem, & cattus apprehendit murem, & dixit multis circumstantibus : Videtis, quòd ista animalia non dimittunt naturam suam? Sic etiam **Judæus** nunquam dimittit fidem suam, ergo etiam hodie volo mori, sicut bonus **Judæus**, & mortuus est. Tunc cives **Colonienses**, ad memoriam facti illius, fecerunt has areas imagines, quæ adhuc sunt super murum ante Cimiterium. Item audiui de alio, qui similiter in articulo mortis constitutus, iussit sibi portare unum lapidem magnum, & ponere eum in olla cum aqua, & ponere ad ignem ad coquendum, & stetit bene tres dies apud ignem, tunc quæsit, an esset coctus? Respondent, quòd non, quia non est possibile quòd unus lapis

lapis deberet coqui. Tunc respondit ipse: Sicut iste lapis nunquam fit mollis apud ignem, ita etiam nunquam aliquis Judæus fit recte Christianus. Sed faciunt hoc propter lucrum, vel propter timorem, vel propterea, quod possint facere unam proditionem. Et ego hodie volo mori sicut fidelis Judæus. Ergo per Deum, Magister Ortuine, timendum est valde de Joan. Pfeff. quamvis spero, quod Dominus Deus dabit ei specialem gratiam, & conservabit eum in fide, & non debemus utique semper dicere, quod pro certo semper manebit Christianus, propter Joan. Reuchlin & suos adhaerentes. Quarto interrogatis quid teneo de propriis nominibus, an carent in plurali numero, sicut tenent antiqui Grammatici, Alexander & alii, an verò habent pluralem, sicut opinantur moderni, & novi, ut Diomedes & Priscianus? Respondeo, quod dicendum est, quod propria carcant plurali, in quantum propria. Sed aliquando tamen declinantur in plurali, & tunc debent exponi per appellativa, ut duo Jacobus, id est, duo Apostoli, qui fuerunt nominati Jacobus, duo Catones, id est, duo reges vel sapientes Senatores Romani, vocati taliter. Tres Mariæ, id est, tres mulieres habentes tale nomen. Respondi vobis pro posse meo: Si scirem melius, etiam melius respondebo vobis, & ergo accipitis in bonam partem. Et salutate mihi plurimum Magistrum nostrum Arnoldum de Tungaris, præceptorem singularissimum, & valete. D. S.

Joannes

Joannes Kalb, Magistro Ortuino Gratio.

SALUTEM amicabilem. Honorabilis Domine, Venerabilis Domine Magister: sciatis, quod miror valde, quomodo sic potestis me tribulare, scribendo mihi semper: Scribatis mihi tamen aliquid novi. Et semper vultis scire novalia, cum tamen ego habeo alia ad agendum. Et ergo non possum multum curare de novitatibus, quia oportet me currere hincinde, & sollicitare, si non volo perdere sententiam, & venire de beneficio illo. Sed tamen si vultis esse contentus, tunc semel volo scribere vobis, ita quod postea permittatis me in pace cum novitatibus. Vos benè audivistis qualiter Papa habuit unum magnum animal, quod vocatum fuit Elephas, & habuit ipsum in magno honore, & valde amavit illud. Nunc igitur debetis scire, quod tale animal est mortuum. Et quando fuit infirmum, tunc Papa fuit in magna tristitia, & vocavit medicos plures, & dixit eis: Si est possibile, sanate mihi Elephas. Tunc fecerunt magnam diligentiam, & viderunt ei urinam, & dederunt ei unam purgationem, quæ constat quinque centum aureos, sed tamen non potuerunt Elephas facere merdare, & sic est mortuum, & Papa dolet multum super Elephas. Et dicunt, quod daret mille ducatos pro Elephas. Quia fuit mirabile animal, habens longum rostrum in magna quantitate. Et quando vidit Papam, tunc geniculavit ei, & dixit cum terribili voce, bar, bar, bar. Et credo, quod non est simile animal in mūdo. Dicunt quod Rex Franciæ, & Rex Carolus fecerunt pacem ad multos annos, & juraverunt invicem. Sed videtur aliquibus, quod ta-

VOL. I.

M

lis

lis pax est cautelosa, & non durabit diu. Ego nescio quomodo est, etiam non multum curo. Quia quando venio iterum ad Almaniam: tunc ibo ad Pastoriam meam, & habebō bonos dies. Quia habeo ibi multas aucas & gallinas & anetas, & possum habere in domo mea quinque vel sex vaccas, quæ dabunt mihi lac, quod facio Caseos & Butirum. Quia volo habere Cocam, quæ facit mihi talia, & debet esse antiqua. Quia si esset juvenis, tunc faceret mihi tentationes carnis, ita quod possum peccare. Ipsa etiam debet mihi nere, quia emam ei linum. Et volo habere duos vel tres porcos, & volo eos impinguare, quod faciunt mihi bonum lardum. Quia ante omnia volo in domo mea habere bona coqualia. Etiam volo semel macare unum taurum, & dimidium volo vendere rusticis, & dimidium volo suspendere in fumo. Et retro domum habeo hortum, ubi volo seminare Allium, Cœpas, Petrosilium, & volo habere Olera & Rapas, & alia. Et ego volo in hyeme sedere in stuba mea, & studere, quod possim rusticis prædicare in sermonibus Parati vel Discipuli, vel etiam in Biblia, ita quod ero habituatus ad prædicandum. Et in æstate volo ire piscatum, vel laborare in horto, & non volo curare de bellis, quia volo esse pro me, & dicere orationes meas, & legere missas, & non curare ista mundana negotia, quæ afferunt perditionem animæ. Valet. Datum Romanæ Curix.

Pbi-

*Philippus Sartoris de Erfordia, Magistro
Ortuino Gratio.*

SALUTES venerabiliter optandas, honorabilitati vestrae, venerabilis Domine Magister, sicut nuper scripsistis mihi, quod quidam Poëta in Almaniam, dictus Erasmus Roterodamus, componit multos libros, & præcipuè composuit unam Epistolam ad Papam, in qua commendavit Ioan. Reuchlin. Sciatis, quod vidi illam Epistolam, sed adhuc vidi unum alium librum magnum, qui intitulatur novum Testamentum, & misit illum librum ad Papam, sed spero, quod non fiet. Quia Magister sacri Palatii, qui est vir notabilis, & magnæ reputationis, dixit, quod vult probare, quod Erasmus ille est hæreticus, quia in quibusdam passibus reprehendit Doctorem sanctum, & nihil tenet de Theologis. Et cum hoc scripsit unam materiam, quæ vocatur Moria Erasmi, quæ habet multas propositiones scandalizativas, & parum reverentiales, & quando continet apertas blasphemias. Quapropter Parrisienses volunt comburere talem librum. Ergo etiam non credo, quod Papa authenticabit illum magnum librum: Etiam Magister noster Jacobus de alta platea, est in bona speranza. Heri invitavit me ad collationem, & dixit mihi veraciter, quod Cardinalis dixit sibi, quod debet habere sententiam pro se. Sed Joannes Wick, qui est procurator Ioan. Reuchlin, facit ei magnam instantiam, ego semel assui, quod M. noster Jacobus dixit ad eum: Ecce tu jam es contra me, & credas mihi sumiter, si habuero victoriam.

M a

ego

ego tribulabo te ita, quòd in tota Almanìa non eris securus. Et iterum dixit ad eum, ego scio, quòd Reuchlin non habet tibi dare pecuniam, & tu es ira temerarius, quòd vis tibi totum ordinem ad inimitiam facere. Postea est unus alius, scilicet Doctor Martinus Gromingen, qui debet transferre Speculum oculare. Ego intellexi, quòd Magister noster Jacobus dabit ei centum ducatos in occulto, quòd falsificavit Speculum oculare: & si faciet, tunc eritis viatores. Et spero, quòd ille Doctor faciet. De talibus quicquid scitis, debetis mihi scribere. Valere. Ex Roma.

*Magister Adolphus Clingesor, Magistro
Ortuino Gratio.*

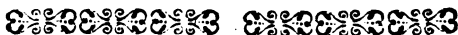
SICUT nuper intellexistis de me, quòd solent hic mecum disputare de Joanne Reuchlin in causa fidei: Sciatis, quòd postquam misistis mihi illum librum Joannis Pfefferkorn, qui intitulatur: Defensio Joannis Pfefferkorn contra famosas, tunc ivi ad quendam, qui semper tenet mihi oppositum, & ostendi ei in illo libro circa finem O. ii. ubi scribitur: ante viginti annos, si bene memini, nobis Colonia à Joanne Lichtenberger, sive peregrino Ruth, heremita, (cujus prognostica Moguntia tam latine quàm reutonicè impressa sunt) vaticinata fuisse. Sic enim scribit folio 16. Attendite ò vos Philof. Colonienf. ne lupi rapaces introeant in ovile vestrum. Nam temporib. vestris exurgent nova, & inaudita in Ecclesiis vestris, quæ almpotens avertat. Cum ille legisset, stetit modicum, & pensavit, deinde dixit: Ego minor stultitiam Theolog. Creditis quòd omnes homines

mines sunt pueri, quòd possitis eis persuadere talia? Sed quia Theologi Colonienſ. volunt ita subtiles videri, ego ostendam vobis unam prophetiam Joannis Reuchlin, quæ magis erit ad propositum, & postea demonstrabo etiam illam Prophetiam, quam illi ponunt, quod est pro Reuchlin, & non contra eum. Videatis igitur Sophoniæ 1. ubi Propheta sic dicit: Et erit in tempore illo, scrutabor Hierusa. in lucernis, & visitabo super defixos in fecibus suis, qui dicunt in cordib. suis &c. Nunc quia vos Colon. prætenditis scripturas trahere ad placitum vestrum: Audiat quomodo etiam ego possum exponere verba Prophetæ: Dicit ergo Dominus per os Prophetæ: Et erit in die illa, scrutabor Hierusalem, id est, visitabo Ecclesiam meam, cogitans reformare eam, tollere errores, si sunt aliqui in ea, hoc faciam in lucernis, id est, meditantibus doctissimis viris, sicut sunt in Almania, Erasmus Roterodamus, Joannes Reuchlin, & Mutianus Ruffus, & alii, & visitabo super viros, id est Theologos, defixos, id est obstinaciter induratos, in fecibus suis, id est, in quadam sordida & tenebricosa & inepta Theologia, quam ante pauca secula usurpaverunt sibi, relinquentes illos antiquos & literatos Theologos, qui in vera luce scripturarum ambulaverunt. Ipsi autem non sciunt neque Latinas, neque Græcas, neque Hebraicas literas: ut possent Scripturas intelligere. Et ergo relicta vera & originali Theologia, nihil amplius faciunt, nisi quòd disputant, & argumentantur, & movent inutiles quæstiones. Et ista faciendo, dicunt se defendere fidem Catholicam, cùm tamen neminem apud se habeant, qui pugnat contra fidem: & sic inutiliter perdunt tempora & non conferunt aliquam utilitatem in Ecclesia Dei. Sed si disputationes eorum haberent aliquam utilitatem, tunc possent illam vertere ad commodum Ecclesiæ fidei Catholicæ, eundo per

mundum, & prædicare verbum Dei, sicut Apostoli, & disputare contra Græcos, quod redcant in unionem in Ecclesia Romana. Vel si non vellent longè abire, saltem irent in Boemiam, concludentes illam gentem cum argumentis & syllogismis suis. Sed hoc non faciunt. Verum ibi disputant ubi non est opus. Ergo visitabit eos Dominus, & mitteret quosdam alios Doctores, Græcè, Latine, & Hebraicè doctos, qui ejectionis illis fecibus, id est ablatiis illis ineptis cavillationibus, & adulterinis Theologis, & obscuris commentationibus, adducent lucernas suas, & illustrabunt Scripturas, & restituent nobis antiquam, & veram Theologiam, sicut nuper ille prænominatus Erasmus emendavit libros sancti Hieronymi, & fecit eos imprimi. Etiam emendavi novum Testamentum, quod ego credo esse majori utilitati, quàm si viginti millia Scotistæ vel Thomistæ centum annos disputarent de Ente & essentia. Postquam dixit talia, respondi ego: Custodiat me Dominus Deus, quid audio? Vos de facto estis excommunicatus, & volui abire ab eo, tunc tenuit me, dicens: Audiatis tamen finem. Respondi: Nolo audite finem. Tunc dixit: Audiatis ergo solum, quomodo exponam prophetiam, & cogitavi mecum, quod volo audire, quia nihil nocet audire unum excommunicatum, dummodo aliquis non bibit vel comedit secum. Tunc incepit sic: Attendite ô vos Philosophi Colonienenses. Non dixit Theologi, sed Philosophi, Quia Theologia Colonienisium potius est Philosophia, item ars Sophistica, quàm Theologia dicenda, quia nihil aliud est, quàm garnulitas diabolica & inanis loquacitas. Ne lupi rapaces, scilicet Jacobus de Hochstraten, Arnoldus de Tungatis & similes, qui falsitate & fraudibus suis violenter & ferociter invadunt innocentes oves, quales sunt & fuerunt Petrus Ravenna, & Joannes Reuchlin, volentes eos declarare hæreticos,

hæreticos, propter doctrinam & laudem suam, cui ipsi invident. Et quia vident, quòd ipsi non possunt talia efficere, qualia isti doctissimi viri, ergo vellent libenter perdere eos. Hi sunt igitur lupi rapaces, qui insidiantur famæ ac vitæ innocentum. Et sic per septem jam annos rapuerunt & tractaverunt hincinde miserum senem Joannem Reuchlin. Et nisi omnipotens Deus avertisset illud malum, omnino devorassent eum. Et non potest exponi, quòd Reuchlin sit ille lupus rapax. Quia in tota sua vitæ neminem rapuit, id est, neminem falso accusavit, vel contra vitam vel famam ejus, vel scriptis egit. Sed attendatis, quid sonant sequentia verba: Introivit in ovile vestrum. Quia ille bonus Reuchlin, nunquam intravit studium Colonienf. Imò nunquam habuit curam de Theolog. Colonienf. vel Ecclesia Colonienf. Sed habuit alia agere, majoris utilitatis. Ergo ipse non, potest dici unus ex illis lupis rapacibus, de quibus Lichtenberger sentit, qui debet esse ex ovili Colonienf. Consequenter. Nam temporibus vestris exurgent nova & inaudita, quæ neque oculus vidit, neque auris audivit, neque in cor hominis descendit, quòd ita doctus & probus vir, qui tam multis profuit, & nemini unquam nocuit, in summa senectute sua debet ita crudeliter & perfidè vexari, & conturbari, & persecutionem pati. Et ergo sequitur in Ecclesiis vestris. Quapropter non potest de Reuchlin allegari, quia ipse benignissime vivit extra Ecclesiam Colonienfem, scilicet in Episcopatu Constantienf. Et sic spero, quòd venient canes, id est fideles custodes ovium, qui sine invidia & malevolentia humiliter, & fideliter pascent oves Christi, id est, populum Christianum, & dilacerabunt illos lupos, qui vastaverunt ovile Dei, & purgabunt Ecclesiam Dei, id est, ejicient illos sordidos & feculentos Theologos, qui nihil sciunt, & omnia scire prætendunt. Postquam talia

dixit, recessi ab eo & juravi ad sancti sanctorum, quod volo scribere ad Colon. Peto ergo humiliter, quod velitis ista dicere Magistris nostris & Jo. Pfeffer, qui est quasi scriptor Colonienf. & scit mirabiliter componere, ut bene vexet eos scriptis suis. Ille qui dixit ista, est natus ex Perlin, si vultis nomen ejus scire, tunc scribatis mihi, & dicam vobis; ipse stetit Bononiz, ubi fuit bene castigatus, sed tamen adhuc loquitur contra Theologos, & est male Christianus, & manet in pravitate sua, & ergo morietur in gehenna, à qua Dominus Deus conservet vos, & Theologos & fratres prædicatores, per omnia secula seculorum, Amen. Datum Francofordiz apud Oderam.

Joannes Helferich Latine Juppiter, Magistro Ortuino.

SALUTEM cum humilima commendatione sui: Venerabilis Domine Magister, sicut scribitis mihi, quod habetis admirationem abinde, quod voco me Juppiter. Sciatis, quod quando steti Vienne, tunc audiui lectiones in Poetria, & fuit ibi quidam juvenis Poeta, qui fuit discipulus Conradi Celtis, & vocatur Georgius Sibutus, ipse fuit socius meus, & semper fuimus unà. Et dixit mihi: Tu debes vocari Juppiter, quia Juppiter Latine est idem, quod Helferich teutonice, & sic vocant me nunc Juppiter. Sed ille Poeta nunc est Wittenberck, ibi accepit unam antiquam vetulam, quæ vixit annis septuaginta octo, vel paulo plus. Ego fui semel in domo ejus, quando ambulavi ex Prussia, tunc illa vetula sedit retrò fornacem. Tunc dixi ei: Est ista ma-

ter

ter vestra? Respondit, non, sed est foemina & uxor mea. Et dixi ei: Quare sumpſistis ita antiquam verulam? Respondit, quod est adhuc bona in fornicatione. Et etiam habet multum pecuniz, & scit facere bonam cerevisiam: & postea vendit eam, & colligit pecuniam. Tunc dixi: Bene fecistis. Et interrogavi, quomodo vocatur foemina vestra? Respondit, & ego voca eam Carinna mea, Lesbia mea, & Cynthia mea. Sed transcant illa. Scribitis, quod videtur vobis, quod statim erit extremum iudicium: quia mundus ita nunc est pejoratus, quod non est possibile, quod potest amplius pejorari, & homines habent sic malos gestus, quod est mirabile. Quia iuvenes volunt se æquiparare senibus, & discipuli Magistris, & Juristæ Theologis, & est magna confusio, & surgunt multi heretici & Pseudochristiani, Joan. Reuchlin, Erasmus Roterodamus: Bilibaldus, nescio quis, & Utricus Hutteaus, Hermannus Buschius, Jacobus Wimphelingus, qui scripsit contra Augustinenses, & Sebastianus Brant, qui scripsit contra prædicatores, (quod sit Deo conquestum) & temerariè vituperat eos. Et sic multa scandala surgunt in fide, & benè credo vobis, quia legi, quod talia debent immediate præcedere extremum iudicium. Sed adhuc volo significare vobis, quod audiui, & dictum est mihi veraciter ab uno religioso patre: quod dicitur pro certo, quod Antichristus est natus, sed est adhuc parvus. Etiam dixit, quod facta est quædam revelatio cuidam ordinis Carthusiensium, qui quando semel dormivit in cella sua, audivit unam vocem de cœlo, dicentem: Peribit mundus, peribit mundus, peribit mundus. Tunc ille religiosus timuit, & voluit aliquid dicere, sed occultè fecit orationes suas contra tentationem diaboli. Tunc incepit iterum clamare vox illa, & etiam tertio incepit. Tunc ipse

ntelligens in spiritu, quod esset vox Domini, respondit: Domine quare? Respondit vox illa: Propter peccata tua. Tunc iterum dixit religiosus: Domine quando? Respondit vox illa: Adhuc in decem annis, propte rea timeo valde. Et quando ambulavi per Bononiam, audiui, quod ibi est unus civis, qui habet spiritum, qui vocatur Rilla, & ille spiritus mirabilia dicit ei de Rege Franciæ & Imperatore & Papa, & de fine mundi. Ego legi Prophetias ejus. Sic scripsi vobis quid ego scio. Cum hoc sitis commendatus Domino Deo. D. K. L.

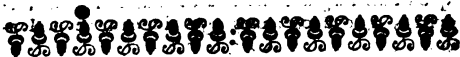

Henricus Schluntz, M. Ortnino Gratio.

A MICITIAM & servitutem dominationi vestrz à parte ante semper, & quicquid possum pro dominatione vestra hic & ubique, & in omnib. locis, & honestis: Venerabilis Domine Magister, mitto dominationi vestrz hic unum notabilem & multum proficualet librum, & videtur mihi, quod talis liber est compositus multum artificialiter, habens in se propositiones valde magistrales, & vocatur rationale divinorum, ego emi hic, quando fui in aundina, & dixi: Iste liber est pro Magistro Ortnino, laudetur Deus, quod inveni eum: quia volo ei mittere, sicut ipse nuper misit mihi librum Joannis Pfefferkorn, qui intitulatur: Defensio Joannis Pfefferkorn contra famosas, quem talis vir composuit intentionaliter defensorium sacrz fidei contra Catholicos Joan. Reuchlin, & sequaces, dando eis bonas scommas. Sed possitis dicere: Quare talis mittit mihi talem librum? Credit quod non met habeo libros satis?

Re-

Respondeo, quod non facio propter. Et quando putatis, quod misi vobis talem librum propterea, tunc facitis mihi injuriam, quia feci cum bona opinione. Et non debetis credere, quod parvipendo vos, quod habetis paucos libros, quia scio quod habetis multos libros. Quia vidi bene, quando fui in stussa vestra Coloniz, quod habuistis multos libros in magna & in parva forna, & aliqui fuerunt ligati in asseribus, aliqui in Bergamenibus, & aliqui fuerunt per totum cum corio rubeo, & viridi & nigro: aliqui pro dimidio supertracti, & vos sedistis habens flabellum in manu, ad purgandum pulveres abinde. Tunc ego dixi: Magister Ortuine, vos per Deos habetis multos pulchros libros, & tenetis eos in magno honore. Tunc dixistis mihi: quod ita debeo cognoscere, quando aliquis est doctus vel non. Quia qui honorat libros, honorat etiam scientias. Et e contra qui non honorat libros, etiam non honorat scientias. Et tenui in corde meo tale dogma, & tenebo per omnia seculorum secula, Amen. Datum in Nurnberga.

Joannes Schluntzig, M. Ortuino Gratio.

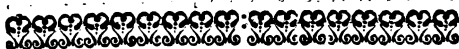
SCRIPSISTIS mihi noviter unam literam valde vituperativam, & criminatis me, quod non scribo vobis, quomodo stat in causa fidei cum Joanne Reuchlin. Et quando legi illam literam, fui valde iratus, & dixi: Quare scribit mihi talia? cum ego scripsi ei duas literas, & non est adhuc medius annus. Sed nuncii non presentaverunt sibi: quid

quid ego possum facere? Et debetis mihi firmiter credere, quod scripsi vobis singulariter & articulatim, quicquid scivi. Sed est bene possibile, quod nuncii non presentant vobis. Et præcipue scripsi vobis quod quando equitavi ex Florentia versus Romam, tunc in via inveni Reverendum patrem, fratrem Jacobum de Hochstraten, Magistrum nostrum. & hæret. præ. Inquis. venientem ex Florentia, ubi impetravit aliquid in causa vestra per Regem Franciæ. Tunc detracto pileo meo, dixi: Pater reverende estis, vel non estis? Tunc respondit: Ego sum qui sum. Tunc dixi: Vos estis Dominus meus Magister noster Jacobus de alta platea, Inquisitor hæret. præ. Respondit: Sum utique. Et dedi ei manum dicens: O Deus quomodo venit, quod inceditis per pedes? Est scandalum, quod talis vir debet pedibus suis ambulare per merdā & per lutum. Respondit ipse, hi in curibus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini venimus. Dixi ei: Sed nunc est magna pluvia & frigus. Tunc levavit manus suas ad coelum, dicens: Rorate coeli desuper, & nubes pluant justum. Et cogitavi mecum, o Deus non est magna miseria, quod talis Magister noster debet habere malam fortunam, ante duos annos ego vidi eum venire Romam cum tribus equis, & nunc vadit per pedes? Et dixi ei: Vultis equum meum? Respondit ipse metricè: Qui dare vult aliis, non debet dicere vultis. Tunc dixi: Per Deum eximie Domine, ego habeo unam vacantiam, & propterea oportet me velociter ire, aliis vellem vobis dare equum meum, & sic de reliqui eum. Ecce nunc scitis, quomodo stat, & videtur, quod ille M. noster est in magna miseria, propterea procureris ei pecuniam, vel causa male stabit. Quia Procurator Joan. Reuchlin. Johannes von der Wick, facit maximam diligentiam,

&c

& currit & recurrit. Et nuper imposuit quædam scripta contra Magistrum nostrum Jacobum, ita scandalosa, quod ego miror, quod Deus non apertè plagat eum. Ipse etiam nuper vituperavit præfatum Magistrum nostrum in faciem, dicens: Ego efficiam auxilio veritatis, quod tu morieris in scandalo & miseria & tristitia, & Joannes Reuchlin triumphabit, & omnes Theologi debent hoc videre, etiam si deberent rumpi, & sic vides, quod iste prædictus Joannes de Wick prætendit esse inimicus omnium Theologorum, & est homo valde audax, & est ita temerarius, quantum est possibile. Ego audiui à Magistro nostro Jacobo, quod dixit: Nisi fuisset iste, ego habuissem sententiam pro me statim, quando veni Romam, & est verum, quia etiam ab aliis audiui, quod quando Magister noster Jacobus primum venit ad Romanam Curiam, tunc fuit ita terribilis, quod omnes Curtisanæ timuerunt eum. Et nullus Procurator voluit esse pro Joann. Reuchlin, quia timuerunt talem Magistrum nostrum, & Jacob. de Questenberck qui est etiam amicus Reuchl. quæsit per totam Romam invenire unum Procuratorem, & non potuit invenire, quia omnes dixerunt, quod vellent ei in aliis complacere, sed in negotio fidei timerent, ne Magister noster Jacobus inquireret eos ad ignem. Istis sic stantibus, venit ille Doctor (sic est dignus) Joa. de Wick, & dixit ad Jacobum de Questenberg: Ego sum paratus offerre me contra furorem illius monachi. Tunc Magister noster Jacobus apertè minavit ei, dicens: Ego volo facere, quod pœnitebit te, quod unquam dixisti unum verbum pro Reuchlin. Et audiui ab ore ejus tunc temporis, quod dixit: Quando haberet sententiam contra Reuchlin, tunc statim vellet illum Doctorem de Wick citare, & declarare eum hæreticum,

cum, quia ex verbis ejus collegit aliquos articulos hæreticales. Sed nunc est aliud. Et credatis mihi, quod non bene stat negotium, quia nunc semper sunt decem fautores Joa. Reuchlin, ubi non est unus Theologorum, & quando fuit post disputatum à Theologis votatum, tunc fuerunt 18. qui votaverunt pro Reuchlin, & solum septem pro Theologis. Et adhuc illi septem non dixerunt, quod deberet comburi Speculum oculare, sed limiraverunt verba sua. Ergo non habeo bonam sperantiam. Vos debetis omnia facere quæ potestis, quod moriatur ille Joannes de Wick, quia ipse est causa, quod Reuchlin benè stat, & Theologi male. Et nisi ipse fuisset, talia non fuissent perpetrata. Et sic credo, quod bene expedivi me, scribendo, quod postea non potestis mihi scribere talia vituperia. Ergo valete. Datum Roma. Curia.

Guilhelmus Bricot, M. Ortnino Gratio.

QUIA semper petitis, quod volo vobis nova scribere, & ego tamen sæpe scribo vobis, sed non juvat, ergo iterum scribere vobis volo, & credo, quod sufficiet. Venit mihi in litera ex Romanæ urbis Curia, quod Mattheus Finck singularissimus fautor vester est mortuus, & aliqui Curisani Lansmanni sui habuerunt me rogatum, quod volo ei componere Epitaphium, quod feci sic:

*Hic jacet extinctus quondam venerabilis Fincus.
In rubea toga, pro eo Deum roga.
Cujus olim venter bibit Corsica vina libenter.
In fide sincera & charitate vera.*

Unum

Unum rogo de vobis, quod velitis me tamen instruere, quomodo debeo intelligere, quod Parthenienses, quando Sententiam ferunt super Speculum oculare, ponunt ista verba, citra tamen auctoris ipsius notam, quem ob humilem ejus submissionem, & alia ejus laudabilia scripta pro catholico habemus. Quia non scio, quid est, quod Speculum oculare debet comburi tanquam liber hæreticus: sine infamia Joannis Reuchlin, qui composuit, & adhuc defendit eum. Quia videtur, quod aliquis artifex, qui est causa efficiens, magis debet habere culpam, quam res illa, quam facit. Etiam vellem, quod Lovanienses in Epistola ad Papam non scripsissent, quod sententia Partheniensium & condemnatio Speculi ocularis attulit ipsis multum spiritualis jucunditatis: quia sanctissimus Dominus Papa cogitabit: Ecce nunc video, quod nihil est in Theologis nisi pura invidia. Si enim essent Theologi, imò si essent Christiani, deberent potius compassionem habere de malis alicujus Christiani, quam gaudere & exultare. Et credatis mihi, quod multum promovebit causam Joannis Reuchlin, & omnes credent, quod ex invidia tribulatur: quod tamen in rei veritate nunquam compertum est. Quia ille adversarius noster, seu potius in Christo amicus, & sui Philo-captiones, id est, filii Joannis Reuchlin, fecerunt injuriam Joan. Pfefferkorn, qui defendit se, & scripsit veritatem. Et ipsemet petit quod moriatur, si vel minimum mendacium scripsit. Quamvis Psalmista dicit: Omnis homo mendax. Nec debet obstare, quod Joan. Pfefferkorn in nequiriis & criminibus à puerili, proch dolor, ætate (ut ipsemet scribit in defensione sua contra famosas) exercitatus est. Quia licet aliquis etiam per longum tempus sit malus & nequiosus, tamen bene iterum potest fieri probus.

probus. Sic piè credendum est de Joanne Pfefferkorn, qui regeneratus est per gratiam Spiritus sancti, mediante Baptismo: & ergo nunc est probus, sicut non dubito, & manebit Christianus usque ad finem sæculi. Etiam intellexi, quod quidam valde infamavit vos ubique, dicens: quod estis filius presbyteri, & non estis legitimus. Miror istos Ribaldos, quod non habent verecundiam, & sunt ita audaces. Tamen habetis literas legitimationis vestræ. Ergo vellem eos citare, qui dicunt talia. Et rogo vos, quod in causa fidei velitis habere magnam diligentiam, quod ille hæreticus eat ad patibulum. Et sic valete. Datum Wormaciæ.

*Magister Sylvester Grisius, M. Ortuino
Gratio.*

QUONIAM quidem ego sum juratus, quod volo defendere facultatem meam, & promovere ejus utilitatem in omnibus: Ergo volo vobis articulariter scribere, qui sunt hic qui favent Theologis, & qui favent Joanni Reuchlin, ut dicatis Theolog. quod possent se dirigere secundum hoc. Primum sunt quidam commensales in hospitio Coronæ, qui semper faciunt summas nequitias Magistris nostris, & fratribus de ordine prædicatorum, facientes, quod nemo in isto hospitio dat eleemosynam prædicatoribus. Ego scio nomina aliquorum. Unus vocatur Magister Philippus Keilbach, qui semper loquitur de Reuchlin, commendans eum, & semel Magister noster Petrus Meyer Plebanus in Francosfordia dedit ei bonam scommam, unus Ulrichus de Hutteren,

Hutten, qui est valde bestialis: qui semel dixit: Si fratres prædicatores facerent sibi illam injuriam, quam faciunt Joanni Reuchlin, ipse vellet fieri inimicus eorum, & ubicunque reperiret unum monachum de hoc ordine, tunc vellet ei amputare nasum & aures. Iste autem habet multos amicos in Curia Episcopi, qui etiam bene favent Joan. Reuchlin, sed nunc abivit (Deo grâtiâs) ad fiendum Doctor, & in uno anno non fuit hic, diabolus auferat eum. Deinde sunt duo fratres nobilitares Ortho & Philippus de Bock, ipsi vexant omnes Theologos. Et semel in illo sacro actu, quem Magistri nostri celebraverunt in Maguntia contra Speculum oculare, tunc Magister Jacobus de Hochstraten ex officio suo dedit indulgentias omnibus, qui interfuerunt huic actui. Tunc isti duo fratres cum aliis bufonibus, sedendo in conspectu Theologorum, qui fuerunt ibi in hospitio, luserunt cum talis pro illis indulgentiis. Adhuc est ibi unus, qui vocatur Joannes Huttichius, qui etiam est inimicus vester, & aliâs est quidam noviter promotus in Doctorem in Jure, nominatus Conradus Weydman, ipse juvat omnes, qui faciunt aliquid contra vos. Et alias Doctor, qui olim fuit Artista, de via Modernorum, & vocatur Eucharius, & cum hoc Nicolaus Carbachius, qui legit in poesi. Item Henricus Bumannus, qui est Vicarius in Summo, & est bonus Organista. Et dico semper ei: Vos deberetis respicere Organa vestra, & dimittere Theologos in pace. Sed ante omnia Canonici ferè omnes sunt pro Reuchlin, præterea multi alii Magistri, qui amant Poetiam, quorum nomina non tenco. Nunc scribam vobis de amicis & fautoribus. Vos habetis hic unum amicum, qui est vir multum excellens, & vocatur Dominus Adularius Schuvan, ipse est nobilis, & habet unum calicem in clypeo, pater ejus fuit

Campa-

Campanifex, & est subtilis disputator in via Scotistarum, & facit bona argumenta, & dicit, quòd statim vellet concludere Joannem Reuchlin, si deberet cum eo disputare. Alius est fautor vester singularissimus dictus Henricus Han, aliàs Glockenheintz, quia libenter campanifat, ille est homo valde inventivus, & habet mirabilem intellectum, & ita profundum ingenium, quòd non creditis, & libenter disputat, & quando disputat, tunc ridet, & ridendo concludit unum. Talis quando vidit articulos hæreticales Joannis Reuchlin, tunc dixit, quòd propter unum ex istis articulis Joann. Reuchlin deberet comburi. Postea etiam habetis de vestra compagnia unum nobilem domicellum & armigerum, qui dicitur Matthias de Falckenberg, & est vir multum bellicosus, & portat semper arma secum, & est equester, ipse semper in mensa sedet ante, & nunquam retro, quia dicit, quòd quando sederet retro & fieret bellum, tunc non posset ita statim surgere & percutere inimicos suos : Et cum hoc est argumentator multum subtilis de via antiquorum, ipse dicit, si Reuchlin non vult cessare, tunc vult venire cum centum equis ad auxiliandum vobis. Adhuc est unus civis Moguntinens. qui vobis favet, Vuigandus de Scholms. Ille est juvenis, sed ita doctus, quòd potest æquivalere unum Magistrum nostrum : ipse dicit, quòd vellet cum Reuchlin disputare cum decem florenis. Et nuper superdisputavit Joannem Huttrichium, ita quòd fuit conclusus, & nihil scivit respondere. Cum illis est etiam de via vestra, Dominus Vuernerus, qui est mirabiliter cursivus in summa Thomæ contra gentiles, & scit menteteneus formalitates Scoti, qui dicit : Si Magister noster de Hochstraten non esset in Curia, tunc ipse vellet intrare & concludere Joann. Reuchlin. Isti socii vestri

stri jam nominati, singulis septimanis semel conveniunt in domo excellentis viri Domini Magistri Bartholomæi, qui est caput omnium amicorum vestrorum, ibi tractant materias multum subtiles, & opponunt sibi invicem. Et unus tenet opiniones Joa. Reuchlin, & alii arguunt contra eum, & habent notabiles disputationes. De aliis qui sunt hîc de parte vestra, non scio, quia non sunt mihi noti: Sed quando scio, tunc volo vobis scribere, pro nunc commendo vos Deo.

*Gilbertus Porretonius, Artium Magister,
& utriusque Juris Bacculaurius, M.
Ortuino Gratio, salutem plurimam dicit.*

SALUS vobis, & bona dies, venerabilis vir, legi literam vestram quam misistis mihi ad Ingelstad, & intellexi bene opinionem vestram. Vos dicitis quòd multum gaudetis, quòd ego sum primus Theologus, & nunc etiam studeo in Jure: quia est valde bonum, quòd aliqui Theologi sunt experti in Jure, ut possint disputare cum Juristis. Et scribitis mihi de quibusdam terminis, volens scire quid significant: quia videtur vobis, quòd sunt rustici, & bene, sunt etenim. Et habetis hic expositiones eorum, ex glosis & Accursio, & sic potestis videre, quòd habeo bonum fundamentum in Jure: Latus clavus est nomen dignitatis: vel dic quòd erat clava de metallo, quam projiciebat tribunus in confertissimos hostes, & sic ceteri omnes fortiter pugnabant ita, quòd clavam illam recu perabant. Epistographum est tabula lignea, in qua erant scrip-

ra debita, ut hodie fit, dicitur epistographum ab opibus & graphia, quod est scriptura suarum opium. Abaces dicuntur vasa pretiosa. Corinthia dicuntur vasa de vili materia, ut de palea vel herba palustris, quales venduntur Bononiæ. Balnea est vas lucens, vel quasi baiulans lucem vel lancem. Prothyrum à thyros, quod est Magister, & nescitur quid sit dicere. Vel dic quod est illud, quod procul trahitur, ut aqua, vel aliquid aliud, ut in domo Accusii Cyrella. Obsonatores sunt, qui custodiunt Dominum in lecto, vel obsonatores, qui resonant & cantant Domino in mensa. Hypocaustum est locus ubi stant agroti, qui quandoque indigent igne. Gallus gallinacius dicitur Gallus castratus, & sic vilis quem dicunt fortius pugnare cum serpente. Vel dic Gallus gallinacius, quia amat Gallinas, ut vir uxorius, qui feminas diligit. Ut in Odis Horatii: Dieta est locus in aulis, ubi Domini stant ad ignem. Chorus est multitudo servorum cantantium cum quodam instrumento musico, quod dicitur Chorus. Centum viri, sunt Senatores, qui centum numero erant: Patricius dicitur quasi Principis pater: Unde Salustius: O patres conscripti: Nam scripta erant eorum nomina in aliquo loco: vel in Corona capitibus eorum vel aliis. Semper quando habetis aliqua dubia in utroque jure, tunc debetis significare mihi, & exponam vobis ita bene, sicut Joannes Reuchlin, vel aliquis Jurista, qui sunt in mundo. Et cum hoc valete. Datum Ingelstat.

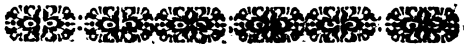
Galenus

*Galenus Padebornensis Magistro Ortuino
Gratio salutem plurimam.*

VENERABILIS Magister, terribilis fuit mihi valde una loquela, quæ pervenit ad me, faciens mihi surgere crines superius. Est autem talis: Omnes ferè studentes & clerici qui veniunt ex Colonia, dicunt quòd est murmur, quòd fratres prædicatores, antequàm volunt, quòd Joa. Reuchlin debet eos vincere in causa fidei, ipsi volunt potius prædicare unam aliam fidem. Et dixit quidam, quòd est possibile, quòd quando Papa facit sententiam contra eos, quòd ibunt in Boemiam, & hortabunt hæreticos ad credendum contra Ecclesiam & Papam, & sic vindicabunt injuriam. O bone Domine Ortuine, consulatis eis quòd non faciunt, quia esset magna hæresis. Ego spero quòd non est verum, & cogitavi mecum: Forte, quòd prædicatores minantur sic Papæ, volentes eum terrere, quòd debet cogitare: Ecce si ego non dabo sententiam pro ipsis, tunc ipsi erunt in maximo contempnu & despectu, & totus mundus erit inimicus eorum, & nemo dabit eis eleemosynas, & destruentur monasteria eorum, tunc ibunt in Boemiam vel etiam in Turciam & prædicabunt, quia fides Christiana non est vera: erit magnum malum. Sic quicquid vult, ego vellem quòd haberetis patientiam, & non feceritis contra Papam vos Theologi, ne omnes Christiani fiat inimici vestri. Et valete in nomine unigeniti filii Dei. Datum Bremen.

Magister

*Magister Irus Perlirus, M. Ortuino
Gratio.*

SALUTIS copiam. Venerabilis vir : Venerunt huc scripta vestra ad Universitatem, quæ composuistis contra Joannem Reuchlin, quæ antiqui Magistri hic valde laudant, sed novi & juvenes non tenent aliquid de eis, dicentes, quòd ex invidia vexatis bonum Reuchlin. Et quando habuimus consilium, an etiam vellemus concludere contra Speculum oculare, tunc illi novelli, qui non sunt adhuc satis experimentati, tenuerunt oppositum antiquis illis, dicentes, quòd Reuchlin est innocens, & nunquam scripsit aliquid ad hæreticum. Et sic usque adhuc impediverunt, nescio quid fiet postea. Ego credo, quod Universitas adhuc scribit propter illos Poetas, qui sunt ita multi, quòd est rîrum. Et noviter advenit unus hîc, qui vocatur Petrus Mossellanus, qui est Græcus. Et alius est hîc, qui etiam legit in Græco, vocatus Ricardus Crocus, & venit ex Anglia. Ego dixi nuper : Diabolus, venit iste ex Anglia ? Ego credo quod si esset unus Poeta ibi, ubi Piper crescit, ipse etiam veniret Liptzick. Et ergo Magistri habent ita paucos domicellos, quòd est scandalum. Et ego recordo adhuc, quod quando unus Magister ivit olim ad balneum, ipse habuit plures domicellos retro se, quam nunc in dieb. festis, quando vadunt ad Ecclesiam. Supposita etiam tunc fuerunt ita discreti sicut Angeli. Sed nunc currunt hincinde, & non curant aliquid Magistros : & volunt

volunt omnes stare in civitate, & comedere extra Collegium, & Magistri habent valde paucos commensales. Item in proxima promotione fuerunt promoti tantum decem Baccalarii. Et quando habuimus examen, tunc tractaverunt Magistri, quod volunt aliquos rejicere. Tunc ego dixi : Nullo modo : quia si rejicatis unum, tunc postea nullus intrabit amplius examen, vel studebit pro gradu, sed ibunt ad Poetas, & sic dispensavimus cum ipsis. Fit autem dispensatio in tribus. Primum in aetate, quia oportet, quod unus, qui vult promoveri in Baccalarium, sit ad minus 16. annorum, in Magistrum autem viginti. Si non sunt autem satis senes, tunc dispensatur cum eis. Secundò fit dispensatio in moribus : quia quando supposita non exhibuerunt debitam reverentiam Magistris & graduatis, tunc rejiciuntur, nisi mediante dispensatione admissi fuerunt. Et cum hoc quæritur de excessib. scilicet si fuerunt in plateis sine discretione, vel fuerunt apud meretrices, vel portaverunt arma, vel tibisaverunt unum Magistrum vel presbyterum, vel fecerunt tumultum in lectoriis vel Collegiis. Tertio fit dispensatio in artibus, quando non sunt bene habituat in scientiis, & non satis compleverunt. Nuper in examine quæsi vi unum : Dic mihi quomodo tamen venit, quod tu nihil respondes ? Dixit ille, quod esset ita timax : Respondi ego, quod non crederem quod esset ita timax, sed bene crederem quod esset ita ignorax. Tunc dixit : Per Deum non Domine Magister, ego habeo magnam scientiam intus sed non vult exire, & sic dispensavi cum eo. Ita videtis, quod universitates valde minorentur. Ego habeo unum domicellum, quem nuper interrogavi super unum excessum, tunc rebellavit mihi, & statim tibisavit me. Et dixi ei, hoc volo servare usque

que ad promotionem, innuens quod deberet pati reijctionem. Respondit ipse, ego merdarem vobis super vestros Bacculaureatus, & ibo ad Italiam, ubi præceptores non decipiunt sic suos discipulos, & non habent in usu istas fantasias, facientes Bacculauros. Sed quando aliquis est doctus, tunc habet honorem, quando autem est indoctus, habetur sicut alius asinus. Et dixi ei: Tu Ribalde, velles tu parvipendere gradum Bacculauriatus, quæ est magna dignitas? Tunc respondit, quod etiam non curaret Magisterium, & dixit: Ego audivi ab amico meo, quod quando stetit Bononiæ, tunc vidit quod omnes Magistri artium ex Almania deponebantur tanquam beani, & simplicia supposita non. Quia in Italia habetur pro vituperio, quando aliquis est promotus in Almania in Magistrum vel Bacculaurium. Ecce talia scandala fiunt. Ergo vellem, quod omnes universitates facerent in simul, & concluderent simul omnes Poetas, & humanistas, quia destruunt universitates. Magister Langschneider & Magister Negelin, & Magister Kacheloffen, & Magister Arnoldus Vustenselt & Doctor Ochsenfart mittunt vobis salutem, Valete. Datum Liptzig.

*Joannes Cocleariligneus, M. Ortuino
Gratio.*

COMMISISTIS mihi, quod quando est hic missa, tunc debeo interrogare ab omnibus Kauffmannis, qui veniunt ex diversis partibus, de illa conjuratione, de qua scriptum est vobis,
quia

quia debent esse aliqui Poetae & Jurista; qui fecerunt conjurationem, quod volunt Joa. Reuch. defendere, & contra Theologos Coloniæ & fratres prædicatores scribere, nisi statim dimittunt prædictum Joannem Reuch. Scitis, quod feci magnam diligentiam, quaerendo & interrogando, & ultimo veni ad unum librivendum de partibus superioribus, ipse dixit mihi mirabilia, & nominavit mihi multos, & dixit, quod vidit scripta eorum, quæ mittunt sibi ad invicem. Et dixit primo de Doctore Murner, qui est quasi caput illius societatis, quod scit perfecte: quod ipse composuit unum librum de scandalis prædicatorum, & unum alium in defensionem Reuchlin: postea nominavit Hermannum Buschium, dicens, quod vidit Epistolam ejus, in qua promittit sociis suis, quod non vult esse minimus, & audacter vult stare pro Reuchl. Item deinde dixit, quod etiam est in illa conjuratione Comes de nova Aquila Coloniæ. Canonici. & quod talis composuit mirabilia de Theologis, quæ vult statim imprimere. Et ipse habet multos alios amicos & nobiles, quos ipse instigat scriptis suis, quod debent favere Joanni Reuchlin. Item Bilibaldus, nescio quis, qui debet esse in Nurnberga, ipse fecit multas minas, dicens, quod realiter vult expedire Theologos scriptis suis. Tunc ego dixi. Qui monitur minis, ille compulsiabitur bombis, teutonice. (*Wer vom trewen stirbt, dem soll man mit Furtzen zum Grab leuten.*) Nominavit mihi postea unum Poetam in Erfordia, qui vocatur Eobanus Hessus, & debet esse juvenis & expertissimus Poeta, & talis habet unum socium ibidem, dictum Petreum Aperbachium, ipsi componunt jam libros, quos volunt statim imprimere, nisi Theologi faciunt concordiam cum Reuchlin. Cum hoc debet esse Liptzick unus Anglicus, nescio quomodo dictus, sed

V o L. L

N

credo

credo quoddam esse ille, qui fuit ante duos annos Coloniz, qui est etiam unus : & Vadianus Vuiennæ, de quo dicunt, quoddam esse terribilis Poeta. Item in curia Cardinalis est quidam Casparus Ursinus, qui scit facere Græca carmina, & promissit Reuchlin auxilium suum, & vult esse inter socios. Item ipse dixit, quoddam audivit, quoddam Philippus Melanchton & Jacob. Vismphelingus, & Beatus Rhenanus & Nicolaus Gerbelius sunt etiam tales, & dixit ipse, quoddam scriberet literas ad Ulricum Huttenum, qui studet Bononiz, quoddam etiam debet esse unus ex eis. De aliis autem ipse non audivit. Tunc quasi ab aliis, an etiam Erasmus Roterodamus esset cum eis? Respondit mihi quidam Kauffmannus, dicens : Erasmus est homo pro se, sed certum est, quoddam nunquam erit amicus illorum Theologorum & fratrum, & quoddam ipse manifestè in dictis & scriptis suis defendit & excusat Joannem Reuchlin, etiam scribens ad Papam. Et ab aliis audivi, quoddam Paulus Ritius est etiam de hoc numero. Et dicunt quidam, quoddam Joannes Cuspinianus & Conradus Beutinger, qui sunt in magna gratia Imperatoris, ipsi copulant istos socios, & faciunt omnia quæ possunt contra Theologos Colonienf. in honorem Joann. Reuchlin. Et quidam studens Erfordi, qui est mihi notus, dixit, quoddam Conradus Mutianus est pessimus omnium illorum, qui sunt pro Reuch. & est ira inimicus Theologis, quoddam non potest audire, quoddam aliquis nominat Theologos Colonienf. & talis studens dixit, quoddam vidit bene viginti Epistolas illius, in quibus ipse rogat quosdam socios, quoddam velint esse Reuchlinistæ. Talia audivi pro nunc, sed quando scio plura, tunc volo vobis scribere. Valete in Christo. Datum Francofordiæ.

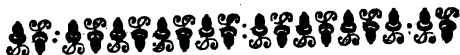
Magister

Magister Wernherus Stomppff, M. Ortuino Gratio.

SCIATIS magnifice vir, quod quando accepi vestram literam, & ego fui ita perterritus, quantum est possibile, & fui rubeus in facie, & crines surrexerunt mihi, & credo, quod vix tantum fui in timore, quando fui in rubea camera Coloniz, intendens fieri Baccalarius, & subjiiciens me examini : Quia tunc etiam valde timui, quòd rejicerent me Domini examinatores. Scribitis mihi, quod causa fidei male stat Romæ : Sancte Deus, quid debemus dicere ? Isti Juristæ & Poetæ volunt destruere totam facultatem artistarum & Theologorum. Quia etiam hic, in nostra Universitate, ipsi prætendunt multa contra Magistros & Theologos. Et quidam nuper dixit, quod unus Baccalarius Juris deberet in processione ire super unum Magistrum in artibus. Dixi hoc non est possibile: quia volo probare, quod Magistri in artib. sunt super Doctores in Jure : quia Doctores in Jure sciunt tantum unam artem, scilicet artem Juris. Sed Magistri sunt Magistri in septem artibus liberalibus, etiam sic sciunt plus. Tunc ille dixit. Vade in Italiam, & dic quod es Magister Lipsensis, & videbis quomodo vexabunt te ibi. Tunc dixi, quod possem adhuc ita bene defendere Magisterium meum, sicut unus ex Italia, & abivi ab eo, cogitans mecum, quod facultas nostra multum parvipenditur, & est malum : Quia Magistri in artibus deberent regere Universitates, nunc Juristæ prætendunt

dunt eas gubernare, quod est valde indecenter. Et volo vos consolare, quod non debetis disputare in causa fidei. Quia spero, quod Deus bene providebit vos, & cum hoc valete tam diu, donec Pfefferkorn manet Christianus. Datum Liptzick in Collegio principis.

*Petrus Charitatis Cursor in Grammatica,
& Professor in Loyca, salutem dicit
plurimam M. Ortuino Gratio.*

REVERENDISSIME Domine Magister: quia hic ante Picem sive Hartzonem est consuetudo, quod in die habent semper duas zechas, una vocatur Civium zecha, & incipit hora duodecima, & manet usque ad horam quartam sive quintam: Altera vocatur nocturnal, & post zecha, quæ à quinta hora incipit, & durat interdum ad octavam, nonam, & decimam horam, interdum etiam durat usque ad duodecimam & primam horam. Et divites cives, & etiam consules, & Magistri civium, quando in prima zecha sederunt, & satis biberunt, tunc solvunt & vadunt ad domum. Sed juvenis bursa & illi focii, qui non multum curant, quid solvit triticum, isti manent sedere in illa post zecha, & bibunt, ac si corpus & animam solverent. Nuper ergo, cum sic etiam sederemus in una postzecha, ego & Dominus Petrus, monachus ordinis prædicatorum, qui vobis multum faver propter Jacob Hochstraten hæreticorum Magistrum in Colonia: tunc erat infra decimam & undecimam in nocte, tunc muka disputavimus

ravimus de ratione nominis vestri. Et ego tenui istam opinionem, de Grachis Romanis vos esse nominatum. Sed Dominus Petrus, qui etiam aliquantulum in arte humanitatis bene tentus, dixit non convenire, sed quod à gratia supernali nominaremini gratius. Tunc fuit ibi unus trufator, qui fecit valde crispum latinum, quod ego non omnia bene intellexi, ille dixit, quod neque à Grachis, neque à gratia essetis dictus Gratus, & fecit tam multa inutilia verba, quod ego dixi: Unde ergo dicitur Gratus? tamen alii viri valde profundi, habuerunt desuper laram examinationem & concluderunt, quod vel à Grachis vel à gratia est dictus Gratus. Tunc ipse dixit: Isti qui hoc disputaverunt, fuerunt amiei Magistri Ortuini Gratii, & interpretati sunt illud nomen, quilibet secundum suam opinionem in meliorem partem. Sed tamen istæ opiniones non præjudicant veritati. Tunc Dominus Petrus interrogavit, quid est veritas? & putabat, quod ipse deberet tacere, sicut fecit Dominus noster, quando Pilatus eum interrogavit. Sed ipse non tacuit, & dixit: Est in Halberitat unus suspensor, qui vocatur Magister Gratus, & ille est Ortuini avunculus maternus, & ab illo Gratio suspensore, vocatur Gratus. Tunc ego non potui me servare, & dixi: O he socie, illa est una magna injuria, & ego protestor, Magister Ortuinus non debet sic mittere transire, ego scio, vos dicitis hæc ex invidia, quam habetis adversus Dominum Ortuinum. Quia omnia progenies accepit nomen & cognomen à patre, & non à matre, quare ergo deberet ille bonus Magister à matre & ab avunculo materno nominari, & non à patre, sicut alii? Tunc ipse respondit, & dixit audacter, quod omnes audirent: Est bene verum, & deberet sic esse, ut dicitis, sed ipse non audet patrem suum cum ho-

nore nominare, quia pater suus est presbyter. Si ergo se nominaret à patre, tunc omnes intelligerent, quod ipse esset Sacerdotis & meretricis filius, qui propriè vocantur spurii. Tunc ego iterum valde audacter clamavi, & dixi: Quomodo potest hoc verum esse? tamen ipse est Magister Colonienfis. Sed alma Universitas habet unum statutum, quòd neminem promovent, nisi sit legitimus. Et ergo &c. Tunc respondit: sive promovet legitimus, sive illegitimus, tamen Magister Ortuius est purius, & manebit purius in æternum. Tunc ego iterum dixi: Quid tunc, si forte Papa dispensasset secum, tunc ipse tamen esset legitimus, & tunc graviter peccatis, dicendo contra Romanam Ecclesiam. Tunc ille dixit, etiamsi millies esset secum dispensatum, tamen non esset legitimus, & dixit unum exemplum: Quemadmodum esset cum Judæo, qui baptizaretur ex aqua, sive baptisinate, si ibi tamen non esset Spiritus Sanctus, tunc illa aqua nihil proficeret: sed esset adhuc Judæus. Sic etiam est cum istis spuriis, qui sunt Sacerdotum, & meretricum filii: Quia isti Sacerdotes non possunt in Jure meretrices matrimonialiter habere, & ergo non potest dispensatio filiis eorum proficere. Tunc ego iterum interrogavi: Quid ergo servas de Domino Joanne Pfefferkorn. Tunc respondendo dixit: Ego firmiter teneo, quòd adhuc est Judæus, & replicando allegationes supra tractatas, allegavit etiam Evangelium Matth. 3. ubi stat: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in vitam æternam. Sed quia Pfefferkorn nunquam fuit renatus ex Spiritu, ergo illa aqua nihil profecit, sed ipse manebit Judæus in æternum. Tunc ego non potui ei ultra respondere, & surreximus, ego & Dominus Petrus, & ivimus dormiturn. Nunc autem audio, quomodo iste nequam

Quam gloriatur, quòd nos disputando vicit, & quòd sit doctior quàm ego, & Dominus Petrus : Quare oro vestram dominationem, ut velitis mihi rescribere, quomodo ego debeam illa argumenta de dispensatione, similiter de Baptismate D. Joan. Pfefferkorn, solvere, & illi Leccatori ad suum rostrum adligare. Quod volo per omnem viram promovere. Valete.

*Magister Gratianus Zizania extirpator,
hoc est furum suspensor, proditorum
quadruplicator, falsariorum & calumni-
atorum virgator, hæreticorum combu-
stor, & multa alia, Magistro Ortuino
avunculo materno salutem D. P.*

CHARRISIME avuncule, necnon reverendissime Domine Magister, Quia jam sunt multi anni elapsi, & non vidimus nos invicem : Cogitavi quòd bonum esset, quod vobis unam litteram scriberem. Audio enim multa mirabilia de vobis, quomodo sitis magnæ famæ, & dicunt, quod jam estis omnibus etiam mediocriter doctis notus, non solum in Colonia, sed etiam ultra Albim & Rhenum, & etiam in tota Italia & Francia. Colonienses tamen præcipuè colunt vos propter egregiam doctrinam, quam scribitis in fide Catholica contra quendam Doctorem & Poetam secularem Joann. Reuchlin, & ita vos inspiciunt & admirantur, quod quocunque eatis in platea, tunc monstrant cum di-

gitis super vos, dicendo: Hic est Magister Ortwinus, qui ita vexat Poetas. Credo si scirent, quod essetis avunculus meus, tunc magis hoc facerent. Nam ego hic sum etiam magnæ famositatis, & exerceo artem meam in maxima populi frequentia, & homines faciunt mihi eundem honorem, & quando eo in plateis, etiam monstrant cum digitis super me, sicut faciunt in Colonia super vos. Quare ergo valde lætor, quod homines servant aliquid de vobis & me. Audio etiam alios viros esse in Colonia, qui sunt vestri amici, & etiam vobiscum scribunt contra Doctorem Reuchlin: videlicet Jacobum de alta platea, hæreticorum Magistrum, & Magistrum Arnoldum de Tungaris, regentem in bursa S. Laurentii. Et omnes homines credunt, quod vos tres estis verè illuminati in fide Catholica, & servant vos tanquam tria candelabra, sive lucernas. Et aliqui addunt quartum, velut unam lampadem sive pendens lumen, quod non tam clarè splendet, scilicet Joan. Pfefferkorn. Ego credo, si vos quatuor cum vestra scientia, mediante forti palo in aliquo excelsio loco aridorum lignorum congerie exædificato, essetis colligati, posset statim una magnum lux mundi fieri, & etiam clarius quàm fuit illud in Berna. Sed hæc charissime avuncule vobiscum pro nunc jocos. Spero tamen extra jocum futurum, quod vos quatuor eritis lux mundi fieri: Nam non est possibile, ut illa magna scientia quæ est in vobis, deberet sic in merdæ manere jacere. Est mihi etiam dictum, quod nuper voluistis unam antiquam vetulam, quæ vendit multa vitra circa fontem Coloniz, in nocte supponere, & ipsa clamavit, & homines viderunt cum luminibus extra domum, & viderunt vos: Per Deum, ego valde laudo tam bona facta vestra, quæ pertinent omnia ad meum artificium, & hoc

hoc decet etiam vos Theologos. Venit nuper huc fama, quòd esset unus Poëta in Colonia, ille solus tenet vos pro stulto, & vocaret [vos porquinum : hoc est, porcis & hara dignum. Per Deum, si ego scirem, quis esset iste Poëta, ego vellem cum grantanter suspendere. Sed finaliter vos charissime avuncule orarem, ut omnia cum magna diligentia faceretis, quòd fama vestra per totum orbem terrarum fiat nota, nisi scirem non opus esse, ut vos admone-rem. Vos enim per vos pulchrè scitis, & ab avis, abavis attavis & tritavis habetis. Præcipue tamen didicistis à matre vestra charissima, meaque sorore, quæ audiens, quòd spurii semper habent meliorem fortunam, quam legitimi, idcirco ad Sacerdotem cucurrit, & permisit se lardare, ut vos talem virum generaret, quem totus mundus aliquando cognosceret. Valete. Ex Halberstat.

N 5

Joannes

Joannes de Schwinfordia septenarum artium liberalium Magister, scientifico & mirabiliter docto, atque illuminato viro Ortuino Gratio, in Daventria, Græcam & Latinam linguam magistraliter docti, mille salutes & paulò plus,

REVERENTIALI honore, & obedientia prælibatis, Præceptor in pluribus scibilibus experte: Scripsistis mihi nuper de victoria vestra obtenta in Roma contra istum Reuchlin, qui audacter fuit contra vos, & virum noviter deificè illuminatum in fide Christiana Joannem Pfefferkorn. Et quomodo Papa imposuit sibi silentium, ita quòd nihil deberet magis scribere, ne deterius sibi aliquid contingat, ut dicit Dominus noster in Evangelio. Prius enim in Speculo oculari sic scripsit mirabiliter, quòd Magistri nostri non potuerunt intelligere, & tamen dixerunt, quòd est hæreticus, ideo quia non habent sic in libris suis, sicut ille scripsit, neque novus eorum Theologus, quem Deus suscitavit ex lapidibus, ut esset semen Abrahæ, sicut Scriptura dicit, videlicet Joannes Pfefferkorn habet sic ex Deifica visione seu manifestatione, vel ex fide digna relatione uxoris suæ, quam audivi etiam habere spiritum prophetiæ, de quo vos melius scitis quam ego, quia sæpe cum ea fuistis, quando Joannes Pfefferkorn non fuit in domo. Sed nescio per Deum, quomodo Joan. Reuchlin

Reuchlin sit per vos confusus, aut per Papam. Quia jam fecerunt novam facultatem ultra alias quatuor facultates, quas jam habuimus, & omnes illi laudant Reuchlin, & dicunt, quòd sunt ejus discipuli, & non curant amplius facultatem Artisticam, eo quòd Artistæ sunt ira magni & superbi asini, qui non sciunt tria aut quatuor verba latinè loqui, & vah, illæ bestię seducunt plures innocentes juvenes, qui postquam longam ætatem contrivere, & quasi immergi in hanc omnis barbariæ nequam sententiam, redeuntes in paternas ædes, nihil possunt præter arguitur, responderetur, quæritur, dicere: quorum Dii Tarteretus, Verfor, Perverfor, Puridanus, Bruxellensis, & id genus similes turbæ obscuræ sunt. Est tamen mirum, quòd unus simplex studens aut cornutus vult plus scire jam in Aristotele, quam Bacculaureandus, aut Magistrandus, qui audivit cursum, & est bene qualificatus. Ipsi etiam non sunt reverentiales Magistris, & quando ante unum vadunt, non tangunt birretum, (sicut moris est) semper volunt frequentare domum, scis bene. Etiam non audiunt frequentias Marfilii, neque suppositiones, aut parva logicalia, ideo non est possibile, quòd possunt esse formales, & apparere in disputationibus. Sed dimittamus ista. Scribo vobis pro novitatibus, quòd Jacobus Wimphelingus, qui etiam est medius Reuchlinista, realiter est expeditus per quendam monachum Paulum Langium, qui realiter scivit sibi dicere, quòd non recte scripsit in uno libro, qui vocatur de integritate, videlicet quòd sanctimonia non tantum esset in cuculla. Nam ille monachus composuit alium librum contra, qui est approbatus in Capitulo sive Synodo Reinhartzbornensi, ordinis sancti Benedicti, Anno Domini 1509. & est bonum latinum, quia unus dixit, quòd esset ferme ita bonum,

num, sicut doctrinate Alexandri, & ego multum gaudeo, quod tanta latinitas etiam invenitur in monachis, & ipsi etiam dicunt, quod superexcellens stilum Ciceronis, sed ego non credidi, quia est una nota altius, sed procedit doctrinaliter multum contra Wimphelingum, metricè, prosaicè, & rigmaticè, & sicut ego puto, rectè habet, quod omnis scientia est in cuculla, id est, in monachis, quia transeundo de inferiori ad superius, monachi scripserunt commenta in regulas Grammaticales, in Donatum, in Petrum Hispanum, in Physicorum, Metaphysicorum, & Ethicorum, & sic commentis suis commendaverunt, & in omnibus scibilibus facti sunt magistrales: Sed cum suppositione sua ego distinguerem, primo de cucullatis, quia est terminus æquivocus ad multa. Primò ad Bohemos, qui habent cucullas ita longas, ut vadunt ultra cingulum abinde, & in illis non est scientia, sed potius hæresis. Secundò ad Judæos, qui etiam sunt cucullati, & tamen non scientifici, quia extra Ecclesiam. Tertiò ad Magistros nostros, qui sunt bene illuminati, sed non in superlativo. Quartò ad monachos, & illi superexcellunt, & habent scientiam, sicut vos habetis. Igitur rogo vos, juvate illi monacho: quia etiam vos estis ex parte, id est, tertio modo cucullatus, ut possit scripta sua defendere contra Wimphelingum. Quia, ut audio, quod Wimphelingus habet multos discipulos, quos mihi unum nuper nominavit, qui sunt Argentinz: Unus vocatur Jacobus Sturmus nobilis, & ut dicunt, bonus latinista, alius Ottomarus Luscinius, qui etiam scit Græcum, sicut Joan. Reuchlin, & scit multum allegare extra Digestis, & etiam ex Biblia, quæ non sunt mirabilia, quia studuit in Parrhisiâ. Item Lucas Barodius, & Joan. Ruferus, Joan. Sapidus, & multi alij, qui omnes volunt Wimphelingio juvare contra cucul-

enullatos, & eos realiter expedire in scriptis suis. Et dicunt omnes, quòd ille Paulus non est bene fundatus in dictis suis, & bene novem modis apostata-
vst ab ordine, & est inquietus & trufator maximus, sicut ipsemet Tritemius scripsit in una litera ad Hieronymum Tungersheym ex Ochsenfurt, & magnum damnum est, quòd aliquis sic debet perdere pa-
pyrum incaustum, & etiana tempus, sicut ipse fecit. Ipsi etiam dicunt, quòd sanctus Hieronymus scribit ad unum Monachum sic: Nunquam de manu tua, vel oculis tuis liber Psalterii discedat: quòd si esset verum, tunc obligaret Monachos semper, & pro semper, quia est negativum. Et sic Monachi nihil aliud deberent facere quam Psalterium. legere: sed ego credo esse mentitum: Quia sanctus Hieronymus met fuit Monachus, & ideo non scripsit contra eos. Audivi etiam unam trufam & magnam Ribaldriam de uno discipulo Wimpelingii, qui nuper quando sibi audacter ad os dixi: Vester Præceptor Wimpelingius errat valde, quia scripsit contra Dominum Abbatem Tritemium, & contra Monachos: quis in doctrina sua & sanctitate sunt notabiles, & multum utiles, & Ecclesia jam non habet alias columnas, nisi monachos. Tunc ille dixit: ego distinguo de monachis, quia accipiuntur tribus modis. Primo pro sanctis & utilibus, sed illi sunt in cælo. Secundo pro nec utilibus nec inutilibus, & illi sunt pñti in Ecclesia. Tertio modo pro illis, qui adhuc vivunt, & illi multis nocent, etiam non sunt sancti, quia ita superbi sunt, sicut unus secularium. Et ita libenter habent pecunias & pulchras mulieres, quia veni nuper ex Heydelberga, ubi prope Heydelbergam est unus magnus Abbas, pinguis discolus, & iste abigavit omnes monachos de collegio S. Jacobi, & ipse dixit, quòd vult eis recte bonum pulmentum
præ-

preparate, & postea cessavit ultra dicere. Sed ipsi dicunt, quòd bene volunt credere, quòd fecerit ideo (*der gute Bruder.*) Quia Palatinus vult unam aliam vitam instituere, quòd veniat unus Poëta ad Heydelbergam, qui faciat monachos istos & alios studentes nunc Latinè loqui. Tunc ille pinguis Abbas cito intellexit, quomodo jocus vult finem accipere, & dixit: Monachi mei non debent discere Latinum novum, quia postea erunt superbi, quòd sciunt plus quam ego, tunc ego pulchre venirem inter eos, ut pinguis asinus inter simias. Sed revera illa distinctio non est multum formalis, quia non est bimestris, & sic non potest concludere. Ego mitto vobis hunc librum, quem debetis facere impressare, quia multa bona sunt iatra, contra istum Wimphelingum, qui scripsit contra monachos. Quia statim erat in meta, quando legit Dom. nostrum Christum fuisse monachum, videlicet Abbatem, & S. Petrum Priorem, & Judam Ischariotis cellarium, & Philip-pum poitarium, & sic de aliis, secundum sub & supra, quæ omnia iste illuminatus, & valde scientificus monachus, Paulus Langius sic magistraliter probat, ut Wimphelingus & sui discipuli non debent unum verbum contra rebellare, sed resistit mihi unus Wimphelingianus in faciem, & dixit, quòd monachi mentiantur, sicut sceleratissimi caupones, quia volunt Christum fuisse ita portentosum animal & cucullatum bestiam, & super me protestavit nomine Christi. Tunc fui ita perterritus, quòd perminxi & permerdavi me, quòd omnes nasum præterinebant, sed sit, quomodo sit, ego hoc firmiter credo, quòd omnes tandem erunt stare confuse, tamen cum sua scientia, & dicere, diabolus portavit illum monachum ad nos, quis fecit eum in omnibus scibilibus tam formalem & qualificatum? Quomodo potest hoc esse,

esse, nisi per scientiam infusam, quia non stetit in aliqua Universitate, & est adhuc unus purus beanus, & tamen bene valet magistrandum, vel etiam plus cum venia eximiorum Magistrorum nostrorum. Ipse etiam Thomas Murner, monachus & Doctor multum subtilis, etiam semel solenniter prædicavit in ambone, quod Christus Dominus noster fuit monachus, & scivit etiam realiter defendere. Sed unus discipulus Wimphelingii noluit credere in Christum, si esset monachus, & fecit illos versus desuper:

*Non ego fallaci testis tibi Christe cucullo
Crediderim, veste hac fraudi tegiturque dolus:
Atque probat novus à Berna quasitus habenda
Franciscus, monachis quanta sit ipsa fides.*

Sed quid ad hoc, quod non vult credere, tunc erit hæreticus, sicut alii qui condemnati sunt cum Reuchlin in Parrhisia & Colonia, & in aliis Universitatibus. Oro etiam vos, ut velitis etiam supra librum ponere illos versus, quos ego in laudem libri & authoris, videlicet Pauli Langii monachi cum magna diligentia composui, & pro majori parte, quando de nocte jacui in lecto, & sic speculavi, tunc quasi in somnis factus sum versificator, ut sequitur.

*Hic liber indignum vexat Jacobum Wimphelingum,
Langius quem Paulus fecerat mirificè,
Metricè qui scripsit, etiam quoque rhetoricavit,
Quod omnes artes sunt in cucullatulis:
Sic quoque Tritemius dixit sic & Eberhardus
De Campis Voltzjns, Paulus & Schuterius.
Joannes Piemont, Siberti Jacob, Rotger
Sicamber, docti cucullatique viri.
Jam eris confusus Jacobus & omnino trusus*

Wim-

*Wimphelingius, Bebelius, atque ille Gerbelius:
 Sturmius & Spiegel, Luscinus atque Rhenanus,
 Ruserus, Sapidus, Gnidaque, Bathodius.
 Omnes hi vili jacent, non audent dicere Guckuck,
 Sic in sacco conclusi Wimphelingiani erant,
 Non valent in Gracis invenire neque Poetis.
 Quod Lango respondeant viro scientifico.*

Valete vir illuminatissime, & Præceptor valde doctrinalis, & me vice versa habeatis dilectum, quod ita bene promoveo vos per omnia sæcula sæculorum. Datum in oppido Imperiali Snerßheim in longa platea, ubi juvenes Rustici semper in Dominica die corrisant, quod cor eis crepet. Anno à mundo condito primo, exceptis reliquis.

Dominus Volwinus de Monteflascon, Reverendo Magistro Domino Ortuino Gratia eternam S.

QUANTUM vos nihil sciatis Reverendo Magister in latinitate seculari (ut unus mihi dixit) propter quod multum diligo vos, & non curatis pomposa verba, sicut faciunt Poëtæ, tamen aliàs scitis, ubi debetis de nocte jacere (sicut dicit Sapiens in Proverbiis) & non est nobis magna cura, quid faciant illi novatores latinitatis, scilicet Erasmus Roterodamus, & Joannes Reuchlin. Nec ego curo eos, quia non est de essentia sacræ scripturæ, licet ipse & etiam alii semper volunt Theologos antiquos plāgare cum illa literatura, & nescio, quomodo.

modo ipsi supponunt cum novo Testamento & operibus S. Hieronymi, quod semper volunt illam hæreticam literaturam immiscere, cum tamen dicat Paulus, quod Græci semper sint mendaces, & ergo videtur cum supportatione eximiorum Magistrorum nostrorum, quod illa literatura nihil sit, quàm mendacium: nunc subsumo. Sed quicumque vult confundere sacram scripturam mendaciis, ille est hæreticus, ergo. Nunc ipsimet sciunt quid sequitur, quia esset, credo, ipsis scandalum, quando ego páram concluderem eos esse hæreticos. O si scirent istam subtilitatem in me esse, ipsi non venirent mihi ante faciem. Tacete tamen usque ad finem, tunc bene videbitur cujus toni. Sed pro novitatibus non possum dimittere, quin vobis scribam. Sedi enim nuper, nescio quando, in uno convivio, & ibi etiam fuerunt multi præfensi juvenes socii, & venerunt quilibet ex alia regione in unum Symbolum, unus ex Anglia, alius ex Argentina, alius ex Vienna, alius erat Wimphinus, qui vocatur Angelinus, alius Romanus, qui fuit bene medius Curtisanus, & multi multa dixerunt, ut ipse scitis. Et venimus in colloquia de causa Reuchlin. Tunc unus surrexit erga me, ubi audivit, quod ego non fui bonus Reuchlinista, & dixit: Ne veniat mihi obvius Colonienfis copulativista Theologus, aliàs volo eum citò emasculare: & præsertim Magistrum Ortuinum. Tunc ego traxi fistulam meam in meum saccum, & alius dixit, qui non erat dives, & perdidit plura beneficia in Curia Romana, & cum hoc male habet cum omnibus Curtisanis, & dixit mirabilia, ut sequitur, super anima mea, sæpe miravi, quod isti in magnis caputiis, qui vocantur Theologi, & sunt in illa civitate, ubi impressitæ sunt quæstiones super Donatum, secundum viam sancti Thomæ, & regulæ Grammaticales

secundum viam antiquorum cum isto carmine: Accipias tanti Doctoris dogmata sancti, inter ipsos monachi, qui volunt alios semper facere hæreticos. Quare etiam non stimulant super illos, & producunt inquisitionem super eos, super hæretica pravitate, qui habent tot multa beneficia, unus sex, alter decem, alius viginti & magis, & congregant tam multam pecuniam, & tantam credentiam ex fiasculis & poculis pecheriis sicut si essent filii Principum vel Comitum, & in domo nutriunt putanas sive concubinas pretiosè, cum catenis in collo, cum annulis in manibus, cum schubis, veluti si essent uxores militum. Et interdum unus illorum habet tres Canonicas simul & semel, & imbusat de omnibus illis tribus gistas, quòd inde potest habere multas zechas. Et potest solum stare, & esse in uno choro, & in aliis non. Et sic in aliis choris nullus & nemo stat pro eis, qui laudat Deum, & rogat pro vivis & pro defunctis: estne hoc recte? Quare non inquiruntur super eos, & interrogant coram multis notariis & multis testibus (sicut olim in Mentz fecerunt) & dicunt quid creditis? ita, vel non?, creditis, vel non creditis? quid creditis de Sacramentis in Ecclesia Dei? Dicatis nobis, quot sunt Sacramenta? & quam fidem in corde vestro portatis de Sacramento Eucharistiæ? estne ibi corpus & sanguis Christi? si creditis, quando ergo postquam Missam legistis (si saltem in anno semel legistis) statim quando ad domum iterum vaditis, concubina vestra habens mores & inspectum, ac si esset una meretrix, vobiscum in domo, vel in mensa, vel in camera est hilaris, ludit, jocatur, & taliter qualiter facit &c? Dicatis nobis, si creditis adeò magnum esse fructum, & qui Deo placet ex Missa, sicut in decretalibus & in tractatibus Theologorum stat. Quare ergo vos habetis tot beneficia?

quæ

quæ possent quinque aut sex devotos sacerdotes sustentare, qui libenter legerent Missas, qui libenti animo facerent prædicationes ad populum & ad clerum, qui possent dare consilia pro honore Dei, pro salvatione animarum, pro libertate Ecclesiastica, corrigere vitia, & vellent rogare Deum pro D. Papa, pro Rege, pro Episcopis, & pro aliis Christianis, pro pace & sanitate, sicut stat in tranquilla & silenti missa post sanctus; & post igitur clementis. pater? Si creditis tamen bonum venire ex Missa pro vivis atque defunctis, quare non supradatis illa quæ habetis in superfluo, & dimittitis aliis bonis devotis & doctis viris, ut Deus exinde precumisceretur, & animæ eorum, quæ mortuerunt, citius ex purganti igne redimerentur, & Deus nobis amabilius placatus, non sic immitteret nobis deorsum pustulas, & sic percuteret nobis vinum & pluviam per grandinem & pruina, & non esset sic magna fames in terra: Si autem non creditis tot bona venire ex Missa, tunc estis per Deum sanctum suspecti de hæresi, imò estis realiter hæretici, plus quàm Wesalia & Doctor Reuchlin. Videte, reverende Magister Ontuine, has novitates volui vobis etiam scribere, quomodo ipsi communiter omnes tenant contra vos cum Reuchlin. Per conscientiam meam, ego credo denique, quòd diabolus favet ipsi Reuchlin, & tunc benè permerdavimus nos. Et sic commendo me vobis. Ex Spira, ubi de nobis dicuntur mirabilia, quia omnes Reuchlinistæ dicunt, quòd Colonienfes nil sunt quàm copulativæ: sed multum gaudeo de vobis, quòd patiens e is sicut ovis, & potestis pati illa, sicut essetis simplex Sacerdos in villa.

Perdo. Ho

*Perdocto Artium prohibitarum M. Or-
tuno Gratiano Colonienſi Theologo M.
Bartholus Kutz.*

SALUTEM accipite, quando vultis, perdocte Domine Magiſter Ortune: Dixit mihi quidam quondam quodam in loco de vobis, quod eſtis valde inſimus, & quando eſtis inſirmus, tunc ſemper facitis, quaſi eſſetis inſanus, quod laudo in vobis, quia proprium eſt illis, qui ſciunt ſcientias prohibitas, hoc eſt, diabolum in vitrum, vel quocunque banniare, quia iſti ut in plurimum ſunt ita inſani quaiſdoque. Et oportet etiam quod ſint ſpurii, ſicut vos (ut mihi ab ſingulari amico dictum eſt) etiam eſtis, quia illi ſemper ſunt meliores diabolo ad aliquid efficiendum. Quia diabolus non ita libenter committit ſe legitimis, ut ſicut ſpuriis, qui ſunt ſingulariter apti diabolo. Et ſi ſolum eſſetis monachus, tunc omnia dona haberetis ad hanc artem, & tunc eſſetis egregium inſtrumentum diaboli. Ubi enim diabolus pervenire, vel aliquid efficere non poteſt, ibi ſemper mittit unam malam antiquam Vetulam, vel unum Monachum. Sed ego neſcio tamen, an ſitis monachus, quia ſi eſſetis, tunc eſſem bene contentus, quia monachi prae aliis habent illam gratiam, quod ſunt protervi multum, & quicquid conantur, hoc facere audent, ſicut nuper audivi de aliquo qui vocatur Paulus Langius, & ſcripſit unum excellentiſſimum tractatum cum ver-
ſibus

fibis contra Jacobum Wimpelingum, & benefcom-
pifcat eum. Et etiam dicunt de illo Paulo, quod no-
vem modis cucurrit (falva reverentia) ex claufro.
Et quicquid nemo conatur facere, hoc ipfe facit. Et
credo, quòd etiam aliquando fit infanus, & quòd
fit fpurius. Tertium ex fe habet, & ego plurimum
laudo, quòd etiam eftis nobis fimilis, qui rem habe-
tis cum diabolo, fed tranfeat hoc cum reverentia,
ego habeo hic unum notabile punctum Nigromanti-
cum, quòd vobis libenter manifefte fcriberem, fed
ego timeo, quòd quando eftis ita infanus, tunc fa-
mulus vester poffet illam Epiftolam invenire, & fic
legeret, tunc d'abolus confunderet me & eum, &
ergo volo fecundum confuetudinem meam facere,
quia quando habeo fic aliquid fecretum, tunc fcribo
fuper papyrum fine atramento, & tunc nemo fcit
legere, nifi fit illegitimus. Et ergo eo cafu in prae-
fentiarum vobis etiam decrevi facere. Et eft illud
punctum, ut fequitur:

Credo quòd bene intellexiftis me, & hæc eft veri-
tas: & prohibeo vobis, & conjuro vos per virtutem
omnium fcientiarum prohibitarum, quod neminem
doceatis. Et fic valere. Ex *Ruprechts Aw.* In
brevis plura expectabitis à me & majora, fi illa pla-
cuerint vobis.

M. Abraam

*M. Abraam Isaac de Stirpe Aminadab,
M. Ortuino Gratio S.*

MALARUM bonarumque artium Magister, sciat Coninatio vestra, quod ego volo jam satis facere promissis meis, quia promisi super vestram petitionem, quando à vobis recessi ex Colonia, quod volo vobis continuè novitates scribere. Et ante omnia libenter haberetis, quod notificarem vobis de illo astuto Jurista Joanne Reuchlin, cum quo Magister noster Jacobus de Hochstraten multum habet in curia propter fidem tractandum. Hoc ego volo facere ex singulari dilectione. Tunc sciatis primò (quia ego ab origine mundi vobis omnia pandam) Quando ego recessi in diebus canicularibus versus Romam (ut bene scitis) tunc nullam majorem passionem habui super totam viam, nisi quod maxime sitivit me, quando ascendi altos montes in Algoia, cum meis fociiis. Et quando veni ad Curiam, factus sum servus corporalis unius Cardinalis propè Campum flore: & fui servitor suus octo mensibus, cum magna diligentia pro uno beneficio curato in Kelbartzhausen, quod jacet in Vollenbergen-si diocesi, & impetravi super hoc unam bullam cum duodecim sigillis de omnibus Cardinalibus. Et sanctissimus noster fecit suum sigillum etiam ante, ad majorem cautelam. Tunc cum lætitia exivi, & volui possessionem accipere, tunc ille prior Plebanus non est mortuus, tunc ego in magna ira dixi: Percutiant mille diaboli ad hoc, debeo pecuniam meam sic perdere? Etiam fuit parvum beneficium, si in Curia

Curia scivissem, ego non exivissem propterea. Ego putavi, quod posset portare in omnibus annis viginti florenos in reservato. Vos etiam bene scitis, quod ego non maneo personaliter in illis partibus. Ego vellem libentius habere beneficium in Daventria prope patriam nostram cum centum florenis, & cum una simplici puella duodecim annorum, quàm in illa superiore parte unum cum triginta florenis, & cum callida matrona sexaginta annorum. Sed illa reservata bene facerent uni. Secundo sciatis M. Ortuine, quod deinde non potui ita statim venire ad Curiam, propter bella in Italia, quia currunt hinc inde nudi Ribaldi, & si unus acciperet mihi vestimenta, tunc perdidissem paupertatem meam totaliter, sicut dixit semel una vetula, quando fregit ova super pontem in Helpruna. Et sic permansi duobus mensibus in valle ad Vuimpinam, etiam cum quibusdam bonis Curtisanis, & ibi didici unum ludum à Joanne Greyferio, qui est valde liberalis, quia dedit semel sex fociiis, quorum ego fui unus, ad comedendum septem ova & non minus. Et ille ludus dicitur in lingua Italica Trent uno. Hoc ego nunquam vidi in Romana Curia. Etiam non est mirabile, quia oportuit me semper habere advertentiam ad mulum in stabulo inferius, & audiatis quomodo semper fecimus: Nos ivimus aliquando in Vuimpina super scholam, ubi semper convenerunt super extra boni focii. Et fuit unus inter eos qui dicitur Gregorius Speculi, ille est valde declarativus de modo supponendi. Ipse declarat hanc materiam ita clare, sicut vos nobis olim tertiam partem Alexandri, de arte versificandi. Quandocunque audio, eum sic grosse loqui de illa luxuriosa re, tunc acquiro delectationem ad supponendum. Ego multum didici ab eo (parcatis mihi, quia est opus naturale)

ego

ego vellem, sicut Deus mihi juvat, unum Carlinum dare, quod vos sciretis ita amicabilem lardare, nisi propter uxorem Joana Pfefferkorn, tunc ego scio, quod amaret vos super omnes alios Theologos, qui sunt in Colonia. Per Deum illa ars non juvat, quam mihi semel ostendistis in libello parvo, qui fuit retrò scriptus. Nunc audiat, quid post illa factum est. Ipsi una vice apud vinum quæriverunt me (quia fui Curtisanus) quomodo res staret in causa fidei cum Joanne Reuchlin & Colonienfis. Respondi: Per Deum, ego timeo multum de illo bono viro Joanne Reuchlin, quod est nimis pauper ad finem perducendum illam causam. Quia predicatorum monachi remotius veniunt cum eorum caseorum fassis, quam una unica persona cum pecunia. Tunc unus dixit: O sancte Deus, quàm magni nequam sunt isti monachi, quando colligunt caseos. Nuper fuit frater N. hujus monasterii hic in villa mea, & voluit mihi meam sororem cum potestate lardasse. Ipse fugavit eam per gradum supra in domum, & cucurrit ei post, & jecit eam ad lectum, & voluit levare cucullam, & cum datulo inferius ad. Tunc soror clamavit Herr. N. Herr. N. cessate, ego clamo quod omnis homo audit, & tunc diabolus vos permerdabit. Tunc ipse dixit: Per corpus tuum, noli clamare, ego volo tibi pro dedicatione aliquid emere, quod debet medium florenum valere. Deinde venit mater, tunc ipse descendit, & Datulus ei adhuc stetit, quod levavit sibi cucullam, quasi haberet dentem rastro inferius. Tunc unus alius focius dixit: Si iste nequam hoc fecisset sorori meæ, ego vellem ei testiculos exscindere, & aliis monachis mittere ad comedendum in aceto, quando haberent festum Jovis. Tunc ille iterum dixit: Per Deum, ego non habeo sibi pro malo, quia sem-

per

per sunt inclusi. Ego credo, quando asinus haberet
 peplum supra, quod non esset securus præ ipsis, &
 quare una sceminalis imago non deberet eis tenere?
 Tunc unus juravit, & dixit, quod Joannes Reuchlin
 vult in unum librum colligere omnes nequitias mo-
 nachorum in Almaniam, per unum vagantem hincinde,
 & vult illas Sanctissimo offerre, & vult dicere: Cur
 ille Hochstrat non extirpat illam luxuriam inter
 fratres suos? Et dixit ille, quod monachi foetent sicut
 Hirci, quando ipse vult semel in necessitate purgare
 renes, tunc ipse putat, quod lardat monachum prop-
 ter illum foetorem, quem conceperunt ex monachis.
 Ergo Magister Ortuine, vos estis eorum fautor. I-
 deo scitis ante, quod habebunt etiam inquisitorem
 luxuriæ salacitatis ad illum Hochstrat, qui est Inqui-
 sitor hæreticæ pravitatis, tunc res bene stabit cum
 ipsis. Vel si saltem facerent occultè, sicut ipsorum
 priores, qui vocant eas ad cellas, ibi nemo potest
 videre. Et sic bene transiret hinc. Manifestè au-
 tem sic super eas cadere, scandalum est toti ordini.
 Ideo faciatis melius ad hoc. Post hæc omnia traxi
 iterum ad Curiam, & adhuc ibi expecto gratias Dei.
 Valete. Datum Romæ in Refectorio Capitoli.

VOL. I.

O

Frater

*Frater Nollerius Stech de Calabria, M.
Ortuino Gratio.*

DE VOTAS meas orationes opto vobis locofalutis. Excellentia vestra Theologicalis scit, quòd ego jam veni quasi peregrinus ex monte Synai, nescitis tamen quàm multa sum passus in hoc tempore, quando à vobis à Colonia recessi, longum esset vobis illa omnia scribere, quia nullus alius amicus mihi superest, cui necessitatem meam conquerar præter vos. Quando aliquid dico in monasterio, tunc statim respondent mihi : O tu non es ideo claustratus, quòd velles habere bonam vitam. Non sic impij, non sic : Ego non possum excogitare, unde veniat, nisi ex illa mala fortuna, quòd Magister noster Jacob. de Hochstrat consumit ita magnam summam pecuniæ in Curia Romana propter fidem Christianam, quam ille nequam Joan. Reuchlin destruxit in suo Speculo Oculari, ego credo, quòd omnia monasteria nostra debent et mittere pecuniam, quia oportet eum esse liberalem, dando hincinde Cardinalibus propinas, ut judicent pro se & non pro Joanne Reuchlin. Ideo priores nostri abbreviant nobis vinum, quamvis Salomon dicat : Musica, mûsica, & vinum lætificant cor hominis. 1 Proverb. 12. Et ego me semper exerceo in Musica, Psalmos in choro lyrando & ululando, & hoc non est rarum, ideo non clarum. De mulieribus est mihi grave loquendum, quia nullam video, nisi quando vado

ad

ad forum cum procuratore nostro, quando emit ova. Etiam quando vado ad villas ad colligendum rapas & olera, & sic caro me superaret, quando essem apud unam foeminam, tunc ipsa non teneret mihi. Et ergo quando nunc nobis vinum abbreviatur, quale gaudium habebimus? Si medium haberemus ira bonum sicut alii ordines, ut sacerdotes nobiscum apud Spiritum sanctum professionati. Credo quòd bene sciatis, quid sit pro ordine, ipse habent duplices albas cruces in tunica, & non sunt altè rasi sicut nos, & quando illis unum gaudium tollitur, scilicet quando eis vinum abbreviatur propter unam supergressionem, tunc habent alium gaudium. Nam possunt disponere meretrices per claudicantem Joannem, qui ligna secat, etiam graditur super manibus & genibus. Possietis dicere: Hæc vita meretricea non licet sanctis Spiritualibus. Respondeo, quòd audiui pro certo, quòd eorum Dominus Magister (quamvis senex, claudus, griseus, & lippus, est tamen avidus ad illam rem, non autem semper potens) solet habere propriam in sua stussa, & quando excavavit illam totaliter, tunc disponit sibi unum virum, & dat sibi bonam dotem, ex Gazophilacio Spiritus sancti, quòd nunquam minoratur, quia est ibi mera gratia Spiritus sancti. Deinde sibi aliam ancillam procurat, & facit sibi etiam, sicut jam scripsi, & sic ille ordo in multis hominibus occultè crescit. Nunc volo inferre proverbialiter, quia communiter dicitur: Quandocunque Abbas, id est, Pater supremus apponit tesseræ, tunc possunt fratres ludere, hoc est, quando Prælati nostri antiqui sunt ita luxuriosi, & ducunt ita miserabilem vitam, ergo nos subditi licitè possumus sequere. Hæc est bona consequentia, quia perpexi in tractatu de suppositionibus, quia ibi præ-

latus supponit personaliter, sed secundum Marfilium supponit inferius materialiter : Nunc ad propositum : ego vellem quod quando Magister noster Jacobus Hochstrat in Roma nihil sciret Joanni Reuchlin abinde lucrare, quod impetraret nobis laxiorem ordinem, sicut ille prænominatus. Caro tamen nos quandoque etiam stimulat, ego scio, quod ero brevissimæ vitæ, quando non debeo quandoque expurgare vetus fermentum, quod contraxi ex illis caseis, parcatis mihi, quia loquor vobiscum cordialiter, id est, quæ mihi sunt circa cor. Ego semper timeo quod ista causa erit malum finem acquirere, sicut causa Bernensis. Vos satis intellexistis me. Dominus Magister noster Joannes Amphoraticius optavit vobis multas salutes, ipse evasit in solennem virum. Est enim prædicator noster : omnis homo eum laudat. Est ita bonus in exemplari demonstratione. Anno Domini 1516. prædicavit passionem, tunc accepit secum unum baculum super Ambonem, & quando recitavit sententiam Pilati, tunc traxit eum de cuculla extra, & fregit illum baculum in medio in duas partes, quasi sceptrum, quod fuit miserabiliter ad videndum : Vetulæ mulieres flebant ita amare, sicut Petrus, quando audivit gallum prope ignem cantare. Valet & commendate me Magistro nostro, quando venerit ex Roma.

M. Joan.

*M. Joan. Textoris Petro Schurvinckoncio
suo, tot dicit salutes, quot sunt guttæ
in mari, & atomi in sole.*

SCIA TIS charissime amice, quòd ego literam
vestram accepi, in qua mihi scribitis de E-
rasmo Roterodamo, & vultis scire, quid ego
teneam de eo. Debetis scire, & mihi credere, quòd
etiam quando fui adhuc juvenis, multa legi in lite-
ris humanis, & Stephanum Fliscum & Gracisiam,
& Synthis : Facetum : Floretum, & illos antiquos
Poetas, quasi super unum unguem scivi mentetenus,
& quòd verum sit, tunc scripsi unum librum, qui
dicitur Florista, in quo bene videtis scientiam meam
& plura alia, si ego vellem me jactare. Sed dico
pro tanto, quòd non putetis, quòd ego vobis men-
tio : Quia ego possum bene valde judicare de illo
Erasmo. Ego etiam examinavi Speculum Joann.
Reuchlin, & ejus Gabalam, sicut bene scitis. Et ut
non faciam multa verba, ego nihil teneo de Eras-
mo, quia ipse est inimicus Monachorum, & dicit
multa mala de eis, & dicit quòd sunt grossi asini,
& odiunt literas politiores, & nihil sciant nisi comede-
re & bibere, & Psalmos lirare, quòd ipsemet mentitur
in collum suum, quando hoc dicit. Imò ipse est
unus asinus, ipse est bonus latinista, & scit bene la-
tinizare, aliàs nihil scit. Ipse fecit multos libros
præsertim unam navem stultiferam & Commentum
super Hieronymum, in quib. ipse nihil facit, quàm
O ; quòd

quòd stimulat religiosos. Per Deum ego dico sibi, si non vult cessare ab illis, tunc volumus sibi facere sicut Reuchlin, etiam si centum modis esset acceptus apud Papam & Regem Carolum. Sed nos vidimus bene tam superbos, sicut ipse est, & tamen suppressimus eos. Ego dicam vobis aliquid, sed non debetis mihi hoc post dicere, aliàs diabolus me confunderet. Magister noster Jacobus Hochstrat, etiam omnes Magistri nostri in Colonia, & in Cantabria illi examinatum jam commentum super Hieronymum, & sicut ego audio, tunc ipse pessimè stabit, ego non acciperem centum florenos, quòd haberem hoc in loco suo, quia dicunt, quòd ipse ibi multam seminavit zizaniam, & putat, quòd nemo debeat hoc notare. Sed Magistri non sunt tam stulti, & ipsi bene sciunt, ubi jacet anguis in herba (ut Alexander ait.) Ego non potui omnia retinere, sed aliqua adhuc scio, quia dicit, quòd S. Hieronymus non fuit Cardinalis, quòd utique est crimen læsæ Majestatis, & malè sentit de S. Georgio, & Chrioforo, & reliquiis Sanctorum & candelis, & de confessione Sacramentali, etiam in multis locis blasphemat, quia loquitur contra Doctorem sanctum, & contra Doctorem subtilem, & dicit, quòd Theologia ipsorum nihil sit. Quæ omnia Magistri nostri scripserunt in unum volumen, & volunt eum confundere sicut hæreticum, sicut fecerunt Joanni Wessalia in Maguntia. Et si vult multum relatrare, & investivas scribere contra eos, tunc volunt expectare usque post mortem ejus, & tunc volunt condemnare omnes libros ejus. Illa est jam practica apud Magistros nostros. Et quia etiam libenter auditis novitates, debetis scire quòd fratres minores debent jam habere generalem de Observantia, quòd impetraverunt ipsi in Curia pro 16. mille ducatis. Et
Moni-

Moniales ad sanctam Claram de ordine Minorum, valde timent ne refoventur, & quicquid habent, hoc fugant in Civitatem, & jacent miserabiliter in scamini-
nibus. Aliqui dicunt, quod Doctor Murner habet rem cum ipsis, sed hoc non est verum, quia ipse est Eunuchus castratus. Sed de aliis religiosis, ego non bene credo quando sic currunt ad eas. Est mortuus in civitate unus Curtisanus, qui habuit etiam beneficia pingua, & Poetæ qui sunt ibi, faciunt multa metra contra illum. Aliàs nihil scio, nisi quod Dominus tam diu teneat vos sanum, quam diu unus supercurrit unum canem. Valete. Ex Argentina.

*Marcolphus Sculteti, Joanni Bimperl-
bumpum ex Robach.*

SALUTES infinitas, & immortales dilecte Jo-
annes ; Vos scripsistis mihi nuper aliquas no-
vitates, quas non libenter audivi, videlicet de
Joanne Reuchlin, quod comparavit sibi magnam glo-
riam apud suos Poetas, quia fecit unum librum, qui
intitulatur Gabellistica, vel Gabala, & est jam in
gratia Papæ. Vellem tamen libenter scire, quid est
Gabala, ego quæsi diu in meo Catholicon & Gem-
ma gemmarum, & in Briton, sed non possum reperire
quid significat, nisi etiam unam literam ad Magi-
strum nostrum Ortuinum, sed ipse etiam nihil re-
scribit. Sed Magistri nostri fecerunt unum consili-
um, & examinaverunt illum librum, & sicut ego
audivi ab ipsis de nocte in convivio, ubi zechavimus

ta liberaliter, quòd oportuit unum dare pro zecha tres obulos : quòd ego non habeo ultra pecuniam : quòd ipse male stabit, quia posuit ibi aliqua contra Doctorem sanctum, & modernos Doctores, & dicit, quòd filius Dei est factus de Patre, Item multa alia : & pervertit terminos Theologiz generare & facere, & sic de aliis, nihil curat de argumentis & quæstionibus, & sophismata Doctoris sancti. Et ideo volunt illum librum comburere, quia dicunt, quòd non intelligunt eum, & quicquid ipsi non intelligunt, hoc comburunt. Ergo. Quia omnis Magister noster est Rabi, & lux mundi. Etiam ille liber habet multa dicta Pithagoræ, qui fuit Nigromanticus : sed Nigromantia est scientia prohibita, sicut patet 66. quæst. 10. capitulo nullo, & in Canone. O vos alini : & concordat Doctor sanctus & Aristoteles in nono Phisicorum, de ignorantibus. Est enim in hoc etiam libro multum Hebræum, quòd Magistri nostri non possunt legere, & multum Græcum. Et quia ipsi non curant hæc vana, sed majora, & ideo disposuerunt Joannem Pfefferkorn Christianum & dimidium Judæum, qui est bonus ebrius, & ille jam examinatus forte ibi latet venenum sub melle. Sed volo illa jam dimittere, quia videbimus bene in nundinis Francofordiensibus. & tunc volumus plura loquere de illis cum Magistro nostro Ortuino, qui est missus à Magistris nostris, quòd debet emere novitates, quæ ibi venduntur, & tunc volunt etiam examinare. De aliis novitatibus non possum vobis plura scribere, nisi quòd etiam Magister noster de ordine prædicatorum in Argentina, qui semper vocatus est Doctor Iesus, exivit ex clauistro, & multa mala dicunt de eo, quòd ego non audeo dicere, & multi Ribaldi carministæ faciunt sibi versus in vituperium ejus, & mittunt cadere in foro & Ecclesia, quòd male me habet. Ego vellem

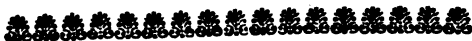
vellem, quòd non facerent, ne venirent ex gratia
illorum prædicatorum. Inter alia tamen ego reperi
unum carmen, & est tale:

*Detraheret cleri, fur, profugus atque cinædas
Igne aut perpetuo carcere dignus erat.
Plebanorum esor, gestus imitans muliebres,
Formidans flammæ more latronis abis.
Cujus ope ex claustro seducta est magna Sacerdos.
Omnia per monachum pessima demon agit.*

Ecce videte, quid illi mali furciferi faciunt, ipsi
neminem curant, sed per Deum sanctum non
facit hoc aliud (ut verissimè dixit Alexander) quia
semper est de mala consuetudine eorum, quod quic-
quid sit sic Argentinx, tunc ipsi tractant de eo.
Proximè vobis scribam de ea re. Valete ex Schlet-
stat.

*Magister Cuculus in paradiso, omni verborum ornatu
reciso.
Famosissimo Magistro Ortuino, qui clamat more as-
tino
Contra Poetas & Latinos, nec non Græcos peregrinos.
Omnium Barbarorum defensori.
Coloniensium præconi famulori.*

Rupertus Cuculus M. Ortuino Gratio.

MIRABILES trufas & egregias nequitias audio de vobis prædicare Magifter Ortuine, quas unquam in vita mea nunquam per Deum sanctum audiui, quas vos & alii Colonienses Magistri nostri (cum supportatione) fecistis honestissimo & doctissimo viro Domino Joanni Reuchlin, & tamen cum audiui, non sciui in tantum mirare, quia cum estis bicipites asini, & naturales Philosophi. (*Bulgo natürlich Rarren, zwenhigcentner uber eindollen Fantaffen.*) intenditis etiam miserè & nebulonicè verare ita pios & doctos viros, tamen super hoc incidit mihi una singularis miratio, quis vos docuit ita subtiliter pervertere, & falsificare ita pias opiniones probissimi hominis, sed ego finaliter cogitavi, quod non facit hoc aliud hominum genus, quàm hoc, quod Judas de testiculis scalpsit, quia patrem sequitur sua proles, ut est Joannes Pfefferkom. Et vos omnes estis amici hujus, quia schlim fehlem similis quærit sibi similem. Et ergo ad furcas cum vobis omnibus, ad quas perducatur vos lixor cum sociis suis: vobis dicentibus, orate pro nobis. Sed quanquam quoniam quidem illa omnia vera sint, & ideo vobis singulariter ad manus proprias illa scribo, ut possitis etiam aliis dicere, qui vobiscum sedent in hac Cathedra pestilentie, ut dicit Psalmus, & ne illa veniant in publicum, quod omnis homo sciat: quid retrò vos est. Sed ad omnes sanctos mihi incidit una scrupulatio, & timeo, quod Impressor furavit mihi unam

unam copiam de Epistola, & si sic est, tunc juvet vobis Deus, tunc ego non possum resistere, sed tamen ego volo vobis bonum consilium dare. Orate solum octo dies continuè flexis genibus, & invocate ejus sanctam Helenam, quæ invenit Crucem Domini nostri Iesu Christi, tunc iterum ero invenire illam Epistolam. Tunc vos iterum bene stabitis. Ecce videte, quod illa omnia facio vobis ex charitate fraterna, sicut omnes sumus fratres, & omnia facio vobis, quod etiam homines tenent aliquid de vobis. Valere. Ex Heydelberga apud Claudicantem Lipsium, qui finit unum sibi cum naso in culum currere. O utinam vos etiam essetis cum illo, tunc non opus esset vobis disponere unum brillum. Quia ipsi dicunt quod gratis accommodat uni.

E P I.

EPISTOLA

MAGISTRI

Benedicti Passavantii.

Responsiva ad commissionem
sibi datam à venerabili D.
Petro Lyseto, nuper Cu-
riæ Parisiensis præsidente,
nunc verò Abbate sancti
Victoris prope muros.

LONDINI:
Impensis, MDCCX.

Epistola Magistri Benedicti Passavantii.

DOMINE Nuper-præfident, & Nunc-abbas, post recommendationes meas humillimas, imprimis & ante omnia præmissas. Enim vero ex quo tempore sospites & alacres venimus in istam patriam secundum commissionem vestram, non scripsimus ad vestram Nuper-præfidentiam, ob multas preceptorias rationes. Primum, quia ego magis volebam expectare, quàm intimare vestram Nunc-abbatiam ad dimidium: sciens quòd sicut vos estis tantum subtilis, quòd ego non possum dicere quod, vos faceretis in vestro capite mille quæstiones sicut solebatis fuit tempus in parlamento, adeò quòd vobiscum fastidiretis omnes, & non possetis invenire resolutionem, quia hæc omnia magis sunt facti quàm juris. nam si essent juris, vos intelligeretis ad dimidium verbum. Itaque ego expectabam, donec possem vobis omnia computare de puncto ad punctum. Secundò, quia isti hæretici habent unam practicam tam diversam à nostra, quòd ego non poteram primo ista intelligere intentionem ipsorum: & ideo (sicut habet Canon nostræ missæ) ego prius bene fui impeditus, sicut cognoscetis post. Tertiò, quia vos me docuistis facere processus longos, ego etiam fui longus in isto casu: sed hoc ego dico jocabundus, & etiam pariter æstimo quod capietis in joco post prandium.

Sic igitur (ut ego incipiam) debetis scire, quòd feci tantum per meos dies, quòd veni ad Gebennam illam, quam tantopere, neque sine causa, odistis. Quia profectò ego cogitavi, quòd dicta esset Gebenna,

na, quasi Papæ Gehenna. Et postquam veni, & me deboravi audacter, quia nemo unquam mihi dixit pejus quàm nomen meum, incontinenti memor practicz vestrz, ego feci bonam minam, dicens, O quam ego sum latus quòd ego veni in istam bonam patriam Evangelii! & unus dixit mihi, quòd ego essem bene ventus. Postea nos pransi sumus, & inter prandendum ego incepti jacere verba de nostro regotio, dicens, Ego venio de Parisines, ubi ego vidi magnam pietatem. Et quid? dixit alius. Ego dixi, Comburi sanctos homines sicut fasciculos. Sed ego loquebar perirrisionem: & deinde docuistis me, & M. noster Picardus, quòd mentiri ad bonam intentionem non est malum. Præterea dixi, Non est tumultus Parisius quàm de domino Lyseto Nuper-præsidente & Nunc-abbate sancti Victoris prope muros Parisius, qui fecit unum terribilem librum adversus pseudo evangelicam hæresim: adeò ut dicant quòd nos hæretici non respondimus, quia non potuimus respondere, & quia qui tacet consentit, ideò est factum de nobis. Itaque quia ego non poteram amplius pati hæc dici, veni huc, ut ego rogarem Dominum Calvinum, ut ipse illi responderet de parte Dei, quia sine hoc factum est de Ecclesia Dei, & iste Lysetus plus vastabit uno die, quam vos ædificaveritis in mille annis. Et statim unus certus assistens, quem non cognoscebam, de quo non dares liardum, coepit ridere tam profundè, ut ego non potuerim ferè tenere continentiam. Et dixit, Vos ergo loquimini de domino Nuper-præsidente, certè ecce bonum numerum. Quomodo valet dominus nasus ejus? est ne semper vestitus de cramesino? est-ne semper damasquinatus? Dicebat bonus ille magister noster de Gagneyo, quòd omnes hæretici erant pallidi. Valet consequentia. Dominus Nuper-præsidentis est adeò rubens quod una lagenæ vini theologici sive vermelli, ergo non est hæreticus. Et quia non potest esse Cardinalis, id est cardo sanctæ eccle

ecclesiæ apostaticæ per caput, ipse est per æquivalens, id est per nasum, nam quis est tam hæreticus, qui sustineat dicere, quod unus nasus non valeat bene unum pileum? Paret antecedens per omnes qui viderunt ipsius nascitudinem. Ergo, &c. Sed ad propositum, nos vidimus unum ex libris ejus quem ipse fecit per triginta aut quadraginta annos: & diu est quod dolebamus, quod non poterat invenire impressorem qui vellet imprimere: aded ut suus compater qui stat prope cuneum Mathurionum sub insigni Lupi, diu fecerit magnam difficultatem. Profectò fecit nobis magnam injuriam, qui nobis non apparaverit citius ad ridendum. Nam sicut dicit Artusius desideratus in suis mirabilibus rithmis Normanniæ, isti hæretici sunt tam melancholici, quòd tu diceret esse mortuos: & profectò valde sumus tanti multis venerabilibus magistris nostris, & præsertim prælibato domino Nuper-præsidenti, & asino aureo, id est, F. Petro aurato, & denique ipsi præfato Artusio: qui nobis miserunt tantum risus ad nos impinguandos quòd non poterimus expendere per centum quadragelimas. Iste ribaldus sic loquebatur, & ego mordebam mihi linguam: & unus respondens, ait, Non est mirum quòd ipse tam longus fuit in pariendo. Nam ipse est major bestia quàm sex elephantes, & præterea ipse est montigena activè, quia peperit montes stultitiarum & risuum. Ego nihil dicebam. Sed quanvis bene voluisssem nunquam venisse, tamen ego dicebam intra meos dentes, Quando tu es hic, oportet ut facias tuum onus: & præterea omnia revertentur ad gloriam sanctæ matris nostræ ecclesiæ: denique ista patientia erit mihi valde meritoria. Itaque feci optimam minam, & dixi quòd ita: & ut transirem meam choleram, ego jeci me super unam magnam truitam istius lacus, quæ erat nimis valde bona. Nam (sicut etiam dicebat Cardinalis lagenifer, nuper transcas

fiens per istam patriam cum suis lagenis) quamvis homines sint hæretici, tamen pisces non possunt sed, & facit bonum prandere cum eis: & ita factum fuit prandium usque ad gratias, quas ipsi dicunt Gallicè, Mater Dei, quasi beata virgo Maria non sciat intelligere Latinum, quæ tamen dicebat horas suas in Hebræo, sicut testis est Rosarium ejus. Sed transeat. nam non est pejus quod ipsi faciant. Et post prandium ego intravi in cubiculum, & posui me super scamnum. Nam isti hæretici habent etiam scamna, ut intelligatis, & vivunt læti & irrident nos, neque sunt tantum melancholici ad dimidiam partem, quam putabam. Verum est quodd semper loquuntur de Deo, sed quando aliquis jurat, aut ponit propositum gaudii in medio, ipsi irascuntur: sed in reliquo ipsi loquuntur, comedunt & bibunt sicut homines. Super scamnum meum positus, ego feci varios discursus: & tandem, quia ego putabam quodd eadem hora faceretis similiter, ego me posui ad dormiendum usque ad horam secundam aut tertiam, sicut scitis: & tantum profundè sum contemplatus pietatem nostræ maris sanctæ ecclesiæ, quodd ego cecidi super nasum meum: sicut ego vos vidi facere quotidie, & dormivi super prælibarum meum nasum. Postea extergens oculos meos, ego dixi alta voce, Famule, vade ad equos, & cogita eos: & ipse ivit ad equos: & ego dixi. Quis est infra? Dixit, Ego non vidi nisi istum gingolsium, qui dixit tanta mala in prandio de domino Nuper-præsidente. Et ego de surgere, & ivi infra, & post aliquot proposita hinc inde, ego dixi, O domine, pro pari, dicatis mihi si vidistis librum domini Nuper-præsidentis, quia ego me bene teneo ad vestrum judicium: sed tamen ego veni expressè, ut scirem quomodo sit possibile respondere ad eum: nos non sumus tam subriles quàm vos, qui bibitis in fonte. Rogo vos de parte Dei, ut velitis me docere, & illuminare, & ego da-

dabo vobis quod petetis : & postea ego revertens in Galliam, faciam bene ipsi suam barbam. Quam barbam ? dixit ille, & ipse non habet barbam, nisi factus sit protonotarius ex quo descendit ab advocatis ad monachos, id est ab equis ad asinos, sive à comestorio ad præsepe. Est totum unum, dixi ego, si non habet barbam actu, habet potentia. Imo, dixit, si verum est quod dicunt, ipsum habere Italicam peladam, neque actu habet, neque potentia. Ah, dixi ego, quàm estis subtilis, quis dixit hoc vobis ? vos forrasse habetis diabolum privatum, sicut Papa Paulus, qui vobis revelavit omnia. Non sumus omnes angeli. Sed docete me si placet, ut ego possim fortiter resistere ipsi in suum despectum. Et si placet, ego dabo vobis librum ad somniandum. Si habetis librum, dixit ipse, & vultis ut transeamus tempus, nos ridebimus unam horam. Gratias, domine, dixi, & ego dabo vobis tantum quòd eritis contentus. Non, non, dixit ipse, Nos non vendimus nostra verba, sicut Papa suas indulgentias. Et ego abii quæsitum unum librum, & ipse aperuit : & dixit in summa de tribus præfationibus ? Profectò est mirabile artificium in tribus istis præfationibus, quòd dominus Nuper-præfidentis voluit bene vos celare, Primùm, voluit detegere suam stultitiam Deo, deinde hominib. tam laicis quàm ecclesiasticis. Itaque etiam opus fuit tribus præfationibus, ut se ter stultum esse probaret : quamquam omnes bene sciebant : adeò, ut omnes pueri vadant ad sinapi : sed viva vox magis afficit, & certè bene se jactare potest quòd superavit spem omnium. Et quòd attinet ad primam prædictarum præfationum, quæ dirigitur Domino Jesu Christo, apparet bene quòd dominus Nunc-abbas, quamvis melius fecisset sequendo consilium defuncti magistri nostri de Quercu, qui dixit, sunt triginta anni,

anni, in facultate, quod si liber iste imprimeretur, non faceret nisi facere ridere Lutheranos, quia non erat nisi theologia pelata de Canonibus: tamen bene fecit de communicare suum librum magistro nostro D. Maillardo, qui est benedictus, quia dominus Erasmus semel aut bis scripsit ad eum: & quod est notus materiz, dedit ei scyphum, aliàs un gobelet Gallicè. Nam in initio, quum dominus doctor Lysetus fecisset librum suum, vocabat eum Candellabrum Ecclesiæ adversus dæmonem meridianum, & postea Turrem quadrangularem: & intitulaverat præfationes suas omnibus sanctis & sanctabus paradysi. Sed quia prædictus magister noster dixit ei, quòd Laurentius Valla, quanvis fuit hæreticus, tamen est unus bonus author, qui non facit mentionem de prædicto dativo Sanctabus: ideo dominus Lysetus quamvis in principio resisteret, tamen, ut illi complaceret, delevit hoc totum, & tantum fecit mentionem Jesu Christi, in quo parum abest quin sit Lutheranus. O certè, ego dixi, ego nolo eum sustinere, sed tamen volo tibi dicere quid posset contrà allegare ut magis appareat veritas. Ipse posset dicere, quòd ubi est rex, est curia. Ita, ita, dixit ipse, & ego credo quòd sic intelligit. Sed quantum ad ipsam materiam præfationis, gallinæ Franciæ debent habere magnum timorem: quia vulpes sunt facti heremitæ. Nam nemo est qui nesciat super totam terram, non esse unum hominem magis ambitiosum isto, & præcipuè ea ambitione, quæ est maximè timenda: nempe, quæ latet sub prætextu humilitatis: & quòd ita sit, omnes bene sciunt quomodo fuerit contristatus, quòd toties errasset esse cancellarium, & quomodo ipse fecerit propositiones erroris contra parlamentum, pro maximo domino totius regni sub hac expectatione: & tunc quia videt se non potuisse

facere

facere quod volebat, quia in curia non amant homines qui habent ingenium factum ad sinistram latus, sicut ipse : & denique quidam Vascones sunt, qui per breviorē viam suppleantur unum Alvernum : id circò nunc ipse vult adulari Papæ, & videre si magis faceret in spiritualibus quàm in temporalibus. Sed ut simulet suum desiderium, ipse tantum facit mentionem ecclesiæ triumphantis, ut lucretur bonam gratiam ecclesiæ militantis : sicut multi etiam per hanc viam facti sunt non tantum Cardinales, sed etiam Papæ. Finaliter dicebat iste ribaldus, quòd est una manifesta hæresis in vestra præfatione, quando vos dicitis quòd qui firmiter confidit in Jesum, nunquam derelinquitur. Nam tota Sorbona docet esse hæresim firmiter credere in Deum, & jubet semper dubitare : quia esset una magna arrogantia esse securum de sua salute : & sic accidit, ut diceretis melius quàm putabatis. Præterea non facitis ibi mentionem de operibus, & tamen fides separari potest à charitate : ergo vestra conclusio est defectuosa, & piarum aurium offensiva. Et bene, dixi, de secunda præfatione ? quoad primum punctum, respondit, Ipse valde timet momos nebulones, sed debebat eorum qualitates exprimere, ut cognoscerentur : nam cuilibet licet ita loqui : verum ex rationibus cognoscitur quis benè dicat : quod si ipse fecisset, ipse se cognovisset ex numero eorum quos ipse timet : quia quis est magis momus, quàm qui reprehendit quod non intelligit ? Ipsum autem non intelligere quod dicat, ipsemetipse ostendit, quando faretur se sacræ theologiæ tyrocinium vix unquam pertigisse. Undè satis patet, quòd non debuit se miscere de re, quam adeò parum intelligebat. Verum est quòd ipse postea dicit, se esse bonum Canonistam, de quo postea dicemus. Ergo Lysetusmetipse est unus maximus momus nebulo per suam

suam gulam, & facit sicut stultus domini de Borbonio, quem vocabant Joannem, qui seipsum mordebat vel facit sicut Andabat. Andabat? dixi ego, & quid hoc est? ego credo quod sit nomen unius diaboli. Non non dixit ipse, vide Erasmus in Chiliadibus, ubi tu invenies: nisi velit dicere quod quando dicebat se esse impenitentissimum, ipse mentiebatur in tertia persona, alias per humilitatem: quod nunquam credent quicumque legerint suum librum. Imò potius dicent quod si mentitus est, mentiendo dixit veritatem, de qua propositione relinquo decisionem magistris nostris, quia est nimis subtilis. Ad secundum punctum. Quando ipse allegat Ciceronem pro Balbo, ego valde doleo, quod ista elegantia verba sint implicata istis stercorebus. Nam sunt sicut una pecia panni aurei insuta turpissimis assumentis, aut sicut una margarita orientalis, projecta inter stercorea. Nam etiam (& notare bene domine Nuper-præsident) dicitur quod Papa Julius modernus, quamvis non plus sciat de latino quam unus miles, & sit melior Canonista quam Theologus, quum audivisset unam partem vestri libri, tenuit tam parvum numerum, ut jussit portari ad suam latrinam, id est ad sedem foraminatam, quam dicunt trufatores esse beati Petri: ubi ipse Papa cacat, non in qualitate Dei super terram, sed in qualitate humanitatis suæ cacatuerientis: & ibi cum voluisset semel suas nates abstergere cum illo, reperit vestrum stilum tam durum, quod sibi decorticavit totam sedem apostolicam: & dixit, fricando sibi nates, In veritate erat montigena, tam erat durus & asper. Sed ne hoc vos nimium fastidiat, ego credo quod sit una burda. Nam Papa etiam si non vos amat (quia ut dicam veritatem, ipse non est bonus Franciscus, nisi propter suum commodum) tamen ego puto quod nunquam hoc faceret: & arguo
a si-

à simili. Si dominus Polytus & alii Dominiani sunt stulti sicut dominus Nuper-præsidens, & bene amantur à Papa domino nostro: professio etiam dominus Nuper-Præsidens. Ego feci hoc argumentum, concludens in modo & figura, etiam si crepent hæretici: sed ego non dixi eis, ut intelligerem reliqua. Audite ergo, ut redeam ad propositum: ipsi dicebant tuum propositum esse male fundatum in eo quod dicis, quòd doctrina divina à canonica, & canonica à divina seungi vix possideatur: & per consequens quicquid tu ædificas super istud fundamentum, quatenus quidem tu intelligis per Canonicam scripturam Jus canonicum, id est irregulare. Nam dicunt quòd veritas ipsa te dementitur (salva tua Nuper-præsidentiali nascentitudine) quando tu dicis, quod jus canonicum est explicatio sensus obscurioris sacræ scripturæ. Et quod ita sic, dicebar iste, patet ex eo quòd antè quam jus Canonicum esset, fuerunt majores theologi quàm post: in tantum quòd bene possumus dicere, Sicut vetus testamentum est scriptura Dei, ita jus canonicum nihil aliud est quàm scriptura antichristi. Nam cum sint quatuor libri juris Canonici, nempe Decretum, Decretalia, Sextus, & Clementinæ: Decretum est sicut una vestis composita ex infinitis peciis plenamque pessimè & sine judicio collocatis: adeò ut sicut si esset una talis vestis quæ haberet plures manicas, quantum una esset nimium longa, alia nimium stricta, alia nimium lata, & esset ex uno latere tam longa quòd attingeret terram, ex alio secularis, quæque haberet collare sine ulla proportionem: nemo vellet aut posset induere, vel si indueret, omnes rideret, sicut magister Joannes de ponte Alezio: & plangerent se de multis vestimentis vastatis, unde essent capta peciæ ad faciendum istud tam stultum vestimentum: ita etiam accidit de magno Decreto, in quo non so-

let plerunque scriptura adduci, nisi ad pervertendum eam & profanandum. Sicut. Can. Non decet. dist. 2. scribit Calixtus Papa, sicut Dei filius venit facere voluntatem Patris sui, sic & vos implete voluntatem matris vestræ quæ est ecclesia: cujus caput ut prædictum est Romana existit ecclesia. Ita Romanus pontifex erit mater nostra. sicut Deus est pater noster. Et oportebat etiam dicere (quod Deus prohibeat) Mater nostra quæ es Romæ sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas, &c. Et certè pontifices fortassis ex hoc Canone acceperunt jus Sodomiz exercendæ, ut non tantum allegoricè, sed etiam revera sunt foetidissima scorta & prostibula. Ex quo inferitur corollarium, quod Papa contra grammaticos, est generis epicœni, non autem masculini: quod præsertim valet in moderno Papa, qui vocabatur Joannes Maria, ut ab initio nativitatis offenderetur eum fore androgynum, cum suo parvo Cardinaluccio, & per consequens dignum pontificari. Sed inter cæteras, tota distinctio vigesima prima, est una pulchra res ad ridendum: ita ut Pantagruel cum suo libro quem fecit imprimere per favorem Cardinalium, qui amant vivere sicut ille loquebatur, non faciat nihil: quia valde bene fundat hierarchiam ecclesiæ, in qua dominus Nuper-præsidens, etsi sit tantum Nunc-abbas, tamen quia voluntas reputatur pro facto, ego non dubito quod non sit in summo gradu, præsertim cum habeat nasum Cherubinum aut Seraphinum, qui est supremus ordo Angelorum, si credendum est Dionisio illi qui fecit Inventarium paradyssi. Et ad propositum, si volumus decreto credere quod dominus Liferus tanti æstimat, quod quia in ipso bene studuit, putat se etiam scire theologiam, ista distinctio sacerdotum, quæ nituntur Papistæ est maximè introducta à Gentilibus. Can. Decret. dist. 21. proinde

proinde contra praeceptum Deuteron. Et teste beato illo stulto & indocto Isidoro, metropolitanus dicitur à mensura civitatum, quæ est una ex maximis veritatibus decreti : & totus iste Canon est mirabilis ad faciendum ridere lapides. Sed in canon. In nono est una mirabilis hæresis, quæ dicit quòd ceteri Apostoli acceperunt cum Petro pari consortio, honorem & potestatem, sicut in primo etiam Cano. dixerat, quod Apostoli ordinarunt in singulis civitatibus episcopos & presbyteros. O magnum hæreticum, dignum comburi in platea Malberti ! Nam ex hoc sequitur, quòd etiam si Petrus fuisset caput, non fuisset tamen nisi ex consensu Apostolorum, & sic fuit privilegium personale : & ita sancta mater nostra ecclesia vel erit una hydra multorum capitum, vel sine capite post sanctum mortuum Petrum : quia privilegium non transit ad hæredes, nisi sit dictum expresse, quòd non patet de Sancto Petro. Et ita mentitus erit Pelagius Papa, qui dixit, quòd Rom. ecclesia evangelica voce primatum obrinuit, quum Dominus dixit, Tu es Petrus : & adhuc magis quum dixit quòd Ro. Ecclesia non habet maculam, neque rugam. Et si verum est quòd ait Nicolaus Papa, quod nemo audebat condemnare Papam Marcellinum, qui abnegaverat Deum propter metum, undè colligit quòd Papa Romanus est supra omnes : ego dico quòd Paulus fuit valde presumptuosus, quando reprehendit Petrum publice, & præterea quòd ipse se iactat de hoc, cum non habeat ecclesia maculam neque rugam. Et sanctus Irenæus, qui tam rigide scripsit ad Victorem Papam, ut vocet eum fratrem, non autem dominum nostrum, &c. Eccles. histo. lib. 5. cap. 24. Itaque ut ego paucis dicam, (dicebat iste hæreticus) Ego faciam unum librum, si Dominus voluerit, in quo probabo, quòd nulla est pagina veteris aut novi

Testamenti, quæ non sit cum horribili blasphemia, corrupta ab istis foetidis Papis Antichristis : quorum stercorea collegit Gratianus in suam lattrinam, quam vocant Decretum, in quo tamen sunt multæ peciæ bonæ monetæ, quarum fortunam ego doleo, sicut supra dicebam : quia fuit sacrilegium magnum ponere multa bona doctorum antiquorum inter istas sordes. Et hæc quidem de Dreketō. Ad Dreketalia veniamus, & alios libros sequentes, de quibus nemo est qui nesciat proverbium quoddam dicitur, Postquam Decretum habuit alas, totum mundum fuisse maledictum. Et profecto bene possumus dicere quoddam sint Evangelia Antichristi, & stercorea quæ diabolus vomuit per foetidum os Paparum, (quia os Papæ & culus diaboli sunt in eodem prædicamento) quos constat etiam ipsorum testimonio, fuisse organa diabolorum, ut sic inficeretur mundus. Ideoque dicuntur decretalia per figuram, quam Poetæ seculares vocant Metathesim, pro Dreketalia, à Drek, quoddam sonat Germanicè id quod dicimus Latine stercus : sit honos sub naso domini Nuper-præsidentis, qui sicut unus porcus meritò delectatur in versando ista stercorea, & ira bene præparatus accedit ad refutando hæreticos. Certè hoc est unum bonum fundamentum & bene probatum, & per consequens tota sua præfatio, quæ firmatur præcipue super hoc fundamento, est valde secura : ita ut ego possim dicere, quoddam si omnes stulti raperent coelos, dominus Nuper-præsidentis esset jam mille leucas ultra coelum lunæ. Et quantum ad hoc quod dicit, eum qui disputat de re decisa, facere injuriam decisionibus sacrorum conciliorum : de parte Dei hoc est argumentari, si probaret quod dicit, nempe ista, contra quæ scribit fuisse decisa, primùm per sacram scripturam, deinde per concilia irrefragabilia. Nam nos dicimus, quoddam si contenti simus simplici nomine Concilii, quoddam nulla est tam magna hæresis, quæ

uon

non inveniatur habuisse concilia : & propterea etiam dicimus quod parati sumus ostendere quod ista, quæ tenent Papistæ hodie, sunt condemnata etiam per vetusta concilia, & per suos canones, ita ut ipsi sint sui destructores. Itaque ego consulerem domino Nuper-præsidenti, ut non intraret materiam tam profundè, sed contentus esset disputare sicut solebat antea, & sicut solet hodie resolutissima Sorbona per ignes, & fasciculos : quia quando venit ad scribendum, est nimium magnum periculum, ne sancta mater nostra ecclesia Rom. sit ad metam non loqui : & quamvis Dialectici non ponant hunc locum in suis Topicalibus tamen practica ostendit, quod concludit sine replica. Paret per experientiam, quæ est optima magistra. Et quum iste maledictus homo hoc diceret, ego ut dicam tibi verum, dicebam in corde meo, Tu bene loqueris ad placitum, sed verè si tu esses ubi ego scio, bene ponerent te ad disputandum contra fasciculos. Interim ego feci bonam minam, sicut tu dixisti mihi quod sæpe tibi fecerunt in curia regis, etiam non multum antè quàm darent tibi tam pulchram, cum tu fuisti depositus à tuo officio tam turpiter. Et ego dixi, Benè, domine, est bonum de esse plures quàm unus, ego bene notabo ista omnia pulchra quæ dicitis. Ego bene alloquar suam barbam, quando ego revenero Parisius, sed postridie, si placet, nos dicemus adhuc aliquid. Et ego discessi, & posui totum in memoriam sicut tu vides. Deinde ego coenavi sicut moris est, quanvis essem bene tristis, quia ego audivi tibi sæpe dicere, quod non oportet irasci contra suos morsellos. Et deinde ego ivi cubitum postquam dixi vespertas meas secretè, & ego dormivi satis bene, quia oportet vivere ut tu scis. Sed ad propositum juris canonici, de quo iste disputaverat, inter dormiendum venit mihi una mirabilis visio, & simul resolu-

lutio. Nam ego putabam videre quòd vestra Nunc-
abbatia canebar missam, & inter dicendum Per om-
nia, vos bombinastis altissimè, & canorissimè, per ac-
cidens : & statim unus ribaldus qui erat hæreticus, &
nescio unde venerat tam cito, dixit, Miraculum, mi-
raculum, dominus Nuper-præfidentis loquitur etiam per
ostium de retro. Tutemet mentiris, ego dixi, quia
aliud est bombinare quàm loqui, & quid tum si bom-
binavit? hoc non impedit consecrationem. imò hoc
posset fieri ad tam bonam intentionem, quòd bom-
bus serviret de thurificatione. Et ita iste hæreticus
remanlit totus confusus, unde ego surrexi manè torus
latus, & feci duos bombos in jure Canonico & Inci-
vili pro istis hæreticis, dicens, Dominus Nuper-præ-
fidentis canonavit, id est bombinavit, inter canendum
missam, id est, est doctor in jure Canonico, & dabit
tantos Canones contra istos hæreticos quod bene im-
pediet eos de approxinare de Sancto Sacramento.
Et ego cupiebam videre semel istum hæreticum Calvi-
num, de quo dicunt tanta : unde ego accipiens meam
dispensam, ut ego possem audire hæreticos sine incur-
rendo irregularitatem, veni ad Ecclesiam sancti Petri.
Et, o pietas, non oportet loqui illic de sanctis, ne-
que de sanctabus, quia omnia sunt sicut in primitiva
ecclesia. Est tantum una cathedra, multæ sedes, &
scanna plena hæreticis. Fidem meam, domine Nu-
per-præfidentis, si tu videres eos, tu crepares per me-
dium : nam sunt tanti, quòd tu diceres quòd nun-
quam est combustus unus. Et ego dixi intra me, Ah
sancta mater nostra, quid tu facies contra tot inimi-
cos tuos? Ah magister Picarde, si tu esses hic, tu
bene diceres, Mater Dei, & pueri bene te irriderent :
& propter zelum sanctæ matris nostræ prælibatz, ita
sunt commota viscera mea, ut (salva Nunc-abbatia
vestra) ego fere facerem totum in caligis meis. O
pietas! Ego vidi prælibatum Calvinum, qui est unus
macer

macer homo quadraginta trium annorum circum circa: neque parvus neque magnus, sed inter duos. Breviter si tu videres eum tu non dares unum turo- num. Sed tamen, ut dicam veritatem, ipse fecit mirabilia, & bene loquitur aliter quàm omnes, quos ego videram: ita ut ego credam, quod si semel irret illuc, ipse confunderet omnes. Denique, ego ferè fui hæreticus quando exivi. Sed tamen totum vadit bene usque nunc. Et vos nescitis, ego vidi illum maledictum hæreticum Robertum, qui nobis est tam bene elapsus. Per diem (sicut dicit David) vos bene dicebatis, Cavete bene ipse evadet vobis: & defunctus Joannes Andreas, qui sperabat maritare filias suas de bonis ipsius, ut erat zelotissimus fidei catholicæ, bene etiam clamabat semper quòd fugeret. Sed oculi nostri tenebantur, & alii vastaverunt totum, qui faciebant de nimium sapientibus. Et quia ego non sum eum alloquutus, quia faciebam conscientiam, ego rogavi de uno, quomodo faceret hic. Et ipse mihi dixit, quòd nunquam fuerit magis lætus, & quòd faceret mirabilia de imprimendo: ita quòd nunquam fuit unus qui dederit tot pœnas matri nostræ universitati quam iste dabit. Et quomodo? dixi, ipse fuit combustus in figura. Ita, ita, dixit, sed rider se de magistris nostris in propria persona, & dicit mille jocularia de magistro nostro de Govea, quem ipse vocat Sinapivorum: & de magistro nostro Picardo, quem vocat Picam garrulam, quia nescit quid dicit, & frangit sibi etiam caput de garrire: & de illuminatissimo magistro nostro Maillardo, & narrat quomodo quando semel mater nostra facultas fuit coram Francisco rege, cardinales ridebant se de eis, & dicebant. Videte, videte, quomodo magistri nostri sunt mucosi & lutosi: profectò hæc est una mirabilis approbatio, quòd Sorbona non potest errare. Et quòd tunc unus curialis volens facere ridere alios,

quæsitit dicens, Cur nunquam oportet dicere Tu, magistris nostris, sed semper Vos, etiamsi non sit nisi unus? Propter honorem, dixit alius, juxta illud, Amant ab hominibus vocari rabbi, per humilitatem Sorbonicam. Non non, dixit alius, ego bene scio unam aliam rationem Tropologicam, quia sicut unus homo est factus ex corpore & anima, sic unus magister noster, quinetiam unus minimus socius de Sorbona, est factus ex homine & asino: & ita ad minimum, etiamsi non sit nisi unus, supponit pro duobus, idest, pro homine & asino, & ita oportet illi dicere Vos. Ergo, dixi ego, Robertus Stephanus noster est combustus, nec mortuus. Non dixit ille, nisi dicendum sit quod spiritus reveniant in hunc mundum, sicut volebant simulare Cordigeri de Aureliano, & inter ceteros, frater Petrus de Arthesio, & frater Colymanus, quos tu sustinuisti, domine Nuper-præsident, propter magistrum nostrum à Cornibus: quia sine hoc factum fuisset illis sicut Jacobitis de Berna: & ideo etiam prælibatus dominus à Cornibus vocabat te patrem ordinis, cujus tu servaveras honorem, iuxta illud, Non absolvetis nocentes. Sed videte quomodo ego sum extravagans. Ah domine, hoc facit me recordari de tempore quando faciebatis vestros saltus, & dicebatis istis advocatis, Veni ad punctum, & Curia bene intelligit. Sed hæc sunt proposita melancholicæ. Itaque ego redeo tandem ad meum propositum, & quia video quod esset nimium longus processus de numerare omnia per minutum, ego faciam in grosso, & dicam vobis quod ego audiui dicere isto libro per varias vices. Primum igitur & ante omnia scite quod isti tantum vos rident & vestrum librum quod ego credo quod ipsi facient semel imprimere, ut semper appareat bestialitas Papistarum, sicut ipsi dicunt. Præsupposito hoc fundamento, quantum ad primum caput vestri libri, dicunt quod vestra Nuper-præsentia facit unam figuram, quæ dicitur Ignorantia,

tia, & litigat falsum: & non bene vidit pecias usque
 ad fundum facci, quando dicitis, quòd ipsi contem-
 nunt decreta sacrorum conciliorum, & saluberrima
 instituta: & quòd proponunt effusam licentiam vi-
 vendi, & quòd veritas te dementitur fortidè (quòd sor-
 bebit vestra Nuper-præsidentia) quando dicitis quòd
 exuffiant jejunia, & compressiones carnis, & consue-
 tas ecclesiæ orationes. Quia totum contrarium, ipsi
 defendunt ea omnia quæ sacra concilia ordinarunt,
 vos autem facitis pejus quàm Pharisei, qui dicebant
 se servare legem, & hoc titulo crucifixerunt filium
 Dei. Ita vos dicitis quòd tenetis Concilia sacro sancta,
 & tamen nihil facitis minus. Item, quòd non pro-
 ponunt effusam vivendi licentiam, patet non tantum
 ex libris ipsorum, sed & ex vita, Deo gratia: & ferè
 mirarentur quomodo tu audeas dicere hoc, tu qui
 perdidisti ferme nasum & dentes in patria Syriz, nisi
 scirent te per totam vitam tuam fuisse nutritum in
 schola mendaciorum. Et certè, ut ego dicam tibi
 verum, ego vellem quòd tu non posuisses hoc in tuo
 libro: quia ego vidi contrarium in oculis meis. Nam
 ipsi clamant post vitia valde terribiliter: & non prohi-
 bent mortificare carnem per exercitia, imò faciunt to-
 tas conciones de hoc. Verum est quòd ipsi non co-
 gunt, neque faciunt sicut ludzi qui observabant dies,
 sicut dicit Paulus: neque se saturant in prandio, pro
 prandio & coena, sicut faciunt omnes alii. Et dicunt,
 etiam quòd summum jejunium est non facere malum,
 & quòd jejunium non est meritotium per se, sed quòd
 prodest ad elevandum mentem: & adferunt pro se
 mirabilia. Itaque ego vellem, pro vestro honore, pro
 una bona pecia argenti, quòd totum hoc non esset
 in vestro libro, quia falsum est. Sed etiam præterea
 dicunt, quòd est una manifesta hæresis secundum
 Sorbonam, quando vocatis mandata ecclesiæ Mobiles
 præceptiones. Quia si hæc propositio vera est, ita ut
 jacet, ipsi non fuerunt statim condemnandi hæretici,

quando mutarunt aliqua: sed oportuit videre an haberent aliquam rationem, si præceptiones Ecclesiæ sunt mobiles: ad quod videbitis quomodo respondeatis. Nam si tu dicas quòd oportuit saltem attendere sive expectare voluntatem Papæ & episcoporum ad mutandum eas, ipsi respondent quòd vos arguitis sicut si diceritis, quòd ad reformandum lupanaria, oporteret primum habere sententiam meretricum quæ ibi habitant. Quòd autem spectat ad alia quæ dicitis id est, ad suffragia pro defunctis, & instituta reliqua, & sanctorum intercessionem: ipsi fatentur, quòd ista omnia sunt inventiones diabolicæ, & ideo abominantur. Vos autem, sicut dicemus postea, frenatis mulam vestram per caudam, quando vocatis ea ecclesiæ dogmata, quia prius probandum fuit esse ecclesiam quæ non audivit vocem sponsi sui, sed vult esse domina supra suum maritum: ex quo colligunt unum corrolarium, quòd familia Papistarum est optimè gubernata, in qua scilicet gallina cantat altius quam gallus. Præterea quando dixistis quòd accipiunt probam sanctam Scripturam, & postea dicitis quòd innuitur baculo arundineo, remittunt vos ad Sorbonam, ut fiat ibi vester processus. Et quia Dominus dixit, quòd Verbum suum manebit in æternum, dicunt quòd etiam si tu adduceres montes Alvernæ cum omnibus asinis patris tui, ad pugnandum contra montem Domini, tu franges tibi caput, & tuis montibus: & ita se ridet de vestris viribus, & de toto eo quod potestis, tam tu quàm tui similes. Deinde ipsi agnoscunt auctoritates quas tu furatus es ex libris ipsorum, ad probandum quòd nihil addendum est Scripturæ, quod quidem spectat ad servitium Dei. Nam de ritibus externis qui non pertinent ad conscientiam, & qui sunt facti ut omnia fiant rectè & ordine, ipsi nunquam dixerunt, neque dicunt quin oporteat ut habeant in ecclesiâ secundum quod melius

lius fuerit pro circumstantia locorum, temporum & personarum. Et ideo non bene intellexistis fundamentum eorum, & pugnatis contra umbram vestram: quia non tantum dicunt, sicut putatis, quod religio Papistarum non sit in sancta Scriptura, & per consequens falsa & displicens Deo: viso quod, quod est sine fide peccatum est, & ubi non est verbum, non potest esse fides, sed una phantasia, sicut adhuc estis præsiciens perphantasiam & non, per veritatem, quia rex non dixit verbum: sed, quod plus est, dicunt etiam quod est totum ex opposito contra sanctam Scripturam: & hoc est quod tu noluisse attingere, quia non faciebat bonum pro vobis. De capite tertio, ipsi dicunt, quod estis unus mirabilis stultus, quia frangitis vobis caput & mitram sine causa: & in summa dicunt, quod faceretis sicut oratores, qui ponunt conclusionem ante argumentationem: & ipsi ridebant dicentes, (parcat mihi vestra Nuper-præfidentia) quod frenabatis mulam vestram per caudam. Et ego hic confiteor vobis de peccato veniali, quod ego commisi nocte sequenti, per figuram quæ dicitur Potyposis. Nam ego putabam videre vos super vestram mulam verso naso versus culum ejus: & quum velletis ire versus parvum pontem, ire tamen versus pontem nostræ dominæ, & omnes istos ribaldos clamantes, Domine, domine, vos non itis bene, sed totum à reculorum: & se ridebant, & ego me excitavi. Et ut veniam ad intentionem meam, ipsi dicunt uno verbo, quod concedunt omnia quæ probatis capi. 3. 4. 5. 6, & agunt vobis gratias, quod tam bene collegeritis omnia quæ conveniunt vobis. Nam, dicebant isti, vos estis qui cauponatis verbum Dei, quando immiscetis stercore juris Canonici, & vestras bonas maledictas intentiones, & qui per vestras practicas negotiati estis animas sub prætextu longarum præcationum, imò &

regna mundi. Quia Papa, ut se probaret esse Antichristum fecit totum aliter quàm Christus. Quia quum diabolus dicebat Christo, ostendens illi regna mundi, Hæc omnia tibi dabo: Christus recusavit, sed Papa accepit eum ad verbum, sicut dicunt, & ita etiam diabolus & ipse fecerunt transactionem inter se, tam pro se quàm per hæredibus & successoribus suis, quod est fundamentum mirabile donationis Constantini. Ita estis furati & furamini quotidie. nos autem (dicebant isti) qui præter verbum Dei non recipimus quicquam, quomodo possumus dici caupones, nisi mentiri velitis? Deinde vos estis, qui dicitis vos solos Catholicos, & vos vocatis Ecclesiam, nos autem Lutheranos, Schismaticos, Apostatas, Protestantes. Deinde quid aliud facitis quam clamare quòd navicula Petri, in qua falso vos putatis esse, affligitur & tormentatur à nobis hæreticis? aded quòd de Cornibus sibi frangebat interdum pugnos contra suam cathedram, tam erat zelosus pro conventu: & Picardus sibi fregit bursam, clamando, Mater Dei, contra Lutheranos. Sed tamen non transibimus istud in punctum domino Nunc-abbati. Nam quanvis sciamus pœnam non facere martyres, sed causam, tamen dicimus quòd Crux est una bona nota ecclesiæ: & quia videmus hodie quòd contra nos non pugnatur nisi gladio & flammis, sicut etiam olim Arriani faciebant adversus Christianos, nos autem non pugnamus nisi solo gladio, id est, verbo Dei: dicimus etiam hoc esse unum evidens argumentum, Papam cum suis esse diabolum, nos autem esse oves gregis Christi, quæ non audiunt vocem nisi sui pastoris, & quæ sequentes suum pastorem, eunt volentes ad crucem, & gaudent in afflictionibus suis, magis quam ipsi lupi & tortores cum suis mitris, & crossis, & meretricibus: de quo nos referemus ad conscientiam domini Nunc-abbatis, si ipse habet

ret

ret unam. Sed præterea sunt quædam mirabilia secreta in sexto capite. Nam in principio, quum dominus Nuper-præfidentis vocat divum Hieronymum barbatum, nos colligimus unum corelarium, quòd quando procurabatis edictum de barbis, vos faciebatis contra Hieronymum, & ita erat hæreticus p^e barbam. Et quum vocatis Gregorium ecclesiæ verticem, sequitur quòd ecclesiæ vestra est biceps, quam obrem etiam mitra domini Nuper-præfidentis & cæterarum bestiarum, habet duos vertices allegoricè. Tropologicè autem denotant istæ duz cuspides pollutionem utriusque Testamenti, sicut tres coronæ de auro & lapidibus pretiosis Antichristi (quæ opponitur Coronæ Spineæ Jesu Christi) significant quòd ille ponit se supra Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, anagogicè. Et quantum ad hoc quod vos dicitis, quòd ecclesiæ apostatica Romana est pia mater quæ gremium claudit nemini, isti hæretici rident se de eo tantum, quòd si tu videres tu crepares cum tota Sorbona. Nam dicunt quòd ipsa est una prophætia similis illi quam fecit Cayphas, qui nesciebat quid diceret, & ita tu es Cayphaicus. Quia profectò vestra ecclesiæ est una meretrix meretricissima, quæ (sicut dicit quidam Propheta) divaricavit tibias suas sub omni arbore, & nemini claudit gremium suum. O pietatem! ô fasciculos! ô Joannes Andreas! ô domine Picarde! ô domine Maillarde! domine Clerice! ô domine frater Joachime Perionie, Benedictine Cormeriacene, Ciceroniane! non comburemus istos hæreticos? Crede mihi, si placet, domine Nuper-præfidentis, ego nescio ubi sim: vide an tu possis respondere, & fac dicere unam bonam Missam, ut sitis bene inspirati. Nam sine hoc est factum de sancta matre nostra meretrice. Rom. Ecclesiæ, & erimus filii meretricis: & ita, secundum Canones, vocabitur vestra Nunc-abbatia, nisi faciatis apparere de dispen-

dispensatione contra jus divinum. Sed veniamus ad septimum capitulum. In septimo dicitis, quòd idem fundamentum quod nunc assumunt pseudo-evangelici, dicentes, quòd nihil recipiendum est quod non sit in Scripturis, servivit quatuor prajudicatis hæreticis, Arrianis, Donatistis, Leonistis, & Hussitis. Audite ergo, domine Nuper-præsidens, quomodo ipsi respondent vestro naso, & quomodo alloquerentur vestram barbam si pelada non abstulisset eam: quæ omnia ego dico in tertia persona, sicut isti hæretici dicunt, quod sæpe faciunt Hebræi. Dicunt ergo quòd tu agis cum ipsis eadem fide qua tu agebas in palatio, quando tu amplificabas & decurtabas omnia ad placitum muliercularum quæ te sollicitabant tam humiliter, ut sæpe caderent ante te præ humilitate. Quia quum Arriani dicebant, quòd non inveniretur vocabulum Homotiom, (nam quia tu non intelligis Græcum, sicut nec multa alia, tu ecisti tecum errare typographum,) ipsi pugnabant de vocabulo contra suam conscientiam: quia etiamsi istud verbum non est in Scriptura, tamen est æquivalens, & doctrina de Trinitate habet aperta testimonia infinita in sancta Scriptura. Itaque bene fuerunt condemnati Arriani, quod nunquam fuisset factum sine Scripturis. Sed ista causa, de qua tu disputas, est in totum & per omnia diversa: quia non faciunt Lutherani difficultatem de vocabulis, sed de rebus: quanvis grām libenter refugiant modos dicendi Sophisticos, quibus Sorbona obtenebravit Evangelium. Sicuti (ut ponam exemplum) quum dicunt quòd sola fide justificamur, bene dicunt quòd ista propositio, ut jacet, non est in Scriptura: sed quia quando Paulus dicit, Arbitramur fide justificari hominem sine operibus legis, ponit hanc vocem, Sola, si non in verbo, saltem in sensu: ideo utuntur ea & sic loquuntur, & sic de aliis. Ita tu vides quòd tu es unus turpis calum-

calumniator, quando tu comparas eos cum Arrianis. Sed quanto tu melius es Arrianus, qui facis tot deos, quot sunt idola quæ tu adoras, & quot sunt presbyteri presbyterantes, id est facientes & quotidie comedentes unum deum album ad minus pro sex albis. Quod autem spectat ad Donatistas, dicunt quòd nisi esses tam rubicundus quòd tu non potes magis (quia sine hoc tu esses Cardinalis) mirarentur quòd quomodo non erubesceres ista scribere. Quia quum ipsimet, quos tu vocas pseudoevangelistas condemnant Donatistas, tu bene scis quòd non contraveniunt iis consuetudinibus ecclesiæ, quæ etiam si non sunt expressæ in Scripturis, tamen quod ad sententiam, habent fundamentum & rationes manifestas in Scripturis, sicut habet Baptismus infantium, ut probarunt ipsimet, quos tu vocas hæreticos, adversus Carabaptistas: adeò ut nisi illis restitissent, vos Papistæ essetis bene impediti ad vos defendendum. Quare in hoc quoque articulo vos bene ostenditis quòd estis vel asinus, vel unus calumniator. Et si tu sic litigares in curia, tu solveres sexaginta libras emendæ in tuo proprio & privato nomine, ad minus. Veniamus ad Leonistas sive Cayphaicos, quos tu dicis fuisse condemnatos in septima Synodo, quia vetustus ecclesiæ ritus & consuetudo Apostolorum docuit venerandas & reverendas imagines sanctorum. Respondent isti, quòd pro uno mendacio tibi possunt opponere infinitas veritates: non quòd nunquam fuerit hic vetustus ecclesiæ ritus, neque traditio Apostolorum, pater primum, quia si offendebantur Judæi eo quòd non comedebant Gentes de idolothitis, quantos fecissent processus si adorassent imagines, quòd nunquam fecerunt Judæi? & tunc aliquid ordinassent Apostoli. Et præterea si hæc esset veritas, magistrati nostri profecto sunt magni asini, qui non condemnant epistolam illam antiquissimam Epiphani, quæ dicit totum

tum contrarium : & fuit tam laudara, quòd fuit verfa de græco in Latinum per beatum Hieronymum, ficut etiam hodie legitur in ipſius operibus. Et tamen jaçtat ſe ille Epiphanius manifeſtè, quòd ruperit unum velum quod pendebat in uno templo, in quo erat piçta imago Chriſti : & addit rationem, quia hoc erat directè contra authoritatem ſanctæ ſcripturæ. Itaque oportet quòd dominus Nuper-præſidens ſit hæreticus cum tota Romana apoſtatica eccleſia, vel Epiphanius cum Hieronymo. Nec ſufficit dicere quòd nondum hoc erat concluſum per eccleſiam, ſicut fuit poſt : quia ſi fuiſſet hæc conſuetudo Apoſtolorum, iſta res erat extra dubium : & non indigebat conſilio : & Epiphanius, quem approbat D. Hieronymus, nunquam dixiſſet quòd hoc erat contra authoritatem ſanctæ ſcripturæ : aut ſi dixiſſet, fuiſſet condemnatus pro hæretico. Ex quo ſequitur quòd omnia, quæ poſtea facta ſunt per Papam Romanum, etiam contra Synodum ſeptimam, quæ dixerat non eſſe adorandas imagines, ſed mente colendum quod repræſentatur per eas, ſunt facta contra conſuetudinem antiquæ & primitivæ eccleſiæ, & contra authoritatem ſanctæ ſcripturæ, & per conſequens omnia iſta ſunt ipſo jure nulla. Et quia mala fide ſunt facta iſta omnia, præſcriptio non currit. Quia nunquam fuit purgatum, neque potuit purgari vitium malæ fidei, perſiſtendo in ipſa uſurpativa poſſeſſione, ſine ullo titulo. Et quòd ita ſit, ſcimus quomodo Papa per hunc modum ſubſtraxit Italiam Imperatori, & diſſipaverit Imperium Romanum in duo. Et fuerit author parricidii Conſtantini ſexti, adèò erat zelofus Papa Romanus, & adèò erat fideliffima & catholiciffima illa Irene, quæ fuit fautrix & adjutrix prælibati Antichriſti in iſtis horribilibus ſceleribus. Unde apparet à quo venerunt iſta, ſcilicet ab eo qui fuit homicida à principio, & adhuc nunc eructat ſuas blaſphemias

phemias per os foetidum domini Nunc-abbatis, & similibus mancipiorum Antichristi. Restant tantum Hussitz, adversus quos dominus Nuper-præsidens allegat consilium Constantiense, de quo se irrident adhuc pueri. Qua nullus est qui nesciat quomodo fuerit ibi congregata una turba asinorum potius quam hominum, qui pro omni argumento attulerunt fasciculos, quibus lucrati sunt causam suam : sicut apparet ex epistola Foggii & actibus concilii. Et etiam ex eo tempore non destitit curia Romana declinare, & non prius cessabit quam tota sua sedes ceciderit cum domino Papa in fundum inferni, sicut ostenditur in Apocalypsi. Veniamus ad caput octavum. Sed domine Nuper-præsidens, si tibi displicet ista legere, ego non possum sed. Itaque quando tibi placuit, vos dabit mihi unam audientiam pro pari, & ego dicam tibi totum ad longum. Quandoquidem isti hæretici replicant, & dicunt quòd quando tu loqueris de cuniculis, tu loqueris sicut unus clericus de armis : quia tu non facis bonos estagios, & ideo toti tui cuniculi cadent super tuum caput. Et quòd ita sit, dicunt quòd tu es malè fundatus quando tu argumentaris hoc modo : Lex Christiana fuit initio scripta in mentibus non in charta, ergo tota lex Christiana non est scripta in literis. Isti hæretici dicunt quòd tu non eras bene dispositus, quando tu sic argumentabaris sophistice, sive Sorbonice. Et, quòd est pejus, quòd tu non intelligis quid sit illud quòd tu allegas ex Hieremia, Ego ponam leges meas in mentibus eorum, quia hoc non pertinet ad propositum. Quia semper opus fuit ut Deus hoc faceret, & semper fecit, & faciet in electis suis, alioqui Lex esset semper litera occidens. Sed vos non scitis plus de literæ differencia & spiritus, Legis & Evangelii, quam unus idiota quòd estis. Et super hoc, dixerunt mihi multa quæ non intelligebam, & etiam quæ vos non intelligeretis magis quam elegans Latinum aut Græcum, aut

aut Hebræum, id est, linguas hæreticorum quibus scriptum est utrumque Testamentum. Ergo postquam malè est sustentatus vester cuniculus, sequitur quòd totum vadit malè. Et quòd ita sit, dicunt de omnibus quæ dicis cap. nono, quòd faciunt minus ad propositum quàm Magnificat ad Matutinas. Quia etiam si fecit Jesus multa quæ non sunt scripta, & fuerunt traditiones aliquæ in ecclesiâ, tamen hoc non probat intentionem tuam. Primum, quia quantum ad primum punctum, respondent quòd Spiritus sanctus bene scivit quid sufficeret ecclesiæ: & ideo quamvis non sint omnia scripta, tamen quæ scripta sunt sufficiunt. Et quod ad traditiones, nos habemus ipsas descriptas in epistolis Pauli, ubi ordinat multa. Deinde debent distingui ritus & modi faciendi à doctrina, quia illi sunt mutabiles secundum tempora & loca: doctrina verò est semper una & eadem. Ideoque etiam isti nunquam rejecerunt ceremonias in totum, neque rejiciunt, sicut tu fingis te uescire: sed eas tantum quæ sunt impie, vel quibus ita abusi estis, sicut dicunt, ut non possint jam tolerari, etiam si per se fuerint fundatæ ad bonam intentionem. Et præterea, ut valeret vestra argumentatio, esset probandum quòd Paulus loquitur de illis traditionibus, quas tu vis defendere, id est de missa, invocatione sanctorum, Papa, crismate, aqua benedicta, & aliis terribilibus sacrilegiis quæ diabolus cacavit, nedum ut tradiderit sanctus Paulus, cui tu facis magnam injuriam. Nam Paulus vocat defensionem nuptiarum & ciborum doctrinam diabolicam: & dicit quòd regnum Dei non est in esca & potu. Unde patet quòd mentiuntur qui dicunt Quadragesimam, ut nunc sit, esse traditionem Apostolorum, & alia similia. Et idem dicunt de toto isto capitulo. Quia etiam si reliqui Apostoli non fuerunt otiosi, tamen non sequitur quòd fecerint ea quæ tu defendis. Imò contrarium, nunquam fecerunt

cerunt aliquid diversum aut contrarium ab iis quorum scripta habemus: nisi velis dicere quòd Spiritus sanctus sit divisus secum, sicut spiritus diabolicus divisus est in tot sectas quot sunt ordines monachorum. Unde colligunt etiam, quòd tu domine Nuper-præfident, mentiris foetidius quàm decem millia missarum, si fieri posset, quando tu dicis, quòd ecclesia semper tenuit istas ceremonias & traditiones. Quia contrà, vera ecclesia quæ non audit aliam vocem quàm sui sponsi, nunquam eas tenuit. Sed bene verum est quòd ad tempus dominus permisit homines non videre nisi valde obscure, donec iterum faceret venire lucem suam, quæ discoperuit poculum ad rosas, per contrarium loquendo. Neque verum est (salva tua Nune-abbatia) quod tu dicis, quòd auctoritas scripturæ dependet ab ecclesia: sed contrà verum est, quòd vera ecclesia cognoscitur à falsa, & Apostolica sive Romana, ex eo quòd illa verè recipit Evangelium, ista verò non recipit nisi per fictionem, quando illum adulterat per sua foetidissima stercorea Canonistarum, & sophistarum. Et ita domine Nuper-præfident, vos estis bene soluti. Quia quantum spectat ad dictum Augustini, tam sæpe jam responderunt, quòd non vales ut ista redicantur. Imò (dicebat mihi iste ribaldus qui loquebatur mæcum) ego me dubito quòd omnes me habebunt pro majore stulto, quàm sit dominus Nuper-præfident, eo quòd volo disputare per rationem cum tanto asino Alverniz, sive Arcadiz. Et ita (quod attinet ad caput decimum, in quo ostendere vultis aliquos doctores sentire quòd Apostoli multa tradiderunt voce quæ non scripserunt) dicunt, domine Nuper-præfident, quòd tu pugnas contra tuam umbram. Quia semper tu deficiis in minore tui argumenti, quia debuisti probare quòd istæ traditiones verbales sunt illæ, quas tu defendis, quod tu nunquam probabis. Et præterea dicunt

dicunt sicut suprà; quòd sicut Apostoli scripserunt omnia quæ erant necessaria ad salutem, ita etiam potuerunt dixisse multa quæ quamvis sint bona, tamen ecclesia potest illis carere: quia omnia quæ sunt bona, non tamen sunt semper ita necessaria, ut sine ipsis non possis vivere. Sicut etiam videmus Spiritum sanctum fecisse in ipsis actis Jesu Christi: ex quibus scribi voluit omnia quæ necessaria erant ad fidem assequendam, sicut tumetipse allegas ex Chrysostomo. Sed tu affers unam glossam quæ est valde abbatialis, id est stulta & stupida, & quæ bene sapit suum rabulam Palatii: nam tu exponis ista verba Ad fidem assequendam, perinde ac si hæc non pertinerent ad doctrinam salutis & morum, sed tantum ad intimationem narrationis, & ad faciendum credere: quòd historia Christi est vera. Et ita Evangelium non esset nisi una computatio historica, sicut chronica Titi Livii: ea autem quæ pertinent ad mores, essent omnia in scrinio & capite Papæ, & asseclarum ejus, ut servaverit omnia ad placitum: & quando aliquis clamaret, statim dicerent esse traditionem Apostolicam, & postea argumentarentur à fasciculis usque ad conclusionem. Et ita totum bene vaderet. Sed etiam, ut crepet dominus Nuper-præfident, & tota Curia apostatica, cadet citius ignis de coelo super eos, & super lupanaria ipsorum, quàm Deus non puniat istam foetidam & hæreticam glossam Nuper-præfidentis: viso quòd ipsemet Chrysostomus in alio loco quem allegas, clamat quòd non fuit curæ Apostolis conscribere historias, sicut facit legenda aurea, aliàs ferrea, sicut bene dixerat unus de magistris nostris, nisi postea ipse se dedixisset. Deinde ipsi dicunt in primo loco, quod iste Dionysius quem tu adducis sub nomine Arcopagitæ, est unus auctor fictitius, de quo remittunt te ad ea quæ de istis amplius sunt dicta & optime probata. Et
etiam

etiam de Ignatii epistolis, dicunt quòd si scripsit illas epistolas, scripsit Græcè : & tamen nullus Græcorum antiquorum facit mentionem de illis : & ita est probabile quòd sint fictæ. Sed quicumque fuit, quando dicit quòd Quadragesima, & alia jejunia certarum dierum sunt traditiones Apostolorum, posset dubitari an dicat verum : quia ratio pro Quadragesima quam affert, scilicet quia continet imitationem conversationis Dei, est valde stulta & stolidæ. Quia si vellemus imitari Christum hoc modo, faceremus sicut simiam, & etiam revera oporteret facere unum mundum & crucifigi sicut ipse, & facere vinum de aqua : in qua re bene vellet dominus Nuper-præfidentem ipsum imitari, si posset, potius quàm in omnibus aliis, ut ego credo. Sed quando Christus loquitur de imitatione sui, & etiam Paulus, nunquam loquitur de Quadragesima & hujusmodi stultis fingentiis : neque de Dominica passionis, neque de quarta & sexta feria, sed loquitur de tota vita nostra, quæ debet esse regulata secundum voluntatem Dei : & ponere istas leges, est Judaizare, quanvis non negent quòd perperum Christianus debet mortificare suam carnem jejuniis, & aliis rebus, prout convenit temporibus & personis. Et præterea pater ex ipsis conciliis, quando fuerit instituta Quadragesima per Papas, qui jam erant facti ministri Satanæ, & omnium diabolorum, & conscientias simplicium hominum ad ceremonias istas exteriores allegarent. Et ita etiam respondent ad epistolam Hieronymi, in qua etiam idem existimat de Quadragesima. Et de Rufino, quem tu vocas virum doctum, & summa divinarum rerum peritia pollentem, ipsi dicunt quòd Hieronymus vos dementitur turpiter, ostendens quomodo ille nihil sciverit, & fuerit etiam Origenista. Itaque si vellent, esset testis inadmissibilis, Sed tamen, ut vobis faciant placitum, dicunt quòd ut suprà, tu disputas de una re quæ non negatur :

negatur: quòd scilicet non omnes traditiones fuerunt scriptæ. Et dicunt, quòd per hoc non invalidatur fundamentum eorum, quòd quæcunque sunt necessaria ad salutem, sunt scripta: nam traditiones illæ non scriptæ, sunt res mobiles, factæ propter ordinem, non propter conscientiam: doctrina autem est firma & certissima. Et præterea vestræ traditiones, quas vocatis Apostolicas, non sunt tamen: sed apostolicæ, unà cum doctrina, quæ est inventum Papæ-diabolorum & sociorum ejus. Habes-tu domine Nunc-abbas? Veniamus ad capitulum undecimum, ubi se discoperit vestra mulitas Alvernica, sive asiniras Arcadica, quanvis sitis in processibus secularibus multum finis. Nam ad probandum quòd multa sunt in ecclesia ex apostolorum traditione instituta, quæ non sunt in Scriptura, tu adfers primum multa ex Augustino. Ad quòd ipsi respondent in genere, quòd, sicut suprà dictum est, idem est aliquid esse in Scriptura, vel habere fundamentum in Scriptura: nam non pugnant de verbis sicut Arriani, sed de rebus, quum dicunt quòd tota doctrina salutis est, sine ullo require, contenta in sanctis Scripturis. Itaque quòd attinet ad Baptismum parvulorum, qui est primus punctus quem tu adducis ex Augustino, bene vellent quòd omnia quæ defenditis essent similia, quia sic esset bona pax intra nos. Nam Baptismus infantium, quanvis non sit expressus in sacra Scriptura, habet tamen manifesta & firmissima fundamenta in ea: sicut (dicunt isti) quum argumentamur à Circumcisione ad Baptismum: & quum dixit Dominus. Sinite pueros ad me venire, & cætera ejusmodi, sine quibus non reciperetur etiam Baptismus infantium, neque unquam esset introductus in ecclesiam Dei. De non rebaptizandis autem hæreticis, quæstio etiam solvitur per Scripturas, sicut apparet ex libris factis etiam nostro tempore contra Anabaptistas. Et dicunt prælibati, quòd

quòd si non esset nisi una traditio nuda, non esset
 atis bene fundata contra rationes quas allegat Cy-
 rrianus. Sed quia tu inde colligis in genere, quòd
 consuetudines ecclesiæ circa gregis ministeria, cre-
 dendum est ex Apostolorum produisse traditione, do-
 mine Nuper-prævidens: certe bene dicunt quòd tu
 malè syllogizas, quia tu plus assumis in conclusione,
 quàm probaveris: & quod hoc modo tu es apertus
 calumniator, quatenus per prædictas consuetudines
 ecclesiæ, tu intelligis idolatriam turpissimam & fœ-
 tidissimas incantationes, quibus sunt infecta sacro-
 sancta sacramenta Jesu Christi. Nam quod spectat
 ad communionem corporis & sanguinis domini
 quando Paulus dicit: Quod accepi à Domino hoc &
 tradidi vobis: dicunt quod frangant tibi collum ista
 verba, & omnibus Papis, qui debuerunt ea demum
 tradere, quæ acceperunt à Christo, non autem fabri-
 care mille millia impietatum ex suo capite, vel per
 revelationem mortuorum, de quibus loquitur Moy-
 ses in suo quinto libro. Præterea dicunt, quod si tu
 haberes tot oculos in intellectu, quor tu bene lucratus
 es ictus flagelli per compira, tu videres ibidem Paulum
 docere quid acceperit à Domino, verbum ad verbum.
 Nam illud, Cætera disponam quum venero, dicunt
 non esse intelligendum neque de calice, neque
 de patena, neque de corporali, neque de bure-
 tis, neque de cæteris ferramentis abominabilis
 Missæ, sed de differentibus variis qui supervene-
 rant in ecclesia Corinthiorum, & de ritibus, & or-
 dine extraneo. Nam quod ad doctrinam, Paulus
 jam est protestatus, sese non potuisse neque voluisse
 addere grossum sui unguis ad ea quæ acceperat à
 Christo. Quia non erat tam audax neque tam ef-
 frons, quàm Sodomitæ Papæ & eorum sequela, qui
 non cessaverunt de addere unum super altero, donec
 vastaverunt totum. Et hinc apparet quod (dicunt
 isti

isti hzretici) Papæ mentiuntur quando se dicunt successores Petri & Pauli: & quòd ipsorum claves non possunt errare. Quòd autem tu dicis, Propter longitudinem multa scripta esse breviter, quæ Apostoli ad longum dixerunt: hoc non magis pertinet ad propositum, quàm ea quæ sæpe tu dicebas in Parlamento, quando eras advocatus, adeò ut omnes non possent habere patientiam: & huc etiam referunt omnia quæ adfertis de non baptizandis meretricibus, de non jungendis matrimoniis cum infidelibus, de descensu Christi ad inferos, de tribus personis Trinitatis, de baptizatis Apostolis, & similia quæ possitis asserre, quia illa vel fundamentum in Scripturis bene firmatum habent, & sic sunt in Scripturis, sicuti Trinitatis personæ, Baptismus Apostolorum, Descensus Christi ad inferos (quæ tamen vos non intelligitis, quando propterea fundatis vestrum Lymbum,) vel non habent: & tunc vel concernunt fidem, quo casu nihil debet credi pro certo quod non probetur per Scripturas: vel sunt talia, ut sine illis possit esse aliquis Christianus: & tunc liberum est credere vel non credere, quanvis debet esse locus rationibus verisimilibus, proviso quod non pugnent contra fidem. Nam in isto casu nihil est penitus recipiendum, etiam si diceret ea Angelus de coelo, sicut dicit beatus Paulus. Et ad hunc ultimum articulum, dicunt quòd tora religio Papæ pertinet. Denique, quòd allegatis Damascenum, Alexandrum de Halles, Thomam, Bonaventuram & Scotum: ipsi dicunt quòd tu es bene dignus cum monachis tuis, qui consumas vitam tuam in istis foetidissimis larrinis, quibus est plena bibliotheca sancti Victoris, sicut porcus in luco, quod tu es. Et ita, domine Nuperpræsident, quando tu dicis in initio capitis duodecimi, quòd prædisertis admodum loculenter diluta videri possunt pro pseudoevangelica venefica, profe-

Etò

Ab subdola ac commentitia basi adducta argumenta: dicunt quod tu dormieras caput nimium bassè, quando tu hæc dicebas: & quod si tibi fieret quod mereris, tu ducereris à sancto Victore, cum tua mitra quam tu accepisti pro mortario, totus vestitus de viridi, & hinc inde habens soneras, sicut stultus Bazociz, usque ad Sorbonæ facultatem, ad faciendum emendam, pro eo quod tu fecisti deridere totam Theologiam Sorbonæ per tuas stultitias. Sed veniamus ad caput duodecesimum, in quo tu respondes ad loca Scripturæ præallegata, quibus defendit Dominus, ne quid addatur vel minuatur de Lega sue, Deuter. 4. 2. 12. In quibus solutionibus tu tantum sudasti, quod hoc valde fortassis tibi profuisset ad sonandum te de verola, nisi esset intronizata in tua Nunc-abbatia, per præscriptionem longi temporis: ita ut valeat illud quod dicunt, Qui tenet, teneat: possessio valet: Et ad propositum, tu opponis primum, quod Moses per consilium soceri sui delegerit lxx. seniores: ergo addidit aliquid Legi, & per consequens non est sic intelligendum, ut non liceat aliquid addere peculiariter, sed tantum id quod non est conforme. Et istas additiones tu facis geminas: quia aliæ sunt præceptivæ, aliæ declarativæ: & pro præceptivis, ultra prælibarum factum Moysi, tu disputas etiam de Cabala, ut ostendas te esse magistrum Aliborum: vel ut tu ostendas te non esse multum Alvernum, sed unum caballum armorum, corrum-pendo illud, Quæcunque dixerint vobis, servate & facite. Deinde, de eo quod dictum est, Interroga patrem tuum: postea de Recabitis, & postea de alijs: In fine pro interpretativa, seu declarativa additione, adducis sacerdotes, qui sunt iudices quæstionis Deut. 17. & de Esdra, qui interpretantur vocabula Legis. Hoc est totum, domine Nuper-præsidens, & hoc totum ipsi dicunt esse nihil contra ipsos:

fos: adeò ut non indigeat nisi risu. Sed tamen quamvis perdatur lixivium ad lavare caput asini, ipsi per transitempus dicunt se respondere, quòd qui constituit iudices, non mutat tamen leges, neque addit legibus: sed confirmat eas, quando dat iis custodem. Sicut (pro exemplo) quando tu es depositus præsidentis, non est propter hoc vastatum parlamentum, neque aliquid additum vel diminutum de legibus regni, imo est factum unum magnum bene pro toto regno. Et sic, quando Moses hoc fecit, fecit unam politiam quam videbat esse necessariam, & non fecit de suo capite, sed post soceri sui consilium, non dubium est quin quaesiverit consilium à Deo sicut solebat, & etiam advocavit totum populum in consilium sicut scribitur Deus. 1. ergo tu es victus. Nam hoc non est addere ad legem & praecepta Domini, sed si ordinasset leges de suo capite, aut sacrificia, aut fecisset aliquod praeceptum, quod vocasset Praeceptum ecclesiae, sicut faciunt Papæ, tunc contravenisset legi Dei. Sed etiam, domine Nuper-præsidentis (dicunt isti) audite, nisi amisistis aures cum dentibus, Moses erat minister Dei in condendis legibus. Itaque quando faciebat leges, non faciebat hoc in sua persona, sed ut minister Dei. Sed post Mosem nemo habuit hanc potestatem, nisi ex speciali mandato Dei & revelatione, idque in factis & praeceptis peculiaribus. Sicut quando Salomon fecit templum Dei, & quando dispositi sunt ordines Levitarum in templo, & similia: ista sunt facta per praeceptum Dei, qui voluit sicut poterat ita disponere legem Ceremonialem, & idem statuendum de aliis. Sicut postea Christus, & Apostoli post eum, aboleverunt legem Circumcisionis & sacrificii, quia erant missi ad hoc. Probet igitur Papa suam commissionem non tantum addendi & minuendi, sed & abrogandi, cassandi & annichillandi, & denique dispensandi de bene facere, & tunc cre-

erredemus ei. Nam quod tu te fundas super hoc dicto, Omnia quaecunque dicunt, facite: tu es unus mulus, qui bene meritus es centum ictus flagelli. nam si hoc tu vis esse adeo universale, ut propterea licuerit eis addere vel diminuire, cur ergo Christus hæc redarguit, & ipsemet nocuit servare ipsorum ceremonias, qui tamen in omnibus implevit Legem? Unde patet quod hoc est intelligendum, quatenus præcipiebant & exponebant id quod Deus requirebat, & ponebant ea quæ salva conscientia fieri possunt. Nam hætenus est obediendum eis, etiam si sint vitiosissimi, quia sedent super cathedram Moïsis, id est sunt, designati à Deo successores Moïsis ad exponendum Legem. Sed vester Papa (dicunt isti) qui non intravit per ostium, neque habet ullum titulum universalis episcopi, nisi à diabolo (sicut ait vestermet Papa Gregorius) tamen vult facere leges conscientiarum, cassatis legibus divinis, & posito jure Dei sub pedibus suis: unde apparet eum esse Antichristum qui sedet in templo Dei per intrusionem, & se elevat supra Deum, qui brevi franget ei collum spiritu oris sui, & omnibus affeclis ejus. De illo, Interroga patrem tuum, Deut. 32. ipsi dicunt sic, Nos credimus quod iste mulus putat nos esse tam græcos, quam ipse est bestia. Pone tuos bifoculos, aliàs Lunettes Gallicè, si tu potes (nam dicunt quod nasus tuus est valde debilis,) & lege quod venir posita: & tu videbis de quo Moïses velit, ut infantes interrogent patres suos, & majores. Nam quia eo tempore & omnibus homines faciunt sicut vos facitis domine Nuper-præsides, id est, non curant legere sanctam Scripturam, quia non est de Pane lucrando, ut dicunt, & etiam hoc est officium Theologorum non Christianorum, Deus vult ut & scriptis, & narratione verbali, & omnibus modis instruantur omnes fideles de voluntate ejus & de mirabi-

libus quæ fecit. Quamobrem nos credimus quòd tu es asinus Indicus, qui habet cornutum caput, etiam quando tu non portas mitram tuam: viso quòd tu facis argumenta tam cornuta, & ita tu es magister noster Acornibus resuscitatus. De Recabitis. Dicunt etiam, quòd tu es unus stultus ad viginti quatuor caratos: quia hoc non fuit unum præceptum Dei, sed unum præceptum paternum, quod dedit filiis suis, quod non reddidit eos sanctiores neque meliores per se, sed tamen obedientia illa filiorum placuit Deo, quia præcepit, Honora patrem tuum, & matrem tuam. Et videmus huc pertinere illud præceptum Jonadab ad hoc Dei Præceptum, quia addit eandem benedictionem, si paruerint filii sui, dicens, Eritis longævi super terram. Sed si Jonadab fecisset hoc sicut hodie faciunt monachi, volens instituere novum servitium Dei de suo capite, & ita mereri Paradisum, Dominus dixisset, Quis hoc petiit de manibus vestris? Patet autem hoc ex argumento quod illic facit Dominus, dicens populo suo, Filii Rechab bene fecerunt vocem patris sui, & vos contempsistis præcepta Dei vestri. Unde apparet quod hoc præceptum non addidit, neque minuit de lege Domini. Denique quando dixistis totum quod potuistis, & tandem affirmatis quòd Tobias, qui est apocryphus, & Salomon, & Job & alii scripserunt dogmata, quæ nusquam offendi possunt in pentateucho, dicunt quòd vestra Nuper-præfidentia litigat falsum, & solvet emendam: quia non invenietur quòd isti fecerunt novum servitium Dei. Sequitur nunc additio explanativa, de qua frustra contenditis, quia hoc non est sicut de beato Francisco, de quo dubitat totus mundus. Immo nunquam dixit quisquam, quin etiam oporteret explicare legem Dei. Sed facere nova præcepta ad ligandas conscientias, nedum quæ evetunt Scripturam, vel quæ diminuant libertatem Chri-

Christianam quæ non consistit in istis chimægreis, & est per Christum liberata à ceremoniis Legis: totum hoc non est interpretari sacram Scripturam, sed corrumpere per fatuissimas, stultissimas, impiissimas, & Nuper-præsidentialissimas glossas. Itaque tu es fatuus sicut una vesica, & ista omnia quibus tu es plenus non sunt nisi ventus. Ecce quod dicunt hæretici de isto puncto ad tuum nasum Cherubinum, si adhuc vivit. Sequitur nunc alia tua ratio, qua tu dicis quòd illud non pertinet ad legem gratiæ & tu addis causam, quia fidei Lex in fidelium cordibus scripta est, & Scriptura est donum adventitium. Isti igitur quærunr sic, domine Nuper-præsiciens, Quam legem habuit Abraham, & omnes eum præcedentes, item subsequentes usque ad Moysen? Item, Si Moyses & ejus posterì non habuissent nisi Legem scriptam in lapidibus, quid illis profecisset? nempe idem quòd tibi prodest habere Bibliam in tua camera, & legere quæ tu non facis. Sed tu es una miserabilis bestia, quæ non scis quid sit Lex factorum, nec Lex fidei, denique qui nihil scis, & ideo præstat te dimittere sicut tu es, quàm sibi rumpere caput tecum. Tu disputas de Spiritu sancto qui datus est Apostolis, & ipse te-condemnas, quando tu allegas illud ex Joannis 14. Ille vos docebat omnia. Nam si docuit omnia Apostolos, non reservavit quicquam Papis. Non negamus tamen cum hæc dicimus sicut tu putas, quin Spiritus prudentiæ sit datus ecclesiæ suæ ad applicandum facta particularia ad doctrinam universalem, quæ est scripta, & ad ordinandum & dispensandum ea quæ sunt subiecta mutationi temporum, & personarum, & locorum: sed dicimus simul tria, quæ tu non posses refutare. Primum, quòd Papa & Prælati non sunt ecclesiæ, sed synagoga diaboli, secundum quòd Spiritus sanctus docuit omnia Apostolos: & quia Apostoli fideliter fecerunt offici-

um suum, ipsi etiam scripserunt quæcunque necessaria sunt ad salutem ecclesiæ usque ad finem mundi. Pater primum, ex veris insignibus ecclesiæ & in sperabilibus. Quia ecclesia non est adultera, & idè non audit vocem aliam quàm sui sponsi. Diabolica autem ecclesia est quæ vult dominari & prævalere verbo Dei, sicut facit ecclesia Romana apostatica, in omnibus & singulis. Secundum patet, nisi dicamus (quod absit) mentiri divum Joannem. Et istis adjungimus unum tertium bene malum pro te, quia etiam si tibi concederemus quòd liceret ecclesiæ facere novum servitium Dei, tamen non sequitur quòd liceret Papæ, nisi tu probasses quòd Papa esse ecclesia, de quo nemo sanus te credet, etiam si te perjuraretis, ut tu faciebas quotannis ad minimum semel in Palatio cum aliis consiliariis & advocatis. Et ita tu vides quòd tu tam litigas contra te quàm pro te. Ut patet etiam tam clarè quòd plenus merities, quando tu dicis, quòd illud, Frustra me colunt mandatis hominum & doctrinis, & similia, tantum intelligitur de mandatis contrariis ex opposito. Nam quærent ubi tu reperis istam glossam, nempe in fatuo tuo cerebro & idè deberet valere in temet ipsum illud, quod tu ipse citas ex Mose, propheta qui arrogantia depravatus voluerit loqui in nomine meo, quæ ego non præcepi illi ut doceret, interficeretur. Dic igitur, domine Nuper-præsident; istæ frequentes lavationes quibus utebantur Pharisei, putantes sese etiam purgare conscientiam, sicuti hodie facitis de aqua benedicta, eruntne contrariæ ex opposito Legi Dei in vestro intellectu? tamen Christus illas irridet, & dicit esse vanas, sicut alias. Et si voluissent sanctas Scripturas ita intelligere, cur non ita loquebantur. Sed toties dicit Moses, Non facies quod bonum est in oculis tuis, sed quod præcepit tibi Deus hoc facito. Tu benedices

vides igitur quòd falsificas sacram Scripturam per tuam falsam glosam. Sed & præterea cum ista doctrina quam defendis, sit ex opposito contra Deum, tu ipse per hoc dictum eam condemnas, nisi prius probaveris quòd Papistæ id est diabolicæ additiones, sunt secundum jus divinum: quod tu non posses facere. Et quia continuando rubricam vos dicitis quòd vestræ traditiones non sunt paleæ quas Jeremias dicit esse immixtas per triticum, sed sunt ipsum granum, ipsi te capiunt per os tuum, Serve nequam, quia tu dicis cum Hieronymo hæc esse verba hæreticorum. Potes imitari potestatem Dei, ut absque peccato sis: accepisti enim liberi arbitrii potestatem per quam consequaris quod volueris. Nam dicunt, quod si hoc verum est, tu non potes negare quin tota Sorbona sit hæretica, quæ docet quòd per liberum arbitrium nostrum possumus lucrari paradysum, & per missas & per perdonos. Et ita tu facis tuum processum, sicut tu es unus stultus qui verberas teipsum. Et totum ad contrarium, illi qui dicunt quòd homo non potest bene facere de se, & non potest mereri nisi iram Dei, & damnationem, adeò ut sit necessarium quòd ponat rotam suam salutem in passione Jesu Christi, nihil reservando, non erunt hæretici per consequens, & ita tu es unus Lutheranus, qui bene sentis tuos fasciculos. Neque prodest tibi quod postea tu dicis, quòd nos prædicamus effusam licentiam, & non comminamur poenas peccantibus austerè, & docemus iram Dei lachrymis mitigarum iri immunè, & nostram legem, quam noviter prædicamus, reddere quietas conscientias: in quibus mendaciis dicimus quod tu prædicas id quod dicit Jeremias, quia tu misces paleam cum tritico, id est mendacium cum veritate. Nam libri nostri & vita nostra ostendunt, Deo gratia, quòd magis odimus & abominamur etiam à malis dictis, quam tu & tui similes à male factis: & quando de-

Q 3

syderamus

syderamus fidem per quam servemur, simul & patirer dicimus quòd fides est donum Dei, quæ nunquam vadit sine bonis operibus, & amore Dei, & odio diaboli, & sciorum ejus, id est tui & eorum qui tibi simulant: & ideo non facimus tam bonum forum de salute quam vos, quod ponitis in aqua benedicta, in cereis, & candelis, in Missis, in perdonis, & chima-greis, quas nemo est quod non possit facere pro pecunia: quod tamen nunquam poteritis facere credere uni homini, nisi amiserit suum sensum. Et ideo etiam vestræ conscientiæ sunt semper in dubio, & ideo estis similes fluctui maris, & sicut dicit beatus Jacobus, Ne putetis aliquid recipere à Deo. Nos autem capimus & habemus pacem, sicut dicit Paulus, quia sumus justificati non in nobis, sed in eo quod te judicabit, etiam si tu semper fuisses præsidens, quod non concedo. Dic igitur domine Nunc-abbas, si tu habes unam conscientiam, quando tu legis ista verba Chrysostomi quæ tu adducis pro te, Judæorum synagoga ne principatum perderet verita, populum variis novis traditionibus oneravit, non ut ipsum in justitiæ semitas deduceret, sed potius ut is duriori onere pressus, facilius in sacerdotalis servitutis iugo contineri posset: quando (inquam) tu legis ista, nonne bene vides processum tuum & arrestum contra te & tuos asseclas? Visus discoperit factum. Nam Deo gratia nemo ex illis quos vocas hæreticos traxit ad se quicquam, sed vivimus in majore sobrietate & paupertate, quàm illi ipsi qui mentiuntur votum paupertatis: & relinquimus Cæsari, quæ sunt Cæsaris, nec facimus ullam etiam minimam legem conscientii. Et ideo etiam vos vocatis nos stultos & coquinos. Vos autem estis etiam per vestras practicas lucrati regna & imperia, & ego me refero ad doctrinam de indulgentiis, de Missis, de cibis, de patenostris, de obitibus, & mortuariis, de purgatorio, de pere-

peregrinationibus & festis, bullis, datis, copiis, tonsuris, dispensis, & centum millibus aliis latrocinis : quibus vos turpissimi & diabolissimi ventres devoratis animas pauperum, fugitis crumenas etiam Regum & Imperatorum, sed venit tempus quo vestra meretrix peribit cum suis mercatoribus, ne dubites. Et ecce vester spiritus sanctus, secundum quem fiunt clerici, acolyti, subdiaconi, diaconi, presbyteri, curati, capellani, canonici, priores, episcopi, archiepiscopi, primates, patriarchæ, Cardinales, Papæ : hic est spiritus sanctus, quæ gubernat vestram hierarchiam, & nuper gubernavit venerabile concilium Tridentinum : cujus crepitus tamen non multum curamus, sicut etiam tuas sordes rejicimus suum prælibatum tuum nasum. Quamobrem etiam, ut semel finiamus hoc capitulum, domine Nunc-abbas, tu falleris dupliciter in toto hoc primum, quia tu non intelligis quomodo traditio differat à doctrina, quomodo non addant doctrinæ neque diminuant qui illam accommodant ad particularia facta, & qui instituunt ceremonias & modos faciendi pro locis & temporibus, conformes ipsi Scripturæ, & cætera hujusmodi. Secundum, quod tu nescis quid sit Spiritus sanctus : neque quæ sit ecclesia, & ad quæ insignia cognoscatur falsa religio à vera. Veniamus ad tertium decimum capitulum, in quo non multum laborant, quia tu facis eosdem errores. Tamen in transeundo dicunt quod quamvis Cyprianus erraverit in opinione de rebaptizandis hæreticis, tamen defensio ipsius, si fuisset vera in genere, bona erat : quando dicebat quod non erat quicquam contra suam opinionem in Scripturis. Nam si hoc verum fuisset, lucratus fuisset suam causam : quia sicut ipse bene dicit & optime, Consuetudo sine veritate est vetustas erroris, nam sine hoc, domine Nunc-abbas, tu posses etiam defendere tua mendacia, quia tu posses allegare, quod tu semper fecisti sic, & idem de

cateris. Ex quo patet quòd præter consuetudinem oportet aliquid esse, per quod cognoscatur an ea consuetudo sit bona. Et super hoc dicimus quòd hoc est sacra Scriptura, idèò scripta a Spiritu sancto, ut sicut tu cognoscis bonum vinum ad nasum tuum, sic cognosci possunt tuæ & tui similitum religiones falsæ à veris, & ecclesia vera à falsa, quia sicut dicit Irenæus, Scriptura est firmamentum & columna ecclesiæ. Sed tu vis pro Scriptura sancta sustinere Papam & suos, quos tu mentiris esse ecclesiam, & ponis supra sanctam ecclesiam: & idèò non est mirabilia quòd tu arguas tam cornutè, & quòd tu nescias quid dicis. Breviter, ne tu nobis jactes toties traditiones Apostolorum, nos dicimus tibi quòd ipsi canones Apostolorum sunt condemnati pro apocryphis à Gelasio Papa. vide tuum Decretum de parte Dei, & tunc incipe dicere quòd tu es Doctor in jure Canonico. Enimvero, domine Nuper-præsident, quomodo respondes ad illud Anastasii dictum, Nihil esse quod nequeat sacris Scripturis dissolui? Nam tu dicis quòd præterea requiritur interpretatio ecclesiæ, & hoc etiam nos confitemur, domine Nunc-abbas: sed dicimus quòd aliud interpretari Scripturam ex aliis locis Scripturæ, quàm facere novas leges, & canere Missam: & volumus, quia Scriptura sufficit, ut non quærantur quæstiones quæ non habeant fundamentum in Scriptura. Et ita tu es captus, nisi velis dicere, quòd Anastasius sit hæreticus, & ipse Ambrosius, quando dicit quòd nihil deest illi, quem utriusque Testamenti doctrina munit: excludens per hoc omnia fundamenta, quæ tu falso vocas Ecclesiastica dogmata, & quæ tu dicis quòd faciunt ad mortificationem carnis, sicut de audire Missam quotidie, & confiteri sacerdoti, & comedere tantum in prandio quòd tu non cures de cœna, & invocare omnes sanctos & sanctas paradisi, contra præcepta & exempla omnia Scripturæ. Quid ergo

ergo? tu clamabis multum cum magistro nostro Picardo, quod nos volumus abolere omnes ecclesiasticas consuetudines. Sed clama usque ad crepandum si vis; nam hoc falsum est. Volumus enim retinere & retinemus eas quas condidit ecclesia Dei, & quæ vel habent fundamentum in Scriptura, vel non pugnant, & sunt necessariæ, & utiles propter ordinem. Tollimus autem omnes eas quæ pugnant contra Deum, sicut ferè omnes Papisticæ: item quæ non sunt tam necessariæ aut utiles, ut debeant retineri: item, quæ etiam si sunt factæ ad bonam intentionem, tamen venerunt in tantum abusum, quod magis nocere possent quàm prodesse. Sed in doctrina non audimus aliam vocem quàm sponsi nostri, & tangimus ad hunc lapidem iudicii omnia scripta & facta hominum, ut teneamus quod bonum est. Vade nunc, & clama totum tuum saturnum, quia Scriptura nobis sufficit cum Anastasio & Ambrosio & Augustino, qui tam graviter conqueritur, jam suo tempore variis locorum moribus Christianam libertatem penè deteriorem antiqua & servili Judæorum conditione reddi. Quid ergo nunc faceret, si videret tot ordines Monachorum qui sunt nati postea? si videret Missam, si videret articulos Sorbonæ, si videret perdonos, & indulgentias, & confessionem auricularem, & alia omnia similia? Et tu facis hic de doctore hæretico, quia tu clamas parum contra scholasticos, sed tu ponis unam distinctionem quæ vestat totum: quia tu puras Augustinum non loqui de statutis episcoporum, neque de consuetudine universæ ecclesiæ, sed de diversis moribus diversorum locorum. Ubi invenies tu istas? nam semper quicquid dicitis, etiam quando mentimini aperte, vos semper dicitis quod ecclesia semper sic fecit, & sic decrevit: & ita luditis vos de animabus pauperum: quia Papa approbat omnia pro pecunia, & vos creaturæ illius debetis illi per juramentum obedientiam.

tiam omnem : & defenditis sicut hiſtriones, & ne quis reſpiciat quid ſit in veſtris giberris, Gallice gibecieres. Et non vultis quòd legant ſanctam Scripturam Gallice, & ita omnia bene vadit ſecundum intentionem ſancti Auguſtini. Nam quis corrigit iſta, cùm Papa ſit ſupra Conſilium, & etiam ſi non eſſet, Concilium non poſſet teneri niſi ad placitum domini Papæ ? Breviter, domine Mulo-præſidens Montigena, ipſi ampliant pro ſe omnia quæ tu dicis ex antiquis patribus, quibus tu bene velles torquere naſum ſi poſſes. O magiſter Petre Thoma, ſi tu viveres, quomodo tu bene diceres quòd Lyſetus eſt adhuc ſtultior te, & diceres ei & ſuo compatri ſive compari per naſum, domino generali Mathuſinorum, cujus naſus eſt allegoricè ſicut turris Libani. Tandem deſcendimus ad caput quartum decimum veſtri libri, ubi dicunt quòd eſt cumulus veſtræ fatuæ Mulo-præſidentis, quòd ſerè totum ampliant pro ſe contra vos, quia ſerè furatus eſt totum de libris eorum. Et inter omnia dicunt, quòd nolunt niſi teſtimonium Auguſtini, quòd tu adfers, in quo dicit expreſſè quòd excellentiæ canonicæ authoritatis veteris & novi Teſtamenti ſervire debet omnis fidelis & pius intellectus. In opusculis autem poſteriorum, qui libris innumerabilibus continentur, ſed nullo modo ſacraſſimæ canonice ſcripturarum excellentiæ conſequantur, etiam in quibus invenitur eadem veritas : Longè tamen eſt diſpar authoritas. Itaque in eis liberam habet lector vel auditor iudicium, quo vel approbet quòd placuerit, vel improbet quòd oſtenderit. Quid dicitis, domine Nuper-præſidens ? Vos auditis unam gloſam Nuper-præſidentialem, per quòd apparet quòd mentitur Auguſtinus. Quia dicitis, quòd præter Scripturam oportet etiam tenere auctarium ſanctæ Scripturæ pretioſa eccleſiæ dogmata : & ita imaginatur veſtra Nunc-abbatia in ſuo cerebro ſuſcepſiſſe per ſuam

suam mitram, quod Romana ecclesia sit vera ecclesia, & quod liceat ecclesiæ facere nova dogmata ad supplendum quod deest sanctæ Scripturæ, quæ hoc modo erit imperfecta & mutilata. Et ideo contra beatum Anastasium non sufficiet dissolvendis omnibus dubiis, & item quod omnia dogmata quæ defenditis venerunt ex traditione Apostolorum. Ecce quod vos somniatis, sed est pietas, quod nemo vult tibi credere, & quod si tu argumentareris sic in ipsa Sorbona, omnes facit te riderent, si sicut Cailletam. Ad propositum, tu dicis quod Christus dixit ad Discipulos, Qui vos spernit, me spernit, & Paulus, Quod ecclesia est columna & fundamentum veritatis, & hoc etiam est quod te destruit, & vastat tota tua argumenta: quia dicimus quod Apostoli non exceßerint suam commissionem, sicut Papæ & falsi episcopi vestri lupanaris, qui mentiuntur se successores eorum: & quod cum ecclesia sit fundamentum veritatis, Papæ cum suis non est ecclesia, qui pugant contra veritatem. Et tu vides quod pro una questione quæ erat, tu facis duas, sicut tu faciebas in parlamento mille difficultates super cuspide unius acus, & mille processus ex uno, ut sic veniret aqua ad molendum. Sed est præterea una bellaridentia quando interpretamini 2. Re. 1. per arcum sanctam Scripturam. Dicunt enim isti hæretici, quod semper subvenit Robino de suis fistulis, & ideo quia tu es unus bonus arcitenens de vitro, tu elegisti istum locum Scripturæ in quo sit mentio de arcu, quamvis non plus fiat ad propositum quàm si canendo Missam tu faceres totum (tu bene me intelligis) in caligis tuis ad martingalam. Profecto hæc est una mirabilis interpretatio Tropologica, & ita estis soluti de capite 14. Ego me venio ad decimum quintum, Ubi primum tu multum sudas, in ostendendo quod sancta Scriptura indiget interpretatione, quod nullus unquam tibi negavit:

gavit: quia sicut dicimus Scripturam esse planam, ita etiam dicimus quibus sit plana: nempe iis quos Pater illuminavit sancto suo Spiritu sine quo nos clamamus cum beato Paulo, Hominem animantem non intelligere quæ Dei sunt: & quod oportet ut Deus aperiat corda nobis, sicut Discipulis suis ad intelligendum Scripturas. Et semper dicimus quod non adhuc cognoscimus nisi ex parte, & idèò quanvis de præcipuis articulis non dubitemus, quia sunt aperti, tamen semper parati sumus ad discendum per eos qui voluerint nos docere per sanctam Scripturam, in qua quotidie laboramus, ut possimus perficere. Et ideo, domine Nuper-præsidens, dicunt quod tu facis more solito, quando tu tibi frangis caput ad probandum quod nemo negat. Deinde quod hoc facit contra vos, qui non vultis ut prædicetur populo sancta Scriptura (sicut fecit Esdras quem tu allegas) nisi in Quadragesima, & adventu, ex Spiritu Sorbonæ, & juxta articulos fidei Romanæ apostolicæ, & quod sufficit Laicis & aliis qui non sunt Theologi, credere implicitè, quia esset magnum scandalum, si omnes scirunt per sacram Scripturam agnoscere lupos à pastoribus: & idèò etiam non oportet dicere Missam suam Gallicè, neque horas suas, quia populus videret secreta sanctæ matris nostræ ecclesiæ: & ita totum servitium Dei iret in ruinam: nam omnes essent hæretici. Sed, domine Nuper-præsidens, si per hoc argumentum vobis auferretur vinum, quia tam sæpe vos inebriat, vos essetis tam attonitus, quàm quando dictum fuit vobis, ne amplius iretis ad Palatium. Sed ad propositum, tu adfers unam mirabilem allegoriam beati Hieronymi, super illud dictum Ezechielis, Patres nostri uvam acerbam comederunt, & stupuerunt dentes nostri: quia hæc opinio Hieronymi non magis facit ad textum Prophetæ, quàm nihil: ex quo exemplo isti hæretici dicunt, quod bene apparet quod opinio es

piniones doctorum sunt examinandæ ad sacram scripturam, quia sine hoc nulla est ferè hæresis quæ non possit inveniri fundata in libris antiquorum Doctorum, & satis patet quòd antiqui Doctores corruerunt infinitos locos Scripturæ per suas allegorias. Quare tu bene vides, quod si valeret tua Theologia, nihil unquam esset certi in ecclesiâ: ideoque ipsi antiqui Doctores sæpe dicunt, quòd nolunt ut credant sibi, nisi convenient sua dicta cum sacra Scriptura: & fatentur quòd potuerunt errare ut homines. Sicut irascitur Augustinus Ianuario, confitens quòd in Scripturis multo plura nescit, quàm sciat. Sed si errare possunt Doctores, & populus communis non legit Scripturam, ubi erit fundata tua ecclesiâ, domine Mulo-præsidens? nempe super glaciem unius noctis. Dicunt etiam isti hæretici, quando tu vocas Petrum ecclesiæ verticem, mirabiles amphibologias sive propopœias (nam tandiu est quod non studui in Grammatica, quòd ego facio solocisimos sicut tu.) Dicunt ergo isti hæretici, quod tu ponis regnum Papæ super sub, quia loco ejus quòd alii dicunt, quòd est fundamentum ecclesiæ, quia scriptum est, Tu es Petrus, & super hanc petram, & ita est infuso, tu argumentaris à Petro ad Papam, id est a servo Domini ad Antichristum: & ponis eum tam altè quod si caderet, sicut cadet breviter, non posset errare ad frangere sibi collum. Sed tu hoc fecisti, quia modernus Papa vocatur De monte, quanvis dicant quòd ipse non curat multum de te. Etsi tu voluisses, tu habuisses hæc mirabiles allegorias, & confundisses omnes hæreticos cum isto mirabili versu Psalterii, Mirus Dei mons pinguis: ut quid suspicamini montes conglutatos? de quo ego audiui quòd unus certus Italus fecit mirabilia, ergo tu male concludis ad propositum, & ipsemet Clemens, quem nesciunt qui fuerit, tam bene dicit c. Relatum. 38. distin. quando dicit quòd expi-

lis

sis Scripturis sensum veritatis capere oportet, nisi tu
 prius probaveris quòd peccatus Papæ & sociorum e-
 jus sit sancta Scriptura, pro quo probando tu habes
 unum magnum argumentum; in eo quod quando Pa-
 pa Clemens mortuus est, dicebat quòd haberet brevi
 resolutionem unius quæstionis, quam nunquam potue-
 rat resolvere, Utrum animæ essent immortales. Et
 quid vultis amplius maledicti hæretici, nisi fascicu-
 los? cum dominus Nuper-præsidens adèò vos redigat
 ad cuneum, ut nesciatis quid respondere? Quod au-
 tem ita sit, patet per conclusionem affirmativam quam
 ponit, vide licet quòd concessum est ecclesiæ ducibus
 charissima Spiritus ad corporis ædificationem, etiam
 si alioqui maligni sint. nam ita etiam lupi qui sunt
 ingressi per fenestram, erunt pastores, & Spiritus
 sanctus erit alligatus personis & statibus, juxta illud,
 In animam malignam non intrabit sapientia. Venia-
 mus ad decimum sextum capitulum, in quo tu vis
 probare quod interpretatio Scripturæ pertinet ad ver-
 ticem Romanum: cui responderunt mihi per articu-
 los, & quasi Sorbonicè, dicentes, Sic argumentatur
 dominus Mulo-præsidens. Spiritus sanctus promitti-
 tur ecclesiæ à Christo ad interpretandum quæ dixe-
 rat. Ergo pertinet interpretatio ad ecclesiam. Con-
 cedimus, & ideo dicimus, quòd interpretatio non
 pertinet ad Papam & ejus assecclas, qui non sunt ec-
 clesia, quia non habet Spiritum sanctum: quod au-
 tem non habeant Spiritum sanctum, patet ex hoc
 Non omnis qui intrat in stabulum est pastor, sed ille
 qui intravit per ostium: & ex ipsorum fructibus, à
 quibus Christus jubet ut nos cognoscamus eos. Pa-
 tet etiam, quia quando probatur eorum doctrina, se-
 cundum dictum Pauli, Omnia probate: ipsemet puer
 videt crassissimos errores, & tam grossas impietates,
 quòd diabolus ipse habet pudorem de ipsis. secundo
 sic argumentatur dominus Nunc-abbas, ad proban-
 dum

dum quòd hoc pertinet ad Romanum præfulem. Interpretatio legis pertinebat ad summum sacerdotem, qui fuit typus Romani præfulis. Ergo gluc. Pater major ex Deut. 17. Primum respondent, domine Petre, quòd locus Deuter. non dicit hoc, quia ibi agitur de processibus civilibus & criminalibus, pro quorum dubietatibus oportebat consulere eum qui judicabat populum; aut reges, unâ cum sacrificatoribus & Levitis. Hoc autem non fecit ad porpositum. Sed quia nolunt insistere in hoc (nam non dubitant quin precipuè ex ore summi Sacerdotis debuerit proficisci expositio Legis Dei, qui debuit esse tanquam lampas cæterorum) tamen dicunt quòd tu male concludis: quia tu præsupponis falsum, quando tu dicis quod is fuit figura præfulis Romani. nam auctor epistolæ ad Hebræos non dicit eum fuisse figuram Romani Antichristi, sed Christi, quem nos dicimus esse unum & solum verticem ecclesiæ Christianæ, quæ non habet duos vertices sicut vestra mitra, quam si non habetis, bene velletis habere. Et præterea fuit limitata commissio summi pontificis, quia negamus ipsum potuisse facere novas leges aut interpretari pro sua voluntate: quam etiam ob causam toties reprehendit Scribas & Pharisæos Christus. Sed hic est bellus jocus, quòd tu condemnas teipsum per sequentia, quando tu dicis quòd Esdras interpretabatur Scripturas: nam ipse non fuit summus sacerdos, & ita tu vastas totam tuam similitudinem. Sed fortassis tu hoc dixisti propter Sorbonam, quæ bene potest comparari Scribis qui persecuti sunt Filium Dei: primum in persona ejus, deinde hodie in membris suis. Tertiò sic argumentatur dominus montigena. Petrus Act. 15. interpretatur figuras veteris Testamenti, ergo pertinet ad prælidem Romanum interpretari Scripturas. Respondent isti quod negant consequentiam, sicut tu soles negare tua debita creditibus

bus tuis, & quæstantias tuis debitoribus. Dicunt etiam quòd si rex Franciæ levaret unam taleam de stultis, tu bene recipereris pro quinquaginta per æquivalentes, quando tu argumentaris ita; quia omnes Appo'oli & ministri Evangelii nunquam aliud fecerint quàm interpretari Scripturas: & ideo apparet quòd tu non scis magis quid dicis quàm Tribouletus. Transceant cætera quæ sunt ejusdem monetæ, quando tu loqueris de duobus filiis, qui sunt duo Testamenta, & quòd Petro fuit major authoritas quàm Paulo, quia illud est tantum ad propositum quantum nihil: & si hoc verum est, Paulus fecit unum mortalißimum peccatum quando reprehendit Petrum: præsertim, quia sicuti dicunt Canones, etiamsi Papa duceret plenos curus animarum ad infernum, nemo illi debet dicere, Cur hoc facis? & etiam quando in epistola ad Ephe. ubi narrat hierarchiam, ipse fuit unus hæreticus maximus, quando non fecit mentionem Papæ. sed non fecit nisi unum fundamentum Jesum Christum. Et pariter quando scripsit ad Romanos, habuit magnam injuriam, quod non salutavit dominum Papam. Item est manifestus hæreticus, quando numerat inter columnas cum Petro, Jacobo & Joannem: & etiam dat primum locum Jacobo, quæ propositio est hæretica & impia. Aspicite bene quid respondeas, domine Nuper-præfidentis: nam fidem meam, ego me invenio bene impeditum in sustinendis tuis argumentis. Bene verum est, quòd postea tu ponis unam restrictivam, dicens, quòd hoc pertinet imprimis ad Concilium universale, quia debet esse una expositio certa, sed Papa nunquam hoc confitebitur. Et insuper ostendunt isti maledicti, quòd vix sunt duo concilia (exceptis illis antiquis sunt quæ irrefragabilia, quia nihil ordinant quòd non habeat fundamentum in Scriptura) quæ non sunt sibi contraria. Et quòd plus est, de quibus non dispenfer quo-

quotidie Papa: aded quòd si vera Concilia valent^r tu non haberes neque crossam neque mitram. Tu adfers etiam unam adulationem Hieronymi ad Damasium, ad quod respondent brevitet, ut tu videas quomodo dixerit verum Hieronymus, quando dicit quòd Romana ecclesia fuerit semper inviolata: & quòd manebit sine ulla hæreticorum insultatione prævalente: viso quòd Novatus fuit de ecclesia Romana, & multi Papæ fuerunt hæretici, sicut etiam hodie: aded quòd Apocalypsis tangit eum ad digitum, quando dicit quod bestia sedet super septem montes. Postea tu ponis interpretationes Doctorum, sed tu vis quòd non ambulent pari passu, sicut legata & fidei commissæ, sed quòd habeant de spiritu domini Papæ-diaboli. Sed de illo nemo dubitat sicut dictum est, quin debeant interpretari Scripturæ per eos qui habent donum prophetiæ. Sed ad videndum quis habeat Spiritum Dei, & quis habeat spiritum mendacii, qui se transfigurat in angelum lucis, nos non sequimur tuam regulam, quia tu non vis aliud nisi ut probet Romanus Lupus cum suis: nos vero volumus ut probetur etiam ipsa interpretatio Scripturæ per ipsam Scripturam, & tenemus pro diabolicis omnia quæ non concordant cum ista regula. Et pro exemplo, nos temet accipimus, quia quando dicis quòd doctores maxima orationis instantia & vitæ puritate promeruerunt sacrarum lumen Scripturarum, nos dicimus quod ista doctrina est falsa: & hoc probamus examinando eam ad Scripturam, quæ ostendit quòd tu es Pseudo-propheta sicut Balaam: quem etiam tu superas in hoc, quòd ille & asina sua erant duo, tu vero & mulus tuus estis unum animal de Alvernia. Nam Scriptura te dementitur de isto articulo, quando ipsa vocat dona Spiritus sancti gratiam: quia gratia non erit gratia, si tu præsupponas meritum, sive de congruo, sive de condigno: quorum utrumque est in-

incongruissimum, & incondignissimum: quod resonet in ecclesia Dei, quæ scit quod Scriptus sanctus non datur nisi gratis, & quia ita placet Deo propter Filium suum, sine ullo merito nostro. Quamobrem etiam quando tu te exclamas sicut unus cæcus qui amiserit suum baculum, alias quando tu rudis sicut unus malus in curia Palatii: isti hæretici dicunt quod tu nescis contra quem tu habeas, quia nemo negat debere esse doctores: sed omnes homines, imò etiam pueri clamant, dicentes, Quod non est doctor quicumque se dicit doctorem, & habet unum pileum sicut unum pastillum ad calidum falsamentum, & caput sicut caput brassicæ capitæ, d'un choucabus Gallicè: sed quod is est bonus Doctor, qui dat interpretationem conformem Scripturis, & tendentem ad gloriam non Papæ, sed Dei, etiam si non sit Sinapivorus, sicut magister noster de Govea: neque testis periurus, & excommunicatus per compita, sicut magister noster Maillardus cum sua facie radiante ex spiritu lagenæ: neque unus rabidus cholericus, sicut magister noster Picardus: neque unus bonus alinus, neque unus finis in materiis beneficialissimis. Et super hoc bene sunt tecum, quod tu fateris quod inter istos doctores est sæpe magna differentia: & etiam hoc addunt, quod bene apparet in hoc quod nulla est opinio, cuius pro, & contra non possit inveniri in doctoribus. Et ideo non erat necessitas ut tu adduceres stultam interpretationem Cassiodori super illo Danielis 12. Multi transibunt: & stultam allegoriam Gregorii in pastoralis, qua ipse corrumpit locum illum, Secuerunt Galaad ad dilatandum terminum suum: quia bene posset dici Gregorio de hoc loco & aliis pluribus, quod hæc cauda non est hujus vituli. Et dicunt etiam, quod vos accipiat pro vobis ipsis omnia quæ dicitis contra eos, quia vos estis qui condemnatis bona dicta Patrum, & corrumpitis ea quantum potestis: sicut fecerunt apparere

apparere in libris quibus est plenus totus mundus, sicut etiam corrupitis sanctam Scripturam, quando ad probandum quod fugiendi sunt hæretici, tu adducis illum locum, Cum sancto sanctus eris. quinihil pertinet ad propositum. Et ita ad primum librum tuum, factum adversus pseudo-evangelistas. Ego etiam addam secundum quia brevis est: super quo dicunt isti in principio, quod quanvis pauca verba habeat, habet tamen in se longissimas faruitates: quia tu vis probare quod nemo negat, scilicet quod fuerunt aliquæ consuetudines in ecclesia, & quod pro hoc probando tu respexisti Concordantias tuas, in verbo Consuetudo (nescio an sit verbum vel adverbium, & ego non curo.) Et primo loco tu affers Lucæ 1, ubi dicit Zachariam observasse sacerdotii consuetudinem. Super quo, Domine Nuper-præfissens, dicunt, quod si tu bene legisses Leviticum cap. 16, & quæ ordinata sunt in templo de vicibus sacerdotum, tu nunquam dixisses istam consuetudinem de qua dicit Lucas, non fuisse scriptam, nisi fortassis tu voluisses negare contra conscientiam quod est verum sicut tu semel inter alia fecisti illi cui reliqueras vendendum tuum vinum, quando tu semel ivisti in Averniam. Dicunt etiam quod tu facis pariter quando tu allegas locum de Corinth. 1. 12. quia est tibi authentice scripta consuetudo, de qua loquitur Paulus. Sed tu es unus stultus, qui putas quando loquimur de Evangelio, quod non loquimur de epistolis Pauli: quod si viveret Paulus, ipse bene tibi ostenderet, quod sua doctrina est Evangelium, & alloqueretur bene tuam barretam. Et ita tu non intelligis quid sit consuetudo, quando tu non extendis nisi ad legem non scriptam: quia extenditur ad omnem modum faciendi, sive sit scriptus, sive non, ut patet per supradicta: & pueri scholæ sciunt, qui nunquam studuerunt in jure canonico. Sed quod spectat ad ceremonias Baptismi, ipsi di-

cunt sic, Domine Nuper-præsidens nos sic arguimus, Si istæ consuetudines sunt immutabiles, cur sunt mutatz? nam non solent prægustari lactis & mellis concordia in Baptismo: sin autem mutabiles, cur non auditis causas propter quas mutaverimus, & non facitis nisi clamare, nos contemnere patrum consuetudines? Sed dicunt isti, Citius traheremus unum crepitum ex uno asino mortuo, quàm unam bonam rationem ab isto Mulo-præsidente. Et ita finit responsum ad vestrum secundum librum, Nam secundum capitulum illius (sic dicunt hæretici) est totum etiam è directo contra nos, quia nemo est qui non videat consuetudines Ecclesiæ ex magna parte mutatas ubique: partim quia sic oportuit propter mutata tempora, sicut vos expressè & formaliter dicitis cap. 3. lib. sequentis, immemor quòd mendax debet esse memor suorum dictorum: partim per suggestionem diaboli, qui prævaluit etiam auctoritati Scripturæ per iustum iudicium Dei apud Papam & suos, ut quando sustulit distributionem calicis contra verbum Dei, & consuetudinem ecclesiæ, quam non potestis negare, nisi velitis esse effrontes sicut meretrices quod estis. Ego quoque volo hic facere finem primi huius tractatus, quem ego vobis direxi, domine Nuper-præsident, bene fastiditus de duabus rebus, Primum quòd fuit necessitatis dicere vobis tanta quæ non feretis patienter: deinde quòd ego non poteram citius expedire me. Sed quod ad primum, vobis subveniat quòd ego dixi vobis in discedendo, quia bene sciebam quòd fuisset melius de non excitare catum qui dormit: sed noluisit me credere, & misistis me in hanc patriam cum magno & evidenti periculo, & ego vobis obedi, quia ego vellem etiam pro vobis facere tantum, quantum vos pro Papa, id est damnare teipsum pro illo, pro habere unum pileum, vel ad minus unum episc-

co-

copatum cum vestra abbatia. Itaque igitur ne recalcitretis choleram vestram super me, domine Nuper-præsidens, sed ponite vestrum birrum bene profundè, & inspicite bene quomodo faciatis barbam istis hæreticis: & non fastidite vos nimis, sed semper bibite de meliori. Et quia non potestis loqui Latinum, ego vobis consulo ut vos etiam sicut alii, mandetis quærere magistrum nostrum Joachinum Perionium, Benedikt. Commeriacenum quod bene rivabit ipsis suum clavum, sicut jam fecit Melanthoni: quamvis quum hic loquuntur de eo, dicunt quòd est sicut æsonans, quomodo dicit Paulus, & quod est etiam æquè magnus asinus in Theologia, ac tu es mulus de tua patria. Et ego me dubito quòd brevi habebit solutionem suam, sicut tu. Ego cras me ponam ad reliquum, quod ego mittam ad te quàm citius, quia bene me fastidio, quòd ego non video vestram Nuper-præsidendam: quamvis isti heretici sunt satis læti quando volunt, sed oportet semper loqui de Deo, & non sunt hic commatres (tu bene me intelligis) & nos omnes sumus homines. Quare etiam ego redibo quanto ocyus potero, & precor ut tu me recommends bene omnibus sociis, & dominæ Margaritæ, & dominæ Joannæ, & dominæ de la cote violette, & undecim millibus Virginum, quæ sunt circa Abbatiam tuam, in Salicetis, & domino Ponceto, & compatri tuo Lignario galli, & compatri tuo (quem primum nominare debui) domino generali Mathurionum: qui si irascetur quia posui ipsum ultimum, dic ei quòd etiam qui canit magnam Missam vadit ultimus in processione. Recomendo me tux gratiæ, & te recomendo deo pietatis qui est super tuum bufetum, & omnibus sanctis & sanctabus paradisi. Esio sanus & sacrilegus, sain & alegre Gallicè, per omnia secula seculorum. Evovæ, Amen. Et ecce unum bonum pro istis hæreticis, & postea finem. Gebennæ.

COM-

Complainte de Meffire
PIERRE LISET

Sur les trespas de son feu nez.

MESSIRE Pierre estonné
 De voir son nez boutoné
 Prest a tomber par fortune
 De la verole importune,
 De grand colere qu'il eut,
 Print son grand verre & y beut,
 Puis d'une musique yurongne,
 Contournant sa rouge trongne,
 Jettant son œil chassieux
 Vers son royaume des cieux,
 (C'est a dire, ses bouteilles
 Belles, grandes, nompareilles,
 De son buffet l'ornement,
 Et son seul vray sauvement)
 Acoudé dessus sa table,
 Rota ce cry lamentable,
 Hâ pauvre nez tu t'en vas,
 Et je demeure yci bas!
 Nez nè seulement pour boire,
 Nez mon honneur, & ma gloire:
 Nez qui peux entierement
 D'un seul regard seulement
 (Car notez, le bon hommeau
 Avec son rouge museau,
 Seul d'entre les hommes nés,
 Ne regardoit que du nez.)
 Tour l'univers alterer,
 Las! te faut-il enterrer,

Et

Et qu'eau benite te lave
 Prinse ailleurs que dans ma cave!
 Nez, seul vray nez beuvatif,
 Nez d'un teinct alteratif,
 Nez dont mesmes la roupie
 Pissoit vin de goudepie,
 Nez gourmet de mes desirs,
 Alambic de mes plaisirs,
 Nez par qui fut annoncé
 L'aigre, l'esvent, le pouffé,
 Suce-vin, vuy de bouteille:
 Nez, nez ma rose vermeille.
 Adieu nez qui vas en terre,
 Avecques lequel s'enterre
 L'espoir que j'avois jadis
 De ce mien bas paradis.
 Helas! au moins j'esperois
 Qu'avec moy tu partiroy,

Et qu'apres nostre vivant,
 Mourrions ensemble en beuvant.
 Nez, vray nez de Cardinal,
 Mes heures, mon doctinal,
 Miroir de la Sorbonique,
 Qui ne fus onc heretique,
 Vray suppost de nostre eglise,
 Digne qu'on te canonise:
 Mon rebec, ma cornemeuse,
 Duquel la ronfiante muse
 De blanc & cleret enflée
 Eust peu tout d'une soufflée
 Calliope & ses enfans,
 Jusques aux plus triomphans,
 Voire tout leur Hellicon
 Desfier a beau flacon,
 Voire leur double Parnasse
 Desfier a belle tasse.

He.

Helas ! flacons & barils,
 Chante-pleures & durils,
 Ils'en va mourir ce nez
 Qui vous a tant pourmenez.
 Nez defuncts je vous adjure,
 Je vous prie & vous conjure
 Par flacons, & gobellets,
 Par tous frians morcellets,
 Carvellats, passez, espices,
 Pieds, andouilles, & saussiffes,
 Honneur de nos cheminees,
 Par jambons, & eschinees,
 Bœuf fallat, & hastiveaux,
 Pipes, poinçons, & tonneaux,
 (Et notez. O grand pitie !
 O immortelle amitie !
 Qu'en chantant tout ce beau rolle,
 Entrecoupant sa parole,
 Le bon preud'homme pressé
 De son nez interellé,
 Autant qu'il poulsa de mots,
 Autant souspira de rors.)
 Or doncques, nez, dit-il lors,
 Povres nez qui estez morts,
 Faites a mon nez l'honneur
 Qui affiet a tel seigneur.
 Mais o mon uiez qui t'en vas.
 Estant ainsi mort helas !
 A quel maistre seras-tu
 Convenable a ta vertu ?
 Si tu as encor envie
 De me plaie apres ta vie,
 a droict entre les camus
 Choisir feu de Cornibus.
 Car ors (o grand desplaisir !)
 Que la mort le vint saisir,

Le

Le bon homme (sçay-je bien)
 Avoir ja perdu le sien.
 Au moins j'auray ce confort,
 Que seras apres ta mort
 Le nez d'un autant preud'homme,
 Que fut onc pape de Rome.
 Sur ce L'yvrongne se teut,
 Et le paoure nez luy cheut,
 Qu'il ramassa doucement.
 Puis, pour son contentement.
 Ordonna tresbien &c beau
 Qu'il fut mis en ce tombeau,
 Bien proprement enchassé
 Dedans un verre cassé.
 Puis, pour la memoire eternelle
 De son nez &c de son zele,
 Luy grava ceste epiraphe,
 Qu'il signa de son paraphe:

CI GIST ENCHASSE EN VERRE
 LE FEU NEZ DE MAISTRE PIERRE.
 PRIEZ O VOUS QUI PASSEZ,
 POUR TOUS LES NEZ TRESPASSEZ.

R

E P I-

(362)

EPITAPHE

DE MESSIRE

PIERRE LISET,

Preux & vaillant Champion.

HEscules desconfit jadis
Serpens, geans, & autres bestes.
Roland, Olivier, Amadis
Feirent voler lances & restes.

Mais, n'en desplaise a leurs conquestes,
Liset, tout sot & ignorant,
A plus taiet que le demourant
Des preux de nation quelconques,
Car il feit mourir en mourant
La plus grand', beste qui fut onques.

Delille 1745.
FIN.

Libri impressi & prostant venales apud H. Clements.

ROgeri Aschami Epistolarum libri Quatuor. Accessit Joannis Sturmii, aliorumque ad Aschamum, Angloſque alios Eruditos Epistolarum Liber unus. Editio Novissima prioribus Auctior.

Astronomiæ, Physiçæ & Geometriæ Elementa. Auctore Davide Gregorio, M. D. Astronomiæ Professore Saviliano Oxoniæ, & Regalis Societatis Sodali.

Theodosis Sphæricorum, Libri tres.

Synopsis Communium Locorum: Præcipue ad Mores spectantium: Ex Poetis Latinis tum Antiquioribus tum recentioribus Collecta: Et in Capita cuique propria digesta.

Censura Temporum.

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 06791 5515

1214

Digitized by Google

